

2017

Tilinpäätös ja toimintakertomus

Hituran kaivosalue, Nivala. Kuvaaja: Jyrkkä, Jari. 2013.

Nivalan kaupunki KH 26.3.2018 § 85
KV 31.5.2018§ 32

Sisällys

1 NIVALAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS- JA TOIMINTAKERTOMUS.....	3
1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	3
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
1.1.2 Kaupungin hallinto.....	5
1.1.3 Tilivelvolliset viranhaltijat.....	6
1.1.4 Kaupunginvaltuuston päätöksiä.....	6
1.1.5 Yleinen taloudellinen tilanne.....	7
1.1.6 Nivalan talousalueen kehitys.....	9
1.1.7 Nivalan kaupungin talouden kehitys vuonna 2017.....	13
1.2 KOKONAISTULOT JA -MENOT.....	16
1.2.1 Ulkoinen tuloslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut.....	18
1.2.2 Rahoituslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut.....	20
1.2.3 Tase (1 000 €) ja tunnusluvut.....	22
1.2.4 Kokonaismenot ja -tulot.....	24
1.2.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	25
1.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	25
1.3 KAUPUNGINHALLITUKSEN SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	26
1.4 KAUPUNGINHALLITUKSEN SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	30
1.5 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	31
1.5.1 Konsernitilinpäätöksen laajuus.....	31
1.5.2 Konsernin tuloslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut.....	32
1.5.3 Konsernin rahoituslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut.....	33
1.5.4 Konsernitase (1 000 €) ja tunnusluvut.....	34
1.5.5 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	37
1.6 HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALouden TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ.....	38
KÄYTTÖTALOUS.....	39
10 KAUPUNGINVALTUUSTO.....	40
11 TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	43
120 KAUPUNGINHALLITUS.....	44
125 PERUSPALVELUKUNTAYHTYMÄ KALLIO.....	48
126 JOKILAAKSOJEN PELASTUSLAITOS.....	53
127 NIVALAN LIIKUNTAKESKUS OY:N AVUSTUKSET.....	54
128 TYÖLLISTÄMISTOIMET.....	55
NIVALAN TYÖPAJASÄÄTIÖ.....	58
NIVALAN KAUPUNKIKONSERNI.....	65
KIINTEISTÖ OY KESTI.....	67
NIVALAN KAUKOLÄMPÖ OY.....	68
NIVALAN LIIKUNTAKESKUS OY.....	70
KIINTEISTÖ OY NIVALAN VUOKRAKODIT.....	74
NIVALAN TEOLLISUUSKYLÄ OY.....	76
NIVALAN VESIHUOLTO OY.....	78
130 KESKUSHALLINTO.....	80
150 HENKILÖSTÖJAOS.....	81
12 KAUPUNGINHALLITUS.....	84
160 MAASEUTUTOIMI.....	86
165 LOMATOIMI.....	88
16 ALUEELLISET MAASEUTUPALVELUT.....	89

KASVATUS- JA KOULUTUSPALVELUT	90
400 HALLINTOPALVELUT	90
410 PERUSOPETUSPALVELUT	91
415 VARHAISKASVATUSPALVELUT	94
420 LUKIOPALVELUT	97
440 MUU SIVISTYSTYÖ	99
40 OPETUSLAUTAKUNTA	101
HYVINVOINTIPALVELUT	102
570 HYVINVOINNIN HALLINTOPALVELUT	102
575 KULTTUURIPALVELUT	104
580 NUORISOPALVELUT	106
585 HYVINVOINTIPALVELUT	108
590 KIRJASTOPALVELUT	110
50 HYVINVOINTILAUTAKUNTA	112
TEKNISET PALVELUT	113
600 VIRANOMAISPALVELUT	113
700 TEKNISET PALVELUT	116
740 TILAPALVELUT	118
770 RUOKA- JA PUHDISTUSPALVELUT	120
60 TEKNINEN LAUTAKUNTA	121
KÄYTTÖALOUS TEHTÄVÄALUEITTAIN/TOIMIELIMITTÄIN	122
INVESTOINTIOSA	126
1.7 HENKILÖSTÖTILINPÄÄTÖS	134
TULOSLASKELMA (TA/TP VRT)	147
RAHOITUS	148
RAHOITUSLASKELMA (TA/TP VRT)	149
2. TULOSLASKELMA	152
3. RAHOITUSLASKELMA	153
4. TASE	154
5. KONSERNITULOSLASKELMA	157
6. KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	158
7. KONSERNITASE	159
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOSTOT	162

1 NIVALAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS- JA TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2017 oli tasavallan 100 vuotta ja Nivalan kunnan 150 vuotta juhluvuosi, jolloin järjestettiin useita näkyviä tapahtumia. Juhlavuoden myötä kaupunki teki eri yhteistyökumppaneiden kanssa aktiivista paikkakunnan tunnettavuustyötä.

Vuoden 2017 toimintoja on sävyttänyt myös maakuntaudistus, jonka valmistelu jatkuu edelleen. Kaupunki on ollut aktiivinen maakuntaudistuksen valmistelussa. Paikkakunnan edustus on ollut mm. poliittisessa ohjausryhmässä (12 jäs.) sekä johtoryhmässä (13jäs.). Lisäksi kaupunki on ollut edustettuna eri työryhmissä. Mikäli uusi maakunta aloittaa toimintansa 1.1.2020, ensimmäiset maakuntavaalit toimitetaan sunnuntaina 28.10.2018. Näissä vaaleissa valittujen maakuntavaltuustojen toimikausi alkaa 1.1.2019 ja kestää 31.5.2021 asti.

Maakuntaudistukseen sisältyy isona osa-alueena Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveydenhuollon valmistelu (Popster -hanke). Popster -loppuraportti luovutettiin elokuussa 2017, josta myös kysyttiin lausunnot kunnilta. Nivalan kaupunki antoi asiasta lausuntonsa 25.9.2017. Popster -raportin sisältämää palveluverkkokuvausta ei ole hyväksytty, vaan uusi maakunta tulee tekemään viralliset päätökset palvelurakenteen ja -tason suhteen.

Kaupunkistrategiapäivityksen tiimoilta kaupunki on panostanut hyvinvoinnin toimialan käynnistämiseen. Samalla on jätetty opetuslautakunnan laajaa tehtäväkenttää muun sivistystyön siirtyessä hyvinvoinnin toimialan alaisuuteen. Hyvinvoinnin toimialan tavoitteena on mm. edistää ennaltaehkäisevää työtä, aktivoida mm. kolmannen sektorin toimintoja sekä hyvinvointikertomuksen tiimoilta tuoda esille niitä kohdealueita, jotka vaativat tarkempaa tarkastelua. Tavoitteena on siis tuoda analysoitua tilastotietoa yhdistettynä kokemuseräiseen tietoon valmistelun ja päätöksenteon pohjaksi. Hyvinvoinnin toimialaan liittyvät myös monet paikkakunnan viihtyvyystekijöiden kehittämiseen liittyvät kaupungin toiminnot kuten kulttuuri-, nuoriso- ja kirjastopalvelut. Edellä mainittu toiminnallinen muutos (hyvinvoinnin toimialaan panostaminen) on kaupungin strateginen päätös paikkakunnan kehittämisessä.

Muuttoliike liitettynä syntyvyyden alentumiseen on alueen haaste. Nivala-Haapajärven seutukunnassa vuosina 2007–2017 väestömäärä on vähentynyt yli 2000 henkilöllä ollen vuoden 2017 lopussa 28 831 asukasta. Vastaavasti Haapavesi-Siikalatvan alueella väestömäärä on vähentynyt yli 2200 asukkaalla ja Yliveskan seutukunnan asukasmäärä kasvanut noin 4000 asukkaalla ollen 44 006 vuoden lopussa.

Työvoiman kysyntä eivät alueella kaikilta osin kohtaa. Tietyillä aloilla on pula osaavasta työvoimasta. Näin myös paikkakuntamme osalta voidaan todeta. Nivalan kaupungin työllistämiskustannukset ovat kasvaneet ja tästä kunnan osuus työmarkkinatukeen edustaa yli 500 000 euroa vuodessa. Työpajasäätiö on aktiivisesti kehittänyt toimintoja työllisyyden hoidon suhteen. Hanketoiminta on ollut aktiivista.

Alueen ja paikkakunnan pitovoimassa alueella sijaitsevien koulutusorganisaatioiden rooli on merkittävä. Koulutusorganisaatioiden vetovoimaisuuden ja erityisesti työelämän yhteyksien kehittämiseen on kiinnitetty entistä aktiivisemmin huomiota.

Kaupunki tekee aktiivista yhteistyötä tytäryhtiöineen mm. koulutuskeskus Jedun kanssa. Nivala on panostanut paikkakuntana viihtyvyystekijöihin. Tällä hetkellä yhteisinä kehitettävänä toimintoina ovat mm. liikunta-akatemia käynnistäminen, mutta myös Elme -studion kehittäminen (Elinvoimaa metallista).

Nivalan kaupunki on työnantajana kiinnittänyt huomiota henkilöstöpolitiikan kehittämiseen. Vuoden vaihteessa kaupungin palveluksessa oli vajaat 600 henkilöä. Vuoden 2017 keskeisinä painopisteinä olivat henkilöstön osaamisen ja tietotaidon kehittäminen, uuden teknologian ja digiosaamisen hyödyntäminen, henkilöstön työhyvinvoinnin tukeminen ja johtamisen kehittäminen. Painopisteet on johdettu kaupunkistrategiasta. Henkilöstöpolitiikan ja työnantajajargon kehittäminen on toimintaa, johon myös jatkossa on panostettava.

Nivalan kaupunki on aktiivisesti panostanut ja osallistunut kehittämishankkeisiin sekä verkostoihin. Esimerkkeinä näistä ovat mm. Suomen Kuntaliiton koordinoimat Arttu 2-tutkimusohjelmaan osallistuminen ja Uuden sukupolven organisaatiot -verkosto, Elinvoimaa metallista (Elme toiminta), Arjen turvaa -verkosto. Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa toteutettiin myös maakuntaliiton tukema uusi kunta -hanke, joka antaa taustatietoa maakuntaudistukseen valmistautumisessa. Kaupunkistrategian päivittämisen myötä tarkennetaan kaupungin tavoitteita, painopisteitä sekä toimenpiteitä siten, että paikkakunnan kehitys tulee olemaan myönteistä jatkossakin.

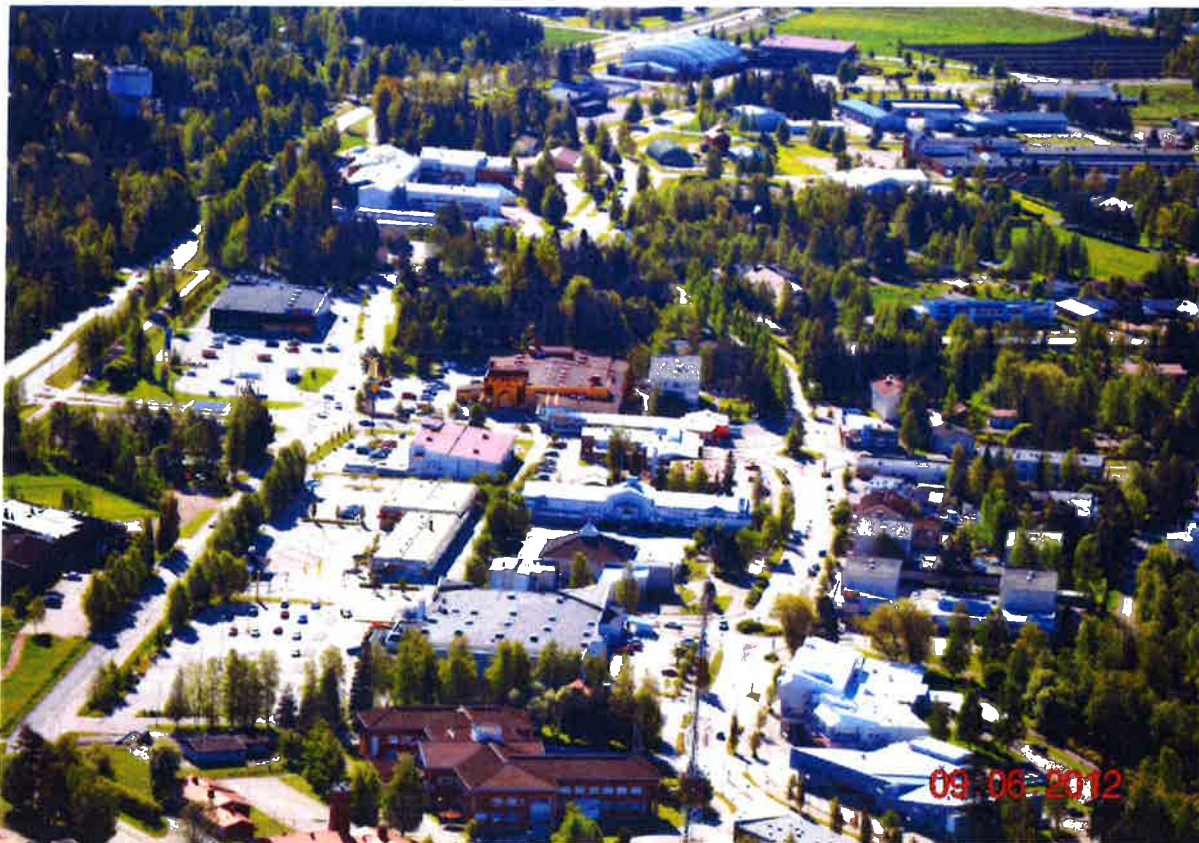
Vuoden 2017 tilinpäätös osoittaa ylijäämää 2,5 miljoonaa euroa ja koko konsernin osalta tilikausi on ylijäämäinen 3,7 miljoonaa euroa. Emon, kuten koko kaupunkikonsernin osalta, toimintatuotot ovat vähentyneet vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna. Vastaavasti koko konsernin osalta toimintakulut ovat vähentyneet ja emon osalta kasvaneet. Hyvään ylijäämäisen tilinpäätöksen muodostumiseen vaikuttavat merkittävästi verotulojen ja valtionosuuksien kehitys (kasvu 2,5 milj. € vuoden 2016 tilinpäätöksestä) sekä rahoitustuottojen ja korkotuottojen osuus sekä alhaiset korkokulut.

Omalta osaltani haluan kiittää luottamushenkilöitä, henkilöstöä sekä tytäryhtiöiden edustajia hyvästä ja paikkakunnan kehittämiseen sitoutuneesta luottamuksellisesta yhteistyöstä. Luottamus ja aktiivinen yhteistyö konsernin ja sidosryhmien toimijoiden kanssa on suuri voimavara.

Tämän tilinpäätöksen yhteydessä kiitän erityisesti kaupunginkamreeria pitkästä ansiokkaasta yhteistyöstä.

Päivi Karikumpu
kaupunginjohtaja

Kuvaaja: Jyrkkä, Jari. Nivala, 2012.

Talousasioiden sitovuustasot

Käyttötalous- ja investointiosassa sitovuustaso valtuustoon nähden on kaksinumeroinen toimielintaso, jolle valtuusto on hyväksynyt toimielimen tulo- ja menoarvion sekä toiminnalliset tavoitteet. Ainoa poikkeus tähän bruttokäsittelyyn on tehtäväalue 770 Ruoka- ja puhdistuspalvelut, jonka sitovuustaso on nettomääräinen eli tulojen ja menojen erotus, eli toimintakate. Valtuuston sitovuustason toteumat on kehystetty tummalla raamilla.

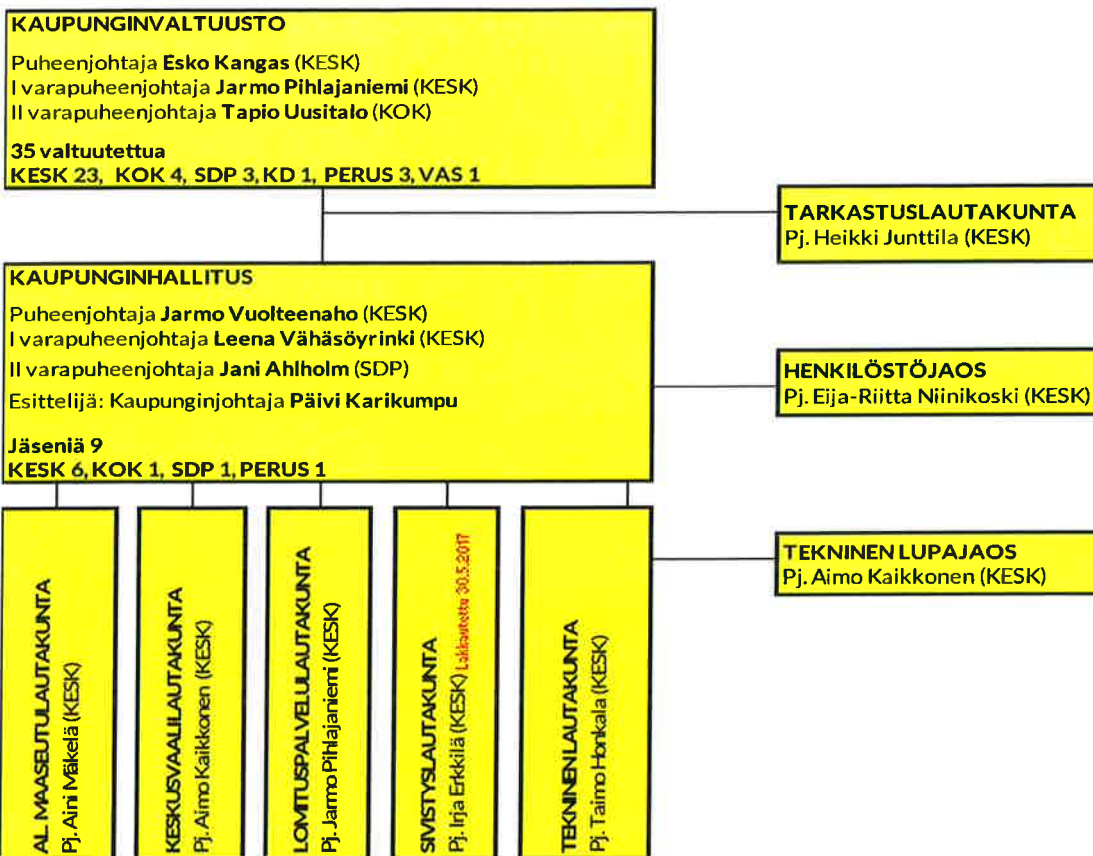
Kaupunginhallituksen sitovuustaso käyttötaloudessa on kolminumeroinen tehtäväalueen tulot ja menot.

Tuloslaskelmaosassa valtuuston sitovuustaso on määrärahoihin varattavat erät: korkokulut, muut rahoituskulut ja satunnaiset kulut. Tuloarvioihin verrattavat erät ovat: verotulot, valtionosuudet, korkotuotot, muut rahoitustuotot ja satunnaiset tuotot.

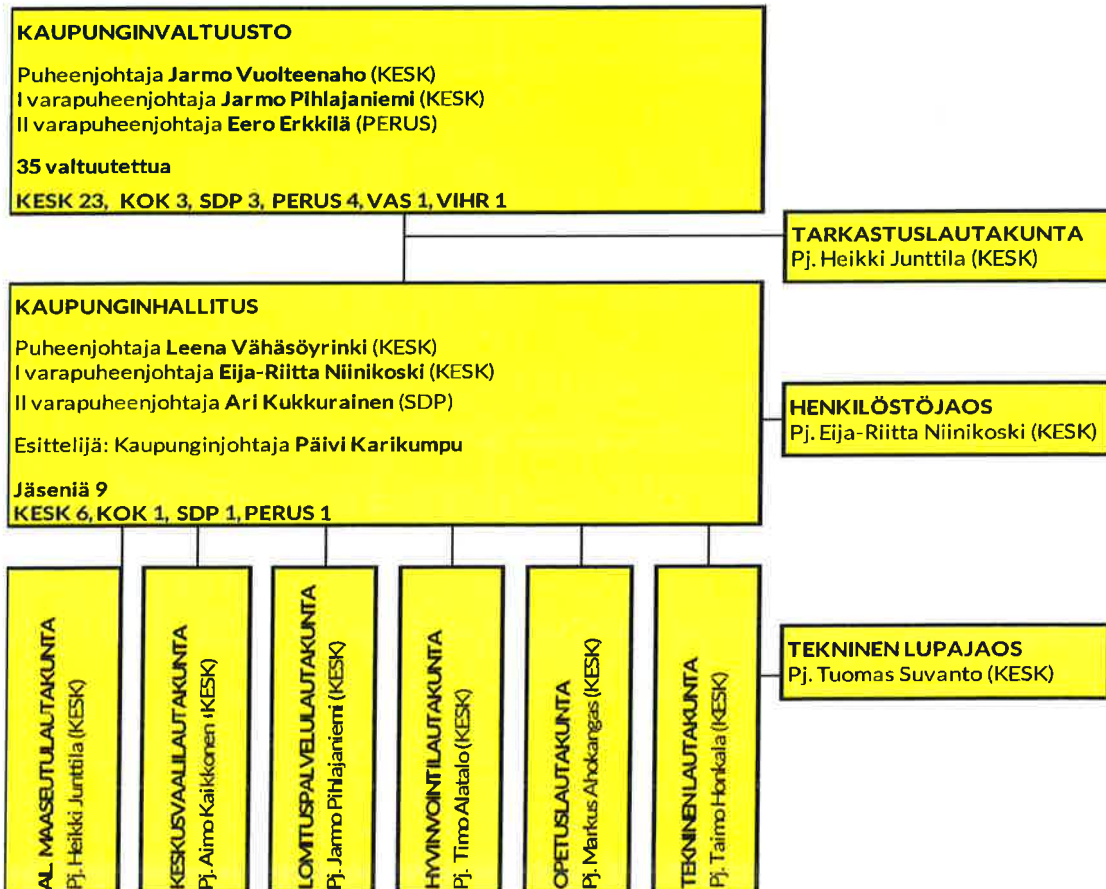
Rahoitusosassa valtuuston sitovuustaso on määrärahoihin verrattavat erät: antolainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys. Tuloarvioihin verrattavat erät ovat: antolainojen vähennys ja pitkäaikaisten lainojen lisäys, sekä vaikutus maksuvalmiuteen.

1.1.2 Kaupungin hallinto

1.1.-31.5.2017

1.6.2017 alkaen

1.1.3 Tilivelvolliset viranhaltijat

Kuntalain säännösten mukaan tilintarkastajien on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisten toimielimen tehtävälleen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

Tilivelvollisten määrittely on tarpeen muistutus- ja vastuuvapausmenettelyn vuoksi. Tilivelvolliseen voidaan kohdistaa muistutus ja myös vastuuvapauden myöntäminen kohdistuu tilivelvolliseen. Voimassa olevassa kuntalaissa tilivelvollisten piiriä on rajoitettu. Säännöksen mukaan tilivelvollisia ovat **kunnan toimielimen jäsen** sekä asianomaisten toimielimen **tehtävälleen johtava viranhaltija**. Säännöksessä tarkoitettuja johtavia viranhaltijoita voi toimielimen tehtävä-alueella olla useampia, jos selvää tehtäväkokonaisuutta johtava viranhaltija on suoraan toimielimen eikä toisen viranhaltijan alainen. Yleensä toimielimen tehtävälleen on vain yksi säännöksessä tarkoitettu tilivelvollinen viranhaltija.

Hyväksymällä talousarvion 2017 vuodelle kaupunginvaltuusto on määritellyt tilivelvollisiksi seuraavat:

Kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtokuntien jäsenet.

Tilivelvolliset viranhaltijat:

<u>Toimielin</u>	<u>Viranhaltija</u>
Keskusvaalilautakunta	keskusvaalilautakunnan sihteeri
Kaupunginhallitus	kaupunginjohtaja
	hallintojohtaja
	kaupunginkamreeri
Henkilöstöjaos	hallintojohtaja
Alueellinen maaseutulautakunta	maaseutujohtaja
Lomituspalvelulautakunta	lomituspalvelujohtaja
Tekninen lautakunta	tekninen johtaja
Tekninen lupajaos	rakennustarkastaja
Opetuslautakunta	sivistysjohtaja
Hyvinvointilautakunta	hyvinvointijohtaja 1.6.2017 alkaen

1.1.4 Kaupunginvaltuuston päätöksiä

26.01	Vaalitoimikunnan ja -lautakunnan palkkiot
23.02	Kallion alueen ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma vuosille 2017–2020
30.03	Hallintosäännön uudistaminen Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi
27.04	Vesikolmio Oy:n takaus Nivalan kaupungin sijoitus Kerttu Saalasti säätiön mikroyrittäjäyysrahastoon
31.05	Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2016 Tilintarkastuskertomus sekä tili- ja vastuuvapauden myöntäminen 2016 vuodelta Vuoden 2016 talousarviopoikkeamien, toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen hyväksyminen Palkkiosääntö Henkilöstöstrategian päivittäminen Kuntien Hetapalvelut Oy:n osakkeiden myynti Toholammin kunnalle
15.06	Valtuuston suhteellisten vaalien vaalilautakunnan valinta Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien valinta Kaupunginhallituksen ja kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien valinta Luottamushenkilövalinnat vuosille 2017–2021 Edustajien nimeäminen eri yhteisöihin vuosille 2017–2021 Lapsiasiainneuvoston raportti vuodelta 2016 Valtuuston itsearviointi kaudelta 2013–2017
28.09	Nivala-konsernin osavuositarkastus 1.1.–30.6.2017

- 02.11 Sidonnaisuusrekisteri
Tuloveroprosentin vahvistaminen vuodelle 2018
Kiinteistöveroprosenttien vahvistaminen vuodelle 2018
- 30.11 Vuoden 2018 talousarvio ja vuosien 2019–2021 taloussuunnitelman hyväksyminen
Tilintarkastuspalveluiden hankinnasta päättäminen
Takaus - Kiinteistö Oy Kesti
Lainaehtojen muutos Nivalan Liikuntakeskus Oy:n takauksesta
- 14.12 Suomen Kuntaliiton valtuuskunnan vaali
Konserniohjeen hyväksyminen

1.1.5 Yleinen taloudellinen tilanne

Kansainväliset talousnäkymät

Maailmantalous kasvaa edelleen vahvasti ja laaja-alaisesti. Maailmankaupassa nähtiin vuonna 2017 kasvupyrahdyks, joka on osin heikon edellisen vuoden jälkeinen korjausliike. Maailmankaupan kasvu onkin nyt pitkältä aikaa ripeämpää kuin maailman BKT:n kasvu. Monissa maissa talouskasvua tukevat edelleen kevyet rahoitusolot ja elvytystoimet. Kehittyneissä maissa rahapolitiikan normalisointia on viivästyttänyt hidaskasvu, joka on nyt kuitenkin hieman kiihtymässä.

Suomen vientimarkkinoilla tuonti kasvoi lähes 6 % vuonna 2017 ja vielä vuonna 2018 kasvuennuste on yli 4 %. Myös Suomen vientihinnat (Suomen vientimaiden tuontihinnat) kohoavat joskin selvästi hitaammin kuin aikaisemmin oletettiin. Vuonna 2017 vientihinnat nousivat 3,6 %, mutta vuonna 2018 nousun arvioidaan jäävän alle 0,5 prosenttiin, minkä jälkeen se tasaantuu runsaan 2 prosentin vauhtiin.

Yhdysvalloissa kasvun lähde on yksityinen kulutus. Kuluttajien luottamus on nyt merkittävästi pitkän aikavälin keskiarvoa vankempi. Myös teollisuuden luottamus on vahvaa ja ylittää voimakkaimmilleen seitsemään vuoteen. Parin heikon vuoden jälkeen teollisuustuotanto on kääntynyt kasvuun. Yhdysvalloissa työttömyys on vähentynyt jo lähelle 4:ää prosenttia, mutta palkkakehitys on pysynyt siihen nähden vaimeahkona. Tämän katsotaan olevan merkki työmarkkinoilla yhä olevasta vapaasta työvoimasta ja vajaatyöllisyydestä sekä heikosta tuottavuuskehityksestä. Yhdysvaltain inflaatio on kiihtynyt vuodesta 2016 ja pysytellyt viime kuukaudet 2 prosentin tuntumassa - pitkälti öljyn hinnan nousun ansiosta. Inflaatio-odotukset ovat selvästi vahvemmat kuin euroalueella, ja markkinat odottavat koronnostojen Yhdysvalloissa jatkuvan.

Euroalueen elpyminen on ollut vuonna 2017 hyvin vahvaa ja ylittänyt odotukset. Kansainvälisen kaupan piristyminen on näkynyt myös euroalueen vientikysynnässä. Koska viennin lisäksi myös tuonti kasvaa ripeästi, euroalueen suotuisa kehitys perustuu nettoviennin sijaan vahvasti kotimaiseen kysyntään: sekä kulutukseen että investointeihin. Teollisuuden luottamus on vahvistunut hyvän vientikysynnän siivittämänä. Teollisuustuotannon vuosikasvu on kiihtynyt kesän ja syksyn aikana jo lähes 4 prosenttiin ja on siis nopeampaa kuin Yhdysvalloissa.

Maailmankaupan kasvun kannalta suuri merkitys on Kiinan kysynnän kehityksellä. Vaikka Kiinan talouden kasvutrendin uskotaan yhä hidastuvan, vuoden 2017 kasvu on ollut vuoden 2016 kasvuun sekä odotettua kasvuun nopeampaa. Kuluttajien luottamus on kohentunut vuonna 2017 pitkän aikavälin keskiarvoa paremmaksi. Vaikka vähittäiskaupan kasvu on hidastunut viime vuosista, se on yhä erittäin vahvaa. Kiinan investointiaste on laskenut jo koko tämän vuosikymmenen. Ongelma Kiinan talouskasvussa on sen perustuminen pitkälti velkaantumiseen, minkä pelätään horjuttavan maan rahoitusmarkkinoiden vakautta.

Useissa nousevissa talouksissa kehitys näyttää nyt valoisammalta kuin vielä edellisenä vuonna. Öljyn hinnan nousu on tukenut taloutta etenkin Venäjällä, jossa yksityinen kulutus kääntyi alkuvuonna kiihtyvään kasvuun. Myös syvissä ongelmassa ollut Brasilia on päässyt takaisin kasvu-uralle. Öljyn hinnan oletetaan nyt kehittyvän selvästi korkeammaksi kuin edellisenä vuonna. Ero on vuonna 2017 vain muutaman dollarin mutta vuonna 2018 jo kymmenisen dollaria barreilta, kun öljyn ennustetaan tuolloin kallistuvan yli 60 dollariin barreilta. Sen jälkeen öljy halpenee hieman. Hinta-arviota on korotettu etenkin öljyn kysynnän lisääntyminen maailman talouskasvun kiihtymässä.

Korko-odotukset johdetaan rahoitusmarkkinoiden hinnoista. Sekä lyhyet että pitkät korot nousevat hitaasti. Markkinaodotusten perusteella vuotta 2017 koskeva 3 kuukauden euriborkorko - oletus on pysynyt ennallaan -0,3 prosentissa ja myös vuoden 2018 korkoa koskeva oletus on pienentynyt samalle tasolle. Vuonna 2019 koron oletetaan nousevan -0,1 prosenttiin ja vuonna 2020 muuttuvan positiiviseksi 0,1 prosenttiin. Suomen 10 vuoden obligatiokorkoa koskeva oletus on puolestaan kauttaaltaan hieman pienentynyt edellisestä ennusteesta. Obligatiokoron oletetaan nyt nousevan vähitellen tämänvuotisesta 0,5 prosentista 1,1 prosenttiin vuonna 2020. Euron kurssin suhteessa dollariin oletetaan vahvistuvan hieman vuonna 2018, mutta pysyvän sen jälkeen vakaana ennusteperiodin loppuun saakka. Suomen kauppapainoinen valuuttakurssi vahvistuu hieman tänä vuonna ja pysyy sitten vakaana vuodet 2019 ja 2020.

Maailmantalouden hyvä vire vahvistanut Suomen noususuhdetta

Vuosien 2016 ja 2017 talouskasvu on yllättänyt ekonomistit vahvuudellaan. Keskeisinä tekijöinä suhdannenousun taustalla ovat olleet pitkälti ulkoiset tekijät, kuten maailmantalouden vahva ja laaja-alainen veto sekä euroalueen elvyttävä rahapolitiikka. Euroalueen talouskasvu onkin piristynyt odotettua voimakkaammin. Maailman poliittinen ja geopoliittinen tilanne on kuitenkin edelleen hyvin epävakaa.

Suomen taloustilastot ja kansantalouden ennusteet ovat tarkentuneet ylöspäin niin, että esimerkiksi vielä kuluvan vuoden tammikuussa vuoden 2016 BKT-kasvuprosentti nousi hitusen ja päättyi 2,1 prosenttiin. Ennakkotietojen mukaan kasvu on jatkunut laaja-alaisena myös sen jälkeen. Ensimmäisiä tilastotietoja koko vuoden 2017 BKT-kasvusta odotellaan vielä, mutta lähes kaikki ennustelaitokset arvioivat kasvun nousseen kolmen prosentin tuntumaan.

Kansantalouden kysyntäeristä kaikki, eli niin vienti, kulutus kuin investoinnitkin, ovat kasvaneet viime vuoden alkupuolella. Yksityistä kulutusta on tukenut voimakkaasti piristynyt työllisyys, asuntorakentaminen jatkuu yhä vilkkaana ja tuotannollisia investointeja on tehty runsaasti. Viennin koviin kasvulukuihin on vaikuttanut erityisesti maailmankaupan kova veto. Vienti on vahvistunut kaikkiin Suomelle tärkeisiin vientimaihin.

Viimeisimpien tilastotietojen mukaan toimialoittain tarkasteltuna arvonlisäys on lisääntynyt voimakkaaimmin liike-elämän palveluissa sekä metsäteollisuudessa. Myös kaupan myynti on ollut vahvaa erityisesti tukku- ja kestokulutustavaroiden osalta.

Työllisten määrä kasvoi viime vuonna 25 000 hengellä, mikä nosti työllisyysasteen 69,6 prosenttiin. Myös työttömyys kääntyi loppuvuonna hienoiseen laskuun. Piristyneisiin talouslukuihin suhteutettuna työttömyyden lasku oli kuitenkin pettymys. Työttömyysaste laski viime vuonna vain 0,2 prosenttia päättyen 8,6 prosenttiin. Kuntien työllisyys pysyi viime vuonna melko vakaana.

Kuluttajien luottamusindikaattorit, yritysten suhdannekyselyt ja muut ennakoivat indikaattorit ovat vuoden vaihteessa olleet jopa ennätyksellisen korkealla tasolla. Yhä useammat ennustelaitokset arvioivatkin, että kasvu jatkuu tänä vuonna vahvana, noin kolmen prosentin kasvuluvuissa. Osa ennustelaitoksista arvioi kuitenkin yhä, että voimakkain suhdannehuippu ajoittui viime vuodelle ja kuluvana vuonna talouskasvu hidastuu noin kahden prosentin pintaan.

Aivan tuoreimpien ennusteiden kasvu-ura rakentuu positiivisemmin noin kolmen prosentin BKT-kasvuun vuonna 2018. Vahva vientikysyntä ja kohentunut hintakilpailukyky kasvattavat vientiä ja ruokkivat tuotannollisia investointeja. Tuotannon kasvuodotukset pohjautuvat edelleen myös pirteään yksityiseen kulutukseen. Kulutusta tukevat kuluvana vuonna työllisyyden paraneminen, ansiotason nousu sekä tuloverokevennykset. Hintojen nousun odotetaan kiihtyvän, mutta pysyvän tasoltaan yhä maltillisena.

Kolmea prosenttia matalampiin BKT-kasvuennusteisiin päätyneet suhdannelaitokset korostavat erityisesti ulkomaankaupan kasvuun sekä rakentamisen vauhtiin liittyviä epävarmuuksia. Epävarmuuksia liittyy myös kotitalouksien reaaliseen kulutuskysyntään.

Vuonna 2019 talouskasvun odotetaan hiipuvan hieman, sillä bruttokansantuotteen kasvuennusteet jäävät tyyppisesti kahden prosentin tuntumaan. Osa suhdanne-ennusteista perustelee talouskasvun vaimenemista yksityisen kulutuskysynnän hidastumisella. Osa näkee talouskehityksen hidastumisen aiheutuvan erityisesti vientikysynnän ja rakentamisen kasvun hidastumisesta. Noin kahden prosentin tuntumassa pysyttelevä BKT-kasvu merkitse kuitenkin yhä valoisia vientinäkyelmiä, investointien tason pysymistä hyvänä sekä kotimaisen kysynnän säilymistä vahvana.

Inflaation odotetaan kiihtyvän vuonna 2019, mikä hidastaa reaalista käytettävissä olevien tulojen kasvua. Ansioiden odotetaan nousevan hieman kuluvaa vuotta nopeammin. Työllisyys paranee ensi vuonna yhä, mutta kohtaanto-ongelmat, väestörakenteen muutos ja muut työn tarjontarajoitteet hidastavat työllisyyden paranemista. Samalla esimerkiksi pitkäaikaistyöttömyyden odotetaan pysyvän yhä korkealla tasolla.

Lähdeteoksena käytetty Suomen Pankin Euro & Talous 5/2017 julkaisua sekä Kuntaliiton pääekonomistin Minna Punakallion talouskatsusta 5.2.2018.

1.1.6 Nivalan talousalueen kehitys

Tietoja Nivalan kaupungista:

- perustamisvuosi 1867
- pinta-ala 539,4 km²

Nivala kuuluu:

- Nivala-Haapajärven seutukuntaan
- Pohjois-Pohjanmaan liittoon
- Peruspalvelukuntayhtymä Kallioon

	2017	2016
- asukasluku 31.12.	10 818	10 895
- kaavoitettu alue ha	698	698
- vero%	21,5	21,5
Verokertymä:		
- kunnallisvero	27 412 305	27 075 771
- " €/as.	2 534	2 485
- kiinteistövero	2 334 223	2 435 350
- " €/as.	216	224
- osuus yhteisöveron tuotosta	1 231 759	1 034 881
- " €/as.	114	95
- lainakanta €/as. *)	4622	4 625
- keskim. työttömyys-%	11,1	12,1

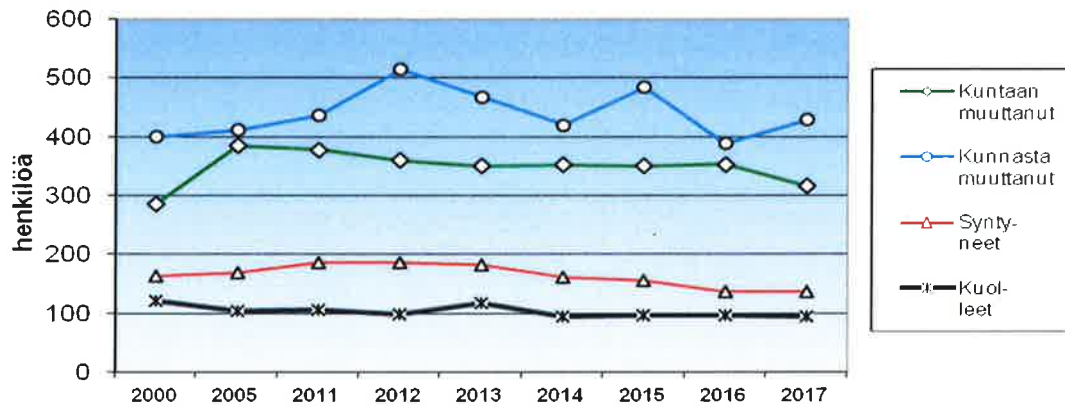
*) = vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Väestön ikä- ja sukupuolijakauma 31.12.2017				
Ikä	Miehet	Naiset	Yhteensä	%
0-9	853	831	1 684	15,5
10-14	431	412	843	7,8
15-24	726	588	1 314	12,5
25-64	2 457	2 240	4 697	43,3
65-74	630	628	1 258	11,5
75-	417	605	1 022	9,4
YHTEENSÄ	5 514	5 304	10 818	100

Lähde: Tilastokeskus

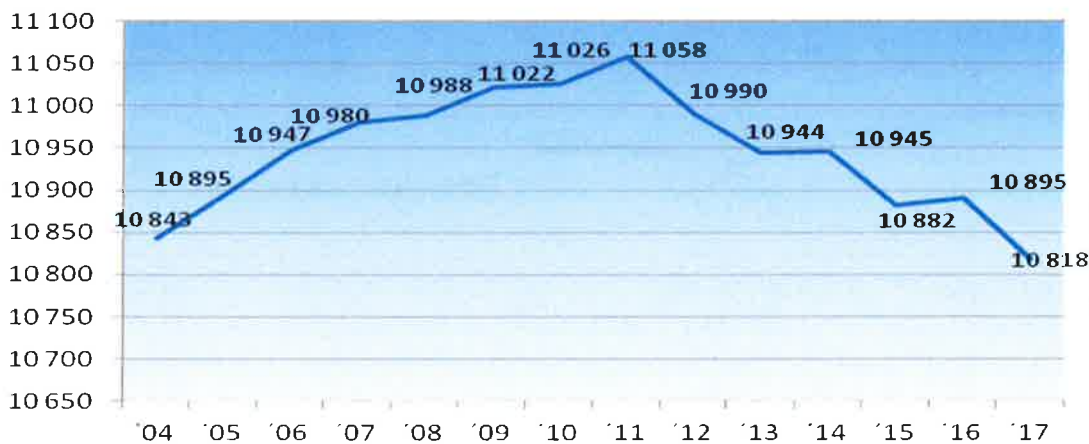

Väestön muutokset 2000 - 2017

Lähde: Tilastokeskus

Nivalan asukasluvun kehitys 2004-2017

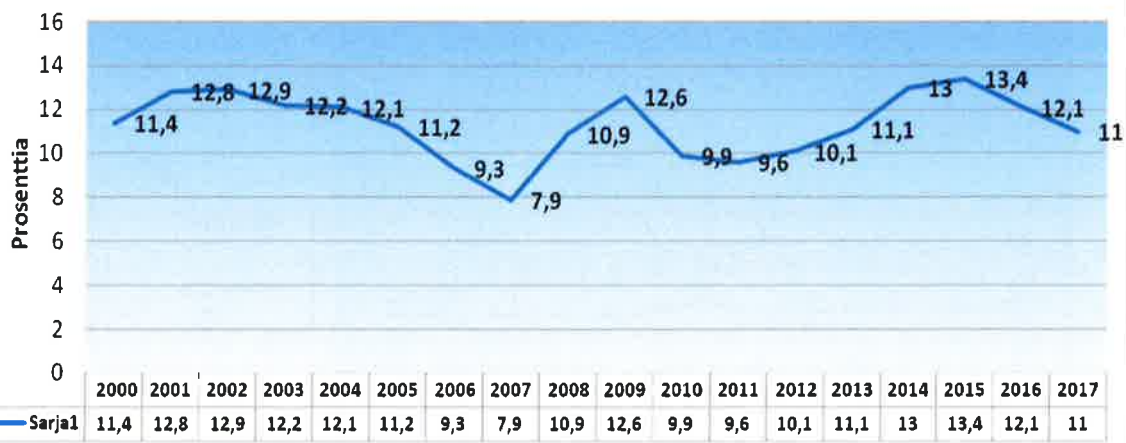

Lähde: Väestörekisterikeskus 31.12.2017

Työlliset toimialan mukaan 31.12.	M	N	YHT
(A) Maatalous, metsätalous ja kalatalous	349	159	508
(B, D, E) Kaivostoiminta ja louhinta, sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta, vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	80	16	96
(C) Teollisuus	568	141	709
(F) Rakentaminen	312	18	330
(G-I) Tukku- ja vähittäiskauppa, kuljetus ja varastointi, majoitus- ja ravitsemistoiminta	333	304	637
(J) Informaatio ja viestintä	19	5	24
(K) Rahoitus- ja vakuutus toiminta	9	27	36
(L) Kiinteistöalan toiminta	8	12	20
(M-N) Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, hallinto- ja tukipalvelutoiminta	89	144	233
(O-Q) Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus, koulutus, terveys- ja sosiaalipalvelut	182	835	1 017
(R-U) Muut palvelut	36	99	135
(X) Toimiala tuntematon	31	20	51
Yhteensä	2 016	1 780	3 796

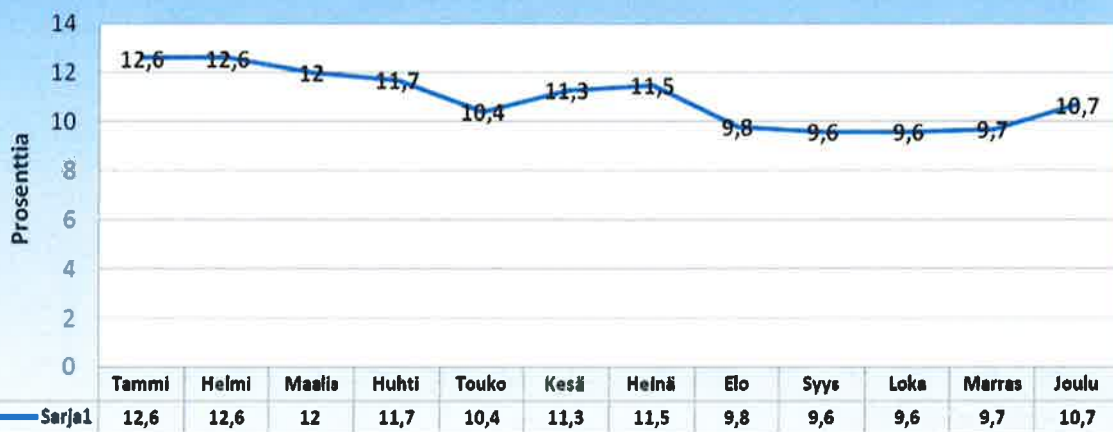
Lähde: Tilastokeskus

Nivalan työttömyysaste vuosina 2000-2017

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kuukausittain Nivalassa vuonna 2017

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Nivalan työllisyystilasto 31.12.

	2004	2006	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Työttömät keskim.	551	432	508	466	440	464	512	594	614	551	489
Työttömät naiset keskim.	240	211	206	192	186	174	204	217	243	230	224
Työttömät miehet keskim.	311	221	302	274	254	290	308	377	371	321	265
Alle 20-v. työttömät keskim.	27	11	28	12	16	18	-	-	-	-	-
Alle 25-v. työttömät keskim.	97	57	105	87	76	89	91	93	103	100	73
Yli 1 v. työttömänä keskim.	82	63	50	59	52	51	68	103	146	158	132
Yli 50-v. työttömät keskim.	207	163	165	179	164	153	167	205	212	183	171
Vajaakuntoiset keskim.	80	68	73	89	76	67	76	88	89	75	78
Avoimet työpaikat keskim.	24	21	12	12	25	13	29	22	31	29	34
Työttömyysaste %	12,1	9,3	10,9	9,9	9,6	10,1	11,1	13	13,4	12,1	11

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

1.1.7 Nivalan kaupungin talouden kehitys vuonna 2017

Vuoden 2017 lopussa asukkaita oli 10 818 ja 2016 vuoden lopussa oli 10 895, joten asukasluku aleni 77 asukkaalla vuoden 2017 aikana.

Kaupungin työllisyystilanne on edelleen parantunut, työttömyysaste oli tammikuun 2017 luvusta 12,6 % laskenut joulukuun loppuun mennessä 10,7 prosenttiin. Pitkäaikaistyöttömyys on kuitenkin edelleen suurta, kuten yleisesti Suomessa ja pitkäaikaistyöttömien työllistymisvastuu on kunnilla. Kaupungin maksama työmarkkinatuen kuntaosuuden määrä on noussut 517 515 euroon edellisen vuoden 427 385 eurosta. Työpajasäätiö on hoitanut tehokkaasti työllistymisen edistämistä ja syrjäytymisen ehkäisemistä, ja kaupunki on pyrkinyt mahdollisimman paljon työllistämään pitkäaikaistyöttömiä.

Toimintatulot alittuivat 459 951 eurolla. Maatalouslomitukseen toteutuneet lomituspäivät vähenivät edelleen joten Melalle palautettiin vuoden aikana tulleita ennakkomaksuja yli 600 000 euroa. Mela suoritti vuoden 2017 aikana toiminnan tarkastusta Nivalan yksikössä, ja tehdystä tarkastuksesta on kaupungille tulossa takaisinperintä, jonka suuruudesta ei tilinpäätöshetkellä vielä ole tietoa. Ylimääräisenä tulona kaupunginhallituksen alle kirjattiin n. 170 000 euroa, joka koski v. 2000 perustetun Jokilaakson Rahasto I Ky -nimisen pääomasijoitustoimintaa harjoittavan yhtiön pääoman palautuksen.

Kaikilla toimielimillä jäi säästöä määrärahoista, ja toimintamenot alittuivat lähes 1,5 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon menoissa kasvua oli vain 100 000 euroa edellisestä vuodesta ja kokonaisuudessaan Ppky Kallion kustannukset kasvoivat 706 000 euroa eli 1,9 % edellisestä vuodesta. Kallion suurimmat kustannusten kasvut olivat aikuispsykososiaalisissa palveluissa, hoito- ja hoivapalveluissa sekä perhepalveluissa.

Vuoden 2017 talousarviossa varauduttiin 0 prosentilla palkankorotuksiin syksyllä 2016 tehdyn Kiky-sopimuksen mukaisesti. Myös lomarahana 30 %:n leikkaus sekä työnantajille Kiky-sopimuksessa sovitut henkilöstökulujen alennukset huomioitiin vuoden 2017 talousarviota tehdessä. Henkilöstömenojen määrärahat kuitenkin yllättävästi alittuivat 1,1 milj. eurolla. Tästä alituksesta oli lomitustoiminnan osuutta noin 430 000 euroa. Henkilöstökulujen osuus käyttötalouden ulkoisista toimintamenoista tilinpäätöksessä on 31,7 % (v. 2016 tp 32,5 %). Euromääräisesti henkilöstökulut pienenevät noin 800 000 edellisen tilinpäätöksen luvuista.

Toimintakatteen muutos edelliseen tilinpäätökseen verrattuna oli 1,5 % (vrt. 2016 / 1,9 %, 2015 / 1,8 %, 2014 / 1,1 %, 2013 / 3,4 %, 2012 / 3,9 % ja 2011 / 7,4 %). Kaupungin oman toiminnan (pl Kallion kust.) toimintakatteen nousu edellisestä vuodesta on vain 0,8 %.

Keskeisillä talouden tunnusluvuilla tarkasteltuna Nivalan kaupungin taloudellinen tilanne on edelleen parantunut.

Verotulojen kehitys:

	TA 2017	TP 2017	TP 2016
Kunnallisvero	27 015 000 €	27 412 305 €	27 075 771 €
Kiinteistövero	2 450 000 €	2 334 223 €	2 435 350 €
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 005 000 €	1 231 759 €	1 034 881 €
Yhteensä	30 470 000 €	30 978 287 €	30 546 003 €

Kunnallisverotuloa kertyi tilinpäätösvuonna 397 305 euroa enemmän kuin talousarvioon budjetoitiin ja prosenteissa kasvu edellistä vuodesta on 1,2 %. Valtuusto hyväksyi vuodelle 2017 kunnallisveroprosentiksi 21,50.

Kiinteistöveroja kertyi 115 777 euroa budjetoitua vähemmän, ja prosentteina muutos edelliseen vuoteen on - 4,2 %.

Yhteisöverotuottojen kertyi vuoden aikana 226 759 euroa budjetoitua enemmän, ja prosentteina kasvua edelliseen vuoteen on 19 %.

Valtionosuuksien kehitys: Valtionosuuksien lopulliset päätökset toivat kaupungille tuloa 490 662 euroa enemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa oli arvioitu. OKM:n lopullinen valtionosuustarkistus toi vielä nyt helmikuulla 100 797 euroa viime vuodelle kirjattavaa valtionosuutta.

	TA+ M 2017	TP 2017	TP 2016
Peruspalvelujen valtionosuudet yhteensä	36 973 885 €	37 122 662 €	34 897 698 €

Toteutuneet valtionosuudet nousivat suhteessa edelliseen vuoteen 6,4 %.

Käyttöomaisuuden poistoihin varattiin 2 185 843 euroa ja lopulliset poistot olivat 101 710 euroa pienemmät eli 2 084 133 euroa.

Kaupungin velkamäärä pieneni vuonna 2017 neljäsataatuhatta euroa edellisvuodesta ollen nyt 50,0 milj. euroa (v. 2016/50,4, v. 2015/50,0, v.2014/50,7, v.2013/51,2 ja v.2012/51,0 milj. euroa). Korkokulut olivat vuoden aikana edelleen ennätysmäisen alhaiset 99 455 euroa. Koko lainakannan keskikorko vuoden 2017 lopussa oli 0,2 %. Korkokulujen määrärahasta jäi käyttämättä 100 545 euroa. Kuntatodistuksia oli käytössä vuoden aikana ajankohdasta riippuen 26–33 milj. euroa, ja koska lyhyet korot olivat koko vuoden ajan positiivisia, kuntatodistusten käyttö rahoituksessa tuotti kaupungille v. 2017 aikana 67 051 euroa.

Vuodelle 2017 hyväksytyn talousarvion tuloslaskelma oli ylijäämäinen 561 376 euroa, ja talousarviomuutosten jälkeen ylijäämä pieneni 413 643 euroon. Tilinpäätöksessä toteutunut tuloslaskelman ylijäämä 2 583 246 euroa yllätti positiivisesti. Tilikauden tulos on 2 581 208 € positiivinen, ja vuosikate 4 665 341 € positiivinen.

Valtakunnallisten arviointikriteerien valossa Nivalan talous on vuoden 2017 tuloslaskelman vuosikatteen perusteella kuitenkin edelleen hyväksyttävän alarajalla sillä vuosikate kattaa poistot mutta ei kata täysin lainan lyhennyksiä.

TULOSLASKELMA, RAHOITUSLASKELMA JA TASE TARKASTELU

1.2 Kokonaistulot ja -menot

Toimintatuottoihin sisältyvät myyntitulot, maksutulot, tuet ja avustukset, vuokrat sekä muut tuotot. Myyntituottoihin kirjataan tulot tavaroiden ja palvelujen myynnistä, jotka on tarkoitettu myytäväksi pääsääntöisesti tuotantokustannukset peittävään hintaan (esim. yhteistoimintakorvaukset, lomituspalvelukorvaukset, ateriakorvaukset jne.)

Maksutuotot ovat asiakasmaksuja ja muita maksuja tavaroista ja palveluista joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaisuudessaan tai joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyyn mukaan. Usein näiden maksujen perusteista säädetään laissa tai asetuksessa, joten kunta ei pysty vaikuttamaan näiden maksutuottojen kertymään.

Kirjauksissa on eritelty sisäiset ja ulkoiset erät toisistaan. Sisäiseksi tapahtumaksi kirjataan meno ja tulo, joka tapahtuu kaupungin hallintokunnan ostaessa jotain tavaraa tai palvelua kaupungin toiselta hallintokunnalta (esim. koulu ostaa oppilasruokailun ruoka- ja puhdistuspalveluiden tehtävälta). Vuoden 2017 tilinpäätöksessä sisäisiä tuloja on yhteensä 4 554 152 € koostuen suurimmalta osin ruokahuollon ateriataloista 1 482 790 € ja puhdistustuloista 1 000 992 € sekä tila- ja palvelun vuokratuloista 1 660 682 € ja atk- ja toimisto- ja atk-palvelujen sisäisistä maksutuloista 303 912 €.

Ulkoisia ja sisäisiä toimintatuottoja kertyi tilikauden 2017 aikana yhteensä 15,1 miljoonaa euroa (tp 16 / 15,7 miljoonaa euroa).

Käyttöomaisuuden myyntivoittoja kirjattiin 12 734 € joka koostuu tonttien myyntivoitosta.

Verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet

Verotulokertymäksi arvioitiin v. 2017 talousarviossa 30 470 000 €. Toteutunut verokertymä oli 30 978 287 € tilinpäätöksessä ja toteutui 101,7 % talousarvioon verrattuna. Verotulot kirjataan muusta kirjauksikäytännöstä poikkeavasti eli maksuperusteen mukaisesti. Veroennakot ja niiden oikaisut kirjataan verotuloksi tai tulojen pienennykseksi maksatuskuukauden mukaan.

Valtionosuuksia hyväksyttiin vuoden 2017 talousarvioon 36 632 000 €. Talousarviomuutoksella valtionosuuden tuloarviota korjattiin 341 885 euroa suuremmaksi ja tilinpäätöksessä valtionosuuskertymä toteutui 100,4 % ollen 37 122 662 €.

Rahoitustulot

Korko- ja muita rahoitustuottoja vuoden 2017 talousarviossa oli 750 000 €. Talousarviovuoden aikana ko. tuottoja kertyi yhteensä 915 398 €, eli 165 398 euroa talousarviolukua enemmän. Kertyneet rahoitustuotot jakaantuvat korko- ja osinkotuottoihin 179 904 €, arvopapereiden myyntivoittoihin 730 958 € ja loput on pieniä viivästyskorkotuloja ja vastaavia.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaisia tuottoja ja kuluja ovat sellaiset tulot ja menot, jotka perustuvat kunnan tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin, kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin. Vuoden 2017 tuloslaskelmaan satunnaisia eriä ei kirjattu. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä satunnaisiin kuluihin kirjattiin Lemminkäinen Oyj:lle palautettu asfalttikartellikorvaus 317 305 euroa.

Investointitulot

Investointiosan tuloja ovat rahoitusosuudet investointimenoihin ja käyttöomaisuuden myyntituotot. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä investointiosan myyntituottoja kertyi yhteensä 31 775,26 €, joka summa koostuu kokonaan maanmyyntituloista. Investointiosan rahoitusosuus 88 000 € on urheilupuiston pesäpallokentän rakentamiseen saatu rahoitusavustus.

Toimintakulut

Toimintakuluihin sisältyvät henkilöstökulut (sisältäen palkat ja sosiaalimenot), palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä vuokrat, avustukset ja muut kulut. Ulkoisia ja sisäisiä toimintakuluja kertyi vuoden 2017 aikana yhteensä 78,3 milj. euroa (tp 2016 / 79,0 milj. euroa).

Ulkoisiin ja sisäisiin palvelujen ostoihin vuonna 2017 kului 48 milj. euroa (v. 2016 / 48 milj. euroa) ollen suurin menoerä. Erä sisältää kuntalaisille tuotettujen lopputuotepalveluiden tuottamisesta aiheutuvat menot. Mm. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliolta ostetut palvelut ovat tässä tiliryhmässä, ja se onkin suurin palvelujen ostojen menoerä suuruudeltaan 38,1 milj. euroa.

Toiseksi suurin yksittäinen menoerä v. 2017 on henkilöstökulut 23,4 milj. euroa eli 31,7 % (v. 2016 / 32,5 %) käyttötalouden ulkoisista menoista.

Rahoitusmenot ja lainojen muutokset

Rahoitusmenoihin sisältyvät lainojen korko- ja muut rahoitusmenot. Vuoden 2017 aikana uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 5 milj. euroa. Lisäksi rahoitusta hoidettiin käyttämällä edelleen lyhytaikaisia kuntatodistuksia, joiden korkokanta oli koko vuoden positiivinen. Korkokulujen edullisuudesta johtuen määrärahasta säästy 100 545 €. Korkokulujen määräksi kertyi v. 2017 99 455 € (vrt. 2016 / 0,1 milj. €, 2015 / 0,16 milj. €, 2014 / 0,4 milj. €, 2013 / 0,5 milj. €, 2012 / 0,8 milj. €, 2011 / 1,0 milj. €, 2010 / 0,9 milj. €, 2009 / 1,3 milj. € ja 2008 / 1,8 milj. €). Keskikorkokanta pysyi edelleen 0,2 prosentissa. Kuntatodistusten euromäärä laski edellisen tilinpäätöksen 30,0 milj. eurosta 26,0 milj. euroon. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin lainaohjelman mukaisesti 1,4 milj. euroa. Rahoitusarvopapereiden myyntitappioita v. 2017 aikana kirjattiin 43 471 euroa.

Lyhytaikaisten lainojen muutos rahoituslaskelmassa pitää sisällään tilinpäätösvuoden aikana kirjattujen tilapäislainojen eli kuntatodistusten pääomien muutokset tilinpäätösvuoden aikana.

Investointimenot

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä investointimenojen loppusumma on 4,1 miljoonaa euroa. Kaupunginhallituksen alaisia isoimpia investointikohteita vuoden 2017 aikana olivat maanhankinta 134 420 eurolla ja atk-hankintoihin käytettiin 215 371 euroa. Teknisen lautakunnan alaisuudessa talonrakentamiseen käytettiin 2,8 milj. euroa, kunnallistekniikkaan 261 262 euroa ja liikunta-alueisiin 468 688 euroa. Tarkemmat tiedot investointikohteista löytyvät investointiosan sivuilta.

1.2.1 Ulkoinen tuloslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Toimintatuotot		
Myyntituotot	6 598	6 909
Maksutuotot	1 327	1 488
Tuet ja avustukset	382	474
Vuokratuotot	1 570	1 763
Muut toimintatuotot	685	490
Toimintatuotot yhteensä	10 561	11 125
Valmistus omaan käyttöön	44	40
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-18 113	-18 107
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 449	-4 918
Muut henkilösivukulut	-821	-1 154
Palvelujen ostot	-45 894	-45 106
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 061	-2 942
Avustukset	-1 792	-1 657
Vuokrakulut	-470	-417
Muut toimintakulut	-214	-149
Toimintakulut yhteensä	-74 814	-74 449
TOIMINTAKATE	-64 209	-63 285
Verotulot	30 978	30 546
Valtionosuudet	37 123	34 898
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	136	132
Muut rahoitustuotot	779	1 276
Korkokulut	-99	-102
Muut rahoituskulut	-42	-43
VUOSIKATE	4 665	3 422
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 084	-2 034
Satunnaiset erät	0	- 317
TILIKAUDEN TULOS	2 581	1 070
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	2	2
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	2 583	1 072

Tuloslaskelmassa selvitetään tilikaudelle jaksotettujen menojen ja tulojen riittävyyttä.

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot eli pitkävaikutteisten tuotannon-tekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset.

Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen.

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2017	2016
Toimintatuotot % toimintakuluista	14,12	14,94 %
Vuosikate % =100 * Vuosikate/poistot	224 %	168 %
Vuosikate €/asukas	431 €/as	314 €/as
Asukasmäärä	10 818 as	10 895 as

Toimintatuottojen % -osuus toimintakuluista osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä varsinaisen toiminnan tuotoilla.

Vuosikate % kertoo kuinka paljon kunnan tulorahoituksesta jää pitkävaikutteisten menojen rahoittamiseen. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa kunnan tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa käytetään vuosikatetta % poistoista tunnuslukua. Tunnusluvun olleessa 100 % katsotaan tulorahoituksen olevan riittävä.

Kunnan vuosikate asukasta kohden on kuntien tulorahoituksen tason vertailussa yleisesti käytetty tunnusluku. Keskimääristä kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste ja toimintojen organisointi ovat vertailua vaikeuttavia tekijöitä. Kuntien välisessä vertailussa on huomioitava myös erot tuloveroprosenteissa ja yhteisöverokertymissä. Tilastokeskuksen laatimien tilinpäätöstilastojen mukainen valtakunnallinen vuosikate asukasta kohden oli vuonna 2016 oli 494 € (2015 / 348 €, 2014 / 406 €, 2013 / 380 €, 2012 / 249 €, 2011 / 384 €, 2010 / 461 €, 2009 / 340 €, 2008 / 363 €).

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

1.2.2 Rahoituslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
	1 000	1 000
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 665	3 422
Satunnaiset erät		-317
Tulorahoituksen korjauserät	2	-27
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 122	-2 845
Rahoitusosuudet investointi menoihin	88	6
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	17	34
	-4 017	-2 805
Toiminnan ja investointien rahavirta	650	273
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen vähennykset	20	533
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 381	-1 631
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 000	2 000
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutokset	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	-2	-4
Saamisten muutos	-808	-465
Korottomien velkojen muutos	1 607	588
Rahoituksen rahavirta	436	1 021
Rahavarojen muutos	1 087	1 294
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	17 945	16 859
Rahavarat 1.1.	16 859	15 565
	1 087	1 294

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Kokonaistulojen merkitystä kunnallistaloudessa havainnollistaa niiden vertaaminen eri meno- ja tulolajeihin:

	2017	2016
* Invest. tulo-rahoitus % =100 * vuosikate / invest. omahankintameno	115,6 %	120,5 %

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku kertoo investointimeno-osuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella (=joko käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää laskemalla). Investointien omarahoitusosuudella tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuuden investointeja vähennettynä rahoituslaskelmaan merkityillä rahoitusosuuksilla.

	2017	2016
* Pääomamenojen tulo-rahoitus % =100 * vuosikate / (invest. omahankintameno + antol. nettolisäys + lainanlyhennykset)	86,47 %	86,90 %

Pääomamenojen tulo-rahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Lainanhoitokate (Vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)	2017	2016
	3,22	2,03

Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

	2017	2016
Maksuvalmius		
* Rahavarat 31.12. = rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset	17,9 m €	16,9 m €
* Kassasta maksut	80,4 m €	79,0 m €
* Kassan riittävyys (pv) =365pv * kassavarat 31.12./kassasta maksut tilikaudella	82 pv	78 pv
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-1 746	-8 213

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätös- ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätös- ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

1.2.3 Tase (1 000 €) ja tunnusluvut

VASTAAVAA	2017	2016
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	60	16
2. Muut pitkävaikutteiset menot	16	62
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	76	78
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	6 885	6 754
2. Rakennukset	32 398	33 149
3. Kiinteät rakenteet ja laitt	7 716	7 807
4. Koneet ja kalusto	561	475
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 060	538
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	50 620	48 723
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	28 300	28 301
3. Muut lainasaamiset	1 244	1 265
4. Muut saamiset	202	165
Sijoitukset yhteensä	29 747	29 731
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	80 442	78 531
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	0	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	0	0
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
4. Muu vaihto-omaisuus	8	7
Vaihto-omaisuus yhteensä	8	7
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	0	28
3. Muut saamiset	173	173
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	173	201
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	684	635
2. Lainasaamiset	1 567	794
3. Muut saamiset	692	503
4. Siirtosaamiset	557	732
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	3 500	2 664
Saamiset yhteensä	3 673	2 865
III Rahoitusarvopaperit		
1. Osakkeet ja osuudet	4 288	3 961
2. Sijoitukset rahamarkkinainstr.	896	1 067
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	10 860	10 822
4. Muut arvopaperit	912	351
Rahoitusarvopaperit yhteensä	16 956	16 200
IV Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	989	659
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	21 626	19 731
VASTAAVAA YHTEENSÄ	102 069	98 262

VASTATTAVAA	2017	2016
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	35 757	35 757
III Muut omat rahastot	2 392	2 392
IV Edellisten tilikausien yli/alijäämä	3 660	2 588
V Tilikauden yli/alijäämä	2 583	1 072
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	44 392	41 809
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero	37	39
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR.YHTEENSÄ	37	39
PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1. Valtion toimeksiannot	0	0
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	17	17
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	17	17
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	22 373	19 253
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
7. Muut velat	3	2
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	22 375	19 256
II Lyhytaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 631	1 131
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
4. Lainat muilta luotonantajilta	26 000	30 000
6. Ostovelat	2 617	2 293
7. Muut velat	474	479
8. Siirtovelat	4 526	3 238
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	35 248	37 141
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	57 623	56 397
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	102 069	98 262

Taseen tunnusluvut

Taseen tunnusluvut kuvaavat kaupungin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

	2017	2016
* Omavaraisuusaste % =100*(omapo+poistoero ja vapaaeht.varaukset) / (koko po-saadut ennakot)	43,5 %	42,6 %

Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Hyvänä tavoitetasona pidetään 70 %:n omavaraisuutta. Mikäli vakavaraisuustaso on 50 % tai alle 50 % merkitsee se merkittävän suurta velkarasitetta.

	2017	2016
* Suhteellinen velkaantuneisuus % = 100*(vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot	73,3 %	73,7 %

Tunnusluku ilmaisee kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnuslukuun ei vaikuta kuntien välisessä vertailussa käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmin kunta selviytyy velan takaisinmaksusta tulorahoitustuksella. Suhteellinen velkaantuneisuus oli kuntasektorilla v. 2016 tilinpäätöksessä 55,6 % laskettuna koko maan kuntien keskiarvona.

	2017	2016
* Lainakanta 31.12. = vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) Lainakanta kuvaa korollista vierasta pääomaa.	50,0 milj.€	50,4 milj.€
* Lainakanta €/asukas	4 622 €	4 625 €
* Lainasaamiset 31.12. = sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset	1,4 milj.€	1,4 milj.€
Asukasmäärä	10 818	10 895
*Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	6 243	3 660
*Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	577 €/as	336 €/as

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.2.4 Kokonaismenot ja -tulot

Kokonaismenojen ja -tulojen laskelma laaditaan tulos- ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

TULOT	€	%	MENOT	€	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	10 561 082,80	12,50 %	Toimintakulut	74 814 061,71	88,60 %
Verotulot	30 978 287,02	36,60 %	- Valmist. omaan käyttöön	-43 602,03	-0,10 %
Valtionosuudet	37 122 662,00	43,80 %	Korkokulut	99 455,19	0,10 %
Korkotuotot	136 169,18	0,20 %	Muut rahoituskulut	42 173,78	0,00 %
Muut rahoitustuotot	779 228,49	0,90 %	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot	0		Tulorahoituksen korj.erät		
Tulorahoituksen korjauserät			Pakollisten varausten muutos		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-12 733,51	0,00 %	+/- Pakoll. varauk. muutos		
Investoinnit			Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-15 062,26	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	88 000,00	0,10 %	Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	16 713,00	0,00 %	Investointimenot	4 122 273,30	4,90 %
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähenn.	20 186,38	0,00 %	Antolainasaamisten lis.	0	
Pitkäaik. lainojen lisäys	5 000 000,00	5,90 %	Pitkäaik. lainojen vähenn.	1 380 761,40	1,60 %
Lyhytaik. lainojen lisäys			Lyhytaik. lainojen vähenn.	4 000 000,00	4,70 %
Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähenn.		
Kokonaistulot yht.	84 689 595,36	100 %	Kokonaismenot yht.	84 400 061,09	100 %

Täsmäytys: Kokonaistulot 84 689 595,36 - kokonaismenot 84 400 061,09 = 289 534,27

Muut maksuvalmiuden muutokset 797 070,52 - rahavarojen muutos 1 086 604,79 = - 289 534,27

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen menojen ja tulojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Nivalan talous edustaa hyväksyttävän alarajalla olevaa tasoa.

Taloudellinen tilanne jaotellaan seuraavasti:

- Vahvassa taloudessa vuosikate kattaa lainan lyhennykset ja netto korvausinvestoinnit sekä netto uusinvestoinnit.
- Tasapainoisessa taloudessa vuosikate kattaa lainan lyhennykset ja korvausinvestoinnit.
- Hyväksyttävän alarajalla olevassa taloudessa vuosikate kattaa korvausinvestoinnit (=sumupoistot)
- Kriisin esiasteella olevassa taloudessa vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos pois lukien satunnaiset erät, on negatiivinen.
- Kriisitaloudessa vuosikate on negatiivinen.

Heikkenevässä taloudessa otetaan lisää velkaa, realisoidaan käyttöomaisuutta, vähennetään toimintapääomaa tai kassavallisuutta tuotantovälineiden toimintakunnon ylläpitämiseksi.

1.2.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Nivalan kaupungin talous kehittyi vuoden 2017 aikana hyvään suuntaan. Lainakannan kasvu on viime vuodet ollut isoista investoinneista huolimatta maltillista ja vuoden 2017 aikana lainakanta hieman laski. Vuosina 2018 ja 2019 on kuitenkin tulossa isoja investointeja, jotka nostavat lainamäärää, ja iso lainakanta onkin yksi isoimmista haasteista niin kaupungin kuin koko Nivala-konsernin osalla tulevien vuosien aikana. Rahoituslaitosten ennusteissa on jo väläytelty euribor-korkojen nousua vuosille 2019–2020, ja se aiheuttaa painetta koko Nivala-konsernin talouteen.

Verotulojen kehitys muuttui edellisen vuoden jälkeen positiivisemmaksi mutta jo vuodesta 2018 ennuste näyttää uudelleen negatiivista kasvua. Maatalouteen on viime vuosina kohdistunut tuottajahintojen laskua, sekä maataloustukien maksatus-ten viivästymisiä, jotka näkyvät kertyneissä verotuloissa. Toisena isona asiana verotulojen pienentymiseen on vuonna 2016 syksyllä solmitulla Kiky-sopimuksella, jonka vaikutukset näkyvät sekä veropohjan pienentymisenä lomarahaleikkausten jälkeen, että sopimuksessa veronmaksajille tulleet uudet verovähennykset ja nämä tekijät vaikuttavat merkittävästi kuntien verotulojen kehitykseen vuoden 2019 loppuun asti.

Vuonna 2020 tulossa oleva valtakunnallinen aluehallintouudistus muuttaa kuntahallinnon rakennetta kovasti. Mm. koko sosiaali- ja terveydenhuollon toiminta ja rahoitus siirtyy perustettavalle maakunnalle. Tämä uudistus, sen rahoitus ja jäljelle jäävän peruskunnan tehtävät ja niiden rahoitus ovat edelleen valmistelussa. Valtiovarainministeriön ennustelaskelmien perusteella Nivalan kaupungin talous näyttäisi jonkin verran parantuvan tässä isossa aluehallintouudistuksessa. Verotulot ja valtionosuudet pienenevät, mutta isot sosiaali- ja terveystoimen kustannukset jäävät kunnalta pois.

Lasten syntyvyys oli vähäisempää kuin aiempina vuosina ja asukasmäärä onkin vuoden 2017 aikana vähentynyt 77 henkilöllä. Lasten alhaisempi syntyvyys vaikuttaa tulevina vuosina merkittävästi kaupungin palveluverkkoon. Onkin merkittävää että kaupungin väkiluku saataisiin kasvuun tai edes pysymään nykyisessä määrässä. Asukasmäärän aleneminen kun tietää väistämättä verotulojen sekä valtionosuuksien vähäisempää kertymistä kaupungin talouteen. Työllisyystilanne on hieman parantunut kahden viimeisen vuoden sisällä. Pitkäaikaistyöttömyys on se iso haaste niin Nivalassa kuin koko valtakunnassa. Työttömyyden ja syrjäytynsyyden holtoon perustettu Nivalan Työpajasäätiö tekee koko ajan työtä etsien uusia toimintoja erilaisten työpajojen ja paikkakunnan yritysten kanssa työllistymisen parantamiseksi, ja kaupunki ja konsernin tytäryhtiöt pyrkivät työllistämään mahdollisuuksien mukaan työttömiä työnhakijoita.

1.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Yleistä

Vuonna 2020 tulossa oleva maakuntaudistus aiheuttaa epävarmuutta kaupungin toimintojen ja talouden suunnittelulle. Kaupungin verotulot ja valtionosuudet pienenevät noin puolella ja maakunnalle siirtyvien toimintojen kustannukset jäävät kaupungilta silloin pois, mutta se mitä tuloslaskelman tuloksi silloin jää, on vielä karkeiden ennakkolaskelmien varassa.

Vahinkoriskit

Kaupungin henkilöstö ja omaisuus on vakuutettu kattavasti vakuutusyhtiö Ifissä. Kaupungin vakuutusmeklarina toimii Suunta Meklarit Oy Oulusta. Vakuutusmeklarin kanssa käydään vuosittain vakuutusten tarkastus, että kaikki on kunnossa. Tarvittavia muutoksia tehdään heti kun havaitaan muutostarve. Omavastuu all risk omaisuusvakuutuksissa on pääsääntöisesti 20 000 euroa. Irtaimisto-, ajoneuvo-, keskeytys- ja vastuuvakuutuksissa omavastuu on määritelty vakuutuskohteittain riskit huomioiden (0-10 000 euroa).

Toiminnalliset riskit

Merkittävä toiminnallinen riski liittyy henkilöstömitoitukseen ja työssä jaksamiseen. Tiukasta henkilöstömitoituksesta johtuvat sijaisuusjärjestelyjen vaikeudet ja työn kuormittavuus voivat aiheuttaa riskiä tehtävien hoidon jatkuvuudessa, ja toiminnassa. Henkilöstön sairaspäivien määrät sekä ennenaikaiset eläköitymiset ovat sekä työntekijälle että työnantajalle raskaita ja kalliita, joten niitä on pyrittävä ehkäisemään hyvällä henkilöstöpolitiikalla ja ennakoinnilla.

Sähköisen asioinnin ja verkkopalvelujen laajentuminen edistävät tuottavuutta ja helpottavat ja parantavat kuntalaisten asiointia. Samanaikaisesti palvelujen ja toiminnan riippuvuus tietotekniikasta kasvaa ja riskit mahdollisille toimintahäiriöille ja tietomurroille lisääntyvät. Panostuksia tietoturvallisuuteen ja tietotekniikan toimivuuteen on lisätty vuoden 2017 aikana.

Rahoitusriskit

Kaupungin kokonaisvelkamäärä on 50 milj. euroa, ja tästä lainamäärästä vaihtuvakorkoisten osuus on lähes 100 %. Tähän liittyy korkoriski, sillä jo yhden prosenttiyksikön nousu lainakannan keskikorossa merkitsee n. 500 000 euron lisäystä korkomenoissa. Vuoden 2017 lainojen keskikoroksi jäi 0,2 %. Korkokanta on edelleen pysynyt historiallisen alhaalla vuoden 2017 aikana. Ennusteet kaikilta rahoituslaitoksilta on, että korot pysyisivätkin alhaalla vielä vuoteen 2020 asti, jonne ennakoidaan euribor-korkojen pikku hiljaa nousevan positiiviseksi. Korkojen nousun lisäksi riskinä on myös edullisen lainansaannin vaikeutuminen lähinnä lyhyissä kuntatodistuksissa, joiden määrä kaupungin koko lainakannasta on tilinpäätös hetkellä 26 milj. euroa. Vaihtuvakorkoisia lainoja ei ole suojattu koronvaihtosopimuksilla, sillä myös näihin sopimuksiin liittyy riski, mikäli pitkät korot eivät nousisikaan ennustetun mukaisesti ja kaupunki joutuisi tällöin maksamaan kalliimpaa korkoa kuin ilman koronvaihtosopimusta olevassa tilanteessa.

1.3 Kaupunginhallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti (yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta) kunnanhallituksen on toimintakertomuksessaan tehtävä selkoa siitä, miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskien hallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Mikäli kaupungin sisäisessä valvonnassa on havaittu puutteita ja virheitä, on niistä tehtävä selkoa ja esitys niiden korjaamisesta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lainsäännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäisen valvonnan tulisi toteutua kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauksikäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta. Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa todetaan, että selonteon valmistelu on perusteltua vastuuttaa eri tehtäväalueille siten, että lauta- ja johtokunnat ja niiden alainen toimialajohto valmistelevat kunnanhallitukselle osaltaan selonteossa esitettävät tiedot sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan
- kunnan omaisuus ja voimavarat turvataan.

Riskien hallinta on osa sisäistä valvontaa, ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallintaprosessi kattaa:

- toimintaympäristön analysoinnin
- riskien ja mahdollisuuksien kokonaisvaltaisen tunnistamisen ja kuvaamisen
- riskin ja mahdollisuuksien toteutumisen todennäköisyyden ja seurauksien analysoinnin
- riskien hallinnan ja mahdollisuuksien hyödyntämisen menettelyiden määrittelyn ja toimeenpanon valvonnan
- merkittävien riskien ja niiden hallinnan menettelyiden dokumentoinnin ja tuloksellisuuden raportoinnin tilivelvollisille toimielimille
- riskien hallinnan järjestelmän ja prosessien toimivuuden seurannan ja arvioinnin sekä raportoinnin toimintakertomuksessa.

Sisäinen valvonta käsittää myös siitä huolehtimisen, että kaupungin toiminnan tarkoitus ja asetetut tulostavoitteet on saatettu tiedoksi organisaation kaikille tasoille ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumista seurataan. Lisäksi sisäisen valvonnan keinoin varmistetaan, että yhteistoiminta on riittävää organisaation kaikilla tasoilla.

Kuvaus Nivalan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä

Nivalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupunkistrategian

Nivalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupunkistrategian vuosille 2017–2019 kaupunginvaltuustossa 8.12.2016. Strategiassa määritetään kaupungin toimintojen tahotila, strategiset päämäärät, toimenpiteet ja strategiset hankkeet.

Nivalan kaupungin talousarvio vuodelle 2017 on valmisteltu siten, että strategiassa määritettyjä painopisteitä huomioidaan vuoden 2017 toiminnassa. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen 2017 käsittelyn yhteydessä tarkastuslautakunta sekä toimielimet arvioivat asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Vuoden 2018 talousarvio- ja suunnitelma vuosille 2019–2021 on valmisteltu rakenteeltaan siten, että toimielimet ovat määrittäneet talousarvion valmisteluvaiheessa sitä kuinka toteuttavat toiminnallaan kaupunkistrategian strategisia päämääriä.

Nivalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt hallintosäännön 30.3.2017 (§ 23)

Keväällä hyväksytty hallintosääntö on tullut voimaan 1.6.2017.

Hallintosäännön 10 luku ohjeistaa kaupungin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa.

Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä:

1. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat
2. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti sekä
3. antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä
4. vastaa konsernin sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan
5. hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessin tuloksellisuutta
6. vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että konsernin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan
7. valmistelee toimintakertomuksessa annettavat tiedot konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Konsernijohtoon tehtävät ja toimivallan jako sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa

Hallintosäännössä (19 §) määritetään mm., että konsernijohto vastaa:

1. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoi konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan
2. antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä
3. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta konsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa
4. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa.
5. vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan
6. vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kaupungin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan riskien toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan
7. valmistelee toimintakertomuksessa annettavat tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoinnista kaupunginhallitukselle sekä keskeisistä johtopäätöksistä.

Johtoryhmän jäsenten tehtäväkuviissa huomioidaan sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Vuoden 2017 aikana johtoryhmän jäsenten tehtäväkuvat on uusittu siten, että jokaisen johtoryhmän jäsenen osalta on tehtäväkuvaan määritetty vastuut toimialansa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta.

Viranhaltijoiden ja esimiesten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Hallintosäännössä on määritetty myös viranhaltijoiden ja esimiesten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät (§ 77).

Sisäisen tarkastuksen tehtävät

Hallintosäännön 78 §:ssä määritetään sisäisen tarkastuksen tehtävistä. Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle.

Sisäisen tarkastuksen toiminnan tarkoitus, toimivalta ja vastuu määritellään kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

Konserniohjeet määrittävät konsernin sisäistä valvontaa, riskienhallintaa ja raportointia

Nivalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Nivalan kaupungin konserniohjeet 14.12.2017. Konserniohje on hyväksytty myös kaupungin tytäryhtiöiden yhtiökokouksissa kevään 2018 aikana, jolloin se tulee menettelytapoineen myös tytäryhtiöitä sitovaksi.

Konserniohjeen mukaisesti sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinnan järjestäminen kuuluu tytäryhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajan vastuulle.

Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että riskienhallinnan periaatteet on määritelty, ja että yhteisön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan. Kokonaisvastuu tytäryhtiön riskienhallinnasta kuuluu yhteisön hallitukselle.

Tilintarkastajat arvioivat prosesseja, joilla organisaatiossa varmistetaan, että merkittävät riskit on ymmärretty ja että niitä hallitaan asianmukaisesti.

Tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernijohtajalle merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittäväydestä. Käytännössä raportointi toteutetaan tytäryhteisön hallituksen laatimassa toimintakertomuksessa, jossa tulee selostaa hallituksen tietoon tulleet merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä periaatteet, joiden mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty.

Johtopäätös

Nivalan kaupungin osalta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja eli perusraamitus on laadittu varsin perusteellisesti. Edellä kuvattu kokonaisuus on valmisteltu vuoden 2017 aikana. Toimintaa tulee kuitenkin edelleen järkevöittää ja selkeyttää. Järkevöittäminen tapahtuu lisäohjeistuksella toimialoille ja tytäryhtiöille (sisäisen valvonnan ja riskikartoituksen yksityiskohtaisemmat menettelytapaohjeet). Joiltakin osin hallintosäännön määräyksiä tulee myös selkeyttää, jotta toiminta (erityisesti raportointi) sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan osalta on jouhevaa.

Tunnistetut merkittävimmät kehittämiskohteet

Sisäisellä valvonnalla ja riskien hallinnalla saavutetaan vain kohtuullinen varmuus edellä mainittujen sisäisen valvonnan tavoitteiden (pyrkimysten) toteutumiseksi.

1.6.2017 mennessä kuntien ja kuntayhtymien on tullut uudistaa hallintosääntönsä sekä kuntayhtymien perussopimukset uuden kuntalain edellyttämälle tasolle. Suomen Kuntaliitto on laatinut luonnoksen hallintosääntömalliksi, jota on hyödynnetty Nivalan kaupungin hallintosäännön uudistamisessa. Uudessa hallintosääntömallissa on otettu kantaa mm. sisäiseen valvontaan ja riskien hallintaan. Tämän myötä myös sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeistuksia käytäntöjä on päivitetty, mutta niitä tulee tarkentaa edelleen siten, että sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan osalta toiminta on jouhevaa ja menettelytavat ovat selkeät toimialojen ja tytäryhtiöiden osalta (erityisesti raportoinnissa).

Taloussuunnittelukauden kehittämistoimenpiteet

Kuntalaissa (§ 115) määritetään, että toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudelle sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Sisäinen valvonta on osa johtamista. Siksi se sisältyy kunnan kaikkiin toimintoihin (prosesseihin) eri muodoissaan. Toimintot (prosessit) voidaan tunnistaa ja kuvata esimerkiksi vuokaavioiden avulla. Niistä käy ilmi, miten asiat etenevät tai tehtäviä ja töitä tehdään kunnan organisaatiossa, ja missä kohdin on kiinnitettävä erityistä huomiota tehtävien onnistumiseen. Se taas liittyy tehtävien vaikutuksiin; miten käy, jos tehtävä tai toiminto epäonnistuu tai jää tekemättä? Jos vaikutus on suuri ja toteutuminen todennäköinen, on tehtävän onnistumiseksi luotava varmistuskeinoja. Tätä voidaan kutsua riskienhallinnaksi.

Sisäinen valvonta käytännössä voidaan testata kysymyksellä: - oikea henkilö tai toimielin tekee oikeita asioita oikeaan aikaan oikein. Kun on päätetty toimintojen (tehtävien) onnistumiseen liittyvistä varmistuskeinoista, on vielä päätettävä: kuka varmistaa, miten varmistaa, milloin ja miten usein varmistaa, miten ja kenelle raportoidaan ja miten seurataan tilanteen kehittymisestä. Tämä osa on riskienhallintaa.

Sisäisen valvonnan tulee pohjautua kunnan strategiaan ja tavoitteisiin ja riskienhallinnan pitää olla osa vuotuista strategista suunnittelua ja tavoitteiden asettamista.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta ovat osa kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää sekä operatiivista johtamista, jota tulee jatkuvasti kehittää.

Vuoden 2017 osalta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportit on käsitelty toimialojen lautakunnissa. Toimintaa on jännevoitettu aiemmista vuosista. Samoin tytäryhtiöiden hallitukset ovat käsitelleet yhtiön toimitusjohtajan laatiman riskikartoituksen. Tämän jälkeen raportit on toimitettu kaupunginjohtajalle ja hän on raportoinut kokonaisuudesta kaupungin hallitukselle. Tämän tyyppinen toimintamalli otetaan käyttöön myös tuleville vuosille.

1.4 Kaupunginhallituksen selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on mainituilla kohdealueilla tarkoitua kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan. Jos konsernivalvonnassa on havaittu puutteita ja virheitä, on niistä tehtävä lausumassa selkoa ja esitys niiden korjaamisesta.

Nivalan kaupunginhallitus toteaa konsernivalvonnasta seuraavaa. Nivalan kaupungin konserniohjeet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2017. Kevään kuluessa konserniohjeet on myös käsitelty ja hyväksytty kunnan määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa. Hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuluviissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai yhteisön säännöistä muuta johdu.

Konsernin johtoryhmä on myös kokoontunut vuoden 2017 aikana. Kokouksissa käydään läpi mm. tytäryhtiöiden ajankohtaiset tilannekatsaukset.

Hallintosäännössä (19 §) on määritetty konsernijohton tehtävät. Konsernijohto vastaa mm. omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle.

Nivalan kaupunki ohjaa ja valvoo tytär- ja osakkuusyhteisöjensä toimintaa valitsemalla niiden toimielimiin edustajansa. Kaupunginhallitus on evästännyt tytäryhtiöihin valittuja kaupungin edustajia ja näin toteuttanut osaltaan konsernivalvontaa.

Kaupunginhallitus toteaa, että konsernivalvonnassa ei ole havaittu tilikauden 2017 aikana merkittäviä puutteita. Toimintakäytäntöjä ja ohjeistuksia hallintosäännön uudistamisesta huolimatta tarkennettava edelleen.

1.5 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.5.1 Konsernitilinpäätöksen laajuus

Nivalan kaupungin konsernitaseeseen on yhdistelty rivi riviltä tytäryhtiöt ja kuntayhtymät omistusosuuden tai perus-pääoman %-osuuden mukaisessa suhteessa.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteisöt

	Kuntayhtymän peruspääoma	josta Nivalan omistus	Osuus %:na	Kuntayhtymän voitto/tappio
Peruspalvelukuntayhtymä Kallio	2 712 802,54	911 772,93	33,61	2 486,66
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin ky	148 151 170,78	3 363 031,58	2,27	3 491 170,66
Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU	16 641 031,54	2 662 565,05	16,00	1 319 048,35
Pohjois-Pohjanmaan liitto	436 079,09	11 250,84	2,58	320 094,57
Jokilaaksojen musiikkiopiston kuntayhtymä	23 609,04	5 817,27	24,64	0
YHTEENSÄ		6 954 437,67		

Kotipaikka: Nivala	Nivalan kaupungin osuus osakkeista	Nivalan kaup. osuus yhtiön osakepö:sta	%	Voitto/tappio
Koy Kesti	7 330	142 368,99	100	29,70
Koy Nivalan Vuokrakodit	5 341	898 291,72	100	-20 355,39
Nivalan Liikuntakeskus Oy	325 779	5 479 425,94	98,93	-172 116,77
Nivalan Kaukolämpö Oy	860	36 160,41	100	415 881,73
Nivalan Teollisuuskylä Oy	94 133	11 140 296,38	99,18	574,36
Nivalan Vesihuolto Oy	19 511	328 164,92	79,64	87 706,65
YHTEENSÄ		18 024 708,36		

1.5.2 Konsernin tuloslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut

TULOSLASKELMA	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	64 451	65 967
Toimintakulut	-127 363	-128 643
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	48	100
TOIMINTAKATE	-62 863	-62 576
Verotulot	30 616	30 159
Valtionosuudet	41 875	40 305
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	144	119
Muut rahoitustuotot	1 002	1 500
Korkokulut	-877	-843
Muut rahoituskulut	172	177
VUOSIKATE	10 069	8 842
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn.mukaiset poistot	-6 257	-6 074
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		-317
TILIKAUDEN TULOS	3 812	2 451
Tilinpäätössiirrot	-103	-144
Tilikauden verot	-59	-7
Laskennalliset verot	95	138
Vähemmistöosuudet	-21	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	3 725	2 438

KONSERNIN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2017	2016
Toimintatuotot / Toimintakulut %	50,6 %	51,3 %
Vuosikate / Poistot %	160,9 %	145,6 %
Vuosikate, euroa / asukas	931 €/as	812 €/as
Asukasmäärä	10 818	10 895

1.5.3 Konsernin rahoituslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMA	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	10 069	8 842
Satunnaiset erät		-317
Tilikauden verot	-59	-7
Tulorahoituksen korjaukset	-34	-1 452
Toiminnan rahavirta yhteensä	9 976	7 066
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-12 579	-6 001
Rahoitusosuudet investointi menoihin	156	22
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	158	1 592
Investointien rahavirta yhteensä	-12 266	-4 386
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 289	2 680
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-820	-48
Antolainojen vähennykset	20	784
		736
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-5 704	6 259
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 931	-5 645
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 029	1 605
	-2 256	2 218
Oman pääoman muutokset	185	-8
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	-2	-2
Vaihtomaisuuden muutos	-38	63
Saamisten muutos	462	-1 227
Korottomien velkojen muutos	3 085	363
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 507	-803
Rahoituksen rahavirta yhteensä	636	2 143
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 654	4 823
Rahavarat 31.12	27 624	29 278
Rahavarat 1.1.	29 278	24 454
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 654	4 823

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-4 212 €	-7 285 €
Investointien tulorahoitus %	81,1 %	147,9 %
Lainan hoitokate	1,88	1,49
Kassan riittävyys	68,7 pv	75,8 pv

1.5.4 Konsernitase (1 000 €) ja tunnusluvut

	2017	2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	376	346
Muut pitkävaikutteiset menot	131	187
Ennakkomaksut	60	38
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	567	571
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	7 935	7 450
Rakennukset	94 858	93 813
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 719	9 692
Koneet ja kalusto	11 707	10 669
Muut aineelliset hyödykkeet	2 667	2 544
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 175	1 036
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	131 061	125 205
Sijoitukset:		
Osakkuusyhtiöosuudet	1 751	1 651
Muut osakkeet ja osuudet	1 330	1 346
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	22
Muut lainasaamiset	5	5
Muut saamiset	798	774
Sijoitukset yhteensä	3 883	3 798
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	168	141
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	5	5
Muut toimeksiantojen varat	173	52
Toimeksiantojen varat yhteensä	346	198
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus:		
Aineet ja tarvikkeet	475	443
Keskeneräiset tuotteet	230	224
Muu vaihto-omaisuus	0	0
Vaihto-omaisuus yhteensä	706	668

SAAMISET	2017	2016
Pitkäaikaiset saamiset:		
Myyntisaamiset	17	42
Muut saamiset	189	190
Siirtosaamiset	0	0
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset (ly)	4 674	5 238
Lainasaamiset (ly)	217	264
Muut saamiset (ly)	1 791	1 687
Siirtosaamiset (ly)	1 277	1 207
Saamiset yhteensä	8 165	8 627
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	4 289	3 961
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 038	1 209
Joukkovelkakirjalainasaamiset	10 860	10 822
Muut arvopaperit	2 544	2 221
Rahoitusarvopaperit yhteensä	18 730	18 213
Rahat ja pankkisaamiset	8 894	11 065
VASTAAVAA YHTEENSÄ	172 352	168 345
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	35 757	35 757
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	4	4
Arvonkorotusrahasto	546	651
Muut omat rahastot	2 763	2 753
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	10 674	8 216
Tilikauden yli-/alijäämä	3 725	2 438
Oma pääoma yhteensä	53 468	49 819
401250 VÄHEMMISTÖOSUUDET	958	932
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUK.		
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	805	764
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	168	141
Lahjoitusrahastojen pääomat	24	24
Muut toimeksiantojen pääomat	197	78
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	389	244

VIERAS PÄÄOMA	2017	2016
Pitkäaikainen:		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	57 370	60 998
Lainat julkisyhteisöiltä	708	755
Saadut ennakot	3	2
Ostovelat	0	0
Liittymismaksut ja muut velat	3 556	3 525
Laskennalliset verovelat	840	703
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	62 476	65 983
Lyhytaikainen:		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (ly)	9 148	4 529
Lainat julkisyhteisöiltä (ly)	47	47
Lainat muilta luotonantajilta (ly)	26 000	30 000
Saadut ennakot (ly)	175	252
Ostovelat (ly)	7 250	5 763
Liittymismaksut ja muut velat (ly)	1 221	1 624
Siirtovelat (ly)	10 401	8 379
Laskennalliset verovelat	15	9
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	54 256	50 604
Vieras pääoma yhteensä	116 732	116 587
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	172 352	168 345

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

	2017	2016
Omavaraisuusaste, %		
=100*(Omapo+Vähemmistöosuus+Konsernireservi+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko Pääoma-saadut ennakot)	31,6 %	30,2 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	85,1 %	85,3 %
=100*(Vieraspo-saadut ennakot)/Käyttötulot		
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	14 399 €	10 654 €
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas	1 331 €/as	978 €/as
Konsernin lainat, € / asukas	8 622 €/as	8 842 €/as
Konsernin lainakanta 31.12, milj. €	93,3 milj.€	96,3 milj.€
Asukasmäärä	10 818	10 895

1.5.5 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konsernin markkinointia ja mainontaa hoidettiin yhteisellä markkinointibudjetilla. Kaupunki on tukenut tytäryhtiöitä myöntämällä lyhytaikaisia tilapäisluottoja, ja myöntämällä tytäryhtiöiden lainoille omavelkaisia takauksia, joita myönnettiin vuoden 2017 aikana Vesikolmio Oy:n, ja Koy Kestin lainoille.

Koy Kestin toiminta laajeni vuoden aikana, kun tehostetun palveluasumisen 32-paikkaisen palvelukodin uudisrakennushankkeen rakentaminen käynnistyi syksyn aikana osoitteeseen Kyläojantie 1. Investointi on n. 2,5 milj. euron suuruinen KVR-urakkana toteutettava rakennushanke.

Koy Vuokrakodilla purettiin Kyläojantie/Säikkätien rakennukset, yhteensä 4 rivitaloa, joissa oli 22 asuntoa. Purkamisesta aiheutuva rakennusten alaskirjaus aiheutti tuloksen painumisen 20 355 euron tappioon. Tappio jäi kuitenkin huomattavasti pienemmäksi kuin mitä talousarviossa oli arvioitu.

Nivalan Kaukolämpö Oy:n tulos parani edelleen ja oli n. 416 000 euroa, ja taseen kumulatiivinen ylijäämä on nyt lähes 750 000 euroa. Yhtiön omavaraisuus on myös kehittynyt oikeaan suuntaan ja parantunut arviota nopeammin. PiPo-asetuksen mukaiset muutokset vietiin loppuun vuoden 2017 aikana. Raskasöljykattilat muutettiin toimimaan kevyellä polttoöljyllä ja uuden asetuksen mukainen kevytöljysäiliö valuma-altaineen rakennettiin Hyttitielle. Kustannuksia tästä aiheutui n. 170 000 euroa. Vuoden aikana rakennettiin myös lämmön talteenotto pesuri, jonka kustannukset olivat n. 1,4 milj. euroa. Lämmön talteenotto parantaa merkittävästi voimalaitoksen polttoainetehokkuutta.

Nivalan Liikuntakeskus Oy järjesti vuoden aikana erilaisia tapahtumia ja perinteisesti heinäkuussa järjestetty Uikon Taikaa -tapahtumaviikko kokosi noin 10 000 vierasta. Jäähallin energia-/peruskorjauksen suunnitelmat valmistuivat. Hankkeen kustannusarvio on 1,5 milj. euroa ja hankkeelle on haettu OKM:n liikuntapaikka-avustusta.

Nivalan Teollisuuskylä Oy:lle vuosi 2017 oli 43:s toimintavuosi. Best Glass Oy:n Lastaustien toimitilojen laajentaminen valmistui kevään aikana. Katsastusaseman rakentaminen aloitettiin vuonna 2017 ja se valmistuu tammikuulla 2018. Design-Talo Oy:lle tehtiin ProfiPro Oy:ltä vapautuneeseen halliin laajennustilaa. Uusien yritysten nettolisäys oli 26, ja teollisuuskylään on työpaikkoja tullut lisää 79 verrattuna 31.12.2016 tilanteeseen.

Nivalan Vesihuolto Oy:llä etäluettavien mittareiden asentamista jatkettiin ja vuoden 2017 aikana niitä vaihdettiin 235 kappaletta. Talousvesipumppaamolle uusittiin radiomodeemit sekä virtausmittarit tietoliikenteen varmistamiseksi sekä reaaliaikaisemman tiedon saamiseksi. Näin virtaamien muutoksista saadaan tietoa välittömästi ja muun muassa vuotojen havaitseminen ja paikantaminen tehostuu. Vesijohtoverkostoa uusittiin vuoden aikana noin 650 metriä ja rahaa tähän käytettiin kaikkiaan noin 45 000 euroa. Viemäriverkostoa saneerattiin 400 metriä ja kaivoja uusittiin 37 kpl.

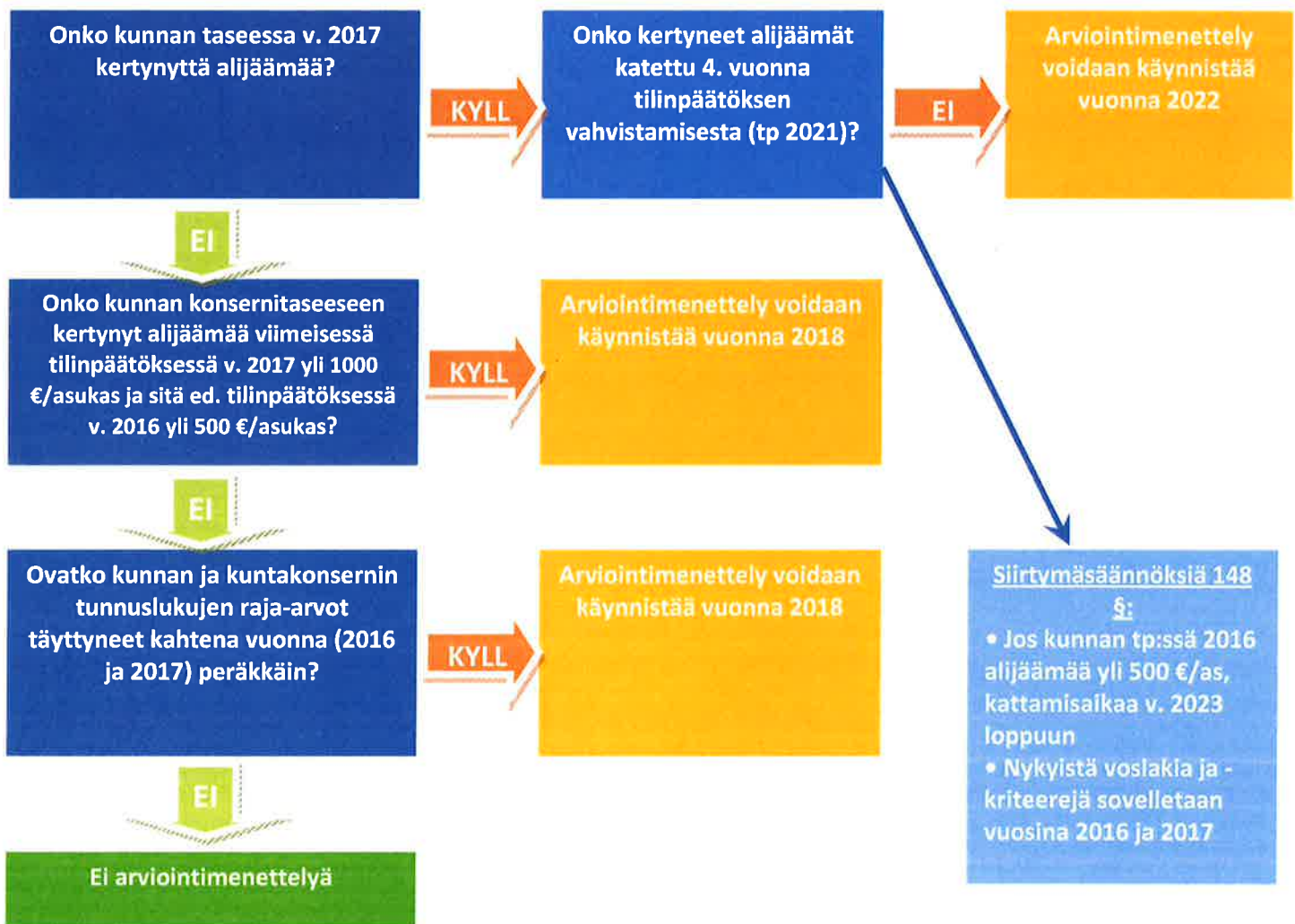
1.6 Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Kaupunginhallitus esittää 1.1.–31.12.2017 tilikauden 2 581 207,85 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden tulos	2 581 207,85 €
Poistoero	2 038,00 €
Rahastojen muutos	0 €
Varausten muutos	0 €
Tilikauden ylijäämä	2 583 245,85 €

- Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 2 038,00 euroa.
- Tilikauden ylijäämä 2 583 245,85 € siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämitilille. Edellisten tilivuosien ylijäämä tällä tilillä on 3 659 657,18 €, joten v. 2018 avaavaan taseeseen tulee edellisten tilikausien yli-/alijäämitilille 6 242 903,03 € ylijäämää, ja näin kattamatonta alijäämää ei tässä tilinpäätöksessä ole jäämässä taseeseen.

Arviointimenettely jatkossa

KÄYTTÖTALOUS

10 KAUPUNGINVALTUUSTO

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan kaupunginvaltuusto päivitti 14.11.2013 hyväksytyyn Nivalan kaupungin kaupunkistrategian vuosille 2017–2019 syksyllä 2016. Strategia on voimassa siihen saakka, kunnes uusi kaupunkistrategia uuden valtuustokauden myötä laaditaan. Päivitetyllä strategialla on haluttu valmistautua muun muassa tulevaan maakunta- ja sote-uudistukseen. Päivitetystä strategiasta on kiinnitetty huomiota myös sen toteuttamisen arviointiin ja seurantaan laatimalla mittareita seurannan ja arvioinnin mahdollistamiseksi.

Voimassa olevassa, päivitetystä Nivalan kaupungin strategiassa visioksi on määritetty, että Nivalan kaupunki on kehittyvä, ketterästi reagoiva ja muuntautuva kaupunki.

Strategiseksi päämääräksi on määritetty:

- yrittäjyyteen kannustava maaseutukaupunki
- laadukkaiden palvelujen ja hyvän asumisen kaupunki
- taloudeltaan tasapainoinen kaupunki

Kuntastrategia tulee muuttamaan luonnettaan siten, että se tulee huomioimaan entistä enemmän myös kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen, palvelujen järjestämisen ja tuottamisen, kunnan tehtäviä koskevissa laissa säädetty palvelutavoitteet, omistajapolitiikan, henkilöstöpolitiikan, kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämisen. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Omistajaohjauksen osalta kaupungin konserniohjeet päivitetään. Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Edellä mainitut, kuten myös hallintosääntö, ohjeistukset tulevat kaupunginvaltuuston päätettäväksi vuoden 2017 aikana. Hallintosäännön valmistelu on aloitettu.

Nivalan kaupunkikonsernin toimintatapoja tarkennetaan vuoden 2017 aikana. Uusi kuntalaki on osittain tullut voimaan 1.1.2015 ja tulee voimaan kokonaisuudessaan 1.6.2017. Kuntalain uudistuksella pyritään turvamaan **kuntatalouden kestävyys** (kunnan toiminnan taloudellisen kestävyuden turvaaminen, pitkän aikavälin vastuunkannon korostamista päätöksenteossa, kunnille säädettyjen tehtävien rahoituksen turvaaminen), **kehittämään johtamista** (poliittisen johdon päätöksentekokyvyn vahvistaminen, työnjaon selkeyttäminen, kuntapolitiikan ammatillistumisen lisääminen, kuntakonsernin ja kunnan toiminnan ohjaus kokonaisuutena) sekä **vahvistamaan demokratiaa** (edustuksellisen demokratian toimivuus, luottamushenkilöiden toimintaedellytykset, päätöksenteon läpi-näkyvyys, osallistumiskeinojen uudistaminen, vuorovaikutuksen lisääminen, uudet sähköiset toimintatavat).

Kuntatalouden osalta uusi kuntalaki korostaa mm. kuntayhtiöiden johtamista eli konsernijohtamista osana kunnan talouden hoitoa. Laissa kerrotaan välineet, joilla kunnan taloutta seurataan. Näitä kriteereitä ja seurannan välineitä tulee Nivalan kaupunkikonsernissa aktiivisesti seurata, ennakoida ja kehittää. Talouden seurannassa siirrytään konsernin talouden johtamiseen. Mm. kuntalain 118 §:ssä säädetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnantaseeseen kertynyttä alijäämää 110:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa eli kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot 1) kuntakonsernin vuosikate negatiivinen, 2) kunnan tuloveroprosentti vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti, 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernin keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla, 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia. Arviointimenettelyssä siirrytään kuntakonsernin tunnuslukuihin vuonna 2017, jolloin käytettävissä pitäisi olla vuosien 2015 ja 2016 tilastotiedot.

Jatkossa tulee huomioida myös kuntayhtymien alijäämän kattamisvelvollisuus. Kuntatalouden muuttuneisiin taloussäännöksiin liittyen Nivalan kaupungin konsernin talouteen on pidetty joulukuussa 2015 konsernin ja kaupungin johtoryhmälle koulutustilaisuus.

Uuden valtuustokauden alkuun mennessä kunnissa on määritettävä kuntakonsernin johtamista koskevat periaatteet. Periaatteissa määritellään mm. omistajan tavoitteet, päätöksentekoelementit ja kuntakonsernin ohjeistus. Kaupunkistrategian laatiminen aloitetaan uuden valtuustokauden alettua.

Uuden lainsäädännön perusteella Nivalan valtuutettujen lukumäärä tulisi kuntakoon perusteella olemaan 27, mutta kaupunki voi pitää valtuutettujen lukumäärän myös nykyisellä eli 35 valtuutetulla. Kaupunginvaltuusto on päättänyt kokouksessaan 18.1.2016, että Nivalan kaupunginvaltuuston valtuutettujen lukumäärä säilytetään jatkossakin 35:ssä.

Maan hallituksen esitysluonnos sote- ja maakuntauudistuksen lainsäädännöksi on valmistunut luonnosvaiheeseen. Hallitus on lähettänyt sote- ja maakuntauudistuksen lakiluonnokset lausunnonle. Lausunnot on tullut antaa 9.11.2016 mennessä, jonka jälkeen lausuntoyhteenvetö valmistuttua hallitus antaa lakiesitykset eduskunnalle. Lakiesityksen mukaan maakuntia on jatkossa 18. Hallituksen esityksen tarkoituksena on perustaa maakunnat 1.7.2017 alkaen ja säätää niiden hallinnosta ja taloudesta. Lisäksi tarkoituksena on siirtää sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu kunnilta maakunnille 1.1.2019 alkaen sekä säätää maakuntien rahoituksesta, rahoituksen keräämisen veroperusteista, uudesta kuntien peruspalvelujen valtionosuus-järjestelmästä, uudistuksen voimaantulosta, henkilöstön asemasta ja omaisuusjärjestelyistä. Maakunnille siirtyy sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi tehtäviä ELY-keskuksista, TE-toimistoista, aluehallintovirastoista, maakuntien liitoista ja muista kuntayhtymistä sekä kunnista.

Maan hallituksen linjauksen mukaan maakunnat vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollosta, pelastustoimesta, ympäristöterveydenhuollosta, alueellisista kehittämistehtävistä ja elinkeinojen edistämisen tehtävistä, alueiden käytön ohjauksesta ja suunnittelusta sekä maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisestä. Lisäksi maakunnat vastaavat maakunnalle lain perusteella annettavista muista alueellisista palveluista.

Pohjois-Pohjanmaan liitto valmistelee osaltaan maakuntauudistusta ja on perustanut organisaation tätä varten. Maakuntauudistuksen organisaatioon kuuluvat ohjausryhmä, johtoryhmä, 4 työryhmää ja viestintäryhmä. Nivalan kaupungilta on edustus sekä ohjausryhmässä että työryhmissä. Sote-uudistuksen valmistelua tehdään PoPSTER-hankkeessa, jolla luodaan mallit ja toimenpideohjelma siitä, millä tavalla sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään ja tuotetaan Pohjois-Pohjanmaalla 1.1.2019 alkaen valmisteilla olevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Nivalan kaupunki on mukana hankkeessa ja sillä on edustajat ohjausryhmässä ja johtoryhmässä. Useat Peruspalvelukuntayhtymä Kallion edustajat ovat mukana työryhmissä. Maakuntauudistuksen kokonaisuutta varten on nimetty valmistelijat seuraaville asioille: maakunnan talous- ja henkilöstöhallinto, henkilöstöhallinto, omaisuus, vastuut ja sopimukset, toimitilat ja kiinteistöt, hankinnat sekä ICT. Uudelle maakunnalle siirtyvien tehtävien nykyisistä taustaorganisaatioista kutsutaan edustajat em. asioiden valmisteluun. Työryhmät aloittavat toimintansa vuoden 2017 alussa. Tarkempaa tietoa uudistuksen valmistelusta Pohjois-Pohjanmaalla voi seurata osoitteessa www.pohjois-pohjanmaa.fi

Kaupunginvaltuusto on päättänyt, että 1.1.2016 alkaen peruskunnat tuottavat Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella varhaiskasvatuspalvelut. Sivistystoimen toimiala johti varhaiskasvatuksen siirtoa kuntayhtymän toiminnasta osaksi kaupungin toimintaa.

Valtio on lisännyt veloitteita kunnille työllisyyden hoidon osalta. Tämä tulee olemaan jatkossa merkittävä kuluerä kaupungille. Tätä varten vuoden 2015 aikana valmisteltiin Nivalan työpajasäätiön toimintaa. Nivalan Työpajasäätiö aloitti toimintansa 1.7.2015. Toimintaa ja toimintatapoja kehitetään edelleen mm. hankkeistusten avulla. Työpajasäätiön ensimmäisen toimintavuoden aikana on tehty tiivistä yhteistyötä kaupungin ja työpajasäätiön kesken. Myös työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu eli TYP-toiminta on käynnistynyt. Hallitus antoi esityksen työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta eduskunnalle 9.10.2014. Esitys liittyy hallitusohjelmaan, jonka mukaan TE-toimistojen, kuntien ja Kelan yhteinen työvoiman palvelukeskusten toimintamalli ulotetaan koko maahan ja lakisääteistetään.

Edellä mainitut asiat vaikuttavat kaupungin toimintaan ja kaupunkilaisten palvelujen turvaamiseksi edunvalvonta on tärkeässä roolissa kaupungin asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Päätöksenteossa ja asioiden valmistelussa tulee kiinnittää huomiota myös kaupungin vetovoimaisuuteen positiivisen nettomuuton edistämiseksi. Syrjäytyminen mm. työttömyyden, koulutuspoluilta tipahtamisen tms. johdosta tuovat taloudellisia paineita kaupungille. Syrjäytymiseen ja erityisesti sen pitkäaikaisten vaikutusten ennaltaehkäisemiseen on edelleen kiinnitettävä huomiota. Todettava on, että tämä ei ole ainoastaan Nivalan Työpajasäätiön toimintaa, vaan myös muiden toimijoiden tulee ottaa asiaan kiinnittää huomiota.

Strategian toteuttaminen

Toiminnalliset tavoitteet

Ylimpänä kaupungin toimielimenä Nivalan kaupunginvaltuusto vaikuttaa kaupunkikonsernin kehittämiseen, mutta myös myötävaikuttaa päätöksenteolla koko kaupungin kehittämiseen hyväksytyt strategian mukaisesti. Syksyllä 2016 päivitettyssä kaupunkistrategiassa todetaan, että kaupunki on aktiivinen alueuudistuksessa ja reagoi ajoissa uudistuksiin kaupunkilaisia hyödyttävällä tavalla.

Kaupunkilaisten palvelujen edistämiseksi edunvalvonta on tärkeässä roolissa kaupungin asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Päätöksenteossa ja asioiden valmistelussa koko konsernitasolla tulee kiinnittää huomiota myös paikkakunnan vetovoimaisuuteen positiivisen nettomuuton edistämiseksi. Syrjäytyminen ja sen vaikutukset tuovat taloudellisia paineita kaupungille. Syrjäytymiseen ja sen pitkäaikaisten vaikutusten ennaltaehkäisemiseen on kiinnitettävä huomiota.

Kaupunginvaltuusto ohjaa tulevilla päätöksillään Nivalan kaupungin kehitystä avointa poliittista valtuustoryhmien välistä yhteistyötä noudattaen.

Strategisina päämäärinä kaupungin toimialojen toiminnassa ovat yrittäjyyteen kannustava maaseutukaupunki, laadukkaiden palvelujen ja hyvän asumisen kaupunki sekä taloudeltaan tasapainoinen kaupunki.

Uusi hallintosääntö hyväksytään helmikuun 2017 loppuun mennessä.

Kuntavaalit järjestetään huhtikuussa 2017. Uusi valtuusto aloittaa toimintansa 1.6.2017. Uusien luottamushenkilöiden koulutukseen varaudutaan.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Nivalan kaupungin kaupunkistrategia vuosille 2017–2019 hyväksyttiin valtuustossa 8.12.2016. Voimassa olevassa, päivitettyssä Nivalan kaupungin strategiassa visioksi on määritetty, että Nivalan kaupunki on kehittyvä, ketterästi reagoiva ja muuntauva kaupunki.

Strategisiksi päämääriksi on määritetty:

- yrittäjyyteen kannustava maaseutukaupunki
- laadukkaiden palvelujen ja hyvän asumisen kaupunki
- taloudeltaan tasapainoinen kaupunki

Nivalan kaupunginvaltuusto kokoontui vuonna 2017 kymmenen kertaa. Valtuustokausi vaihtui ensimmäisen kerran uuden kuntalain mukaisesti 1.6.2017. Aiemmin valtuustokausi vaihtui aina vuoden vaihteessa. Pöytäkirjamerkintöjen perusteella valtuusto käsitteli 107 asiakohtaa vuonna 2017. Näistä valtuustokauden 1.1.2013–31.5.2017 valtuusto käsitteli 51 ja uuden valtuustokauden 1.6.2017–31.5.2021 valtuusto 56 asiakohtaa. Valtuutetut jättivät 17 valtuustoaloitetta. Kaupunginjohtajana toimi Päivi Karikumpu.

Yrittäjyyteen kannustava kaupunki	Tasapainoisesti kehittyvä maaseutu-kaupunki	Laadukkaiden palvelujen ja monipuolisten asumismahdollisuuksien kaupunki	Hyvinvointiin panostava kaupunki	Tasapainoinen kuntatalous	Strategiset hankkeet 2014–2017
<p>Takauksen myöntäminen Kiinteistö Oy Kestin lainalle (2,5 milj.€)</p> <p>Takauksen myöntäminen Vesikolmio Oy:n keskuspuhdistamo ja siirtoviemäri-hanke 15 m€, omavelkainen takaus 3,037 m€</p>	<p>Asemakaavan muutos kortteleissa 2 tontti 1</p> <p>Meijerin alueen asemakaavan muutoksen hyväksyminen kortteleissa 106 ja 106 a,</p> <p>Asemakaavan muutos korttelissa 510 ja 511 sekä kortteleissa 506 ja 507</p> <p>Asemaseudun pohjoisosan asemakaavan muutos</p>	<p>Lisämääräraha terveyskeskuksen väli-aikaistiloihin</p> <p>Lisämääräraha Ensin eskarit-hankkeeseen</p>	<p>Lapsiasiain neuvoston raportti</p> <p>Lisämääräraha Kotipalveluteleihin</p> <p>Lisämäärärahat Kunnan osuuteen työmarkkina-tuessa</p> <p>Sijoitus Kerttu Saalasti-säätiön mikroyrittäjyys-rahastoon</p>	<p>V. 2016 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen hyväksyminen</p> <p>Toimivalta kunnallis- ja kiinteistö-verosta vapauttamisessa</p> <p>Kiinteistövero- ja tuloveroprosenttien vahvistaminen vuodelle 2018</p> <p>Vuoden 2018 talousarvion ja vuosien 2019–2021 talussuunnitelman hyväksyminen</p>	<p>*KAAPO – kaupunki- ja kuntakeskustat pohjoisessa -hanke (EAKR) 1.1.2015–31.12.2017</p> <p>*Metallien 3D-valmistus-laboratorion käynnistäminen (Me3Lab) Hankkeen rahoitusosuus kaupungilta v. 2016, 2017, 2018</p> <p>*USO-uuden sukupolven organisaatiot Kuntaliiton hanke v.2017–2018</p> <p>*Kutua- automaatio hanke 2017</p> <p>*Uusi Kuntahanke 2017</p> <p>*Arttu-tutkimusohjelma 2014–2018 Kuntaliitto PoPSTER -hanke</p>

10 Kaupunginvaltuusto	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	0	0	0	548,39	548,39
Toimintamenot	-55 438	0	-55 438	-65 075,29	-9 637,29
Toimintakate	-55 438	0	-55 438	-64 526,90	-9 088,90

11 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta on valtuuston vaalikaudeksi asettama riippumaton toimielin, jonka tärkein valvonnan kohde on valtuuston päätösten toimeenpanosta vastaava kaupunginhallitus sekä sen alaiset tilivelvolliset viranhaltijat.

Tarkastuslautakunnalle kuntalaissa määrätyt tehtävät ovat hallinnon ja talouden tarkastus, valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen tarkastus, sekä mahdollisesti kunnan taseissa olevan kattamattoman alijäämän tasapainotuksen toteutumisen ja toimenpideohjelman riittävyys arviointi.

Lautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja esittelee tilintarkastuskertomuksen valtuustolle. Valtuuston asettamien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan kuulemalla vastaavia viranhaltijoita sekä tutustumalla vuosittain joihinkin keskeisiin toimintoihin. Johonkin talousarviovuonna toteutettavaan merkittävään investointiin tutustutaan myös paikanpäällä.

Talousarviovuonna tehtyjen havaintojen pohjalta lautakunta laatii arviointikertomuksen joka annetaan valtuustolle tilinpäätöskokouksessa. Lautakunnan tehtävänä on arvioida tavoitteiden toteutumisen lisäksi kaupungin toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta sekä edesauttaa tuloksellisuuden ja tehokkuuden mitattavuutta ja vertailtavuuden kehittämistä.

Valtuustokaudelle 2013–2016 valittu lautakunta kokoontuu vuoden 2017 aikana tarpeen mukaisesti.

Tilintarkastuspäiviä vuonna 2017 käytetään tarvittava määrä.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Tarkastuslautakunta on laatinut arviointikertomuksen vuoden 2016 toiminnasta ja tilinpäätöksestä. Lautakunta on seurannut vuoden 2017 talousarviovuoden toimintaa ja taloutta kuulemalla viranhaltijoita organisaation eri tasolla ja vertaamalla selvityksiä omiin ja kuntalaisten havaintoihin sekä tilintarkastajalta saatua aineistoon.

Lautakunnan hyväksymä tarkastussuunnitelma siihen teytyine täydennyksineen on pääosin toteutunut. Kuntalain 210/2015 mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan. Säännöstä sovelletaan 1.6.2017 alkaen. Kuntalain 84 §:n mukaan sidonnaisuusilmoitukset tehtiin tarkastuslautakunnalle, joka valvoi ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Tarkastuslautakunta saattoi ilmoitukset valtuustolle tiedoksi (kuntalaki 121 §). Sidonnaisuusilmoitukset julkaistiin yleisessä tietoverkossa (www.nivala.fi).

Tarkastuslautakunta kokoontui talousarviovuonna 14 kertaa. Kaupungin tilintarkastajien suorittamia tarkastuspäiviä vuonna 2017 oli yhteensä 16,5 pv, joista Asko Vanhatuvalla 4,5 pv ja Maritta Hintsalalla 12 pv.

Tarkastuslautakunta on kuullut toimintavuoden aikana seuraavia henkilöitä:

- Kaupunginkamreeri Saara Mäenpää
- Toimitusjohtaja Simo Hautamäki Kiinteistö Oy vuokratodit ja Kiinteistö Oy Kesti
- Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Jarmo Vuolteenaho
- Hyvinvointijohtaja Jukka Turunen
- Hyvinvointipalvelujohtaja Pirjo Matikainen Peruspalvelukuntayhtymä Kallio

Tarkastuslautakunta on käynyt tutustumassa toimintavuoden aikana seuraavissa paikoissa:

- Nivalan Vesihuolto Oy, toimitusjohtaja Olli Jokisen esittelemänä

11 Tarkastuslautakunta	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintamenot	-19 931	0	-19 931	-16 983,11	2 947,89
Toimintakate	-19 931	0	-19 931	-16 983,11	2 947,89

120 KAUPUNGINHALLITUS

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Jatkossa kunnanhallituksen tehtävissä korostuvat nykyistä enemmän kunnan henkilöstöpolitiikka, vastuu kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, vastuu omistajaohjauksesta, sekä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnasta huolehtiminen. Kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Käytännössä kaupunginhallitus on Nivalassa vastannut edellä mainituista tehtävistä, joten tämän osalta lain-säädännön uudistuksella ei ole merkittäviä toimintatapamuutostarpeita nykyiseen käytäntöön verrattuna. Sen sijaan jatkossa kaupunginhallituksen rooli tulee korostumaan konsernijohtamisen osalta. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä tullaan määrittämään konsernijohton tehtävistä ja toimivallan jaosta. Kunnan johtamista ja kunnanhallituksen tehtäväkenttää koskevat uudet säädökset tulevat voimaan 1.6.2017. Nivalan kaupungin uusi hallintosääntö vahvistetaan vuonna 2017.

Kuntalain uudistuksesta johtuen Nivalan kaupunkikonsernin toimintatapoja tarkennetaan edelleen vuoden 2017 aikana. Konsernin toimintojen ja talouden omistajaohjaus nousee aiempaa suurempaan rooliin mm. taloussäännösten uudistusten johdosta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän yhtenä tärkeänä tehtävänä on tehdä ehdotus vuosittaisista konkreettisen toiminnan painopistealueista ja niihin käytettävistä voimavaroista. Sosiaali- ja terveystoimen neuvottelukunnan tehtävänä on käsitellä ja valmistella Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toimialaan liittyviä asioita Nivalan kaupungin näkökulmasta sekä antaa lausuntoja tarvittaessa. Neuvottelukunnan tehtävä- ja vastuualueeseen kuuluvat:

- Lasten ja perheiden palvelut
- Ikäihmisten palvelu sekä hoito- ja hoivapalvelut
- Vammais- ja erityisryhmien palvelut
- Terveys- ja sosiaalihoitopalvelut
- Ympäristöterveyspalvelut

Sote -neuvottelukunta ja Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä ovat aktiivisia toimijoita erilaisten tapahtumien ja teema-viikkojen toteuttajana.

Vanhus- ja vammaisneuvosto on kaupungin ja sen alueella toimivien vanhusten ja vammaisten, heidän omaistensa ja järjestöjen yhteistyöelin kaupungissa. Kaupunginhallitus nimeää vanhus- ja vammaisneuvoston toimikauttaan vastaavaksi ajaksi. Vanhus- ja vammaisneuvoston tehtävänä on mm. tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja kaupungin sekä Peruspalvelukuntayhtymä Kallion eri viranomaisille vammaisuuteen ja vanhusten hoitoon liittyvissä asioissa. Vanhusviikon alueellinen tapahtuma on järjestetty Kallion -alueella olevissa kunnissa vuorotteluperiaatteella. Alueellinen vanhusviikon juhla järjestettiin Nivalassa viimeksi vuonna 2013 ja seuraavan kerran juhla järjestetään Nivalassa vuonna 2017. Vanhus- ja vammaisneuvosto on aktiivinen toimija vanhusviikon alueellisen tapahtuman järjestämisessä.

Kaupunkilaisten terveyttä edistävään asenteeseen vaikuttamisen mahdollisuus on kuntalaisten osallistuminen ja osallisuus. Hyvinvoinnin ja terveyden tietopohjan ja seurantajärjestelmän todentamiseksi odotetaan kuntalaisilta palautetta. Kaupunki kehittää sähköistä asiointia ja asiakaspalvelua.

Kaupunginhallituksen toiminnassa on tärkeää Nivalan kaupungin edunvalvonta kunta- ja palvelurakenteiden muutoksen yhteydessä. Hyvinvointikertomuksessa havaittujen tietojen perusteella mm. paikkakunnan vetovoimaisuuden edelleen kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota sekä syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseen. Sähköisen hyvinvointikertomuksen tilastotietoja on huomioitu vuoden 2017 talousarvion ja vuosien 2018–2020 valmistelussa. Kertomuksen hyödyntämistä kehitetään edelleen osaksi strategista johtamista.

Viestintään ja markkinointiin tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota. Nivalan kaupungin ja paikallis-yhteisön kehittämiseksi ja tuleviin muutoksiin valmistautumiseksi Nivalan kaupunkistrategia päivitettiin syksyllä 2016. Strategiseksi päämääräksi Nivalan kaupunkistrategiassa on määritetty seuraavat tekijät: 1) Yrittäjyyteen kannustava maaseutukaupunki 2) Laadukkaiden palvelujen ja hyvän asumisen kaupunki sekä 3) Taloudeltaan tasapainoinen kaupunki.

Nivalan kunta on perustettu vuonna 1867. Vuodelle 2017 ajoittuu Nivalan kaupungin 150-vuotisjuhla. Samalle vuodelle ajoittuu Suomi 100 vuotta juhla. Kaupunginhallituksen nimeämä työryhmä on valmistellut vuoden 2017 tapahtumia.

Strategian toteuttaminen

Nivalan kaupungin aktiivinen edunvalvonta kunta- ja palvelurakenteiden muutoksen yhteydessä sekä kaupunkistrategian toteuttaminen ovat olennaisia paikallisen elinvoimaisuuden kehittämisessä. Koko kaupunkikonserni toteuttaa toiminnallaan kaupunkistrategiaa ja tässä yhteydessä koko konsernin ja paikallisyhteisöjen toimijoiden kesken viestintään ja markkinointiin kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Toiminnalliset tavoitteet

- kaupunkistrategian toteuttaminen
- aktiivinen osallistuminen ja edunvalvonta kunta- ja palvelurakennemuutoksissa
- ulkoisen ja sisäisen viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen
- Suomi 100 vuotta, Nivala 150 vuotta juhluvuoden tapahtumien järjestelyt
- konserniohjatun ja -yhteistyön kehittäminen
- Hyvinvointikertomuksen kehittäminen osaksi kaupungin johtamista
- yhteisöllisyyttä kehitetään
- johtoryhmän aktiivista kouluttautumista kannustetaan
- luottamushenkilöille järjestetään koulutusta

Sote -neuvottelukunnan toiminnalliset tavoitteet v. 2017 ovat:

- Neuvottelukunta kokoontuu keskustelemaan Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toimialaan kuuluvista asioista. Neuvottelukunta tutustuu yksityisiin ja julkisiin palveluihin eri toimipisteissä ja pyytää alustuksia eri toimijoilta sosiaali- ja terveystoimen alalta. Sosiaali- ja terveystoimen neuvottelukunta sekä Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen työryhmä tiivistää yhteistyötä mm. yhteisten kuntalaisiltojen ja tapahtumien muodossa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän konkreettisia toimia vuodelle 2017:

- sähköisen hyvinvointikertomuksen kehittäminen ja toteuttaminen yhteistyössä kaupungin viranhaltijoiden kanssa kerran valtuustokaudessa
- Muutos Nyt -hyvinvointikertomuksen 2013–2017 allekirjoittamiemme toimintamallien käyttöönoton tukeminen. Tämän sopimuksen allekirjoittamisen kautta kunnalla on mahdollisuus saada hyviä käytäntöjä kaksipuoliseen ”Lapset puheeksi -menetelmään”. Sen toimintamalliin on saatu jo koulutusta Kallion- kuntayhtymän alueella ja sen toimitusta tulee tehostaa.
- Pakka-toimintamallia tulee myös hyödyntää kuntamme päihdetyössä. Tietoa ehkäisevän päihdetyön perustana sekä laki ja toimintaohjelma ovat kuntien työntekijöiden.
- Hyvinvoinnin ja terveyden työryhmä osallistuu useisiin valtakunnallisiin kampanjoihin mm. Liikenneturvallisuus -tempaukset ja Eurooppalainen Liikkujan viikko, valtakunnallista vanhustenviikkoa kunnassamme myös huomioidaan. Jo tutuksi tullutta kylä- ja välistä Pyöräilykampanjaa jatkamme kesäkuukausina.
- Kulttuuri kuuluu myös ihmisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Kulttuuri tulee nähdä osana jokaisen ihmisen arkea edellytyksenä henkiselle, fyysiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Tulevana vuonna järjestetään 4.kerran Lystipolku tuomaan taide-elämystä kuntalaisille ja ohikulkijoille ilmaisena ilona. Yhdessä kaupungin Sivistystyön kanssa on odotettavissa myös teatterielämyksiä Kainuun alueellisen teatteritoimikunnan myötä.
- ALVA-alueellisen vapaaehtoistoimikunnan kautta saamme koulutusta, tietoa ja neuvontaa kuntamme yhteisöllisyyden kehittämiseen. Siitä ensimmäisenä esimerkkinä on sivukylä ja kaikille kaupunkilaisille ikäihmisille tarkoitettu ”Juttutuvan” perustaminen.
- Nivalan keskustaan avataan kaupungin kustantama ja vapaaehtoistyön voimin toimiva yhteinen olohuone.
- HYTE tukee yhteisöllisyyttä myös yhteistyöllä eri seurojen, järjestöjen ja aktiivisten sivukyläjen kanssa.
- Yhteistyö myös Kallion HYTE -työryhmän kanssa kehittyy mm. ensivuoden hyvinvointi-indikaattorien selvittämisen kanssa.

Kaupunginhallituksen tehtäväalueen alaisuudessa ovat mm. seuraavat määrärahat:

		TOT
Kaupunginhallitus (1200)	300 000 € (toimintatuotot)	475 213 €
	226 815 € (toimintakulut)	253 475 €
Muu yleishallinto yht. (1201)	173 000 € (toimintakulut)	173 000 €
markkinointi	50 000 €	41 089 €
- Suomen Kuntaliiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenmaksut	118 660 €	118 660 €
- muut jäsenmaksut	4 400 €	17 421 €
Nivala historiakirjan myynti (1202)	600 € (toimintatuotot)	240 €
Varautuminen (1204)	1 732 € (toimintakulut)	2 885 €
Sote -neuvottelukunta (1205)	7 000 € (toimintakulut)	9 827 €
Vanhus- ja vammaisneuvosto (1206)	5 958 € (toimintakulut)	2 345 €
Kunnan tuki tuettuun maksulliseen lomitukseseen (1207)	30 000 € (toimintakulut)	39 418 €
Paikalliset tapahtumat (1209)	25 000 € (toimintakulut)	25 500 €

Kerttu Saalasti Säätiön kotikunnan osuus (1210)	41 500 € (toimintakulut)	51 500 €
Seutukunnalliset (1211)	169 725 € (toimintakulut)	168 872 €
Leader (1212)	50 000 € (toimintakulut)	50 000 €
		TOT
Maatalouden kehittämisraha (1214)	5 000 € (toimintakulut)	3 126 €
Terveyden edistämistyö (1218) (Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä)	7 514 € (toimintakulut)	2 044 €
Veteraanit (1219)	24 400 € (toimintakulut)	23 680 €
- Veteraaniavustajatoiminta -hanke	14 400 €	13 680 €
- Veteraanikuntoutus	10 000 €	10 000 €
Kehittäminen ja vetovoimaisuus (1220)	36 182 € (toimintakulut)	35 738 €
- Arttu*)	4 000 €	1 764 €
- Kaapo **)	7 000 €	5 474 €
- Popster -hanke ***)	4 182 €	4 182 €
- Kutua -hanke ****)	13 000 €	13 000 €
- Uso -hanke *****)	8 000 €	11 318 €
Muut kuntaosuudet elinkeinoelämää kehittäviin hankkeisiin (1222)	70 000 € (toimintakulut)	62 239 €
- Oulun Eteläisen Instituutti -kehittämishoitosisin varattu rahoitus	30 000 €	30 000 €
- Muu elinkeinoelämän kehittämishankkeisiin varattu rahoitus	40 000 €	40 000 €
- Uusi kunta -hanke		6 227 €
Metallien 3D-valmistuslaboratorion käynnistäminen (Me3Lab 2 6012)		
Hankkeen rahoitusosuus kaupungilta v. 2016 2 6012 €, v. 2017 2 6012 €, v. 2018 2 6012 € yhteensä 78 036 € kolmen vuoden aikana.		

*)Kuntaliiton koordinoima ARTTU2-tutkimusohjelma selvittää kunnissa toteutettujen ja tulevien uudistusten tuomien muutosten vaikutuksia kuntiin ja kuntalaisiin. Ohjelma käynnistyy loppuvuodesta 2014, ja se kestää alkukevääseen 2018 saakka. Tutkimusohjelmassa on mukana [40 tutkimuskuntaa](#), jotka edustavat erikokoisia ja -tyyppisiä kuntia eri puolilta Suomea. Lisätietoja: www.kunnat.net/arttu

**)KAAPO – kaupunki- ja kuntakeskustat pohjoisessa (EAKR). Hankkeen toteutusajankaus on 1.1.2015 - 31.12.2017. KAAPO -hankkeessa on mukana 11 kuntaa Pohjois-Pohjanmaan maakunnasta; Haapajärvi, Kalajoki, Kempele, Kärämäki, Nivala, Merijärvi, Pyhäjoki, Raahe, Siikalatva, Utajärvi, Ylivieska. KAAPO -hankkeessa edistetään kuntien viranomaisten, liike-elämän toimijoiden sekä asukkaiden tai asukas-yhteistyön ja kotiseutuyhdistysten yhteistyötä, jonka päämääränä on yhteisen taajamaympäristön fyysinen ja toiminnallinen kehittäminen. Hankkeen tuloksena luodaan paikkaperustaista suunnittelua tukeva toimintamalli, joka soveltuu pikkukaupunkien keskustojen ja osakeskustojen toimijalähtöiseen kehittämiseen. Hankkeen aikana tuotetaan konkreettisia keskustoja/ kyläesitettyjen tavoitteiden pohjalta yrittäjäpaineista.

Kuntien kehittämissuunnitelmia ohjaa paikallinen työryhmä ja asiantuntijaohjaus tulee Pohjois-Pohjanmaan liiton kautta.

***)Pohjois-Pohjanmaan liiton hallinnoima Popster -hanke valmistelelee tulevaa sosiaali- ja terveystalouden uudistamista. Hanke päättyy kesäkuussa 2017.

*****)Kutua eli Kustannustehokas automaatiohanke 13 000 € kestää 31.12.2017 saakka.

*****)Uso eli uuden sukupolven organisaatiot verkosto 2017–2017.

Toiminnalliset tavoitteet

- kaupunkistrategian toteuttaminen
- aktiivinen osallistuminen ja edunvalvonta kunta- ja palvelurakennemuutoksissa
- ulkoisen ja sisäisen viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen
- Suomi 100 vuotta, Nivala 150 vuotta juhluvuoden tapahtumien järjestelyt
- konsernijohtamisen ja -yhteistyön kehittäminen
- Hyvinvointikertomuksen kehittäminen osaksi kaupungin johtamista
- yhteisöllisyyttä kehitetään
- johtoryhmän aktiivista koulutustautumista kannustetaan
- luottamushenkilöille järjestetään koulutusta

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kaupunginhallitus tai johtosäännössä määrätty kaupunki edustaa kaupunkia eri yhteisöjen, laitosten ja säätiöiden hallintoelimissä edustaville henkilöille kaupungin ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kaupunginhallituksen vastuuseen kaupungin hallinnosta kuuluvat muun muassa kaupunginhallituksen alaisen hallinnon yhteensovittaminen sekä käytännön hallinnosta huolehtiminen. Konsernijohtoon kuuluvana kaupunginhallitus vastaa myös kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Nivalan kaupunginhallitus käsiteli vuoden 2017 aikana pöytäkirjamerkintöjen mukaan 411 asiakohtaa. Näistä edellisen vaalikauden kaupunginhallitus käsiteli 205 asiakohtaa ja uuden valtuustokauden kaupunginhallitus 206 asiaa. Useimmat asiat vaativat ennen kaupunginhallituksen/valtuuston käsittelyä viranhaltijavalmistelun ohessa myös laajaa poliittista valmistelutyötä.

Nivalan kaupungilla on kuusi tytäryhtiötä. Kaupungin konserni-ohjeet määrittävät, missä asioissa tytäryhtiöiden tulee hakea omistajaohjausta. Mm. tytäryhtiöiden sekä muiden yhtiöiden yhtiökokousten sekä yhtymien yhtymäkokousten yhteydessä kaupunginhallitus nimeää yhtiö/yhtymäkokousedustajat ja ohjeistaa yhtiö/yhtymäkokousedustajia yhtiö/yhtymäkokouksessa päätettäviin asioihin. Kaupunginhallitus myös nimeää ja ohjeistaa edustajansa kulloinkin ajankohtaisiin neuvotteluihin taikka valmisteluissa oleviin asioihin. Näistä esimerkkinä mm. Maakuntaudistuksen valmistelevat työryhmät.

- Uusi hallintosääntö hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 30.3.2017
- Suomi 100/Nivala 10 juhlavuoden aikana järjestettiin yhteensä 47 tapahtumaa ja näyttelyä, kävijöitä tapahtumissa oli yli 13 000. Suurimpia tapahtumia kävijämääriltään olivat Kainuun Prikaatin vala helmikuussa, suurkuorotapahtuma toukokuussa sekä kansalaisjuhla/Areena ja Uikon Taikaa heinäkuussa
- Uusi konserniohje hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 14.12.2017
- 1.1.2017 aloitti it-päällikkönä Arto Marjamaa
- Kaupungin organisaatio muuttui 1.6.2017 siten, että sivistyspalvelut jakautuivat kasvatuksen ja koulutuksen toimialaan ja hyvinvoinnin toimialaan. Hyvinvoinnin toimialaan siirtyivät kirjasto-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut.

Sosiaali- ja terveystoimen neuvottelukunnan toiminta vuonna 2017

- Sosiaali- ja terveystoimen neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana 11 kertaa. Kokouksissa on käsitelty mm. Ppky Kallion yhtymähallituksen kokousten esityslistojen asioita. Kaupungin hallintosääntö uudistettiin keväällä ja neuvottelukunta antoi siitä lausuntonsa kaupunginhallitukselle helmikuussa. Syyskuun kokouksessa käsiteltiin PoPS-Ter-työryhmän loppuraporttia ja annettiin lausunto kaupunginhallitukselle. Lokakuun kokouksessa oli Ppky Kallion asiantuntijoita esittelemässä palvelusetelin käyttöä. Syksyllä kuntiin lausunnon tulleesta valinnanvapauslain luonnoksesta antoi neuvottelukunta lausuntonsa kaupunginhallitukselle marraskuussa.
- Puheenjohtajana sosiaali- ja terveystoimen neuvottelukunnassa toimi Jarmo Kivioja toukokuun loppuun saakka ja 1.6. alkaen Heikki Häyrynen. Sihteerinä neuvottelukunnalle on ollut kaupunginkamreeri Saara Mäenpää.

120 Kaupunginhallitus	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	300 600	0	300 600	477 599,35	176 999,35
Toimintamenot	-873 826	-111 160	-984 986	-1 002 204,15	-17 218,38
Toimintakate	-573 226	-111 160	-684 386	-524 604,80	159 780,97

125 PERUSPALVELUKUNTAYHTYMÄ KALLIO

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan, Alavieskan, Sievin ja Ylivieskan perustaman **Peruspalvelukuntayhtymä Kallion** toimialaan kuuluvat valtion kunnille lailla säätämät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä ympäristöterveydenhuolto. Peruspalvelukuntayhtymä Kallio on yhdessä omistajakuntien kanssa päättänyt palvelujen tuottamisen tapahtuvan sopimusohjauksella. Tätä sopimusohjausta varten toimii kuntien kuntajohtajista ja Ppky Kallion johtavista viranhaltijoista koottu sopimustyöryhmä. Sopimustyöryhmän työllä varmistetaan omistajakuntien tahdon välittyminen jo asioiden valmisteluvaiheessa.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta- ja taloussuunnitelman tavoitteet pohjautuvat yhtymän kokonaisstrategiaan ja toiminta-alueiden palvelukuvauksiin. Palveluiden lähtökohtana ovat vaikuttavuus, taloudellisuus ja saatavuus. Merkittäviä toimintaympäristön keskeisiä muutoksia, jotka ovat olleet Ppky Kallion talousarvion valmistelun lähtökohtana ovat:

- Palvelutarpeen kasvu
- väestömuutosten vaikutus
- subjektiivisten oikeuksien laajentunut käyttö
- valvovien viranomaisten ohjaus ja kannanotot
- rekrytointivaikeudet eräissä keskeisissä henkilöstöryhmissä
- lainsäädäntö ja siinä tapahtuvat muutokset.

Ppky Kallion toimintaympäristöön on tulossa iso muutos, joka on osa valtakunnallista kokonaisuudistusta. Tulevan uudistuksen tavoitteena on rakentaa maakunnalliset itsehallinnolliset organisaatiot, joihin siirretään mm. sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen, ympäristöterveydenhuollon tehtävät. Rahoitus näihin maakuntien tuottamiin palveluihin tulee valtion kautta, joten kunnilta poistuu iso osa tehtäviä ja niiden rahoitusvastuu. Tämä uudistus on aikataulutettu siten, että alkaen 1.1.2019 uudet maakunnat hoitavat nämä tehtävät.

Uudistuksen tavoitteena on terveyserojen kaventaminen ja kustannusten hallinta. Uudistus toteutetaan palveluiden täydellisellä horisontaalisella ja vertikaalisella integraatiolla sekä vahvistamalla järjestäjien kantokykyä. Tehtyjen suunnitelmien mukaan tällä on merkittävä vaikutus julkisen talouden kestävyysvajeeseen. Tavoitteena on ihmisen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta tärkeä palveluketjujen saumaton kokonaisuus.

Toimeentulotukilain muutokset hyväksyttiin kesäkuussa 2015 ja tulee voimaan 1.1.2017. Muutoksella siirretään perustoimeentulotuen myöntäminen ja maksaminen Kelalle. Valtio ja kunnat vastaavat kuitenkin muutoksen jälkeen edelleen puoliiksi perustoimeentulotuen menoista. Täydentävän ja ehkäisevän tuen maksaminen jää edelleen kuntien vastuulle, eli Ppky Kallion toiminnaksi.

Kaikilla näillä tulevilla valtakunnallisilla uudistuksilla on erittäin iso merkitys Ppky Kallion toimintaympäristöön ja tulevien vuosien palvelujen tuottamiseen. Kaikkein tärkeintä kuntalaisen kannalta on muutoksista huolimatta se, että jokainen saa tarvitsemansa palvelut tasavertaisesti asuinpaikasta riippumatta.

Strategian toteuttaminen

Ppky Kallion palvelustrategian lähtökohdat

- Lähtökohtana on asiakkaiden palvelutarpeiden ja Kallion resurssien yhteensovittaminen sekä palveluiden saatavuuden turvaaminen
- Toimintaympäristön muutoksia ennakoitaan palvelutarpeita arvioidessa
- Palvelustrategia sisältää linjauksia, täsmennyksiä, tietoisia valintoja tärkeistä asioista
- Ilmaisee päättäjien tahdon palvelujen järjestämisestä, päätöksenteon pohjaksi on tuotettu eri sidosryhmien näkemyksiä linjattavista asioista
- Tarkastelun kohteena ovat kaikki Kallion toimialat ja palvelut

Toiminnalliset tavoitteet

- Ppky Kallion perustehtävä on järjestää alueen asukkaille sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut oikea tasoisina, oikea-aikaisina ja oikeassa paikassa. Kallio edistää alueen asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä

Ppky Kallion palvelut ovat:

- Asiakaslähtöisiä ja kohdennettuja
- terveyttä ja hyvinvointia edistäviä
- kotona asumista tukevia.

Nivalan kaupungin rahoitusvastuu vuodelle 2017 on 38,0 milj. euroa, mikä on vain 1 % enemmän kuin kuluvan vuoden talousarvio. Ppky Kallion oman toiminnan kustannuskehitys on -1,9 % ja ostetun erikoissairaanhoidon kasvu 7,3 %. Valtakunnallisen kilpailukyky sopimuksen ansiosta toimintakulujen kasvu jää näin pieneksi, ja se parantaa kaupungin taloudellista tilannetta huomattavasti. Myös perustoimeentulotuen siirto Kelalle pienentää Ppky Kallion oman toiminnan kustannuksia.

Palvelukuvaukset ja vuoden 2017 talousarviota koskevat muutokset ja riskit

Aikuissosiaalityö: Perustoimeentulotuen siirtyminen Kelalle vaikuttaa etuuskäsittelijöiden työtehtäviin. Talousarviossa yhden etuuskäsittelijän tehtävät on muutettu toimistosihteerin tehtäviksi. Toinen etuuskäsittelijä siirtyy Kalliossa hallinto- ja tukipalveluissa vapautuneeseen toimeen ja kolmas etuuskäsittelijä on jäänyt eläkkeelle. Toimeentulotukea saavien asiakasperheiden määrää on vaikea ennakoida, koska yleisen taloustilanteen aiheuttama työttömyyden kasvu tai muu taloudellisen tilan taantuma heikentää välittömästi asiakkaiden taloudellista tilannetta. Lisäksi on vaikea ennakoida perustoimeentulotuen siirron vaikutuksia asiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen, joten täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen menot voivat vuonna 2017 olla huomattavasti arvioitua suuremmat. Perhe- ja aikuissosiaalityössä henkilöresurssien riittävyys on riski vuonna 2017, koska asiakasmäärää ja asiakkaiden tuen tarvetta on vaikea arvioida.

Perhepalvelut: Talousarviossa ehdotetaan Arvi-tiimin (palvelutarpeen arviointitiimin) perhetyöntekijän toimen muuttamista sosiaalityöntekijän viraksi. Tarkastelun perusteella Arvi-tiimissä ei ole tarvetta kahdelle perhetyöntekijälle. Sosiaalityöntekijän virka on tarpeellinen prosessien sujuvoittamiseksi ja työn kohdentamiseksi, jolloin Arvi-tiimissä on kaksi sosiaalityöntekijä-sosiaaliohjaaja-työparia.

Uusien sijoitusten ja perhekuntoutukseen tulevien asiakkaiden määrää on vaikea ennakoida. Vuoden 2017 talousarviossa lastensuojelun sijoituksiin on varattu määräraha syksyllä 2016 tiedossa olevien sijoitusten ja mahdollisesti toteutuvien sijoitusten mukaisesti. Uusiin sijoituksiin tai sijaishuoltopaikkojen muutostarpeisiin ei ole varattu määrärahaa. Nivalassa on syksyn aikana tehty useita uusia sijoituksia, joiden jatkuminen ensi vuodelle on vielä epäselvää.

Perheneuvolan talousarvioon liittyvänä riskinä on lasten ja nuorten tilanteen vaikea ennakoitavuus. Lasten ja nuorten lisääntyvät psyykkiset ongelmat ja niiden vaikeutuminen sekä hoitotakuun määrittelemät määrääjat voivat johtaa ostopalvelujen tarpeen lisääntymiseen ja tätä kautta kustannusten nousuun.

Hoito- ja hoivapalvelut: Tehostettuun palveluasumiseen jonottajien määrä on edelleen riski (vrt. vanhuspalvelulain määrääjat) ja vaatii siten väliaikaisia tiloja edelleen. Yli 3 kuukautta palveluasumispaikkaa odottaneita on koko ajan. Talousarviossa on lisävaraus Nivalan hoiva-asumisyksikköön yhdeksälle asukkaalle. Tilapäishoitoa lisätään Hopeakodilla 14 paikkaa. Tilapäishoidon lisäpaikkatarve on olemassa Hopeakodin lisäksi. Tehostetun palveluasumisen uudisrakentamisen lisäksi edelleen tehostettuun palveluasumiseen jää korvaavien tilojen tarvetta.

Mahdollinen Visalan sairaalan lakkauttaminen aiheuttaa erityisryhmien tehostettuun palveluasumiseen lisäkustannuksia. Omaishoidontukeen on varattu vain vuoden 2016 talousarviosumma. Mahdollista indeksikorotusta ei ole tehty. Riskinä on määrärahojen riittävyys. Palvelusetelien indeksitarkistukset tulevat vuoden 2017 alusta, talousarvioon ei ole varattu tähän määrärahaa.

Vammaispalvelut: Henkilökohtainen apu kotiin ja/tai vapaa-aikaan on lisääntynyt aiempaan nähden. Uusia asiakkaita on tullut palvelujen piiriin ja aikaisempien asiakkaiden palvelutarpeet ovat kasvaneet. Vaikeavammaisten kuljetuspalvelujen tarve on kasvava ja laajeneva. Kehitysvammaisten asumispalvelujen tarve on kasvanut merkittävästi, joka on lisännyt ostopalvelujen tarvetta.

Aikuispsykososiaaliset palvelut: Nuorisopsykiatrisen yksikön toiminnan riskinä on edelleen palveluiden riittävyys sekä niukat nuorisopsykiatrikonsultaatiot. Seuraavalle suunnitelmakaudelle haetaan kahta uutta vakanssia; psykologi ja psykiatrisen sairaanhoitaja. Nuorten psykiatriseen hoitoon on tärkeää panostaa riittävän varhaisessa vaiheessa. Jos nuoria ei hoideta ajoissa ja tehokkaasti, osastohoidot pitkittyvät ja nuorten tilanne kroonistuu.

Visalan sairaalan epäselvä tilanne voi tuoda ennakoimattomia riskejä. Kotikuntoutussuunnitelmalla voidaan vastata joihinkin riskeihin.

Vastaanottopalvelut: Riskinä on asetuksen ja lakimuutosten mukaisten palvelujen tuottaminen nykyisillä henkilöresursseilla. Neuvola- ja kouluterveydenhuollon tehtävät lisääntyvät myös uuden sosiaalihuoltolain ja oppilashuoltolain myötä. Synnytysten lakkauttaminen Oulaisissa sekä mielenterveyspalveluiden matalan kynnyksen palveluiden huono saatavuus aiheuttavat lisäkäyntien tarvetta. Tarvittavia lisäkäyntejä ei pystytä järjestämään vaarantamatta lakisääteisten tarkastusten toteutumisesta.

Aiempina vuosina aloitettuja syöpäsairaanhoitajien ja ravitsemussairaanhoitajan vastaanottoja on lisätty. Depressiohoitaja toimintamalli ei ole toteutunut ohjeen mukaisesti, vaan asiakkaat jäävät liian pitkäksi aikaa hoitajalle. Tähän pyritään saamaan muutosta, jotta uusien asiakkaiden hoito ei viivästyisi. Terveiden edistämisen koordinaattori ja parkinsonhoitaja olisivat tarpeen Kallion alueella, näitä ei ole huomioitu talousarviossa.

Laboratorion asiakaskäynti- ja tutkimusmäärät ovat kasvaneet vuosittain. Laitekantaa on uusittu ja sen myötä laitekapasiteetti on parantunut. Laboratoriopalvelujen saanti voidaan turvata ajanmukaisella analysointilaitteistolla sekä nykyisellä henkilöstömäärällä. Röntgenissä henkilöstön ikääntymisen myötä vaihtuvuus tulee aiheuttamaan haastetta tulevina vuosina. Sonograferin palveluja on saatavissa vain Ylivieskassa. Laboratoriossa ja röntgenissä on puutetta poistumien sijaisista.

Akuutti vuodeosastotoiminnan kannalta on riski, jos vuodeosastoja kuormittavat jatkohoitopaikkoihin ympärivuorokautiseen palveluasumiseen odottavat asiakkaat. Myös muualla sairaaloissa vuodeosastoille jatkohoitoa odottavat, jos omat osastot täynnä. Nivalan vuodeosastoremontin aikainen potilaiden tarvitsema hoito järjestyy ja toteutuu tilapäistiloissa joustavasti ja turvallisesti.

Kuntoutus: Fysioterapiatoiminnassa toiminta perustuu läheteisiin ja huono lääkäritilanne on riski fysioterapian toteutumiselle. Vaikeavammaisia Kelan kuntoutujia siirtyy terveydenhoidon palveluihin, kun he täyttävät 65-vuotta. Lisäksi Kelan kuntoutujista erityisesti vaikeavammaisia (kehitysvamma) on myös siirtynyt terveydenhuoltoon. Nämä kuntoutujat eivät aina sovellu edullisempaan ryhmäterapiaan, vaan tarvitsevat lääkinnällisen kuntoutuksen ostopalveluna hankittua yksilöterapiaa. Huomioitava on myös valtion eri kuntoutukseen suunnattujen määrärahojen loppuminen Kelalta ja jo sovittujen kuntoutusten peruuntumisen vaikutus terveystalouden kuntoutukseen. Terveystalouden fysioterapia ei pysty olemassa olevilla resursseilla lisäämään palveluita.

Apuväline-toiminta vaatii oman toiminnan organisoitumista ja moniammatillista yhteistyötä, jotta toiminta olisi kustannustehokasta, asiakkaalle joustavaa ja käyttö turvallista. Vakuutus kuntoutus VKK ry on tehnyt suosituksen vakuutuslaitoksen kanssa, että terveystalouden tekevät asiakkaan apuvälinearvioinnit ja hankinnat 1.6.2015 alkaen. Tehtävään joudutaan käyttämään työaikaa ja määrärahoja ennen kuin ne voidaan laskuttaa vakuutusyhtiöltä. Kyseessä on lähinnä liikennetapaturmien jälkeiset tilanteet. Erityistyöntekijöiden toiminnan osalta riskit liittyvät edelleen resurssien riittävyyteen ja työn priorisointiin. Tämä vaikuttaa siihen, kuinka pian ja millä intensiteetillä asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelun. Suurin osa asiakkaista odottaa ensimmäistä aikaansa 2-6 kuukautta.

Toinen riski asiakkaan kannalta on se, että puheterapian ja toimintaterapian osalta lääkinnällisen kuntoutuksen suosituksiin (OYS, K-PKS tai muu lähettävä taho) ei pystytä sellaisenaan vastaamaan. On jouduttu luomaan tiukempi kriteeristö terapioiden toteuttamiseksi, jotta taattaisiin asiakkaiden yhdenvertainen palvelu. Käytännössä terapiat ovat harvajaksoisempia ja pituudeltaan lyhyempiä kuin suosituksissa. Erikoissairaanhoito odottaa yhä suurempaa panostusta perusterveydenhuollosta myös tutkimusten tekemisessä, mikä osaltaan vie resursseja varsinaiselta kuntoutukselta.

Lääkekeskus: Uudet velvoitevarastoivat biologiset lääkkeet, lähinnä syöpälääkkeet, nostavat velvoitevaraston arvoa merkittävästi. Lainsäädännön mukainen, kulutukseen perustuva velvoitevarastoitavien lääkkeiden määrä on kasvussa. Riskinä on, että varastointitilat käyvät riittämättömiksi. Lääkekeskuksen vastuulla on vaativa lääkkeen valmistus; solunsalpaaja-annosten käyttökuntoon saattaminen ja ihon alle annosteltavien kipulääkekasettien valmistus. Valmistustoiminta edellyttää riittävää ammattitaitoista henkilökuntaa ja toimintaan soveltuvia puhdistiloja. Lääkekeskus on pieni ja haavoittuva yksikkö. Poistumisiin voi olla vaikea saada päteviä sijaisia.

Erikoissairaanhoito: Sairaanhoitopiireiltä ostettua erikoissairaanhoitoa on varmuudella vaikea ennustaa. Yksittäiset kustannuksiltaan kalliit potilaat saavat heilauttaa kunnan erikoissairaanhoidon menoja paljon. Vuosien aikana erikoissairaanhoidon käyttö on vähitellen vähentynyt, mutta kustannukset vastaavasti nousseet ajoittain nopeasti. Vuonna 2016 avohoitokäynnit ovat lisääntyneet, mutta osastohoito vähentynyt etenkin Ylivieskassa ja Nivalassa. Osastohoito on aina kalliimpaa. Sairaanhoitopiirit korottavat vuosittain hintoja vaihtelevalla prosentilla. Näistä tekijöistä johtuen ostetun erikoissairaanhoidon menot ovat käytännössä vuosittain nousset. Omalla toiminnalla pystytään vaikuttamaan erikoissairaanhoidon kustannuksiin.

Ensihoitoon on varattu hieman suurempi määräraha kuin tänä vuonna. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin 2017 ensihoitoon kustannukset eivät ole talousarviota tehdessä tiedossa, eikä käytössä ole myöskään ennakkotietoa.

Psykiatrian ja erityisesti lasten- ja nuorisopsykiatrian kustannukset ovat viime vuosina nousseet selvästi yhteiskunnallisiin muutoksiin liittyen. Vuonna 2014 aloitti oma nuorisopsykiatrinen yksikkö, jonka jälkeen lasten- ja nuorisopsykiatrian kustannusten kasvuvauhti näyttää kuitenkin hidastuneen ja osin taittuneen vuodesta 2015, erityisesti nuorisopsykiatriassa. Yksikkö on kuitenkin pieni, eikä pysty vastaamaan koko nuorisopsykiatrian tarpeeseen. Edelleen OYS:n psykiatrian klinikan kustannuksista n. 60 % tulee sairaanhoitopiiriin ulkopuolisista ostoista ja tästä summasta 48 % tulee erityisen vaikeasti psyykkisesti oireilevien nuorten hoidosta.

Visalan sairaala suljettaneen tämän hetkisen tiedon mukaan vuoden 2016 lopussa. Tämä tulee aiheuttamaan epävarmuutta potilaiden hoidossa ja kustannusmuutoksia. Kuntayhtymä pyrkii varautumaan muutokseen ja hillitsemään kustannusten nousua lisäämällä voimavaroja psyykkisesti oireilevien potilaiden kotikuntoutukseen.

Kuntayhtymän omaa erikoissairaanhoitoa toteuttaa varsin suppea joukko erikoislääkäreitä. Poistumat tässä erityisryhmässä vaikuttavat merkittävästi kykyyn tuottaa peruserikoissairaanhoitoa kustannustehokkaasti omana toimintana. Korvaavia ostopalveluja on huonosti saatavilla ja hinta on yleensä korkea.

Työterveyshuolto: Uusi kuntalaki on tullut voimaan 1.5.2015. Lain mukaan kunnallisten työterveyshuoltojen on yhtiöitettävä kunnallisten työnantajien ulkopuolelle myytävät sairaanhoitopalvelut vuoden 2016 loppuun kestävä siirtymäajan aikana. Tavoite on lopettaa tai ainakin vähentää kunnallisten työnantajien ulkopuolelle myytävien sairaanhoitopalvelujen määrää vuoden 2017 alusta, mikäli kuntalain tätä koskevaan siirtymäaikaan ei tule jatkoa.

Talousarvioon on lisätty yhden työpsykologin virka. Tavoitteena on, että työpsykologi työskentelee vuoden 2017 alusta työterveyshuollossa kokopäiväisesti. Työterveyshuollon tavoitteena on aloittaa Ppky Kallion alueella toimivien omaishoitajien määräaikaiset terveystarkastukset vuoden 2017 aikana.

Suun terveydenhuolto: Lakisääteinen velvoite ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämisestä vuoden 2015 alusta aiheutti lisäkustannuksia. Päivystys arki-iltaisina ja viikonloppuisin on suunniteltu järjestettävän ostopalveluna yhteistyössä alueen muiden kuntien ja kuntayhtymien kanssa. Valtakunnallista ohjeistusta päivystyksen järjestämisestä ei toistaiseksi ole. Väestön ikääntymien lisää merkittävästi suun terveydenhuollon palvelujen tarvetta jo lähitulevaisuudessa, koska hampaallisten osuus ikääntyvien joukossa kasvaa ja hammasproteesien käyttäjät vähenevät. Iän karttuessa ja toimintakyvyn heikenty-

essä hammaslääkärin antama hoito muuttuu vaativammaksi ja vaatii enemmän aikaa. Palvelujen tuottaminen nykyisillä henkilöresursseilla hoitotakuun edellyttämissä aikarajoissa tulee entisestään vaikeutumaan.

Terveyden edistämisellä ja sairauksien ehkäisyllä on suuri merkitys suun terveydenhuollon kustannus-vaikuttavuudessa. Kustannusvaikuttavuutta pyritään nostamaan kehittämällä työnjakoa ja yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Ryhmäneuvontatilaisuuksien toteutustapoja ja sisältöä uudistetaan.

Ympäristöterveydenhuolto: Eläinlääkintähuollon toimintavarmuutta on saatu viime vuosina parannettua henkilöstöä lisäämällä. Lisäksi vastaanottopisteiden keskittäminen ja vastaanottojen tason nostaminen sekä valmistuvien eläinlääkärien määrän kasvu ovat tehneet sijaisten saamisen kohtuullisen helpoksi. Ympäristöterveydenhuolto tulee todennäköisimmin sijoittumaan vuoden 2019 alusta maakuntahallintoon, mutta organisatorinen yhteys sosiaali- ja terveydenhuoltoon tulee poistumaan. Suunnittelu on käynnistynyt, mutta toimialalla vallitsee toistaiseksi suuri epätietoisuuden aiheuttama epävarmuus.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion vuoden 2017 tilinpäätöksessä käyttötalouden nettomenot olivat 111,7 milj. euroa, joka summa on 0,2 milj. euroa pienempi kuin edellisen vuoden tilinpäätöksessä. Kallion toiminta on pääosin henkilövaltaista palvelua, joten valtakunnallisen Kiky-sopimuksen vaikutus kustannuksia alentavasti näkyy myös tässä tilinpäätöksessä.

Euromääräiset toteutumat Kallion Nivalan toiminnasta löytyvät alla olevista taulukoista.

Kunta: Nivala Toimiala:	LUVUT 1 000 €							
	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TA 2018	Ali / Yli	TP 2017 / TA 2017	TP 2017 / TP 2016	Muutos TP 2017 / TP 2016
Vertailutaso	Netto	Netto	Netto	Netto	eur	%	%	eur
Vastaanottopalvelut	3 892	3 907	3 887	4 022	-20	-0,5 %	-0,1 %	-6
Suun terveydenhuolto	966	955	956	1 018	1	0,1 %	-1,0 %	-10
Erikoissairaanhoido	12 870	13 519	12 962	13 180	-557	-4,1 %	0,7 %	92
- josta ostettu erikoissairaanhoido	12 350	12 980	12 443	12 750	-537	-4,1 %	0,7 %	93
Aikuispsykososiaaliset palvelut	1 148	1 413	1 254	1 413	-159	-11,2 %	9,3 %	106
Hoito- ja hoivapalvelut	11 204	11 210	11 883	11 861	673	6,0 %	6,1 %	680
Kuntoutuspalvelut	562	571	574	572	3	0,5 %	2,0 %	11
Perhepalvelut	2 589	2 423	2 847	2 577	425	17,5 %	10,0 %	258
Vammaispalvelut	3 099	3 217	3 132	3 294	-85	-2,7 %	1,1 %	33
Ympäristöterveydenhuolto	414	429	391	425	-37	-8,7 %	-5,4 %	-22
Työterveyshuolto	4	22	24	23	1	5,8 %	516,8 %	20
Toimeentulotuki ja työllistämisen	607	378	158	281	-221	-58,3 %	-74,0 %	-449
Projektit	20	2	13	3	11	527,8 %	-33,2 %	-7
Yhteensä	37 375	38 045	38 081	38 668	36	0,1 %	1,9 %	706

Ostettu ESH	12 350	12 980	12 443	12 750	-537	-4,1 %	0,7 %	93
Oma toiminta	25 025	25 065	25 638	25 918	573	2,3 %	2,5 %	613

	TP 2017	TP 2016	Muutos €	Muutos %	TP 2017	TP 2016
				TP 2016	€/asukas	€/asukas
Myyntitulot jäsenkunnilta						
Kuntayhtymän oma toiminta	73 546 799	73 905 390	-358 591	-0,5 %	2 176	2 187
Erikoissairaanhoidon ostot	38 165 091	37 992 065	173 026	0,5 %	1 129	1 124
Yhteensä	111 711 890	111 897 455	-185 565	-0,2 %	3 305	3 311
Jakauma jäsenkunnittain						
Alavieska	10 116 511	9 957 409	159 102	1,6 %	3 833	3 773
Nivala	38 081 114	37 375 156	705 958	1,9 %	3 497	3 432
Sievi	17 303 699	18 479 203	-1 175 504	-6,4 %	3 414	3 646
Ylivieska	46 210 567	46 085 688	124 879	0,3 %	3 040	3 032
Yhteensä	111 711 890	111 897 455	-185 565	-0,2 %	3 305	3 311

asukasluku 31.12.2016

125 Ppky Kallio	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintamenot	-38 045 300	0	-38 045 300	-38 081 114,08	-35 814,08
Toimintakate	-38 045 300	0	-38 045 300	-38 081 114,08	-35 814,08

126 JOKILAAKSOJEN PELASTUSLAITOS

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Pelastustoimesta vastuu on pelastustoimialueen kunnilla lainsäädännön ja yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Kuntien vastuulla on huolehtia pelastustoimen palveluiden tuottaminen alueellaan. Jokilaaksojen pelastuslaitoksen omistajia ovat pelastustoimialueen kunnat. Omistajien näkökulmasta oleellista on, että pelastuslaitos suoriutuu sille asetetuista tehtävistä mahdollisimman taloudellisesti ja tehokkaasti jokaisessa kunnassa.

Kuntien kustannukset ja maksuosuudet jaetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti: Maksuosuus muodostuu 60 % asukasluvusta ja 40 % kunnan ensimmäisen, toisen ja kolmannen riskiluokan riskiruuutujen määrästä.

Merkittävimmät toiminnan painopisteet vuonna 2017 ovat:

- pelastuslaitoksen sisäisen viestinnän, työhyvinvoinnin ja henkilöstön osaamisen ylläpito ja kehittäminen
- henkilöstön rekrytoinnin ja pelastustoiminnan johtamisen kehittäminen
- toimintavalmiuden toteutumisen seuranta
- onnettomuuksien ehkäisytyön laadun kehittäminen
- ensihoitopalvelun tuottaminen laadukkaasti
- aktiivinen osallistuminen tulevien rakenteellisten uudistusten valmisteluun
- säästöohjelmassa vuosina 2014–2016 toteutettujen toimenpiteiden vakiinnuttaminen

Pelastuslaitos on huolehtinut Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa tehdyn sopimuksen perusteella kiireellisen ensihoitopalvelun tuottamisesta 1.1.2015 alkaen koko pelastustoimialueella lukuun ottamatta Reisjärveä, jonka osalta on laadittu ensivastesopimus Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin vahvistama ensihoidon palvelutasopäätös ja ensihoitosopimus määrittävät ensihoitoyksiköiden tason sekä valmiuden. Ensihoitopalvelut tuotetaan sopimusperusteisesti siten, että ensihoito toimii nettobudjetoinnilla, jolloin siitä ei kohdistu menoa pelastustoitelle tai kuntalaskutukseen.

Talousarvion valmistelussa on ollut tavoitteena kuntalaskutuksen 0-kasvu pelastuslaitoksen säästöohjelman mukaisesti sekä lomarahaleikkauksen aiheuttama vähennys kokonaismenoissa. Talousarvio vuodelle 2017 on erittäin tiukka. Sen toteuttaminen edellyttää tarkkaa talouskuria kaikilla tulosalueilla sekä säästöohjelman mukaisten toimenpiteiden toteutumisen seuranta. Talousarviossa vuodelle 2017 nettoinvestoinnit ovat 500.000 €. Tämä sisältää vain ajoneuvokaluston investointeja koko pelastustoimen alueelle. Valtio ei enää myönnä valtionavustuksia pelastustoimen ajoneuvohankintoihin. Palosuojelurahastolta ja öljysuojelurahastolta on mahdollisuus hakea avustuksia eri hankintoihin. Niiden kokonaismäärä ei kuitenkaan korvaa menetettyjä valtionosuuksia.

Vertailutietoa edellisistä vuosista

TP 2015	870 624	Alueellinen pelastuslaitos
TP 2016	934 504	
TA 2017	899 291	

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Pelastuslaitoksen kustannukset jaetaan 60 % kuntien asukasluvun ja 40 % kuntien riskien perusteella. Lopullisessa kuntalaskutuksessa käytetään asukaslukuna virallista väkilukua kunnittain 31.12.2016.

Pelastuslaitoksen tilinpäätös vuodelta 2017 valmistui sen verran myöhään, että lopulliset kuntaosuudet eivät ehtineet kirjattavaksi kaupungin vuoden 2017 tilinpäätökseen. Lopullinen Nivalan maksuosuus oli 4 244, 32 euroa vähemmän kuin ennakkolaskutus vuoden aikana.

126 Jokil.pelastuslaitos	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintamenot	-899 291	0	-899 291	-899 290,80	0,20
Toimintakate	-899 291	0	-899 291	-899 290,80	0,20

127 NIVALAN LIIKUNTAKESKUS OY:N AVUSTUKSET

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan Liikuntakeskus Oy:lle osoitettava vastikkeeton toiminta-avustus vuodelle 2017 on 511 161 euroa.

Nivalan kaupunki tukee tytäryhtiötään taloudellisesti myöntämällä kaupunginhallituksen alaisuudessa vuosittaista vastikkeetonta toiminta-avustusta. Avustuksen määrä on pysynyt useamman vuoden samassa tasossa, joten nyt avustuksen määrää on tarkistettu kustannusten nousua vastaavaksi ja nostettu 5 %:lla vuodesta 2016. Sivistyslautakunnan talousarvioon sisältyy Liikuntakeskukselta ostettavien liikuntapalveluiden ja alueiden hoidon määräraha.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Kaupunginhallituksen vastikkeeton toiminta-avustus Nivalan Liikuntakeskus Oy:lle on myönnetty jäähallin ja uimahallin käyttökustannusten kattamiseen. Molemmat liikuntamuodot ovat kustannuspohjaltaan sellaisia, että näiden ylläpitokustannukset suhteessa asiakasmaksuihin ovat korkeat, ja asiakasmaksuja ei voi korottaa kustannuksia kattavaksi.

Yksityiskohtaisemmat tiedot yhtiön toiminnasta löytyvät tämän toimintakertomuksen konsernisivuilta, joilla tytäryhtiöt raportoivat tilinpäätösvuoden toiminnastaan.

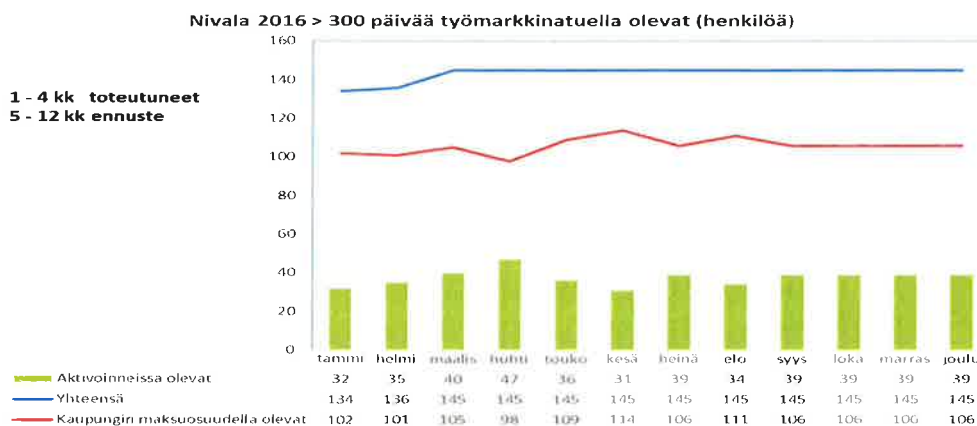
127 Liikuntakeskus	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintamenot	-511 161	0	-511 161	-511 161,55	-0,55
Toimintakate	-511 161	0	-511 161	-511 161,55	-0,55

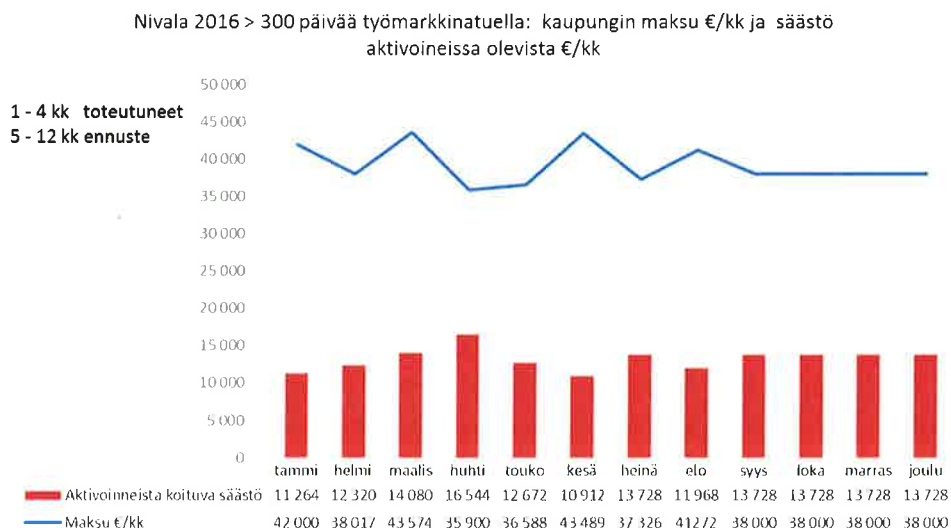
128 TYÖLLISTÄMISTOIMET

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Kuntien rooli työllisyyden hoidossa on suuri. Kunnan maksuosuus työmarkkinatuesta on 300–999 päivää työttömänä olleiden osalta 50 % ja yli 1000 päivää työttömänä olleiden osalta 70 %. Työllistäminen palkkatuella, työkokeilut ja kuntouttava työtoiminta tukevat takaisin työmarkkinoille pääsyä.

Kuvio 1: työmarkkinatuella olevat 2016 (5-12 kk osalta ennuste, koska tilastotieto kaikista työmarkkinatuella olevista on saatu vasta huhtikuun osalta).

Kuvio 2: työmarkkinatuen maksuosuus Nivala 2016.

Kaupungin ja Nivalan Työpajasäätiön yhteistyöllä pyritään tarjoamaan aktivointipalveluja työttömille ja hillitsemään työmarkkinatuen kuntaosuutta. Nivalan Työpajasäätiö tuottaa Nivalan kaupungille työllistämispalveluita, jonka kehittämisspalveluita kaupunki ostaa velvoitetöylyllistämisen- ja pitkäaikaistyöttömien työllistämistoiminnan osalta. Työpajasäätiön osakkaita ovat Nivalan kaupunki, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä Jedu, Nivalan seurakunta, Nivalan Yrittäjät ry, Nivala-Seura ry, MTK –Nivala ry ja Nivalan 4H –yhdistys. Säätiö on itsenäinen säätiö; kenelläkään osakkaalla ei ole yksin päätösvaltaa. Säätiön hallinnon muodostavat hallintoneuvosto ja hallitus. Työpajasäätiön toimintaa kuvataan tarkemmin erillisessä osassa tytäryhtiöiden toimintakuvauksen yhteydessä.

Pohjois-Pohjanmaan työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu aloitti toimintansa 1.1.2016. Monialaisen yhteispalveluverkoston muodostavat kaikki Pohjois-Pohjanmaan kunnat, Kela sekä Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto. Työllistymistä edistävällä monialaisella yhteispalvelulla tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, kunta ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastaavat työttömien työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta. Monialaisen yhteispalvelun tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja.

Kaupunki on tukenut nuorten kesätyöntekijöiden työllistymistä ns. kesäduunisetelin avulla. Nuorten kesätyöllistämisen tukemiseen eli kesäduuniseteliin on varattu vuodelle 2017 edelleen 25 000 euroa. Kesätyöllistämisen periaatteet tulevat noudattelemaan pääsääntöisesti kuluvan vuoden periaatteita.

Taulukko: Tehtävälueen määrärahajakauma vuodelle 2017.**)

	TA 2017+M	TOT 2017
1286 Kunnan osuus työmarkkinatuesta *)	485 000 €	517 515 €
1280 Työpajasäätiöltä ostopalvelut **)	193 000 €	220 013 €
1283 Velvoitetyöllistäminen	54 560 €	72 835 €
Työllistämiskustannukset yhteensä	652 560 €	810 363 €
1284 Työttömien terveystarkastus ja eläkeselvitykset	10 000 €	1 838 €
1288 Kesätyöntekijät (kesäduuni)	25 000 €	26 258 €

*Yksi keskeinen kaupungin asettamista tavoitteista Nivalan Työpajasäätiölle on pitkäaikaistyöttömien määrän kasvun taittaminen sekä siten vähentää kaupungin osuutta kunnan työmarkkinatukeen.

**Säätiölle osoitettu rahoitus työllisyystoimintojen kehittämiseen 100 000 €, palkkatukityöllistetyt 93 000 €. Työpajatoimintaan liittyvien ostopalvelujen määrärahavarakset ovat sivistyslautakunnan alaisuudessa.

**Kaupunki ostaa Nivalan Työpajasäätiöltä työllistämistoimintojen kehittämistyötä.

Kaupunki ostaa Nivalan Työpajasäätiöltä työaikaa sen sijaan, että kaupunki itse työllistää. Jatkossa säätiö solmii työsopimukset henkilöiden kanssa ja myy työaikaa kaupungille (esim. puutarhatyöt yms.) ja hakee palkkatuen. Velvoitetyöllistettävien kanssa työsopimukset tekee kaupunki. Vuoden 2017 aikana kaupungille työllistettiin palkkatuella 15 henkilöä.

Strategian toteuttaminen

Työllistämistoiminnot toteuttavat ennaltaehkäisevää toimintaa.

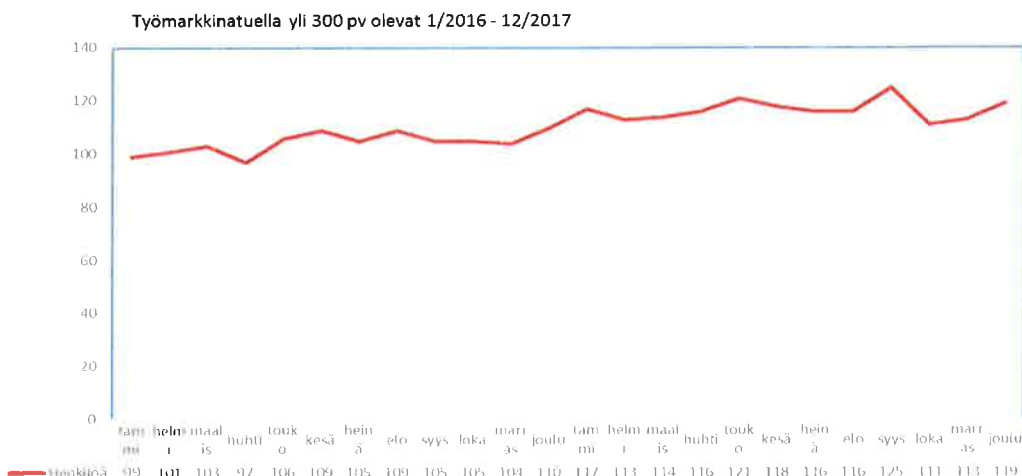
Toiminnalliset tavoitteet

- ennaltaehkäisevän toiminnan kehittäminen
- pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen
- kunnan maksuosuuden vähentäminen työmarkkinatukeen

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

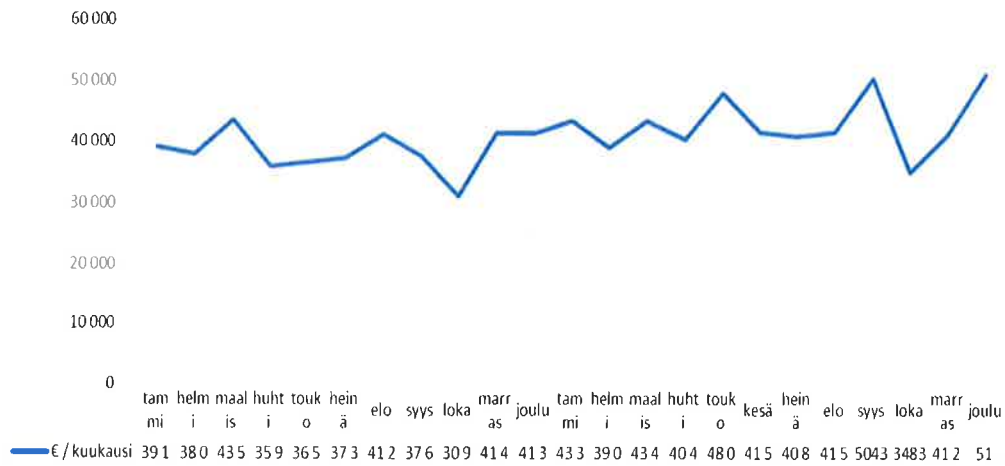
- Nivalan Työpajasäätiö on tuottanut kaupungille työllistämispalvelut vuonna 2017
- Velvoitetyöllistäminen kuuluu kunnan velvoitteisiin. Kaupunki työllisti 6 velvoitetyöllistettävää kaupungin eri toimialoille.
- Kaupunki tuki nuorten kesätyöntekijöiden työllistymistä ns. kesäduunisetelin avulla. Kesäduuniseleitä myönnettiin 90:lle nuorelle. Kaupungille heistä työllistyi 35 henkilöä.
- Työmarkkinatuen kuntaosuutta ei ole kyetty vähentämään. Tähän on vaikuttanut osaltaan lainsäädännön muutokset, jolloin aiempaa useampi henkilö on oikeutettu työmarkkinatukeen.

Taulukko: Työmarkkinatuen kuntaosuuskehitys: Työmarkkinatuella yli 300 päivää henkilömäärä .

Taulukko: kaupungin maksuosuudet kuukausittain ajalta 1 / 2016 - 12 / 2017

Työmarkkinatuella yli 300 päivää olevat kaupungin maksu €/kk
(1/2016 - 12/2017)

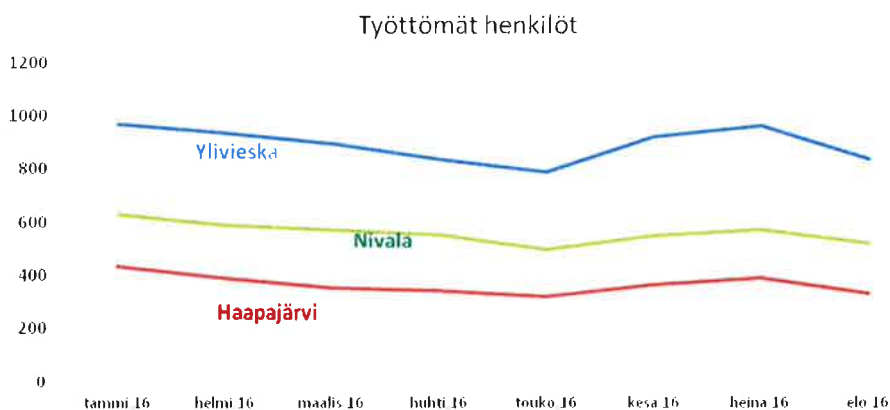
128 Työllistämistoimet	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	25 700	0	25 700	14 601,48	-11 098,52
Toimintamenot	-687 560	-80 000	-767 560	-838 459,27	-70 899,27
Toimintakate	-661 860	-80 000	-741 860	-823 857,79	-81 997,79

NIVALAN TYÖPAJASÄÄTIÖ

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

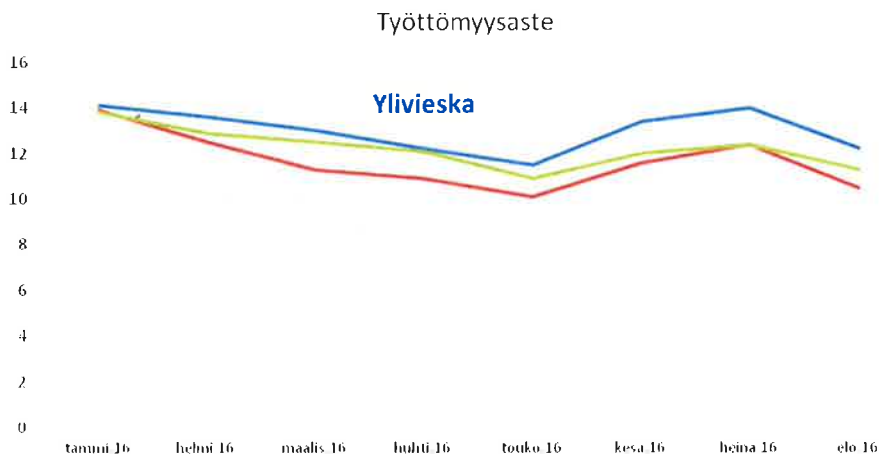
Nivalan työpajasäätiö tarjoaa valmennus-, neuvonta- ja ohjauspalveluita heikossa työmarkkina-asemassa oleville edistämällä ja ylläpitämällä heidän työ- ja toimintakykyään, elämänhallintataitojaan sekä tukemalla heidän työllistymistään ja opiskelua.

Säätiö tuottaa Nivalan kaupungille nuorten työpajapalvelut, etsivän nuorisotyön, sekä pitkäaikaistyöttömien työllistämispalvelut. Säätiö voi toteuttaa hankkeita tehtävänsä hoitamiseksi.

Vuoden 2017 työttömyystilastoja oletetaan laskevan vuoden 2016 tasosta. Keskimäärin työttömiä oletetaan olevan 550 ja työttömyysprosentin 12,5 %. Työmarkkinatuella yli 300 päivää olevien henkilöiden määrä arvioidaan olevan keskimäärin 96 henkilöä, jolloin työmarkkinatuen kuntaosuus on 34 000 euroa kuukaudessa ja 405 000 euroa vuodessa.

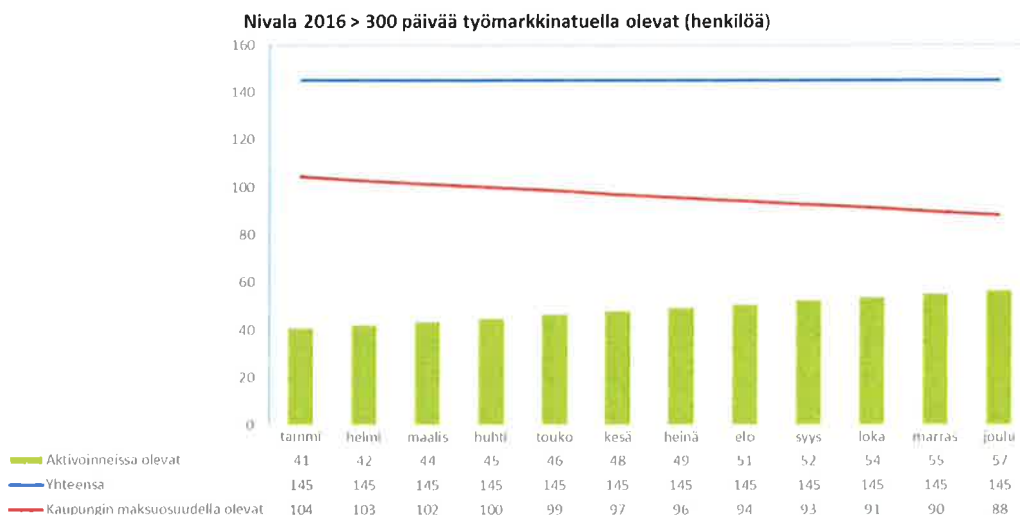
Työttömien henkilöiden määrä ja työttömyysaste 2016 Nivalassa, Ylivieskassa ja Haapajärvellä:

Toiminnalliset tavoitteet 2017

Tavoite työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvun leikkaamiseksi ja pienentämiseksi jatkossa.

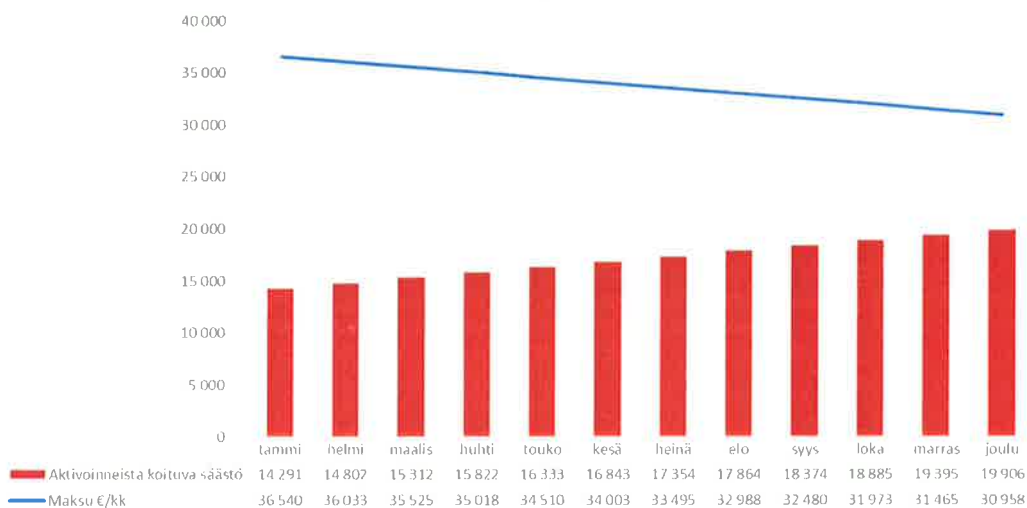
Tavoitteena vuodelle 2017 on lisätä työmarkkinatuella olevien yli 300 pv olevien aktivointiastetta niin että työmarkkinatuen kaupungin maksuosuuslistalla olevien määrä ja kaupungin maksuosuus pienenevät.

Tavoitteisiin pääsemiseksi säätiö ja Nivalan kaupunki pyrkivät vaikuttamaan niin, että Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun tekemien työllistymissuunnitelmien sekä työttömille TE-toimiston ja kunnan virkailijan (sosiaalitoimi) tekemien aktivointisuunnitelmien yhtenä painopisteenä olisi työmarkkinatuella yli 300 päivää olevat. Säätiö voisi olla Polku-projektin resursseilla avustamassa edellä mainittua toimintaa. Lisäksi säätiö pyrkii pääsemään yksityiseksi toimijaksi tekemään TE-toimiston työttömien haastatteluita.

Aktivointiaste ja sen vaikutus kaupungin työmarkkinatuella maksuosuuteen on kuvattu alla olevissa

Nivala 2016 > 300 päivää työmarkkinatuella: kaupungin maksu €/kk ja säästö aktivoineista olevista €/kk

Työpajatoiminnan toiminnan tavoitteet vuodelle 2017

Säätiö toiminnassa vuoden 2016 aikana ovat olleet liikkeen luovutuksella säätiölle siirtyneiden Etsivä nuorisotyön, Kädenjälki työpajan, Metallipajan ja Starttipajan lisäksi Rempparyhmä ja 2015 käynnistetty Puutyöpaja. Digipaja, josta on tullut matalan kynnyksen toimintana säätiön suosituin työpaja, käynnistyi keväällä 2016. Lisäksi säätiö on käynnistänyt vuonna 2016 Ympäristöpajan toiminnan, johon on palkattu vetäjä palkkatuella.

Nivalan Työpajasäätiön hallituksen linjauksen mukaan kaikkien seitsemän työpajan toiminta vakainaistetaan. Tämä mahdollistaa vuoden 2017 tavoitteen, 160 työpaja-asiakkaasta, saavuttamisen ja antaa pohjan vuoden 2018 tavoitteelle 200 asiakkaasta.

Nivalan kaupungin ostopalvelut vuonna 2017 sisältävät Etsivä nuorisotyön ja Nuorten työpajapalvelut (Starttipaja, Metallipaja, Kädenjälki työpaja, Digipaja, yksilövalmentaja) sekä pitkäaikaistyöttömien työpajapalvelut (Puutyöpaja, Ympäristötyöpaja, ja Rempparyhmä työpaja) ja niiden kokonaiskustannus on yhteensä 464 587 euroa. Näistä Työpajasäätiön ostopalveluiden osuus on 192 765 euroa ja Sivistystoimen osuus on 271 822 euroa (netto).

Asiakasmäärä- ja työpajapaikkatavoitteet on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Työpajatoiminnan tavoitteet

Työpajapaikat nykyisestä 20:stä 50:een lähivuosina.

Asiakkaiden (valmentautujat) määrä nykyisestä 60:stä 200:aan vuositasolla.

Asiakasryhmä	Asiakastavoite henkilöä vuodessa				
	Arvio 2015	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	4. vuosi
Nuoret alle 25	104	40	60	80	100
Pitkäaikaistyöttömät	90	20	30	40	60
Opiskelijat	35	10	10	20	20
Toimeentulotukiasiakkaat	85	5	10	20	25
Yhtensä	314	75	110	160	205

Etsivätoiminnan tavoitteet 2017

Etsivätoiminnan asiakaspotentiaali ja tavoitteet vuodelle 2017	Potentiaali kpl	Tavoite kpl
Asiakasryhmä		
1. Nuoret alle 30 vuotta, yli 300 päivää	20	20
2. Nuoret alle 30 vuotta pitkäaikaistyöttömät	100	50
3. Yläkoulussa opiskelevat ja perusasteen jälkeen ilman jatko-opiskelupaikka olevat	15	15
4. Lukion tai ammattiopiston keskeyttäneet	40	20
5. Kutsunnoissa olevat nuoret	95	95
Yhteensä	270	200

Työpajasäätiön muut toiminnalliset tavoitteet 2017

- Säätiön strategian mukaisten kehittämishankkeiden suunnittelu ja käynnistäminen (Säätiön strategia on tämän suunnitelman liitteenä)
- Käydään neuvottelut yhteistyökumppaneiden kanssa ja lisätään yritysyritysteistyötä
- Asiakaslähtöinen valmennusmalli pitkäaikaistyöttömille -projektin (ASVA) toteuttaminen ja Polku -projektin toteuttaminen (tukee ja ohjaa työttömänä olevia, tavoitteena heidän sijoittuminen avoimille työmarkkinoille, väli-työmarkkinoille tai koulutukseen)
- Hyvän hallintomallin juurruttaminen

Tunnusluvut

1 000 €	TP 2016	TA 2017	TS 2018
Liikevaihto	671	772	783
Taseen loppusumma	141	141	150
Henkilöstö	17	22	22
KANNATTAVUUS			
Nettotulos	1	1	1
Sijoitetun PO:n tuotto%	0	0	0
VAKAVARAISUUS			
Omavaraisuusaste %	24	24	20
Velkaantumisaste %	0	0	0
Lainat			
* rahalaitoksilta	0	0	0
* kaupungilta	0	0	0

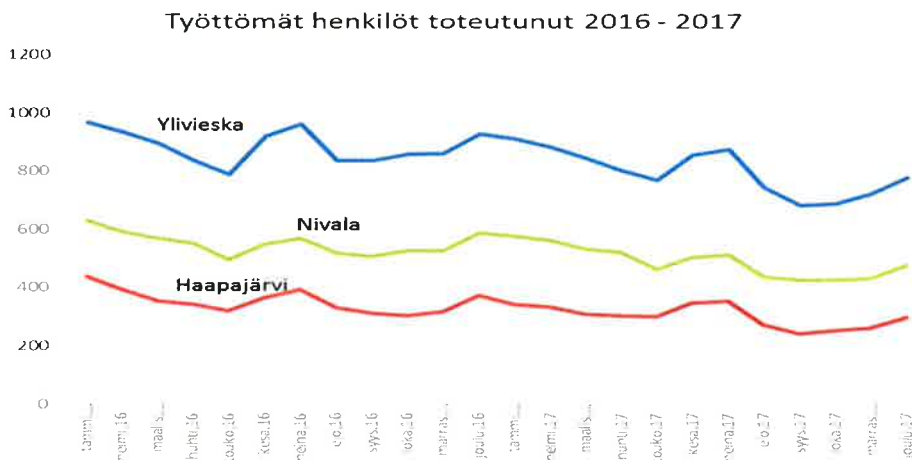
Tase 2017**TASE 2017**

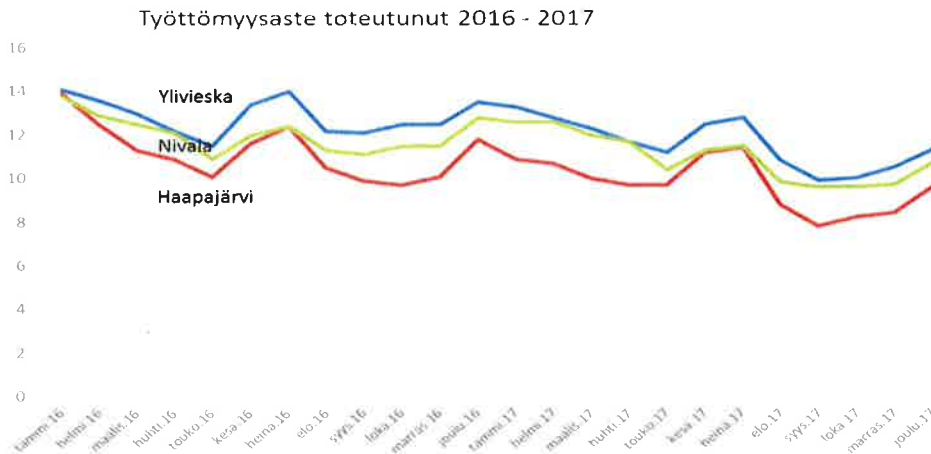
VASTAAVAT		VASTATTAVAA	
Pyyvät vastaavat		Oma pääoma:	
Aineettomat hyödykkeet:		Oma pääoma	
Aineettomat hyödykkeet yht.	3 400	Oma pääoma	33 450
Aineelliset hyödykkeet:		Tilikauden yli-/alijäämä	500
Koneet ja kalusto	25 000	Oma pääoma yht.	33 950
Vaihtuvat vastaavat		Vieras pääoma:	
Vaihto-omaisuus:		Pitkäaikainen:	
Vaihto-omaisuus yht.	30 000	Pitkäaikaiset velat yht.	0
Saamiset:		Lyhytaikainen:	
Siirtosaamiset		Ostovelat	6 500
Myyntisaamiset	6 000	Ennakopidätysvelat	7 500
Siirtosaamiset	75 000	Siirtovelat	93 050
Saamiset yht.	81 000	Lyhytaikaiset velat yht.	107 050
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset yht.	5 000		
Vastaavaa yhteensä	141 000	Vastattavaa yhteensä	141 000

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017**Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset**

Vuoden 2017 työttömyystilastoissa oli keskimäärin työttömiä 489 ja työttömyysprosentin 10,9 %.

Työttömien henkilöiden määrä ja työttömyysase 2017 Nivalassa, Ylivieskassa ja Haapajärvellä:

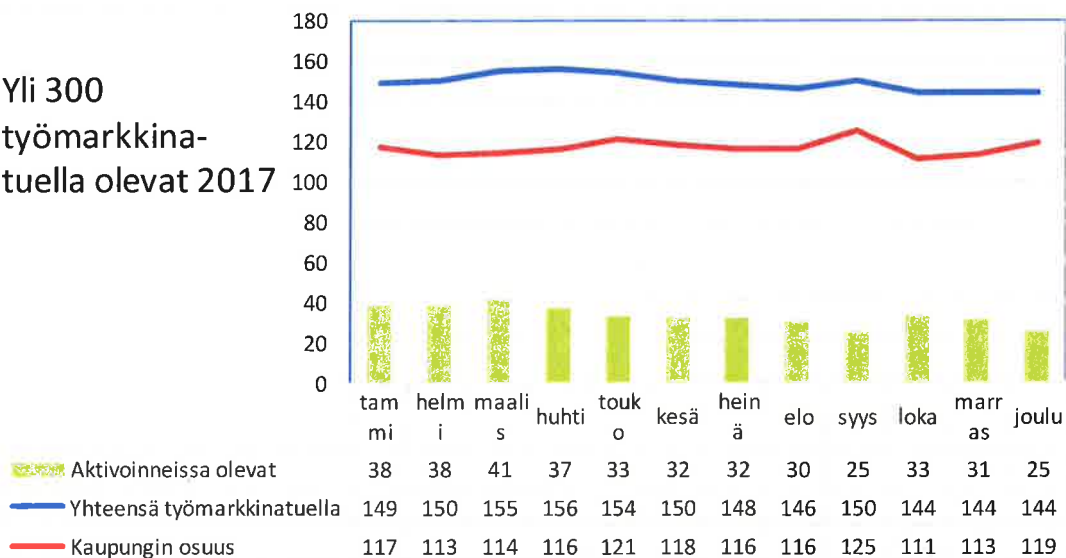
Toiminnalliset tavoitteet 2017

Tavoite työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvun leikkaamiseksi ja pienentämiseksi jatkossa.

Säätiö ja Nivalan kaupunki pyrkivät vaikuttamaan siihen, että työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) tekemien työllistymissuunnitelmien sekä TE-toimiston ja kunnan virkailijan (sosiaalitoimi) tekemien aktivointisuunnitelmien yhtenä painopisteenä olisi työmarkkinatuella yli 300 päivää olevat. Toimenpiteistä huolimatta kasvu ei taittunut vaan maksuosuuksissa tapahtui lievää kasvua. Maksu oli yhteensä 515 896 €.

Aktivointiaste ja sen vaikutus kaupungin työmarkkinatuen maksuosuuteen, sekä työmarkkinatuella yli 300 pv olevin määrä kuukausittain ovat kuvattu alla olevissa taulukoissa:

Yli 300 työmarkkina- tuella olevat 2017

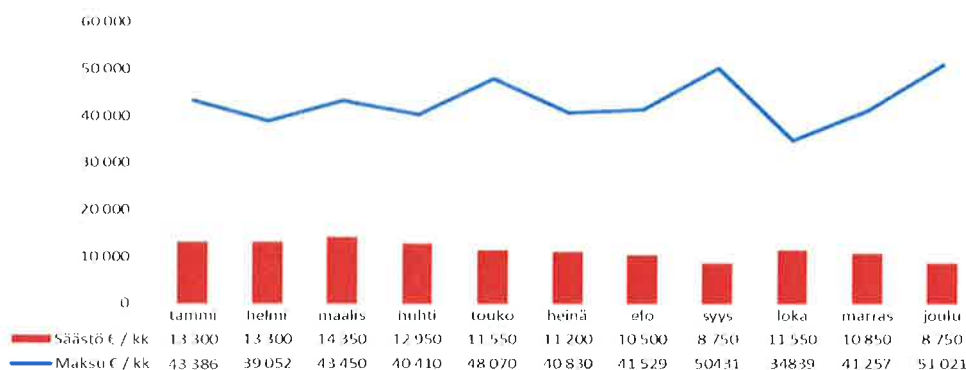
Työpajatoiminnan toiminnan toteutuma vuonna 2017

Työpajatoimintaa kehitettiin taloudellisuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden parantamiseksi. Työpajojen toimintoja yhdistettiin ja niiden määrä on viisi: Kädenjälki-, Puutyö-, Digi-Metalli-, Keittiö-Siivous sekä Starttipaja. Niissä on yhteensä kuusi työpajaohjaajaa. Yksilövalmennus järjestetään alle 29-vuotiaille ja yli 29-vuotiaille kahden henkilön toimesta.

Asva-, Polku- ja Yz -projektien henkilökunta, neljä henkilöä, tekivät tiivistä yhteistyötä työpajatoiminnan kanssa tavoitteena löytää toiminnassa oleville asiakkaiden positiivisia jatkopolkuja.

Asiakasmäärä- ja työpajapaikkatavoitteet ja toteutuma on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Yli 300 ja yli 1000 päivää työmarkkinatuella: kaupungin maksu €/kk ja säästö aktivoineissa olevista €/kk 2017

Työpajatoiminnan tavoitteet

Työpajapaikat nykyisestä 20:stä 50:een lähivuosina
Asiakkaat (valmentautujat määrä nykyisestä 60:stä 200:aan vuositasolla

Asiakasryhmä	Asiakastavoite henkilöä vuodessa	
	Tavoite 2017	Toteut. 2017
Nuoret alle 25	80	93
Pitkäaikaistyöttömät	40	133
Opiskelijat	20	11
Toimeentulotukiasiat	20	0
yhteensä	160	237

Etsivätoiminta

Etsivä nuorisotyötä säätiöllä teki vuonna 2017 yksi henkilö. YZ- projekti ja Polku-projekti tekivät tiivistä yhteis-työtä etsivä nuorisotyön kanssa tavoitteena löytää toiminnassa oleville asiakkaiden positiivisia jatkopolkuja.

Asiakasryhmä	Potentiaali kpl	Tavoite kpl
Etsivätoiminnan (alkaen 1.7.) ja YZ- projektin (alkaen 1.3.) toteuma 2017		
1. Nuoret alle 30 vuotta, yli 300 pv työmarkkinatuella	13	3
2. Nuoret alle 30 vuotta pitkäaikaistyöttömät	71	17
3. Yläkoulussa opiskelevat ja perusasteen jälkeen ilman jatko-opiskelupaikkaa olevat	0	0
4. Lukion tai ammattiopiston keskeyttäneet	30	7
5. Muut etsivän asiakkaat	30	30
6. Kutsunnoissa olevat	95	91
Yhteensä	239	148

Etsivätoiminnan ja projektien toteuma vuonna 2017

Hallinto

Säätiön hallinnon muodostivat toimitusjohtaja ja toimistos sihteeri.
Nivalan kaupungin ostopalvelut säätiöltä vuonna 2017 sisältävät Etsivä nuorisotyön ja Nuorten työpajapalvelut sekä pitkäaikaistyöttömien työpajapalvelut. Niiden kokonaiskustannus on yhteensä 464 587 euroa.

Työpajasäätiön toiminnan muut keskeiset tulokset 2017

- Visio 2021 ja Visio 2028 laatiminen sekä niiden pohjalta laaditun strategian hyväksyminen.
- YZ -projektin käynnistäminen.
- Keittiö- ja siivouspajan toiminnan käynnistäminen.
- Veräjä -hankkeen rahoitushakemuksen jättäminen.
- Henkilöstön organisaatiomuutoksen hyväksyminen.
- Tajua mut -toimintamallin käynnistäminen.

Tunnusluvut

1 000 €	TP2016	TP2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
Liikevaihto	665	883	921	942	950	960
Taseen loppusumma	191	224	160	180	190	200
Henkilöstö	25	19	22	22	22	22
KANNATTAVUUS						
Nettotulos	45	-8	3	3	3	3
Sijoitetun PO:ntuotto%	10	0	0	0	0	0
VAKAVARAISSUUS						
Omavaraisuusaste %	41,3	24,0	30,0	32,0	35,0	35,0
Velkaantumisaste %	0	0	0	0	0	0
Lainat						
* rahalaitoksilta	0	0	0	0	0	0
* kaupungilta	0	0	0	0	0	0

TASE 2017		€	
VASTAAVAT		VASTATTAVAA	
Pyyvät vastaavat		Oma pääoma:	
Aineettomat hyödykkeet:		Oma pääoma	
Aineettomat hyödykkeet yht.	34856	Oma pääoma	79439
Aineelliset hyödykkeet:		Tilikauden yli-/alijäämä	-8652
Koneet ja kalusto	38156	Oma pääoma yht.	70787
Vaihtuvat vastaavat		Vieras pääoma:	
Vaihto-omaisuus:		Pitkäaikainen:	
Vaihto-omaisuus yht.	30343	Saadut ennakot	50000
Saamiset:		Lyhytaikainen:	
Siirtosaamiset		Ostovelat	8076
Myyntisaamiset	12703	Ennakonpidätysvelat	9186
Siirtosaamiset	69755	Siirtovelat	86112
Saamiset yht.	82458	Lyhytaikaiset velat yht.	103374
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset yht	38348		
Vastaavaa yhteensä	224161	Vastattavaa yhteensä	224161

NIVALAN KAUPUNKIKONSERNI

Nivalan kaupungilla on kuusi tytäryhtiötä: Kiinteistö Oy Kesti, Kiinteistö Oy Nivalan Vuokratodit, Nivalan Kaukolämpö Oy, Nivalan Liikuntakeskus Oy, Nivalan Teollisuuskylä Oy ja Nivalan Vesihuolto Oy.

Nivalan Kaukolämpö Oy ja Nivalan Vesihuolto Oy jatkavat molemmat edelleen omana yhtiönään, sillä näiden kahden yhtiön mahdollisella fuusioinnilla ei saavuteta konsernille merkittävää etua.

Kiinteistö Oy Kesti tulee toteuttamaan tehostetun palveluyksikön rakentamisen. Koy Nivalan Vuokratodit ja Koy Kesti palkkaavat yhteisen toimitusjohtajan.

Nivalan kaupunki ohjaa tytäryhtiöidensä toimintaa valitsemalla niiden hallituksiin edustajansa sekä konserniohjeistuksella ja konsernivalvonnalla. Tytäryhtiöiden keskeinen tavoite on tuottaa ja järjestää palveluja toimialueellaan ja tukea Nivalan kaupungin strategian mukaista kaupungin kasvua.

Nivalan kaupungin strategia on päivitetty syksyn 2016 aikana ja tytäryhtiöt päivittävät strategiansa emon strategiaan yhteensopivaksi.

Tytäryhtiöiden toimintaa seurataan seuraavilla tunnusluvuilla:

Liikevaihto: Kirjanpitolain mukaan liikevaihto koostuu yrityksen varsinaiseen toimintaan kuuluvien tuotteiden tai palvelujen myyntituotoista, joista on vähennetty annetut alennukset sekä alv ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot.

Taseen loppusumma: on virallisen taseen loppusumma

Henkilöstö: on tilikauden keskimääräinen henkilöstömäärä

Tilikauden voitto/tappio: virallisen tuloslaskelman voitto/tappio

Nettotulos: Liikevaihto - liiketoiminnan kulut (muuttuvat ja kiinteät kulut) + liiketoiminnan rahoituskulut + rahoitustuotot - säännölliset muut kulut + säännölliset nettotuotot - varsinaisen toiminnan välittömät verot+ poistot (poistoero ja satunnaiset erät jätetään pois). Nettotulostermiä ei esiinny virallisessa tuloslaskelmakaavassa, mutta se on **tärkein** tulokate tilinpäätösanalyysissä. Nettotulos mittaa varsinaisen toiminnan tulosta. Siihen eivät sisälly tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomat satunnaiset erät. Positiivinen nettotulos kertoo, että yritys on pystynyt selviytymään varsinaisen liiketoimintansa tuotoilla rahoitus-kuluista sekä käyttöpääoman kasvun ja investointien omarahoitusosuudesta. Kumulatiivisen nettotuloksen tulee olla positiivinen, jotta yrityksen toimintaa voidaan pitää kannattavana. Nettotuloksen avulla arvioidaan yrityksen kykyä aikaansaada toiminnallaan varoja investointeihin ja velkojen maksuun.

Sijoitetun pääoman tuotto % = (nettotulos + korko- ja rahoituskulut + verot) / sijoitettu pääoma X 100 (sijoitettu pääoma saadaan vähentämällä taseen loppusummasta korottomiksi luokitellut erät eli osto-, ennakkomaksu-, siirto- ja toimitusluotovelat sekä muut korottomat velat. (Poistoerosta laskettu laskennallinen vero on korotonta velkaa.) *Konsernilaina on sijoitettua pääomaa - ei vähennetä. Konsernin ostovelat eivät ole sijoitettua pääomaa.*

Muut korottomat velat = esim. poistoerosta laskennallinen vero yhteisöverokannalla. Tunnusluvussa sijoitettu pääoma lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona). Sijoitetun pääoman tuotto% mittaa suhteellista kannattavuutta eli sitä tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle, korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle.

Sijoitetun pääoman tuottoprosentin perusteella yrityksen kannattavuutta voidaan yleisellä tasolla arvioida seuraavasti:

Hyvä	15,0 -
Tyydyttävä	9,0 - 14,9
Välttävä	0 - 8,9
Heikko	Negatiivinen

Omavaraisuusaste % = oma pääoma / taseen koko pääoma X 100

Poistoero on omaa pääomaa vähennettynä laskennallisella verovelalla.

Omavaraisuusasteella tarkoitetaan oman pääoman osuutta koko taseen mukaisesta pääomasta. Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, yrityksen tappionsietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä.

Velkaantumisaste% = vieras pääoma / taseen koko pääoma X 100

Taseen vieraaseen pääomaan lisätään poistoerosta laskettu laskennallinen verovelka. Velkaantumisasteella tarkoitetaan vieraan pääoman osuutta koko pääomasta.

Omavaraisuusaste +velkaantumisaste = 100 %

Omavaraisuusastetta ja velkaantumisastetta voidaan arvioida seuraavan suuntaa antavan asteikon perusteella:

	Omavaraisuusaste %	Velkaantumisaste %
Hyvä	yli 40	alle 60
Tyydyttävä	20 - 40	60 - 80
Heikko	alle 20	yli 80

Nivalan Vesihuolto Oy:n ja Nivalan Kaukolämpö Oy:n osalta omavaraisuusastetta heikentää liittymismaksujen kirjaaminen kirjanpitolain mukaisesti vieraaseen pääomaan.

KIINTEISTÖ OY KESTI

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

Yhtiö rakennuttaa, ylläpitää ja vuokraa kiinteistöjä erityisryhmien asumiseen. Yhtiön omistamalle tontille on rakennettu uusi ryhmäkoti erityisryhmiin kuuluvia asukkaita varten ja se on valmistunut vuoden 2013 huhtikuussa. Kiinteistön rakennuskustannukset olivat n. 1.6 M€ alv 0 % ja siihen on saatu ARA:lta avustusta 40 % sekä korkotukilainaa. Vuonna 2012 yhtiö on ostanut kaksi rivitaloa, joista toiseen on tehty pintaremontti ja se on valmistunut vuoden 2013 maaliskuussa. Kustannukset olivat n. 300t€. Vuoden 2015 keväällä toteutettiin Kestintuvan sisäilmaremontti ja sen kustannusarvio on n. 100 t€.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2017

Normaalia kiinteistöjen ylläpitoon ja vuokraukseen liittyvää toimintaa.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
asuntojen lukumäärä	37	37	37	37	37	37
huoneistoala m ²	1 907	1 907	1 907	1 907	1 907	1 907
käyttöaste %	84	100	100	100	100	100

Talous

1 000 €	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
KASVU						
Liikevaihto	196	197	196	204	196	196
Taseen loppusumma	1 564	1 569	1 618	2 257	1 606	1 619
Henkilöstö				1		
KANNATTAVUUS						
Nettotulos	33	22	36	3	34	35
Sijoitetun PO:ntuotto%	3,8	2,7	3,5	1,3	3,4	3,3
VAKAVARAISUUS						
Omavaraisuusaste %	12,8	14,2	17,7	10	18,1	20,0
Velkaantumisaste %	87,2	85,8	82,3	90	81,9	80,0
Lainat	1 334	1 318	1 303	1 803	1 288	1 273
* rahalaitoksilta	1 334	1 318	1 303	1 303	1 288	1 273
* kaupungilta	0	0	0	500	0	0

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Toiminta ympäristö ja sen keskeiset muutokset

Varsinaisessa toiminnassa erityisryhmien kiinteistöjen ylläpidossa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia. Kestintuvan kiinteistön osalta on tehty pintamateriaali uudistuksia asuinhuoneisiin sekä toteutettu pesuhuoneiden märkätilaremontteja, joka osaltaan nostanut korjauskuluja.

Tehostetun palveluasumisen 32-paikkainen palvelukodin uudisrakennushankkeen rakentaminen on käynnistynyt syksyn aikana osoitteeseen Kyläojantie 1, joka investoinniltaan on 2 480 000 € (ALV 0 %) suuruinen KVR-urakkana toteutettava hanke. Rakennushankkeen käynnistämiseen on kaupungilta otettu tilapäislaina 500 000 euroa. Talousarvio toteutui muutoin suunnitellusti.

NIVALAN KAUKOLÄMPÖ OY

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

Yhtiön talous on nyt vakaalla pohjalla vuosi sitten tehtyjen hinnankorotusten ja muiden talouteen positiivisesti vaikuttaneiden tekijöiden myötä. Viime vuosina toteutuneilla lämpö- ja sähköenergioiden myyntimäärillä ja -hinnoilla, yhtiön tulos tulee todennäköisesti olemaan reilusti positiivinen tulevina vuosina. Voimalaitoksen energiantuotantokustannuksissa ei ole näköpiirissä merkittäviä muutoksia. Polttoaineiden keskihinta pysynee edellisvuosien tasolla. Hakesähkön tuotantotuki on ollut noususuuntainen ja polttoturpeen verotus laskeva, jotka molemmat luonnollisestikin vaikuttavat voimalaitoksen talouteen positiivisesti.

Valtioneuvoston asetus 750/2013 (PiPo), tuo mukanaan voimalaitokselle investointeja ensi vuodelle. Asetus tulee voimaan 1.1.2018. Voimalaitoksen tulee mm. luopua raskaan polttoöljyn käytöstä (tilalle kevyt polttoöljy), rakentaa öljysäiliölle valuma-allas ja kate, rakentaa öljysäiliön tankkausalue sekä K4 kattilalle (vanhan laitoksen arinakattila) säädösten mukainen savukaasujen puhdistuslaitteisto. Yhtiössä selvitetään parhaillaan kokonaisedullisinta ratkaisua K4-kattilan savukaasujen puhdistuksen osalta. Vaihtoehtoina on rakentaa kattilalle oma esim. letkusuodatin tai johtaa kattilan savukaasut voimalaitoksen sähkösuodattimen kautta. Lisäksi harkitaan savukaasujen talteenottolaitteiston (savukaasupesuri) hankintaa. Pesuriratkaisu maksanee kohtuullisella aikavälillä investoinnin takaisin. Pesuri ottaa savukaasujen lämmön talteen kaukolämmön paluuveteen, tuottaen näin energiaa jopa yli 20 % kokonaisenergiämäärästä. Kustannukset tulevat olemaan valitusta teknisestä ratkaisusta riippuen arviolta 500 000 – 2 000 000 €.

Kaukolämpöverkon rakentamiseen arvioidaan käytettävän n. 50 000 euroa ja voimalaitoksen vuosihooltoon n. 40 000 €.

Voimalaitoksen tuottaman tuhkan vuotuiset käsittelykustannukset tulevat tulevina vuosina nousemaan edellisvuosien 20 000–30 000 euron sijasta lähelle 100 000 euroa. Tuhka on toistaiseksi varastoitu väliaikaisesti Kurunpuhtoon. Tulevaisuudessa tuhka tulee kuljettaa hyväksytyyn vastaanottoaikkaan esim. Ylivieskan kaatopaikalle tai Haapavedelle Kanteleen Voiman tuhkan varastointipaikkaan. Tuhkaa tulee vuodessa 800–900 tonnia ja kuljetus-/varastointikustannukset tulevat olemaan lähelle 100 €/tonni.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2017

- PiPo-asetuksen vaatimusten mukaisten teknisten ratkaisujen toteuttaminen vuoden loppuun mennessä
- Tuhkan käsittelyn kokonaisedullisimman ratkaisun selvittäminen
- Voimalaitoksen mahdollisimman polttoainetehokas käyttö (polttoainesuhteet, palamisprosessi, hyötysuhde jne.)

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
Kaukolämmön (MWh)	48 758	53 287	52 000	53 420	52 500	53 000
Sähkönmyynti (MWh)	10 263	11 093	12 000	9 803	12 000	12 500
Höyrynmyynti (MWh)	0	0	0	0	0	0
Kaukolämmön (alv0%)	51 / 56	56,00	56,00	56,00	56,00	56,00
Sähkön hinta (alv.0%)	30,30	31,84	35,00	31,88	40,00	40,00
Höyryn hinta (alv.0%)	0	0	0	0	0	0
Verkon pituus (km.)	54,69	55,37	56,00	55,67	56,50	57,00
Polttoaineenkäyttö						
turve/puu/ref/öljy (%)	24/67/8/1	20/77/3/0	20/79/0/1	20/79/0/1	20/79/0/1	20/79/0/1
Kaukolämpöliitt.(kpl)	586	589	595	593	600	605

Talous

1 000 €	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
KASVU						
Liikevaihto	3 516	4 177	4 163	4 111	4 180	4 200
Taseen loppusumma	19 050	18 681	17 400	18 385	16 800	16 200
Henkilöstö	5+1	6	6	6	6	6
KANNATTAVUUS						
Nettotulos	-29	265	462	575	400	350
Sijoitetun PO:ntuotto%	2,30	5,3	2,4	6,3	3,0	3,1
VAKAVARAISUUS						
Omavaraisuusaste %	1,02	3,7	5,2	7,0	7,7	8,0
Velkaantumisaste %	98,98	96,3	94,8	93,0	92,3	92,0
Lainat						
* rahalaitoksilta	15 529	14 588	13 647	13 647	12 705	11 763
* kaupungilta	0	0	0	200	0	0

Vuoden 2016 nettotuloksen kanssa vertailukelpoinen luku vuodelta 2017 on 415. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä on oikaistu siirtovelkoja.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

- Kaukolämmön myynti oli 53 420 MWh, eli myyntiarvio ylittyi 1420 MWh. Lämpöenergian myyntihinnat pysyivät talousarvion tasolla. Arvio ylittyi lähinnä lyhyen kesän takia, jolloin myyntimäärät pysyivät keväällä "normaali" vuotta korkeammalla tasolla.
- Sähkön myynti jäi 2193 MWh arviosta syksyn keskilämpötilojen estäessä voimalaitoksen käynnistyksen normaali aikataulussa ja tuotantojaksoksi lyhyemmäksi syyskuun osalta. Myös pesurin vaikutus voimalaitoskattilan tuotantoon alensi sähkön osuutta tuotannosta. Sähkönmyynti hinta pysyi vakaana edellisvuoteen nähden 31,84 €/MWh → 31,88 €/MWh, mutta alle arvioidun 35 €/MWh.
- Liikevaihto oli 4 111 014 euroa jääden talousarviosta 51 986 euroa sähköntuotannon supistumisen takia. Tuotantotuki pysyi edellisvuoden tasolla.
- Energian tuotantokustannus oli 39,8 €/MWh laskettaessa kustannus koko energiamäärälle kaikista kuluista lukuun ottamatta rahoituskuluja. Varsinaisen energian tuotannon osuus kuluista on pienempi ja kustannus laskee energiamäärän noustessa.
- Liittymämäärät noudattavat rakentamistrendiä taajama-alueella, jääden vuoden 2017 arviosta 2 kpl. Kasvu nopeudessa on tasoittumisen merkkejä ja arvion voidaan katsoa osuneen normaaliin vaihteluväliin.
- Liikevoitto ennen rahoituskuluja oli 918 181,08 € ja kulujen sekä poistojen jälkeen lopulliseksi tilikauden voitoksi jäi 415 881,73 €. Yhtiön omavaraisuus kehittyi oikeaan suuntaan 3,7 % → 7 %, eli 1,8 %-yks. arviota nopeammin ja 1,0 %-yks. edellisestä vuodesta.
- PiPo-asetuksen mukaiset muutokset on viety loppuun vuoden 2017 aikana. Kaikki yhtiön raskasöljykattilat on muutettu toimimaan kevyellä polttoöljyllä ja uuden asetuksen mukainen kevytöljysäiliö valuma-altaineen on rakennettu Hyttitielle. Ratkaisusta tuli kustannuksia 0,17 milj. €.
- Lämmön talteenottopesurin rakentamiskustannukset olivat noin 1,39 milj. €. Pesuri otettiin käyttöön lokakuun aikana. Talteenottoaso on talvikaudella noin 10–15 % kaukolämpötehosta, mutta pesuritoimituksen optiona olevan lämpöpumpun avulla tasoa voidaan nostaa mahdollisesti tulevaisuudessa. Lämmön talteenotto paransi merkittävästi voimalaitoksen polttoainetehokkuutta.
- Tuhkankäsittely ratkaisuna rakeistus Juuassa on otettu käyttöön. Myös maanrakennuskäyttö on mukana ratkaisuna käyttökohteiden mukaan. Ympäristöluva on päivitetty REF polton lopettamisen takia ja ympäristöluvan myönsi Nivalan kaupunki, joka toimii jatkossa ympäristöluvan tarkkailuviranomaisena.
- Polttoainesuhteet noudattivat arviota, eikä polttoaineen saatavuudessa ollut vaikeuksia vuonna 2017.

NIVALAN LIIKUNTAKESKUS OY

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset vuodelle 2017

- Nivalan Liikuntakeskus Oy tuottaa monipuoliset liikkumisen mahdollisuudet. Liikuntapaikat koko kunnan alueella huolehditaan käyttäjien tarpeiden mukaisesti ja Liikuntakeskuksen alueella olevat, tulevat ja suunnitellut liikuntapaikat tukevat toiminnallisesti ja taloudellisesti toisiaan
  - Lehtolantien pesäpallokenttä -hankkeessa mukanaolo ja hankkeen eteenpäin vienti.
  - Liikuntakeskus hoitaa liikuntapaikat palvelutason ja kaupungin maksaman määrärahan puitteissa.
- Tavoitteena on tuottaa ja kehittää liikuntapalveluja edullisesti, tasapuolisesti ja asiakkaiden tarpeita tyydyttävästi. Palvelujen on oltava virikkeellisiä, korkealaatuisia, hyvinvointia ja terveyttä edistäviä.
  - Uusien strategisesti tärkeiden tilojen ja palvelujen kartoittaminen sekä näiden toiminta edellytysten suunnittelu. Hyvinvointiin panostavan toiminnan kartoitus.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2017

- kävijämäärät:
  - jäähallin käyttöaste yli 75 %, uimahallin kävijätavoite 66 000 käyntikertaa, kuntosalilla 25 000 käyntikertaa, keilahallissa ka 70 % sekä eri liikuntatapahtumat 10 000 suoritetta
- yksiköiden mahdollisimman laaja palvelutuotanto: liikunnan palvelut, tukipalvelut sekä tilojen ja kaluston vuokraus eri liikunta- ja vapaa-ajan tapahtumia varten
  - kesätapahtumien järjestäminen Kapinaviikolla
  - liikuntatapahtumien järjestäminen
  - yhdistystapahtumiin osallistuminen ja tukeminen
  - olosuhteiden ylläpito sekä kehittäminen
- Liikuntakeskus tuottaa monipuolisia ja virikkeellisiä liikuntapalveluja ja liikuntatapahtumia yhteistyössä eri tahojen ja yhteisöjen kanssa sekä hoitaa, ylläpitää ja kehittää liikuntapaikkoja.
  - yhteisen hyvinvointistrategian ja liikuntaportaalin laatiminen hankkeena yhdessä Nivalan kaupungin, Kallion Nivalan toimijoiden sekä Nivalan Liikuntakeskuksen kesken.
  - Vuoden 2017 aikana laaditaan Nivalan kaupungin liikuntapaikkasuunnitelma.
  - Koululaisliikuntatapahtumia järjestetään edelleen yhdessä koulutoimen kanssa ja vuoden 2017 aikana käydään perusperiaatteet läpi yhdessä opettajakunnan kanssa.
  - Liikuntakerho- sekä liikunta-akatemiatoiminnan kehittäminen yhdessä sivistystoimen kanssa.
  - etsitään hankerahoitusta (OKM, AVI, KKI tai järjestö) kuntalaisten liikuttamiseen ja/tai seuratoiminnan kehittämiseen.
  - erämaareittien ja opasteiden kunnostus, Pyssymäen toimintojen kehittäminen, liikuntapuiston sekä liikuntakeskuksen alueen toimintojen suunnittelu.

Konkreettisimmat muutostavoitteet 2017

- kulujen karsiminen
  - tavoite koko yhtiö 2 %.
- toiminnan sopeuttaminen annettuihin määrärahoihin.
- jäähallin energia-/peruskorjauksen jatkosuunnittelu ja aikataulutus
  - Peruskorjaussuunnitelmat, energiansäästö kohteet ja rahoitus
  - toteutuessaan tavoite on energiakulujen säästö 300 - 600 MWh.
- palvelutarjonnan kehittäminen ja laajentaminen Liikuntakeskuksen yhteyteen
  - ravintolatoiminta, tilojen vuokraus ja palvelujen myynti em. tarpeisiin
- lähiliikunta-alueiden kehittäminen yhdessä kaupungin kanssa
  - Lehtolantien pesäpallokenttä -hankkeen ja jatkotoimenpiteiden eteenpäin vieminen
  - liikuntapuiston sekä liikuntakeskuksen tonttien toimintojen uudelleen suunnittelu.
  - Palloiluhallin tarvekartoitus

Tunnusluvut

Netto-/tilikauden tulos kustannus paikoittain	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TA 2018	TS 2019
Jäähalli	-65 654	-69 341	-49 000	-57 669,21	-33 783	-30 000
Kuntosali	46 976	47 524	47 000	41 109,69	40 570	47 000
Uimahalli	-153 758	-155 663	-148 000	-145 505,48	-68 828	-150 000
Liikuntapalvelut	-17 567	3 154	-17 000	-14 867,20	19 739	-5 000
Keilahalli	43 487	19 729	32 000	11 561,05	15 649	22 000
Tukipalvelut	-45 413	-24 849	48 000	-7 045,62	-31 500	40 000

Talous

1 000 €	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TA 2018	TS 2019
KASVU						
Liikevaihto	1 259	1 253	1 278	1 194	1126	1 150
Taseen loppusumma	5 919	5 925	5800	5 962	7500	7450
Henkilöstö	11	14	14	14	14	16
KANNATTAVUUS						
Netto-/Tilikauden tulos	-180	-179	-86	-172	-58	3
Sijoitetun PO:n tuotto%	-2,9	-1,98	0,4	-1,65	0,0	0,0
VAKAVARAISUUS						
Omavaraisuusaste %	52,5	47,7	50,5	44,6	50	50
Velkaantumisaste %	47,5	52,3	49,5	55,3	50	50
Pitkaik. Lainat	2 442	2 839	2561	2 573	3276	
* Rahoituslaitokset	1 489	1 764	1764	2 297	3000	
* kaupungilta	0	0	0	0	0	0
Pääomalaina	276	276	276	276	276	276
Lyhyt. Lainat						
* Kaupungilta	651	500	351	650	150	0
* rahoituslaitokset					0	
* muut					250	

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset vuonna 2017

- Nivalan Liikuntakeskus Oy tuottaa monipuoliset liikkumisen mahdollisuudet. Liikuntapaikat koko kunnan alueella huolehditaan käyttäjien tarpeiden mukaisesti ja Liikuntakeskuksen alueella olevat, tulevat ja suunnitellut liikuntapaikat tukevat toiminnallisesti ja taloudellisesti toisiaan
  - Lehtolantien pesäpallokenttä -hankkeessa mukanaolo ja hankkeen eteenpäin vienti.
    - Toteutunut. Kenttä valmistuu vuoden 2018 aikana. Kentälle on tullut pukuhuone kontti, jonka hoitovelvoite tulee Liikuntakeskukselle kesällä 2018.
  - Liikuntakeskus hoitaa liikuntapaikat palvelutason ja kaupungin maksaman määrärahan puitteissa. Uutena alueena on Lehtolantien urheilualueen keinotekonurmi muine alueineen.
    - Palvelut toteutettu päivitetyn (v. 2017) PTP:n mukaisesti. Hoitovelvoitteiden kasvaessa on määrärahan kasvettava sen mukaisesti.
- Tavoitteena on tuottaa liikuntapalvelut edullisesti, tasapuolisesti ja asiakkaiden tarpeita tyydyttävästi. Palvelujen on oltava virikkeellisiä, korkealaatuisia, hyvinvointia ja terveyttä edistäviä
  - Nivalan kaupungin käyttötalouden netto liikuntamenot ovat vuonna 2017 olleet 68,95 euroa/kuntalainen (LK avustukset + LP sopimus - maksetut vuokrat/11 000 asukasta)
  - Jatkuvan asiakaskyselyn raportissa yli 90,7 % piti Uikon palveluja vähintään hyvänä, yli 70 % kiitettävänä.
  - Hyvinvointi otettu huomioon toimimalla yhdessä hyvinvointitoimialan kanssa
  - Palvelut toteutettu päivitetyn (v. 2017) PTP:n mukaisesti. Hoitovelvoitteiden kasvaessa on määrärahan kasvettava sen mukaisesti. Vuodelle 2017 avustuksia ei korotettu.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2017

- Kävijämäärät: jäähallin käyttöaste yli 75 %, uimahallin kävijätavoite 66 000 käyntikertaa, kuntosalilla 25 000 käyntikertaa, keilahallissa ka 70 % sekä eri liikuntatapahtumat 10 000 suoritetta
  - Jäähallin ka-% 88,4, jäähalli oli käytössä 262 päivänä. Myytyjä tunteja oli 1949 ja jään käyttötunteja 3359 h. Jäällä käyntikertoja noin 35 000
  - Uimahallissa 73 495 käyntikertaa, halli oli vuonna 2017 auki 338 päivänä.
  - Kuntosalilla 36 457 käyntikertaa, Sali on auki 24/7.
  - Keilahallissa 21 129 pelaajaa. Halli oli kiinni vuonna 2017 vain 24 päivää
  - Muut liikuntatapahtumat: arvio kävijöistä liikkuu noin 10 000 kävijän paikkeilla.
  - Muut tapahtumat ja ottelut: arvio kävijöistä liikkuu noin 25 000 kävijän paikkeilla.

- Liikuntakeskus Uikon palveluja käytettiin vuonna 2017 noin 200 000 kertaa
- Liikuntakeskus Uikko oli auki vuoden aikana 341 päivää.
- Yksiköiden mahdollisimman laaja palvelutuotanto: liikunnan palvelut, tukipalvelut sekä tilojen ja kaluston vuokraus eri liikunta- ja vapaa-ajan tapahtumia varten
  - kesätapahtumien järjestäminen Kapinaviikolla
    - Uikon Taikaa keräsi noin 10 000 kävijää, Yhdessä jäällä -tapahtuma 1000 henkeä, lasten laulujuhlat noin 2300 ihmistä sekä tanssiopiston loppuesitys noin 300 ihmistä, juhlia, häitä jne. nuorten tapahtumia, Poliisin päivänä noin 1200 kävijää, MTK:n ja kaupungin lähiruokapäivä,
  - liikuntatapahtumien järjestäminen
    - vesijumput ja uintikampanja, Hiihtolomaviikon tapahtumat, syksyn hyvinvointitapahtuma, liikunta- ja pyöräilykampanja, Kyöstin hiihto, jääkiekon harraste ja työpaikkasarja, keilakisoja, -kursseja, Pyssymäen avoimet ovet, liikunta ja vapaa-aika messut, Pidisjärven Piikki, S-market ajo jne.
  - yhdistysten tapahtumiin osallistuminen ja tukeminen
    - Easyfutis, leijonakiekkokoulu, pesäpallo ja jalkapallokoulu, YU lajikoulu, keilakoulu, kilpailujen tukeminen, sponsorointia ja tapahtumissa mukanaoloa.
  - olosuhteiden ylläpito sekä kehittäminen
    - PTP:n mukaan
    - Monitoimihallin tarvekartoitus ja hanke suunnittelu. Hallin rakentamistavoite 2020. Asia esitelty OKM:n ja AVI:n ylitarkastajille ja avustushakemus on jätetty
- Liikuntakeskus tuottaa monipuolisia ja virikkeellisiä liikuntapalveluja ja liikuntatapahtumia yhteistyössä eri tahojen ja yhteisöjen kanssa sekä hoitaa, ylläpitää ja kehittää liikuntapaikkoja.
  - yhteisen hyvinvointistrategian ja liikuntaportaalin laatiminen etenee yhdessä Nivalan kaupungin, Kallion Nivalan toimijoiden sekä Nivalan Liikuntakeskuksen kesken.
    - Maakuntauudistus ja Hyte -toiminnassa mukanaolo
  - Vuoden 2017 aikana laaditaan Nivalan kaupungin liikuntapaikkasuunnitelma.
    - Kaapo-hankkeessa mukana olo jossa monia Liikuntakeskusta koskevaa hanketta. Hankkeen esitely oli 31.5.2017 valtuustossa.
  - Koululaisliikuntatapahtumia järjestetään edelleen yhdessä koulutoimen kanssa ja vuoden 2017 aikana käydään peruseräpäätökset läpi yhdessä opettajakunnan kanssa.
    - Toteutunut, koululiikuntasuunnitelman päivitys on tehty vuoden aikana
  - Liikuntakerho- sekä liikunta-akatemiatoiminnan kehittäminen yhdessä sivistystoimen kanssa.
    - Mm. keila-, luistelu- ja kiekkokerhot. Lukion ilmaiset kuntosalivuorot koulupäivän aikana. Yläasteen oppilaiden keila liikuntatunnit jne.
    - Liikunta-akatemia toiminnan ensiaskeleet on otettu.
  - Etsitään hankerahoitusta (OKM, AVI, KKI tai järjestö) kuntalaisten liikuttamiseen ja/tai seuratoiminnan kehittämiseen.
    - Liikkuva koulu ja Voimaa Vanhuuteen -hankkeissa mukanaolo
  - Erämaareittien ja opasteiden kunnostus, Pyssymäen toimintojen kehittäminen, liikuntapuiston sekä liikuntakeskuksen alueen toimintojen suunnittelu.
    - Opasteita uusittu seurojen kautta mm. polkujuoksu -aktiivit ja maastopyöräilijät
    - Kaapo -hankkeen myötä Liikuntapuisto ja liikuntakeskuksen aluesuunnittelu on käynnissä

Konkreettisimmat muutostavoitteet vuodelle 2017

- kulujen karsiminen
  - tavoite koko yhtiö -2 %.
  - Toteuma koko yhtiön osalta +1,25 %
  - Materiaalit ja palvelut -6,4 %, Henkilöstökulut +6,0 % ja Muut kulut -0,3
  - Ei voida karsia, kun yhtiölle asetetaan vuosittain uusia hoitovelvoitteita jotka tuovat käyttö-, energia-, huolto-, henkilöstö- ja muita ylläpito- sekä pääomakustannuksia.
  - Hoitokustannusten seuranta ja kustannusoptimointia tehdään jatkuvasti
  - Liikuntakeskuksen yhteinen kehittäminen on tuonut yhtiön tulokseen ja taseeseen käyttökustannusten lisäksi pääomaeriä jotka eivät ole peruskunnan rasitteena. Peruskunnan tulosta mitataan konsernitilinpäätöksellä. Konserniajattelu antaa mahdollisuuden pääomakustannusten uudelleen järjestelyyn siten, että rasitus niin yhtiön käyttötalouteen, kuin konsernitilinpäätökseen saadaan minimoitua. Tätä keskustelua toivotaan jatkettavan vuoden 2018 aikana.
- toiminnan sopeuttaminen annettuihin määrärahoihin.
  - Toiminta ja kävijämäärät ovat kasvaneet. Toimiala sekä asiakaskäyttäytyminen huomioiden on vastattava kysyntään palvelujen tavoitettavuuden kautta. Liikunta ja liikkuminen ei ole kulu, jokaisella on oikeus liikkua.
  - Toiminta-avustusten toimintaan nähden liian alhainen määrä heikentää yhtiön toiminta - ja maksuvalmiutta.
  - Yhtiölle asetetaan palvelutuotanto -tavoitteita ja vaatimuksia joihin ei voida tämän hetkisin määrärahoilla vastata. Niin omistajan kuin käyttäjien vaatimukset aiheuttavat niin käyttö- kuin henkilöstökustannuksia.
  - Jatkossa on mietittävä myös, että kuinka tehdyt ja tulevat korjaukset rahoitetaan ja miten tuleva korjausvelka hoidetaan. Ikääntymisestä ja kulumisesta aiheutuneet korjaukset heikentävät joka vuosi tulosta ja osittain aiheuttavat määrärahan korotustarvetta. Huollot ja korjaukset on tehty ajallaan ja ilman

- viiveitä. Korjausten kustannukset ovat nousseet ja niistä on tullut vaativampia niin kaluston kuin rakennusten ikääntymisien takia.
- jäähallin energia-/peruskorjauksen suunnittelu ja aikataulutus
    - Peruskorjaussuunnitelmat, energiansäästö kohteet ja rahoitus.
      - Kustannusarvio ja arkkitehtisuunnittelu valmis
      - Tekninen suunnittelu valmistunut
      - Lainat kilpailutettu ja urakat kilpailutuksessa
      - Kustannusarvio verollisena 1,35 milj. euroa
      - Jäähallin peruskorjaus on pakollinen tilojen kunnon takia
      - Rahoituksen ja avustuksen varmistuttua rakentamispäätös 2018.
    - toteutuessaan tavoite on energiakulujen säästö 300 - 600 MWh.
      - Asia esitelty KH ja KV. Tiedot perustuvat asiantuntija lausuntoihin.
  - palvelutarjonnan kehittäminen ja laajentaminen Liikuntakeskuksen yhteyteen
    - ravintolatoiminta, tilojen vuokraus ja palvelujen myynti em. tarpeisiin
      - toteutunut
    - kävijämäärän ja LV:n kasvu 3 %, tukevat toimintaa
      - Ei päästy 3 % kasvatavoitteeseen.
      - Tilastoitavissa oleva kävijämäärä kasvoi 2346 kävijällä eli noin +1,9 %
      - Liikevaihdon kasvu oli 2 263,50 euroa eli +0,1 %
      - Tulojen kasvu 26 740,43 euroa eli +1,5 %.
  - lähiliikunta-alueiden kehittäminen yhdessä kaupungin kanssa
    - Lehtolantien pesäpalkokenttä -hankkeen ja jatkotoimenpiteiden eteenpäin vieminen
      - Mukana hankkeessa.
      - Pesäpalkokenttä valmistuu vuoden 2018 aikana. Kentälle tehty sosiaalityöt.
      - Kentän, piha- ja nurmialueiden ja pukutilojen hoidosta ei tehty talousarviossa määräraha varausta vuodelle 2018, mikä tuo tappiota Liikuntakeskukselle liikuntatoimen kuluerälle.
      - Hoitovelvoitteiden kasvaessa on määrärahan kasvettava sen mukaisesti.
  - liikuntapuiston sekä liikuntakeskuksen tonttien toimintojen uudelleen suunnittelu.
    - Aluesuunnittelu tehty (Kaapo -hanke esittely 5/2017)
  - Palloiluhallin tarvekartoitus
    - Tehty, hallista suunnitelmat ja avustushakemus OKM.
    - Hanke esitelty OKM ylitarkastajille 20.9.2017
  - skeittipaikan peruskorjaus ja kalustaminen
    - ei ole toteutunut, hankesuunnittelu menossa Kaapo -hankkeen yhteydessä jossa skeittipaikalle on esitetty uusi sijainti ja uusi käyttösuunnitelma.

Nivalan kaupunkistrategian toteuttaminen

Yrittäjyyteen kannustava maaseutukaupunki	Laadukkaiden palvelujen ja hyvän asu- misen kaupunki	Taloudeltaan tasapainoinen kaupunki
- Tarjotaan liikuntamahdollisuuksia TyHy:n tarpeisiin (Hyvinvoiva henkilöstö lisää tuottavuutta)	-liikuntapalvelut ovat laadukkaita ja tasapuolisia. Eri kohderyhmät on otettu huomioon.	-Monipuoliset liikunnan mahdollisuudet tuotetaan tehokkaasti ja taloudellisesti
- laadukkaat palvelut luovat positiivista ja energistä mielikuvaa kaupungista	-tarjotaan mahdollisuudet kilpa- ja harrastetoimintaan	-palveluhinnat kohtaavat käyttäjien mielikuvat palvelujen laadusta
- tilojen vuokraus yrittäjien käyttötarpeisiin	-seura ja yhdistystoimintaan kannustaminen luo yhteisöllisyyttä	-tavoitteena perusterve hyvinvoiva kuntalainen
-tapahtumatuotanto tukee koko paikkakunnan vetovoimaisuutta.	- markkinointiviestinnällä ja palveluilla tehdään uusasukas hankintaa.	-tarjotaan liikuntapalveluja ennaltaehkäisemään terveydenhoitokustannuksia

KIINTEISTÖ OY NIVALAN VUOKRAKODIT

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

Kiinteistö Oy Nivalan Vuokrakodeilla on vahvistettu strategia vuosille 2014–2017. Olemassa olevan kiinteistökannan hoidosta ja peruskorjauksista tulee huolehtia hyvin koko sen elinkaaren ajan. Osasta kiinteistökantaa on luovuttu ja osasta tullaan edelleen luopumaan. Vuokratodit on poistanut asuntokannastaan kiinteistökehitystyön edetessä 86 asuntoa ja 7 uutta asuntoa on tullut tilalle. Nettomuutos on -79 asuntoa. Väestörakenteen kehitystä ja muuttoliikettä sekä vapaarahoitteista asuntotuotantoa tulee seurata ja kehittää myös Vuokratodien omaa asuntokantaa kysynnän mukaiseksi.

Toiminnalliset tavoitteet 2017

- Vuokrien oikea-aikainen perintä ja asumisen neuvonta, haasteena kuinka yhteistyö Kelan kanssa lähtee sujumaan (toimeentulotukien käsittely siirtyy Kelalle 1.1.2017), vuokrasaatavien määrä ei saa lisääntyä
- toimenpideohjelma ja kiinteistöstrategia päivitetään vuosittain (viimeksi päivitetty 29.8.2016)
- strategian toteutumista seurataan, nykyinen voimassa vielä 2017, se päivitetään tarvittaessa vastaamaan Nivalan kaupungin strategiaa
- riskienhallinta ajan tasalla (riskikartoitus tehty viimeksi (31.3.2016)
- asunnot pidetään hyvässä kunnossa, jotta kilpailukyky markkinoilla säilyy
- asukastoiminnan aktivointi ja asiakastyytyväisyyskysely sekä kuntalaiskysely asumisesta Nivalassa
- yhtiö on valmistautunut reagoimaan pian, mikäli uutta vuokra-asuntotuotantoa tarvitaan, kuntalaiskyselyssä saatuja ajatuksia mihin suuntaan Vuokratodien asuntokantaa kehitetään
- Kyläojantie 1 ja Säikkätie 2, 4 rivitalon purkaminen, 22 asuntoa ja tontin myynti eteenpäin
- käyttöasteessa huomioitu, että osa Kyläojantie/Säikkätie K, L, M -talojen asunnoista jatkossakin tyhjänä + muu asuntokanta 2 % käyttöasteenvajaus huomioitu, tavoitteena on pitää käyttöaste parempana, mutta em. on varauduttu ja käyttöasteenvajaus on jo liikevaihdossa mukana. Käytännössä nuo 2 % on muuttojen välillä tehtäviä remonttiaikoja.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
asuntojen lukumäärä	391	367	345	345	345	345
huoneistoala m ²	21 011	19 587	18 180	18 180	18 180	18 180
käyttöaste %	95	93	97	89	98	98

Talous

1 000 €	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
KASVU						
Liikevaihto	2 090	2 082	2 025	1 995	2 000	2 000
Taseen loppusumma	11 747	11 207	10 400	10 579	10 000	9 600
Henkilöstö	2	2	2	2	2	2
KANNATTAVUUS						
Nettotulos	193	116	130	20	70	80
Sijoitetun PO:n tuotto %	3	2	2	5,14	2,2	2,4
VAKAVARAISUUS						
Omavaraisuusaste %	14,2	16	18,0	16,67	21,6	28,3
Velkaantumisaste %	85,8	84	82,0	83,33	78,4	71,7
Lainat	9 743	9 108	8 525	8 519	7 844	6 887
* rahalaitoksilta	9 550	8 943	8 373	8 404	7 703	6 756
* kaupungilta	193	165	152	115	141	131

Taulukossa olevaan kaupungin lainamäärään sisältyy n. 115 000 euroa koroton pääomalaina (3 eri lainaa). Talousarvion 2016 ja toimintasuunnitelman mukaiset lainapääomat ovat tilanteen 1.1. mukaiset. Vuokratodit uusii olemassa olevan kaupungin tilapäislainan 30 000 euroa. Vuonna 2018 tulee konverttoivaksi n. 517 000 euron suuruinen Kuntarahoituksen laina, sen pääoma tulee maksettavaksi kahdessa erässä vuosina 2018 ja 2019. Vuokratodit sai lainaehdotuksen vuodesta 2017 eteenpäin Valtiokonttorin lainoille. Lainoja joudutaan järjestelemään myös jatkossa. 2017 tilinpäätös tulee olemaan alijäämäinen noin 260 000 euroa Kyläojantie/Säikkätien 4 talon alaskirjauksen sekä rakennusten purkukustannusten vuoksi.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

- Talousarviossa 2017 tiedostettu alijäämää jäi odotettua pienemmäksi ollen tilinpäätöksessä 2017 tappiollinen 20 355,39 euroa. Ylittyi budjetin tavoitteesta 239 612,55 euroa, kuitenkin liikevoiton jäädessä tappiolle.
- Vaikutuksena purettujen Kyläojantie/Säikkätien rakennusten alaskirjaus, joista kiinteistökantaa purettiin 4 rivitaloa, yhteensä asuntokannan pienentyessä 22 asunnolla

- Lähes kaikki kiinteistönhoitokulut ja korjaukset jäivät alle budjetoidun, henkilöstökuluja lukuun ottamatta
- Liikevaihto pieneni edellisvuoteen 86 724,1 eurolla, johon vaikutti asuntokannan pieneneminen ja jäi budjetoidusta n. 24 636,30 euroa
- Käyttöasteen vajaukseen oli varauduttu 2 % (38 000 euroa) + Kyläojantie / Säikkätie 22 % vuositulosta (22 000 euroa)
- Saatavien määrä pieneni edellisvuoteen, myös luottotappioita kirjattiin edellisvuotta vähemmän
- Korotonta pääomalainaa ei ole lyhennetty
- Kaupungilta otettu tilapäislaina 30 000 euroa on maksettu kokonaisuudessaan pois
- Vuoden 2017 käyttöaste ka. 89,32 %
- Lainojen lyhennykset on pystytty hoitamaan lyhennysohjelman mukaisesti

NIVALAN TEOLLISUUSKYLÄ OY

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan Teollisuuskylä Oy rakennuttaa ja vuokraa yrityksille teollisuus- ja toimitiloja, hallinnoi kehittämishankkeita ja tuottaa elinkeinopalveluita yhteistyökumppaneiden kanssa. Nivala-Haapajärven seutu Nihak ry tuottaa yritystoiminnan tarvitseman neuvonnan ja Oulun yliopiston Oulun Eteläisen instituutti toteuttaa tutkimus- ja kehitystoimintaa alueella.

Strategian tavoitteet

Vuoden 2017 aikana jatketaan yhteistyön syventämistä NIHAKin elinkeinopalveluiden, Oulun yliopiston Oulun Eteläisen instituutin tutkimustoiminnan, Centria Ammattikorkeakoulun, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän ja ELME Studion yritys- palveluiden välillä. ELME Studiota on kehitetty mm. kehittämishankkeiden kautta ja kehittäminen jatkuu edelleen. Tavoitteena on rakentaa ELME Center kokonaisuus, jossa limittyvät elektroniikan mekaniikan, metallialan ja bioenergian tutkimus, koulutus, kehittämistoiminta ja yritysten toiminta. Uusia kehityshankkeita on aloitettu v. 2016 ja vuoden 2017 aikana haetaan lisähankkeita.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2017

- Uusien yritysten nettolisäys 15 yritystä
- alueen yritystoiminnan kehittäminen
- olemassa olevien yritysten osaamistason nosto (EU-projekteja 0,3 milj. euroa/vuosi, sisältää kansallisen ja EU-tuen sekä yritysten käyttämät varat)
- teollisuuskylään 20 uutta työpaikkaa.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
Uudet työpaikat	5	2	20	79	20	20

Talous

1 000 €	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
KASVU						
Liikevaihto	3211	3162	3 279	3080	3 420	3 458
Taseen loppusumma	29 707	33 588	32 671	33 772	31 274	29 890
Henkilöstö	4	4	4	4	4	4
KANNATTAVUUS						
Nettotulos	154	443	383	381	354	372
Sijoitetun PO:ntuotto%	1,6	2,1	1,9	1,6	1,9	2,1
VAKAVARAISUUS						
Omavaraisuusaste %	48,7	44,1	48,7	44,8	51,7	55,2
Velkaantumisaste %	51,3	55,9	51,3	55,2	48,3	44,8
Lainat	14 184	17 389	16 435	15 778	14 627	12 500
* rahalaitoksilta	12 478	16 536	15 624	14 926	14 017	12 091
* kaupungilta	1 706	852	811	852	610	409

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Vuosi 2017 oli Nivalan Teollisuuskylä Oy:n 43:s toimintavuosi. Best Glass Oy:n Lastaustien toimitilojen laajentaminen 4700 m² valmistui keväällä 2017. Katsastusaseman 452 m² rakentaminen aloitettiin ja se valmistuu tammikuussa 2018. Pohjolan Design – Talo Oy laajentaa toimintaansa ProfiPro Oy:ltä vapautuneeseen halliin ja siihen tehtiin muutostöitä v. 2017. Lisäksi Design-Talolle aloitettiin varastokatosten 2000 m² ja piha-alueen laajennus. Nämä valmistuvat vuoden 2018 kesään men-

nessä. LaserComp Oy:lle aloitettiin loppuvuodesta hallin rakentaminen 3500 m² ja se valmistuu vuoden 2018 syksyllä. Varsinainen toiminta jatkuu entisellään. Elme- Studion ja -laboratorion toimintaa on kehitetty edelleen vuoden 2017 aikana.

Strategian tavoitteet

Pienpolttosijojen tutkimuskontti on ollut käytössä tutkimuksen ja koulutuksen alalla sekä mikro- ja pk-yritysten testauksissa.

Vuonna 2015 aloitettu Metallin ja teknologiateollisuuden imagon kehittäminen alueella -hanke (MeTekno) on edelleen käynnissä ja jatkuu vielä vuoden 2018 ajan. Hankkeen tiimoilta on järjestetty mm. oppilaiden tutustumista alueen metallialan yrityksiin ja Elme-Studion toimintaan. On myös osallistuttu rekrytapahtuman järjestämiseen sekä pyritty löytämään oppilaille työharjoittelu-paikkoja yrityksiin. Elme-Studiossa on ollut useita työharjoittelijoita ammattioppilaitoksesta. Metallialan opiskelijoiden määrä on saatu kasvuun syksyllä 2017.

Vuonna 2016 alkaneen Metallien 3D-valmistuslaboratorion (Me3Lab) -hankkeen tavoitteena on vahvistaa Nivalan Elme-Studio kokonaisuuden ja siihen liittyen Nivalan Teollisuuskylä Oy:n ja Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutin Tulevaisuuden tuotantoteknologiat (FMT) tutkimusryhmän kykyä palvella alueen teollisuutta uuden tuotantotekniikan soveltamisessa ja näin edesauttaa alueen teollisuuden kilpailukyvyn kasvua. Hanke jatkuu vuoden 2018 loppuun saakka.

Interreg -hanke Business Model Innovation and Internationalization of Process Industry SMEs käynnistyi vuonna 2016 ja sen tavoitteena on kehittää, ottaa käyttöön ja levittää tulosperusteisten liiketoimintamallien kehittämismenetelmiä ja tukea sitä kautta prosessiteollisuuden pk-yrityksiä ja niiden kykyä kaupallistaa tuote-palvelukokonaisuuksia globaaleille markkinoille. Hankkeen muut toteuttajat ovat Lapin Ammattikorkeakoulu Oy, Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti, Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry, Luleå Tekniska Universitet, IUC Norbotten Ab ja Norut IT ja Forskningspark i Narvik.

Toiminnalliset tavoitteet

- uusien yritysten nettolisäys oli 26
- yrityskehityshankkeisiin on osallistuttu yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa
- olemassa olevien yritysten osaamistason nosto 796 t€
- teollisuuskylään oli työpaikkoja tullut lisää 79 verrattuna 31.12.2016 tilanteeseen

NIVALAN VESIHUOLTO OY

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

Talousveden kulutus on muutamana viime vuotena ollut laskusuunnassa, mutta lasku taittui v. 2015. Vuonna 2017 veden kulutuksen arvioidaan lisääntyvän muutamalla tuhannella kuutiolla. Jäteveden myynti kasvaa myös hienoisesti veden kulutuksen kasvaessa ja uusien liittyjien myötä.

Tukkuvesiyhtiö Vesikolmio Oy ei nosta asiakaslaitoksiansa tukkuveden hintaa, mutta hinnoittelu muuttuu yksihintaperusteiseksi. Aiemmin on ollut käytössä kaksihintajärjestelmä. Toinen hieman edullisempi hinta on ns. nollapaineeseen toimitetulle vedelle (säiliöihin) ja toinen hinta suoraan asiakaspaineeseen toimitetulle vedelle. Tukkuveden veroton hinta tulee olemaan 0,44 €/m³. Hinnoittelun muutos nostaa Nivalan vesiyhtiön veden ostokustannuksia arviolta muutamilla tuhansilla euroilla vuodessa.

Jäteveden tukkuhinta laskee 1,00 eurosta 0,90 euroon kuutiolta. Jätevesikustannukset eivät kuitenkaan tule todennäköisesti laskemaan koska ensi vuonna vuotovesistä tullaan laskuttamaan 80 prosentin sijaan 90 prosenttia vuotoveden määrästä. Vuotoveden laskutushinta on sama kuin jätevedellä 0,90 €/m³. Vuotoveden määrä on edelleen suuri kuten myös luonnollisesti vuosittaiset erot sademäärissä, jolloin vuotovesikustannusten ero vuosittain vaihtelee suuresti. Tämän vuoksi tuloksen ennustaminen on hyvin epävarmaa. Vuotovesikustannukset ovat vaihdelleet viime vuosina n. 15 000 eurosta yli 200 000 euroon. Ensi vuoden talousarviossa vuotovesikustannuksiksi on arvioitu 120 000 euroa.

Viemäriverkoston saneeraukseen on varattu 125 000 euroa ja vesijohtoverkoston saneeraukseen 50 000 euroa. Etäluettavien mittareiden vaihtoon 50 000 euroa. Muita isoja rakentamishankkeita tai investointeja ei ole tiedossa.

Talous- ja jäteveden- sekä perusmaksujen hintoihin ei tule muutoksia ensi vuodelle.

Suunnitelmavuosina 2018–2020 korotetaan tarvittaessa talous- ja jätevesien käyttömaksuja tukkuvesiyhtiötä seuraten 5-10 % vuosittain. Perusmaksuja ei koroteta.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2017

- Viemäriverkostoa saneerataan edelleen tehokkaasti vuotovesien pienentämiseksi.
- Talusvesiverkoston vuotovesimäärä pyritään pitämään alle 5 % verkostoa saneeraamalla.
- Etäluettavia mittareita on vuoden loppuun mennessä asennettu kaikkiaan 900:n kiinteistöön.
- Vesilaskusaatavien perinnän tehostaminen

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
Viemärilaitos nettotulos	-68	-58	1	60	20	20
Vesilaitos nettotulos	93	42	26	28	20	20
Talousveden myynti (m ³ /v)	842 056	806 030	845 000	810 791	845 000	845 000
Jäteveden myynti (m ³ /v)	304 040	297 628	305 000	294 673	306 000	307 000
Talousveden hinta (€/m ³) (kaikki hinnat verollisia)	0,98	0,98	0,98	1,03	1,03	1,08
Jäteveden hinta (€/m ³)	2,67	2,67	2,67	2,94	2,80	2,94
Talousveden perusmaksu (€/v)	52,08	52,08	52,08	52,08	52,08	52,08
Jäteveden perusmaksu (€/v)	37,20	37,20	37,20	52,08	37,20	37,20

Talous (vesi- ja viemärilaitos)

1 000 €	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
KASVU						
Liikevaihto	1 603	1 548	1 600	1 605	1 605	1 610
Taseen loppusumma	5 850	5 550	5 900	5 830	5 950	6 000
Henkilöstö	8	8	8	8	8	8

KANNATTAVUUS						
Nettotulos	25	-16	27	88	40	40
Sijoitetun PO:n tuotto%	1,2	1,0	1,0	2,4	1,0	1,0
VAKAVARAISUUS						
Omavaraisuusaste %	63,0	66,0	63,0	65	63,2	63,3
Velkaantumisaste %	37,0	34,0	37,0	35	36,8	36,7
Lainat						
* rahalaitoksilta	-	-	-	-	-	-
* kaupungilta	-	-	-	-	-	-

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Liikevaihto muodostui aika tarkkaan talousarvion mukaiseksi. Kuten osattiin hiukan odottaakin, veden myynnin laskusuunta taittui ja nousua tuli edellisvuoteen muutama tuhat kuutiota. Veden myynnin kasvua tuli erityisesti karjatilojen osalta. Useat tilat ovat lisänneet veden käyttöä jopa useammalla tuhannella kuutiolla vuodessa. Jäteveden myynti sen sijaan laski hieman, vaikka hienoista nousua odotettiin siihenkin. Jäteveden myynti on laskenut hienoksestaan kaikissa asiakasryhmissä.

Talovesiverkoston vuotovesien määrä laski 11,6 prosentista 9,1 prosenttiin. Vuotoja korjattiin vuoden aikana 23 kpl. Vuotovesien määrää voi pitää ihan kohtuullisena, valtakunnallisessa vertailussa jopa hyvänä. Jonkinlaisena tavoitearvona voi pitää, että määrä pysyisi alle 10 prosentin. Vesijohtoverkostoa uusittiin vuoden aikana noin 650 metriä ja rahaa korjauksiin käytettiin kaikkiaan noin 45 000 euroa.

Viemäriverkoston vuotovesimäärät (hulevesiä jätevesiverkkoon) laskivat myös edellisvuoden 51,4 prosentista 39,4 prosenttiin. Nivalan keskustan tarkkaa vuotuista sademäärää ei ole tiedossa, mutta lähimmän ilmatieteenlaitoksen mittausaseman eli Ylivieskan Vähäkankaan sääaseman mittauksen perusteella sademäärä laski 11,5 prosenttia. Sademäärät olivat vuonna 2016 660 mm ja 2017 584 mm. Oletettavasti Nivalan keskustan sademäärä ei näistä luvuista suuresti poikkea. Pienempi sademäärä selittää osaltaan hulevesiprocentin laskua mutta vaikutuksensa on myös viemäriverkoston johto- ja kaivosaneerauksilla, joita on jatkuvasti enenevässä määrin toteutettu. Verkostoa saneerattiin noin 400 metriä ja kaivoja uusittiin 37 kpl. Lisäksi jotkin kiinteistöjen omistajat ovat tehneet omia toimenpiteitään kiinteistön kuivatusvesien ohjaamiseksi jätevesiverkon sijaan hulevesiverkkoon. Verkoston saneerausinvestointeihin käytettiin vuoden aikana lähes 100 000 euroa joka jäi hieman budjetoidusta 125 000 eurosta.

Etäluettavien vesimittareiden asennus aloitettiin vuonna 2015. Suunnitelman mukaan kaikki vesimittarit on vaihdettu etäluettaviin mittareihin vuoteen 2025 mennessä. Vesimittareiden määrä kokonaisuudessa on noin 3 700. Vuonna 2017 vesimittareita vaihdettiin 235 kappaletta. Kaikkiaan mittareita on vaihdettu 856 kpl.

Vuoden 2017 aikana talusvesipumppaamoille uusittiin radiomodeemit sekä virtausmittarit tietoliikenteen varmistamiseksi sekä reaaliaikaisemman tiedon saamiseksi. Näin virtaamien muutoksista saadaan tieto välittömästi ja muun muassa vuotojen havaitseminen ja paikantaminen tehostuu.

130 KESKUSHALLINTO

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Keskushallinnon tehtäväalueeseen kuuluvat mm. kaupunginhallituksen ja -valtuuston asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon kuuluvat asiat (joita mainittu mm. kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tehtäväalueessa), asiakaspalvelu, asiakirjahallinto, It-palveluiden sekä talous- ja palkkahallinnon järjestäminen. Tehtäväalueeseen sisältyy myös kunnallisten ja valtiollisten vaalien ja vanhusten asiointiliikenteen järjestäminen sekä osuudet verotuksen kustannuksiin.

Eduskuntavaalit toimitetaan vuonna 2019, kuntavaalit vuonna 2017 ja presidentinvaalit vuonna 2018, sekä EU-vaalit vuonna 2019. Maakuntauudistuksen toteutuessa ensimmäiset maakuntavaalit järjestetään presidentin vaalien yhteydessä 2018. Kuntavaalit toimitetaan ensimmäisen kerran uuden aikataulun mukaisesti vuonna 2017. Vuoden 2016 vaalit siirtyvät säännönmukaisesta ajankohdastaan huhtikuuhun. Nykyisten valtuustojen toimikautta jatketaan vuoden 2017 toukokuun loppuun ja uudet valtuustot aloittavat toimintansa kesäkuussa. Keskusvaalilautakunta ja keskusvaalilautakunnan sihteeri vastaavat vaalien toimittamisesta kunnassa. Vaalipäivän muutos vaikuttaa toiminnan vuosirytmiiin siten, että uuden valtuuston toimikausi alkaa kesäkuun alusta. Valtuusto valitsee kunnan muut toimielimet kesäkuun kokouksessa. Vaaliajankohdan muuttumisen vuoksi vuoden 2012 vaaleissa valitun valtuuston toimikautta on jatkettu vuoden 2017 toukokuun loppuun.

Taloushallinnon ja palkanlaskennan neljän vuoden sopimuskausi päättyi vuoden 2014 lopussa. Nivalan kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.5.2014 (§ 20) Kuntien Hetapalvelut Oy:n perustamissopimuksen ja yhtiöjärjestyksen. Nivalan kaupunki on osakkaana Hetapalvelut Oy:ssä 1.1.2015 alkaen, ja Hetapalvelut Oy on tuottanut Nivalan kaupungille talous- ja palkanlaskennan palvelut vuoden 2015 alusta alkaen. Hetapalvelut Oy:ltä ostettavien palvelujen määrä kasvoi vuodelle 2016, kun varhaiskasvatuspalvelut siirtyi peruskaupungin hallinnon alle Ppky Kalliosta, jonka alaisuudessa ne ovat olleet vuoden 2008 alusta. Yleishallinnon ja henkilöstöjaoksen tehtäviin kuuluvia (palkka, palvelussuhdeasiat ym.) toimintoja on syksyn 2015 aikana edelleen siirretty Kuntien Hetapalvelut Oy:n tuotettavaksi. Tätä kehittämistyötä työtä edelleen jatketaan.

Henkilöstöresurssien tarve (määrä ja osaamistarpeet) arvioidaan ennakkoidusti mahdollisten lähivuosien eläköitymisen yhteydessä. It-toimintoihin lisätään resurssia siten, että vuoden 2017 alusta rekrytoidaan it-päällikkö. Keskushallinnon hallintosihteerin eläköityessä vuoden 2017 alussa, tehtäväkenttä on organisoitu uudella tavalla keskushallinnon muun henkilöstön kesken. Samalla kehitetään sähköistä asianhallintajärjestelmää ja sähköistä kokousta sekä luottamushenkilöiden extranet-palvelua.

Strategian toteuttaminen

Keskushallinnon tehtäväalue toteuttaa Nivalan kaupungin strategiassa määriteltyjen tavoitteiden toteuttamista sekä kaupunginvaltuuston ja -hallituksen päätöksiä.

Toiminnalliset tavoitteet

Keskushallinto toimii yhteistyössä toimialojen kanssa. Tukipalveluja kuten mm. taloushallinnon, palkanlaskennan ja it:aa koskevien päätösten osalta toimintoja kehitetään edelleen yhteistyössä palvelun tuottajan sekä toimialojen kanssa. Asianhallintajärjestelmä uudistetaan ja it-toimintoihin rekrytoidaan lisäresurssia.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

- Keskushallinto on vaikuttanut omalta osaltaan kaupunkistrategian toteutumiseen
- Vuonna 2017 järjestettiin kunnallisvaalit
- Uusien luottamushenkilöiden vaalikausi alkoi 1.6.2017
- Kuntalaki astui täysimääräisesti voimaan 1.6.2017
- Keskushallinnossa toteutettiin kaksi VM:n rahoittamaa hanketta: Palveluväyläintegraation toteuttaminen Joki ICT Oy:n julkaisujärjestelmään ja Nivalan kaupunki - Palvelutietovarannon käyttöönotto -hanke
- Palvelutietovaranto tallennettiin suomi.fi palveluun aikataulun mukaisesti 1.7.2017 mennessä
- It-päällikkö Arto Marjamaa aloitti 1.1.2017. It-tukihenkilön toimi vakinaistettiin 1.1.2018 alkaen
- Uusi asianhallintajärjestelmä Innofactor Oy:n Dynasty otettiin käyttöön 1.1.2017
- Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuusrekisteri otettiin käyttöön
- Palkka- ja taloushallinnon palvelut tuotti Kuntien Hetapalvelut Oy

130 Keskushallinto	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	315 042	0	315 042	331 892,20	16 850,20
Toimintamenot	-1 492 916	10 000	-1 482 916	-1 399 382,90	83 533,10
Toimintakate	-1 177 874	10 000	-1 167 874	-1 067 490,70	100 383,30

150 HENKILÖSTÖJAOS

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Suomeen on syntymässä uusi maakuntahallinto, jos lausunnolla olevat lakiluonnokset hyväksytään. Uudistuksen valmistelu-työ on käynnissä ja jatkossa **maakunnat** vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollosta, pelastustoimesta, ympäristöterveydenhuollosta, alueellisista kehittämistehtävistä ja elinkeinojen edistämisen tehtävistä, alueiden käytön ohjauksesta ja suunnittelusta sekä maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisestä. Tämä merkitsee, että myös Nivalan kaupungin henkilöstöä siirtyy maakunnan palvelukseen vuoden 2019 alusta, jos uudistus toteutuu. Organisaation muuttuminen on huomioitava tulevana vuosina erityisesti henkilöstön rekrytoinnissa ja tehtäväkuvissa.

Vuodelle 2017 on solmittu uudet kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset (1.2.2017–31.1.2018). Kuntatyönantajat ja kunta-alan pääsopijajärjestöt allekirjoittivat ns. kilpailukykysovimukseen perustuvat kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset syyskuun alussa 2016. Kilpailukykysovimuksen tavoitteena on parantaa suomalaisen työn ja yritysten kilpailukykyä ja luoda uusia työpaikkoja. Lisäksi tavoitteena on tukea julkisen talouden sopeuttamista. Kilpailukykysovimus eli Kiky lisää työntekijöiden työaika 30 min/viikko. Vuosityöajassa muutos on merkittävä. Kiky:n mukaisesti lomarahoja leikataan 30 % vuosina 2017, 2018 ja 2019. Palkkoihin ei tule yleiskorotusta vuonna 2017.

Uusi kuntalaki 410/2015 tulee kokonaisuudessaan voimaan 1.6.2017. Laissa korostetaan kuntalaisten osallistumisoikeutta ja uusia tapoja tiedottamisessa ja kokouskäytännöissä. Nivalan kaupunki kehittää asianhallintajärjestelmäänsä ja ottaa käyttöön mahdollisuuden sähköisiin kokouksiin. Koulutuksissa varaudutaan niin henkilöstön kuin huhtikuussa 2017 kuntavaaleissa valittavien luottamushenkilöiden kouluttamiseen uusiin käytäntöihin.

Henkilöstö

Kaupungin palveluksessa oli vuoden 2015 lopussa 481 henkilöä. Vuoden 2016 alusta varhaiskasvatuspalvelut siirtyivät kaupungille Peruspalvelukuntayhtymä Kalliosta, jolloin henkilöstön määrä lisääntyi noin 100:lla ollen nyt vajaat 576 henkilöä, joista osa-aikaisina työskentelee noin 60 henkilöä ja määräaikaisina 85 henkilöä. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 48,1 vuotta, mikä vastaa yleistä kunta-alan keski-ikää. Kunta-alan eläkepoistumaennusteen perusteella Nivalan kaupungilta eläkepoistuma vuosina 2016–2018 on 8,95 % ja vuosina 2016–2023 poistuma on noin 37 %. Ammattiryhmittäin katsottuna suurimmat eläkepoistumat kohdentuvat maatalouslomittäjiin, puhdistuspalvelujen henkilöstöön sekä peruskoulujen ja lukion lehtoreihin ja opettajiin. (Lähde: Henkilöstötilinpäätös 2015).

Sairauslomien määrä on vähentynyt, mutta siihen tulee edelleen kiinnittää huomiota. Vuonna 2015 kaupungin palveluksessa olevalle vakinaiselle henkilöstölle kertyi sairauspoissaolopäiviä sairausloman vuoksi 6882 kalenteripäivää (v. 2014: 7 583) ja työtapaturman/ammattitaudin vuoksi 340 kalenteripäivää. Määräaikaisten vastaavat luvut olivat vuonna 460 kalenteripäivää ja 52 kalenteripäivää.

Vuoden 2015 aikana keskimääräin jokainen vakituinen viranhaltija/työntekijä oli 15,5 (v.2015:16,6) kalenteripäivää sairaslomalla sairauksien ja työtapaturmien vuoksi. Koko kuntakentän keskimääräiset sairauspoissaolopäivät olivat v.2015:16,5 (Lähde: Kuntatyönantaja). Nivalan kaupungilla on käytössä ns. Varhaisen tuen malli.

Yhteisiä toimintamalleja

Henkilöstöjaos on luonut toimintamallit varhaisen puheeksi oton toiminnalle ja kehityskeskusteluille toimialojen, tehtäväalueiden, esimiesten sekä henkilöstön käyttöön. Varhaisen puheeksi oton mallia kehitetään edelleen yhdessä työterveyshuollon kanssa aktiivisen tuen suuntaan tukemaan työhön paluuta ja antamaan työntekijöille tehostettua tukea sairauden aikana. Tavoitteena on luoda Nivalan kaupungille oma aktiivisen tuen malli.

Esimiesfoorumit järjestetään säännöllisesti 2-3 kertaa keväisin ja syksyisin. Kaupunginhallituksen ja henkilöstöjaoksen kokouksista pidetään kaupungintalolla lyhyt info kokousta seuraavana päivänä aamukahvitauon yhteydessä. Toimintamalli tukee mm. sisäisen viestinnän kehittämistä. Nivalan kaupungin työ - toiminta on toimintojen suhteen vakiintunut ja siinä hyödynnetään Tyky -seteleitä sekä tuetaan hierontapalvelujen käyttöä. Henkilöstöjaoksen alaisuuteen on budjetoitu Tyky -määräraha vuodelle 2017.

Yhteistoimintaelimen toiminta on vakiintunut. Lakisäateisten asioiden lisäksi yhteistoimintaelimessä määritetään kaupungin työ - toiminnan periaatteet sekä käsitellään kaupungin tilinpäätös- ja talousarviokatsaukset, jotta yhteistoimintaelimellä on yhteinen näkemys kaupungin toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä nykytilanteesta kaupungin talouden ja toiminnan osalta. Yhteistoimintaelin hyväksyy myös kaupungin henkilöstön koulutussuunnitelman sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-suunnitelman vuosittain. Yhdenvertaisuussuunnitelma on pakollinen 1.1.2017 lähtien.

Strategian toteuttaminen

Nivalan kaupungin henkilöstöjohtamisen onnistunut toteuttaminen myötävaikuttaa välittömästi kaupunkistrategian toteutumiseen. Sillä on vaikutusta myös kaupungin talouteen. Mm. uudessa kuntalaissa yhdeksi kaupunkistrategian osa-alueeksi määritetään henkilöstöpolitiikka.

Nivalan kaupungille on laadittu kaupunki strategia vuosille 2012–2016. Nivalan kaupunkistrategia päivitettiin syksyllä 2016 ja siinä korostetaan yhtenä osana henkilöstön osaamisen ja tietotaidon aktiivista kehittämistä. Yhteistyöelimen hyväksymä henkilöstön koulutussuunnitelma tukee tätä tavoitetta. Koulutussuunnitelma päivitetään vuosittain. Kaupunki strategia uusitaan uudella valtuustokaudella, joka alkaa 1.6.2017.

Toiminnalliset tavoitteet

Nivalan kaupungin hallintosäännön mukaisesti henkilöstöjaoksen tehtäväkenttään kuuluvat seuraavat alueet:

- vastata henkilöstöhallinnon kehittämisestä, ohjaamisesta ja päätöksenteosta
- tekee kaupungin puolesta sellaiset virka- ja työehtosopimukset, joissa päätösvalta on paikallistasolla Kunnallisen työmarkkinalaitoksen valtuutuksen nojalla
- päättää myös virka- ja työehtosopimuksen täytäntöönpanosta, sopimusten harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta ja näihin liittyvien neuvottelujen käymisestä.

Henkilöstöjaoksen toiminnallisena tavoitteena on järkevöittää henkilöstöstrategiassa määritettyjä toimenpiteitä ja henkilöstöpolitiikkaan liittyviä toimenpiteitä. Vuonna 2017 erityisesti kiinnitetään huomiota:

- Kevan Kaari-työhyvinvointikyselyn tulosten perusteella laadittujen kehittämissuunnitelmien toteuttamiseen ja henkilöstöstrategian toteuttamiseen
- organisaation sisäisen tiedottamisen kehittämiseen
- henkilöstön osaamisen kehittämiseen
- henkilöstöstrategian päivittäminen kaupunkistrategian pohjalta vuoden 2017 keväällä
- Viedään TVA prosessi loppuun kevään 2017 aikana ja täsmennetään kehityskeskustelujen käytäntöjä.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Henkilöstöjaos kokoontui vuoden 2017 aikana 12 kertaa ja käsiteltäviä asioita oli 89. Edellisen vaalikauden henkilöstöjaos käsitteli yhteensä 54 asiaa ja uuden valtuustokauden vaihduttua kesäkuussa 2017 uusi henkilöstöjaos käsitteli 35 asiaa. Henkilöstöjaos käynnisti henkilöstöstrategian päivittämisen ja kaupunginvaltuusto hyväksyi 31.5.2017 § 44 henkilöstöstrategian vuosille 2017–2019.

Työnvaativuuden arviointi hyväksyttiin koulunkäynninohjaajille, it-henkilöstölle, lomitusohjaajille, rakennuttajainsinööreille, hyvinvointikoordinaattorille ja keskuskeittiön esimiehille. Johtoryhmälle hyväksyttiin tehtäväkuvat. Nivalan kaupungin organisaatio muuttui siten, että sivistyspalvelut jakaantuivat kasvatukseen ja koulutuksen toimialaksi ja hyvinvoinnin toimialaksi 1.6.2017. Tarkemmin henkilöstöjaoksen toimintakenttään liittyvää toimintaa kuvataan henkilöstötilinpäätöksessä.

Taulukko: henkilöstöstrategian toteutuminen 2017

Painopiste-alueet	Toimenpidesuunnitelma	Toteutuminen 2017
henkilöstön osaamista ja tietotaitoa kehitetään aktiivisesti	1.koulutussuunnitelma päivitetään 2.työnvaativuuden arvioinnit ajan tasalle 3.yhteiset teemat osaamisen kehittämiseen vuosittain	1. Koulutussuunnitelma päivitetty yhteistyöelimestä 16.11.17 § 29 2. Henkilöstöjaos on vuonna 2017 hyväksynyt it -henkilöstön, koulunkäynti-ohjaajien, lomitusohjaajien, maatalouslomittajien, johtoryhmän, hyvinvointikoordinaattorin, keskuskeittiön esimiesten, rakennuttajainsinöörin ja kiinteistöpäällikön TVA:t 3. osaamisen kehittämiseksi on talousarvioon 2018 kirjattu kehityskeskustelujen järkevöittäminen
uutta teknologiaa ja digi-osaamista hyödynnetään	intran kehittäminen uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönoton koulutus ja tuki tietoturvatyöryhmän perustaminen tietoturvapoliittikan laatiminen koulutusta tietotekniikkaan: koulutusluokka kellariin Joki-ICT yhteistyö	intran alusta on uudistettu, kehitystyö jatkuu Dynasty asianhallintajärjestelmä on otettu käyttöön 1.1.2017, koulutukset käyttäjille järjestetty tammikuussa 2017 ja kertauskoulutus joulukuussa 2017, pääkäyttäjää 3 kaupunginhallitus 27.2.2017 § 43 perustettu tietoturvatyöryhmä kaupunginvaltuusto 11.12.2017 § 178 hyväksytty tietoturvapoliittikka koulutusluokka ei ole vielä toteutunut, ict-koulutusryhmä keskuhallinnon alle vuoden 2018 talousarvioon Joki-ICT palveluja on otettu käyttöön: sähköposti O365, kunta-verkkoliittymä, kytkinverkon valvonta
tuetaan henkilöstön työhyvinvointia	Tyky-setelit yhtenäistetään ohjeistusta mm. virkistyspäivästä työolosuhteet kunnossa: -suunnitelma tietokoneiden uusimisaika-	Tyky-setelit on jaettu henkilöstölle Henkilöstöjaoksen päätökset: 21.8.2017 § 6 matkakustannusten korvaus, § 7 tavanomaista kalliimpiin koulutuksiin osallistuminen, 20.11.2017 § 28 harkinnanvaraisen virka-/työvapaan perusteet, 11.12.2017 § 35 virkistyspäivä ohjeistusta

	<p>taulusta vaarojen ja uhkien arviointi Aktiivisen tuen malli otetaan käyttöön</p>	<p>-tietokoneiden uusimisaikataulu tehty vaarojen ja uhkien arvioinnit tehty toimipisteittäin Aktiivisen tuen mallin pilotointi aloitettu, käyttöönotto kokonaisuudessaan 2018</p>
<p>kehitetään johtamista</p>	<p>Kehityskeskustelujen jäntevöittäminen 2. päivitetään hankkeita koskeva ohjeistus Johtamiskoulutus: Lean koulutus esimiehille muutosjohtaminen</p>	<p>KuntaHR kehityskeskusteluohjelma otetaan käyttöön 2018 hankeohjeistus on päivitettävänä Johtamisen erikoisammattitutkintoa suorittaa 5 henkilöä, Lean johtoryhmälle tammikuussa 2018 järjestetty henkilöstöinfo toukokuussa 2017 Nivalan kaupungin organisaatiorakenteen muutoksesta ja maakuntaudistuksen tilanteesta</p>

150 Henkilöstöjaos	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	99 838	0	99 838	104 243,22	4 405,22
Toimintamenot	-1 449 104	0	-1 449 104	-1 275 549,33	173 554,67
Toimintakate	-1 349 266	0	-1 349 266	-1 171 306,11	177 959,89

12 KAUPUNGINHALLITUS

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Jatkossa kunnanhallituksen tehtävissä korostuvat nykyistä enemmän kunnan henkilöstöpolitiikka, vastuu kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, vastuu omistajaohjauksesta, sekä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnasta huolehtiminen. Kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Käytännössä kaupunginhallitus on Nivalassa vastannut edellä mainituista tehtävistä, joten tämän osalta lainsäädännön uudistuksella ei ole merkittäviä toimintatapamuutostarpeita nykyiseen käytäntöön verrattuna. Sen sijaan jatkossa kaupunginhallituksen rooli tulee korostumaan konsernijohtamisen osalta. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä tullaan määrittämään konsernijohton tehtävistä ja toimivallan jaosta. Kunnan johtamista ja kunnanhallituksen tehtäväkenttää koskevat uudet säädökset tulevat voimaan 1.6.2017.

Kaupunginhallitus-toimielimen alaisuuteen kuuluvat seuraavat tehtäväalueet: kaupunginhallitus, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio, Jokilaaksojen pelastuslaitos, Nivalan Liikuntakeskus Oy:n avustukset, työllistämistoimet, keskushallinto ja henkilöstöjaos. Jätehuoltoviranomaisena on toiminut 1.1.2013 alkaen jätehuoltolautakunta, jossa isäntäkuntana toimii Ylivieskan kaupunki. Kaupunki on nimennyt edustajansa jätehuoltolautakuntaan.

Mm. kuntalain uudistuksesta johtuen Nivalan kaupunkikonsernin toimintatapoja tarkennetaan vuoden 2017 aikana. Konsernin toimintojen ja talouden omistajaohjaus nousee aiempaa suurempaan rooliin mm. taloussäännösten uudistusten johdosta. Konserniohje laaditaan uuden hallintosäännön uusimisen yhteydessä. Ensin on hyväksyttävä uuteen päivitettyyn strategiaan perustuvat kaupungin toimielimet.

Kuntien rooli on kasvanut työttömyyden hoidossa. Tähän Nivalan kaupunki on vastannut mm. organisoimalla kaupungin työllistämistoimintoja Nivalan Työpajasäätiön alaisuuteen. Työpajasäätiö aloitti toimintansa 1.7.2015. Työllistämistoimet -tehtäväalueeseen on koottu pitkäaikaistyöttömyyden hoidon kehittämiseen osoitettavat määrärahat (ostopalvelu), jotka osoitetaan Nivalan Työpajasäätiölle. Samassa tehtäväalueessa on myös kunnan osuus työmarkkinatukeen, työttömien terveystarkastukseen sekä "kesäduuni" avustukseen kohdennettavat määrärahat. Kaupungin ja Nivalan Työpajasäätiön yhteistyöllä tarjotaan aktivointipalveluja työttömille ja hillitään työmarkkinatuen kuntaosuutta.

Sote- ja maakuntahallintouudistus jatkuu edelleen ja niillä on vaikutusta kaupungin toimintaan mm. siten, että konsernin yhdeksi keskeiseksi tehtäväksi nousee paikkakunnan elinvoimaisuuden edistäminen. **Maan hallitus on sopinut neuvottelusaan itsehallintoalueiden määräksi 18 ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut järjestettäväksi 15 alueen puitteissa.** Vastuu sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä 18 itsehallintoalueelle. Itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Maakunnille kootaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi myös muita tehtäviä: työ- ja elinkeinopalvelut sekä aluekehittäminen, ympäristöterveydenhuolto, liikennejärjestelmäsuunnittelu, maaseudun kehittäminen ja pelastustoimi. Valtio rahoittaa maakuntien toiminnan. Maakunta uudistus on edennyt lakiluonnoksista annettavaan lausuntokierrokseen. Kunnat ovat antaneet omat lausuntonsa lakiluonnoksista 9.11.2016. Uudet maakunnat aloittaisivat toimintansa suunnitelmien mukaan 1.1.2019.

Uuden kuntalain mukaan kunnanhallituksen roolia kunnan henkilöstöpolitiikassa korostetaan. Nivalan kaupunki on toteuttanut Kevan kanssa työhyvinvointisykekselyn syksyllä 2015. Tarkastelun keskiössä oli erityisesti työn sujuvuuden kehittäminen. Kyselyn tulosten perusteella henkilöstöstrategiassa painotetaan tulevina vuosina tiedottamisen, aktiivisen tuen ja kehityskeskusteluiden kehittämistä. Henkilöstöjaoksella mm. yhteistoimintaelimen kanssa on keskeinen rooli toimenpiteiden toteuttamisessa.

1.1.2015 alkaen Nivalan kaupunki on ostanut talous- ja palkkahallinnon palvelut kuntien omistamalta osakeyhtiöltä Hetapalvelut Oy:ltä. Jatkossa Nivalan Työpajasäätiö hakee työllistämistoimintoihin liittyvät palkkatuet sekä raportoinnit. Velvoitte työllistettävien osalta palkkatuet haetaan kaupungin toimesta.

Nivalan kunta on perustettu vuonna 1867. Vuodelle 2017 ajoittuu Nivalan kuntana 150-vuotisjuhla. Samalle vuodelle ajoittuu Suomi 100 vuotta juhla. Kaupunginhallituksen nimeämä työryhmä on valmistellut vuoden 2017 tapahtumia. Kaupunginhallituksen nimeämä työryhmä on valmistellut vuoden 2017 tapahtumia.

Kaupungin juhluvuoden päätapahtumia ovat Kainuun prikaatin pohjan pioneeripataljoonan alokkaiden valatilaisuus helmikuussa, kansallinen veteraanipäivä, Nivala "Areena/kansalaisjuhla", Kerttu Saalasti seminaari, alueellinen vanhustenviikon juhla sekä itsenäisyyspäivän juhallisuudet. Lisäksi kulttuuripalveluilla on nettona 20 000 euron määrärahavaraus juhluvuoden varrella järjestettäviin juhluvuoden tapahtumiin.

Sähköisen hyvinvointikertomuksen tilastotietoja on huomioitu vuoden 2017 talousarvion ja vuosien 2018- 2020 valmistelussa. Kertomuksen hyödyntämistä kehitetään edelleen osaksi strategista johtamista. Sähköinen hyvinvointikertomus on talousarvion liitteenä.

Kaupunginhallitus tukee poliittisen johdon, johtoryhmän sekä konsernin johtoryhmän aktiivista kouluttautumista (mm. uuden sukupolven verkostot -toimintamallin avulla) uudenlaisen kuntakentän toimintamalleja varten.

Strategian toteuttaminen

Kaupunkistrategiaa on päivitetty kevään ja syksyn 2016 aikana. Toimielimen alaisuuteen kuuluvat tehtäväalueet tukevat toiminnallaan Nivalan kaupungin strategiassa määritettyjen tavoitteiden toteuttamista. Uusi valtuusto, joka aloittaa 1.6.2017, päivittää strategian toimintakaudellaan. Sähköinen hyvinvointikertomus on hyvinvointiedolla johtamista ja päätöksentekoa tukeva työväline kunnille. Kertomuksen hyödyntämistä kehitetään osaksi strategista johtamista.

Nivalan Työpajasäätiöllä on keskeinen rooli työllistämispalvelujen kehittämisessä. Työllistämisen onnistumisella on suora vaikutus kaupungin talouteen.

Sote-neuvottelukunnan, Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän sekä Vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnalla edistetään hyvinvoinnin toteutumista.

Toiminnalliset tavoitteet

- Paikkakunnan tunnettavuuden ja vetovoimaisuuden kehittäminen
- Hyvinvoinnin varhaisen tuen edistäminen
- Kestävien energiaratkaisujen mahdollistaminen
- Aktiivinen edunvalvonta sote- ja maakuntauudistuksessa
- Kaupunkikonsernin organisaatorakenteen uudistaminen hallintosäännön uudistamisen yhteydessä

Konsernijohtamisen ja konserniyhteistyön kehittäminen

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloushoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kaupunginhallitus tai johtosäännössä määrätty kaupungin muu viranomainen antaa tarvittaessa ohjeita kaupunkia eri yhteisöjen, laitosten ja säätiöiden hallintoelimissä edustaville henkilöille kaupungin kannanottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kaupunginhallituksen vastuuseen kaupunginhallinnosta kuuluvat muun muassa kaupunginhallituksen alaisen hallinnon yhteensovittaminen sekä käytännön hallinnosta huolehtiminen. Konsernijohtoon kuuluvana kaupunginhallitus vastaa myös kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Nivalan kaupungilla on kuusi tytäryhtiötä. Kaupungin konserniohjeet määrittävät, missä asioissa tytäryhtiöiden tulee hakea omistajaohjausta. Mm. tytäryhtiöiden sekä muiden yhtiöiden yhtiökokousten sekä yhtymien yhtymäkokousten yhteydessä kaupunginhallitus nimeää yhtiö/yhtymäkokousedustajat ja ohjeistaa yhtiö/yhtymäkokousedustajia yhtiö/yhtymäkokouksissa päätettäviin asioihin. Kaupunginhallitus nimeää ja ohjeistaa myös edustajansa kulloinkin ajankohtaisiin neuvotteluihin tai valmisteluissa oleviin asioihin. Näistä esimerkkinä mm. maakuntauudistuksen valmistelevat työryhmät.

- Nivala 150 vuotta juhlavaluusto pidettiin 30.3.2017
- uusille luottamushenkilöille järjestettiin kaksi koulutusta USO (Kuntaliiton Uuden sukupolven organisaatiot ja johtaminen) -hankkeen piirissä sekä mahdollistettiin osallistuminen Pohjois-Pohjanmaan Kesäyliopiston koulutukseen uusille luottamushenkilöille
- maakuntauudistuksen valmistelemissä työryhmissä on kahdeksan Nivalan kaupungin edustajaa
- uuden valtuustokauden alkaessa 1.6.2017 kaupungin organisaatio muuttui siten, että sivistyspalvelut jakautuivat kasvatuksen ja koulutuksen toimialaksi ja uuteen hyvinvoinnin toimialaan siirtyi muu sivistystyö (nuoriso-, kulttuuri- ja kirjastopalvelut)
- perustettiin Lapsiasiantyöryhmä tekemään a) suunnitelma toimintamallin uudistamisesta siten, että nuoruusiän sijoitukset vähentyvät merkittävästi vuositasolla b) tarvittaessa selkeyttämään eri toimijoiden ja monialaisten työryhmien tehtävät ja vastuut
- paikkakunnan tunnettavuus- ja markkinointityötä jännevoitettiin ja kehitetty juhluvuonna tehty näkyvyystyötä.

12 Kaupunginhallitus	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	741 180	0	741 180	928 336,25	187 156,25
Toimintamenot	-43 959 158	-181 160	-44 140 318	-44 007 162,08	133 155,69
Toimintakate	-43 217 978	-181 160	-43 399 138	-43 078 825,83	320 311,94

160 MAASEUTUTOIMI

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan, Oulaisten ja Ylivieskan kaupungit sekä Sievin ja Kärsämäen kunnat ovat tehneet maaseutuhallintoa koskevan yhteistyösopimuksen. Sopimuksen perusteella kuntien järjestettäväksi säädettyjen lakisääteisten maaseutuhallintotehtävien sekä muiden maaseudun kehittämispalvelujen järjestämisestä kyseisten kuntien alueella vastaa Nivalan kaupunki. Yhteistoiminnan järjestämistä varten on perustettu yhteiseksi toimielimeksi Nivalan maaseutulautakunta. Toimielin toimii Nivalan kaupungin organisaatiossa. Maaseututoimi seuraa tiiviisti ja on mukana maakuntauudistuksessa. Uudistuksessa maaseutuhallinnon tehtävät siirtyvät vuoden 2019 alusta kunnilta uudelle perustettavalle maakunnalle.

Strategian toteuttaminen

Palveluja tuotetaan kaikkien sopimuskuntien alueella lähipalveluina. Sopimuskunnat vastaavat kukin osaltaan palvelujen tarjoamiseen tarvittavien toimipisteiden kaikista kustannuksista kunnassaan (vuokra, siivous, lämmitys, kiinteät tietoliikenneyhteydet, yms. ja niihin liittyvät ylläpitopalvelut). Sopimuskunnat vastaavat itse palvelujen tuottamista varten tarvittavien toimistotarvikkeiden, irtaimiston ja ATK-laitteiden hankinnasta sekä ylläpidosta.

Maaseudun kehittämispalveluja ja maaseutuhallinnon viranomaispalveluja pyritään tuottamaan sopimuskuntiin tilalukumäärän suhteessa. Yhteislautakunnan päätöksellä tästä voidaan erityisistä syistä poiketa. Yhteislautakunta voi myydä palveluja sopimuskunnille ja muille tahoille. Yhteislautakunnalla on palveluiden tuottamissopimus Oulaisten kaupungin kanssa. Oulaisten kaupunkiin myydään muita kuin maaseutuhallinnon palveluja n. 30 % maaseutuasiamiehen työajasta.

Toiminnalliset tavoitteet

Hoidetaan tehokkaasti lakisääteiset viljelijöiden EU- ja kansalliset maataloustukiasiat. Turvataan monipuolisten ja laadukkaiden maaseutupalvelujen saatavuus toimialueen kunnissa. Perusmaatalouden toimintaedellytyksiä kehitetään edistämällä mm. sukupolvenvaihdoskauppoja, tilusjärjestelyjä ja tilakohtaista kehittämistä. Edistetään ja autetaan uusien maaseutuelinkeinojen syntymistä. Kehitetään maaseudun monipuolisia elinkeinoja yhteistyössä maaseudun muiden toimijoiden kanssa. Viljelijöille järjestetään koulutusta ja tiedotusta alueuudistuksesta jokaisessa alueen kunnassa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Suoritteet	2015	2016	2017	2018	2019
Maatilojen lukumäärä yht. (kpl)	994	940	920	900	880
- Nivala	353	336	330	325	320
- Kärsämäki	136	127	125	125	120
- Oulainen	155	143	140	135	130
- Sievi	193	186	180	175	170
- Ylivieska	157	148	145	140	140
Viljelty pelto yht. (ha)	49 826	50046	49 840	49 840	49 840
- Nivala	18 063	18 157	18 100	18 100	18 100
- Kärsämäki	7 451	7 598	7450	7450	7450
- Oulainen	6 614	6 631	6 600	6 600	6 600
- Sievi	10 209	10 276	10 200	10 200	10 200
- Ylivieska	7 489	7 384	7 490	7 490	7 490
Maksetut tuet yht. (milj. €)	43,1	42,3	42,3	42,3	42,3
- Nivala	17,3	17,0	17,0	17,0	17,0
- Kärsämäki	6,2	6,0	6,0	6,0	6,0
- Oulainen	5	4,9	4,9	4,9	4,9
- Sievi	8,6	8,4	8,4	8,4	8,4
- Ylivieska	6,1	6,0	6,0	6,0	6,0

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Tukihallinnon tehtävät on hoidettu yhteistyössä 5 sopijakunnan kanssa. Nivalan kaupunki on myynyt Oulaisten kaupungille palveluja n. 25 htv ja Pyhäjärven kaupungille 1.5.2017 lähtien n. 0,1 htv. Alueellinen maaseutulautakunta on kokoontunut kaksi kertaa. Suunniteltu Maakuntauudistuksen aloitus siirtyi vuoden 2020 alkuun.

Strategian toteuttaminen

Oulaisten maaseututoimiston toimistosihteri jäi eläkkeelle vuoden 2017 alkupuolella, jonka tilalle ei palkattu ketään. Alueen jokaisessa kunnassa on toimipiste, jossa työskentelee vakituisesti vähintään yksi henkilö. Nivala on yrittäjyyteen kannustava maaseutukaupunki -strategiaa toteutettiin järjestämällä maaseutuaiheisia tapahtumia.

Toiminnalliset tavoitteet

Jokaisessa toiminta-alueen kunnassa on järjestetty viljelijöille tukikoulutusta ja muita tapahtumia yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Nivalassa maaseutuhallinto oli järjestämässä useita tapahtumia, mm Konekapinat keväällä ja syksyllä, Katvalan kotieläinpiha heinäkuussa ja valtakunnallisen lietteen levitysnäytöksen syksyllä. Nämä maaseutuaiheiset tapahtumat keräsivät yhteensä yli 10 000 kävijää.

Viljelijöiden tukihakemuksista yli 90 % jätettiin alueella sähköisesti. Tukien maksatukset voitiin tehdä edellisvuotta aikaisemmin viljelijöiden heikon taloustilanteen vuoksi. Vuosi oli haasteellinen viljelijöille kylmän kesän ja sateisen syksyn takia.

Suoritteet	2015	2016	TA2017	tot2017	2018
Maatilojen lukumäärä yht. (kpl)	994	940	920	912	880
- Nivala	353	336	330	328	320
- Kärsämäki	136	127	125	126	120
- Oulainen	155	143	140	135	130
- Sievi	193	186	180	179	170
- Ylivieska	157	148	145	144	140
Viljelty pelto yht. (ha)	49 826	50046	49 840	50086	49 840
- Nivala	18 063	18 157	18 100	18 145	18 100
- Kärsämäki	7 451	7 598	7 450	7 684	7 450
- Oulainen	6 614	6 631	6 600	6 619	6 600
- Sievi	10 209	10 276	10 200	10 286	10 200
- Ylivieska	7 489	7 384	7 490	7 350	7 490
Maksetut tuet yht. (milj. €)	43,1	42,3	42,3	42,3	42,3
- Nivala	17,3	17,0	17,0	16,7	17,0
- Kärsämäki	6,2	6,0	6,0	6,7	6,0
- Oulainen	5	4,9	4,9	4,6	4,9
- Sievi	8,6	8,4	8,4	9,1	8,4
- Ylivieska	6,1	6,0	6,0	5,7	6,0

160 Maaseututoimi	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	282 600	0	282 600	269 731,99	-12 868,01
Toimintamenot	-461 815	0	-461 815	-422 810,97	39 004,03
Toimintakate	-179 215	0	-179 215	-153 078,98	26 136,02

165 LOMATOIMI

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Eu:n maataloutta koskevat valtioneuvoston päätökset muuttuivat 1.7.2014. Myös lomitusta koskeviin kohtiin tuli merkittäviä muutoksia. Uudet säädökset koskevat ohjelmakautta 2014–2020. Jäsenvaltioiden tulee sopeuttaa nykyiset tukijärjestelmänsä uusien säästöjen mukaisiksi. Tällä hetkellä STM:ssä selvitetään, millaisia muutostarpeita uusi lainsäädäntö asettaa Suomen lomitustarpeille ja millä aikataululla. Hallitusohjelmaan on myös kirjattu, että toimeenpanomalliin haetaan uusia vaihtoehtoja. Muutokset voisivat tulla voimaan aikaisintaan 2017 alkaen. STM on antanut vastineen Euroopan unionille ja toteaa, että tukilinjausten mukaisten toimenpiteiden täytäntöön panossa käytetään siirtymäaika. Siirtymäaika perustellaan muiden valtakunnallisesti merkittävien tehtäväjärjestelyjen perusteella. Hallitus on linjannut, että lomituspalvelut siirtyvät Sote-mallin mukaisesti maakuntien järjestettäväksi 2019 alkaen.

Strategian toteuttaminen

Kaupunkistrategian sekä henkilöstöstrategian ja sen sovittujen toimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta.

Toiminnalliset tavoitteet

Henkilöstön työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Lomittajien työvuorosunnitteluun ja työn kuormittavuuteen ja ennaltaehkäisevään työhön panostetaan.

Maatalousyrittäjien jaksamisen tukemiseen ja lomittajien työllistymiseen tarkoitettu kunnan tuetun maksullisen lomituksen tukea tullaan jatkamaan. Yrittäjät voivat ostaa lomituspalvelua 13,75 €/h. Kunnan tuki maksulliseen pysyy samana kuin 2016, eli 3€/h. Nivalan kuntaosuudeksi on esitetty 30 000 €. Sievi ja Ylivieska esittävät alueidensa tuen omissa talousarvioissaan. Paikallisyksikön osoittama tuki per lomitustunti on yrittäjille sama ja on alue- ja kuntakohtainen hyväksytyjen määrärahojen puitteissa. Tuetulla maksullisella lomituksella tuetaan myös lomittajien työllistymistä ja sitä kautta lomitettujen päivien lisääntymiseen, joka taas vaikuttaa yrittäjien hyvinvointiin ja verokertymään uusien työpaikkojen muodossa. Kuntaosuuden myötä esim. Nivalassa on käyttöaste noussut 68 % 750 pv (vrt. -06 alk. → kuntaosuus) ja sillä työllistetään 3,4 vakituista lomittajaa ja hallintoon myönnetty raha on myös noussut + 9 900 €/v.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Lomatoimen kustannuspaikan 1661 talousarvio alittui vuodelle 2017 lomituksen osalta 646 455 €. Loppuerä palautetaan Melalle kun tilitys on vahvistettu. Syynä on lomituspäivien vähentyminen, arvioitua isompi ennakko ja säästöt palkkakuluissa. Lomituspäiviä toteutui yhteensä 22 342 pv ja vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli -382 pv. Vähennys on pieni edellisiin vuosiin verrattuna. Vähennys euroina oli 513 715 €

Lomatoimen hallinnon kustannuspaikan 1651 talousarvio ylittyi 23 166 €. Syynä ylitykseen on lomapalkkajaksotuksen korjaus 2011, jolloin kirjattiin epähuomiossa lomapalkkaa liikaa n.49 000 €.

Tuetun maksullisen lomituksen tuki. Sievin kunta tuki maksullista lomitusta yht. 11 441€, Ylivieskan kaupunki 7 480 € ja Nivala tuki oli 29 417 € eurolla.

Mela suoritti kuntatarkastuksen 18.10.17. Osa lomittajista ei työllisty täyteen työaikaan, joka johtaa yt-menettelyn aloittamiseen työaikojen tarkistamiseksi. Myös lomitustarpeiden laillisuusperusteista Mela kirjasi yksittäisiä tilanteita, joista muodostuu mahdollisesti varojen takaisinperintää.

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TA 2018	TS 2019
Maatalousyrittäjiä Nivala, Sievi, Y:ska	259,137,72	245,119,71	233,112,70	229,114,69	223,107,68	214,102,65
Hallintohenkilöstöä	6	6	6	6	5	5
Maatalouslomittajia	100	96	93	87	90	87
Lomituspäiviä	25 279	22 724	22 000	22 342	21 000	20 000

165 Lomapalvelut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	5 497 919	0	5 497 919	4 999 766,44	-498 152,56
Toimintamenot	-5 497 919	0	-5 497 919	-5 022 932,77	474 986,23
Toimintakate	0	0	0	-23 166,33	-23 166,33

16 ALUEELLISET MAASEUTUPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Toimialaan kuuluu kaksi tehtäväaluetta; lomapalvelut ja maaseututoimi.

Lomapalvelut -tehtäväalue hoitaa lomituspalvelujen järjestämisen Nivalan, Sievin ja Ylivieskan kuntien alueella. Lomituspalvelujen järjestämisestä vastaa alueellinen lomituspalvelulautakunta.

Maaseututoimi -tehtäväalue vastaa maaseutuhallinnon lakisäateisten tehtävien sekä maaseudun kehittämistehtävien järjestämisestä Nivalan, Kärämäen, Oulaisten, Sievin ja Ylivieskan kuntien alueella. Toiminnan järjestämisestä vastaa alueellinen maaseutulautakunta.

Maakuntauudistuksessa on esitetty, että lomitustoiminta jakuntien maaseutuhallinto siirtyvät vuoden 2019 alusta maakuntahallinnon hoidettavaksi. Lakiluonnokset ovat osittain valmiin ja lausunnolla, kunkin tehtäväalueen erikoislainsäädännön luonnokset valmistuvat vuoden 2017 alussa.

Maataloustuotannon kannattavuuden kohenemista ei ole näköpiirissä vuonna 2017.

Strategian toteuttaminen

Toimiala omalta osalta toteuttaa kaupunkistrategiaa. Henkilöstön työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Lomittajien työvuorosuunnittelun ja työn kuormittavuuteen ja ennaltaehkäisevään työhön panostetaan. Maaseututoimi on mukana hankkeissa ja toimissa jotka lisäävät maatalouden kannattavuutta, elinvoimaisuutta ja tehokkuutta koko yhteistoiminta-alueella. Toimialalla ollaan tiiviisti maakuntauudistukseen liittyvässä valmistelutyössä mukana.

Toiminnalliset tavoitteet

Lomatoimessa jatketaan karjatilojen palvelusuunnitelmien ja tilakartoitusten päivittämistä. Maaseututoimessa palvelut tuotetaan kuntiin lähipalveluina. Tukihakemuksissa siirrytään mahdollisimman paljon sähköiseen asiointiin ja viljelijöitä koulutetaan uuden ohjelmakauden tuomiin säädösmuutoksiin.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Lomapalvelut -tehtäväalue on hoitanut lomituspalvelujen järjestämisen Nivalan, Sievin ja Ylivieskan kuntien alueella. Lomituspalvelujen järjestämisestä vastaa alueellinen lomituspalvelulautakunta.

Maaseututoimi -tehtäväalue on vastannut maaseutuhallinnon lakisäateisten tehtävien sekä maaseudun kehittämistehtävien järjestämisestä Nivalan, Kärämäen, Oulaisten, Sievin ja Ylivieskan kuntien alueella. Toiminnan järjestämisestä vastaa alueellinen maaseutulautakunta.

Strategian toteuttaminen

Toimiala omalta osalta toteuttaa kaupunkistrategiaa. Henkilöstön työhyvinvointiin on kiinnitetty huomiota. Lomittajien työvuorosuunnitteluun, työn kuormittavuuteen ja ennaltaehkäisevään työhön on panostettu. Maaseututoimi on toteuttanut Nivalan kaupungin strategiaa mm. järjestämällä maaseutuaiheisia tapahtumia Nivalassa. Toimialalla on oltu tiiviisti maakuntauudistukseen liittyvässä valmistelutyössä mukana.

Toiminnalliset tavoitteet

Lomatoimessa on tehty karjatilojen palvelusuunnitelmien ja tilakartoitusten päivittämistä. Maaseututoimessa palvelut tuotetaan kuntiin lähipalveluina. Tukihakemuksista yli 90 % on palautettu sähköisesti.

16 Maaseutupalvelut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	5 780 519	0	5 780 519	5 269 498,43	-511 020,57
Toimintamenot	-5 959 734	0	-5 959 734	-5 445 743,74	513 990,26
Toimintakate	-179 215	0	-179 215	-176 245,31	2 969,69

Kasvatus- ja koulutuspalvelut

400 HALLINTOPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Tehtäväalueen vastuuyksikkö 400 käsittää sivistyslautakunnan toiminnan. Sivistyslautakunnan perustehtävät on määritelty kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä. Hallintosääntö on tarkistettu 1.1.2016. Sivistyslautakunta toimii toimialan erityislaeissa tai muissa säädöksissä määrättyinä monijäsenisenä toimielimenä. Vastuuyksikkö huolehtii sivistyslautakunnan asiakirjahallinnosta ja arkistoinnista, asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä ohjeistaa ja valvoo muiden sivistyslautakunnan alaisten tehtäväalueiden toimintaa. Koulutoimisto vastaa mm. oppilas- ja opiskelijahuolto-ohjelmasta (Primus, Wilma), koulukuljetusten sopimuksista ja järjestelyistä, kouluhenkilökunnan rekrytoinnista (Kuntarekry -ohjelma), kouluuntuloilmoittautumisista ja sähköisistä lomakkeista sekä talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnasta yhdessä vastuuyksikköjen kanssa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltoa varten on perustettu uusi kustannuspaikka 4010, joka käsittää vastaavan koulukuraattorin johdolla toimivan koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelun, joka on keskeinen osa oppilas- ja opiskelijahuollon toimintaa. Palvelua käyttää Nivalan kaupungin alueella esi-, perus- ja toisen asteen oppilaat ja opiskelijat. Ulkopaikkakuntalaisia laskutetaan näiden palvelujen käytöstä ja vastaavasti maksetaan muualta tulevat nivalalaisten laskut. Tiimissä on vastaavan koulukuraattorin lisäksi kolme kuraattoria sekä koulupsykologi. Nivalan ammattioppilaitoksen ja Nivalan lukion koulupsykologipalvelut järjestetään ostopalveluna. Vastaava koulukuraattori on nimetty myös Sievin vastaavaksi. Oppilas- ja opiskelijahuoltoa toteutetaan yksilöllisenä ja yhteisöllisenä. Kuntakohtainen oppilas- ja opiskelijahuollon ohjausryhmä NOHR on aloittanut toimintansa 2016. Jokaisessa oppilaitoksessa toimii oppilashuoltoryhmä. Tiimin toimintaa kehitetään edelleen.

Strategian toteuttaminen

Tehtäväalue vastaa toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta yhdessä muiden vastuuyksikköjen kanssa kaupungin strategisten linjausten mukaisesti.

Oppilas- ja opiskelijahuollon työn lähtökohtana on ennakoiva tuki ja varhainen puuttuminen yhteistyössä huoltajien, sosiaalitoimen ja muiden lasten kanssa työskentelevien tahojen kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Lautakunta kokoontuu kerran kuukaudessa tai tarvittaessa, tutustuu toimipisteisiin, pitää iltakouluja ja keskustelutilaisuuksia
- Oppilas- ja opiskelijahuoltoa toteutetaan Nivalassa lain vaatimusten mukaisesti
- Yhteistyötä sosiaalitoimen kanssa jatketaan ja tiivistetään säännöllisillä tapaamisilla ja mallintamalla palveluverkoston toimintaa
- Osallistutaan lapsi- ja perhetyön (LAPE -hanke) muutosohjelman suunnitteluun

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Kaupungin uusittu hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2017. Sivistyslautakunta toimi 1.1.–31.5.2017 ja opetuslautakunta 1.6.–31.12.2017. Sivistyslautakunta kokoontui keväällä 5 kertaa ja käsitteli 40 varsinaista asiapykälää. Opetuslautakunta kokoontui syksyllä 3 kertaa ja käsitteli 18 varsinaista asiapykälää. Lisäksi opetuslautakunnalla oli kahdessa kokouksessa salainen lista yksilöasioista. Lautakunnat ovat käsitelleet mm. päivähoidon asiakasmaksuja, lukion keskiarvorajaa, valinnaiskursseiden toteuttamista, etälukion kurssimaksuja, koulukuljetusperiaatteita, opetusryhmiä, varhaiskasvatussuunnitelmaa, opetussuunnitelman valinnaisuutta, Lapset Puheeksi menetelmän käyttöönottoa, nuoris-, liikunta- ja kulttuurivastuksia, lapsiasiainneuvoston raporttia vuodelta 2016, lapsiasiainryhmän esityksiä, opetussuunnitelman täydennyksiä, koulupsykologipalvelujen järjestämistä, useita talousarviomuutoksia ja talousarvion toteutumista, hankeasioita, päätösvallan delegoimista viranhaltijoille ja toimialan tehtäväaluejakoa. Kyösti Kallion koulun rehtori on toiminut vs. sivistysjohtajana kesäkuun alussa ja kesäheinäkuussa sijaisuutta on hoitanut varhaiskasvatusjohtaja. Oppilas- ja opiskelijahuolto on toteutunut lain vaatimusten mukaisesti. Yhteistyötä sosiaalitoimen kanssa on tehty erityisesti yhteisessä Nivalan Lapsiasiainneuvostossa. Lapsiasiainneuvosto toimii Nivalassa Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman (LAPE) ohjausryhmänä. Painopistealueeksi on valittu vanhemmuuden tukeminen.

400 Kasvat. ja koulut. hallinto	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	6 000	0	6 000	5 134,00	-866,00
Toimintamenot	-524 462	0	-524 462	-458 144,52	66 317,48
Toimintakate	-518 462	0	-518 462	-453 010,52	65 451,48

410 PERUSOPETUSPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Peruskoulujen tehtäväalue jakaantuu kahteen vastuuyksikköön: perusopetukseen ja koulujen hallinnoimaan esiopetukseen. Osa Nivalan kaupungin tarjoamasta esiopetuksesta hallinnoidaan ja järjestetään kouluilla (koulun rehtori). Perusopetusta annetaan 12 koululla. Palvelut tarjotaan lain mukaisesti varattujen määrärahojen puitteissa. Opetus toteutuu uuden opetussuunnitelman mukaisesti.

Koulujen käytettävissä oleva tuntimäärä määräytyy talousarvion palkkamäärärahojen perusteella. Tuntimäärään tulee lautakunnan hyväksymän uuden tuntijaon mukainen nousu (228 vuosiviikkotuntia). Lautakunta vahvistaa perusopetusryhmien määrän ja resurssien jaon keväällä. Opetussuunnitelman ja uuden tuntijaon käyttöönotto vaikuttaa vuosiluokilla 1-6 koko vuoden osalta. 7-vuosiluokilla opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2017 ja edelleen 1.8.2018 8-vuosiluokilla. 1.8.2019 uusi opetussuunnitelma on käytössä kaikilla vuosiluokilla. Niva-Kaijan koululle on budjetoitu työpari pienryhmän opetukseen (Niva-Kaijan tukiluokka, Jokikallion palveluyksikön oppilaat). Koulunkäyntihajajien määrä on laskettu syksyn 2016 tason mukaan.

Strategian toteuttaminen

Opetusjärjestelyihin ja -menetelmiin, ohjaukseen, oppilashuoltoon, tuen eri portaisiin ja kouluterveydenhuollon toimintaan kiinnitetään huomiota oppilaan/opiskelijan oppimisen, fyysisen ja psyykkisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Toiminnalliset tavoitteet

- Liikkumisen edistäminen ja koulupäivän liikunnallistaminen
- Luku- ja kirjoitustaidon edistäminen
- Jokainen koulu kirjaa toimintasuunnitelmaan oman koulun kehittämishankeen
- Lapset puheeksi toimintamallin koulutus ja käyttöönotto opetuspalveluissa

Hankerahoitukset, joista on päätökset:

- Liikkuvu koulun hanke / Liikuntaloikka Nivalassa 1.8.2016–31.7.2017 (avustus 30 000 euroa, +omarahoitussuus 50 %)
- Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävä toimenpiteet 1.8.2016–31.12.2017 (avustus 107 000 euroa+ omarahoitussuus 30 %)
- Kerhotyön kehittämishanke 2017 (avustus 20 000 euroa + omarahoitussuus 30 %)
- Esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittäminen / ICT -jatko hanke 1.1.2016–31.12.2017 (avustus 33 800 + omarahoitussuus 30 %)

Tunnusluvut

	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Perusopetuksen tuntikehys lv.	2 872	2 880	2 973
Perusopetuksen tunnit/oppilas	1,89	1,86	1,92
Oppilaat/perusopetusryhmä	16,7	16,6	16,8
Kuljetusoppilaita	482	480	455
Menot €/perusopetusoppilas	7 339	7 742	7 846
Menot/esiopetusoppilas	4 848	4 035	4 883

	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Koulujen esiopetusoppilaat (20.9.)	115	114	68*
Perusopetusoppilaat (20.9.)	1 516	1 551	1 545

* Peltotien esiopetusryhmät siirtyivät 1.8.2016 lukien varhaiskasvatukseen.

OPPILASTILASTO VV. 2016/17---2022/23 (ei esiopetusoppilaita) 2.9.2016

(väestötiedot 8/2016)

	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
AHDE	107	113	113	112	111	113	98
AITTOLA	42	44	45	45	43	44	42
ERKKILÄ	64	66	64	68	67	75	75
HAAPALA	62	71	76	72	76	72	66
HAIKARA	94	97	101	112	118	118	123
JUNTTILA	90	93	95	98	96	90	81
JÄRVIKYLÄ	70	70	61	64	60	55	47
KARVOSKYLÄ	43	47	50	51	53	58	61
KYÖSTI KALLIO	347	352	351	342	349	330	334
KKK/pienryhmät	42	42	41	28	22	15	8
MALILA	45	44	42	42	44	45	44
VÄLIKYLÄ	48	48	53	53	59	58	60
YHTEENSÄ	1054	1087	1092	1087	1098	1073	1039
NIVA-KAIJA	493	491	500	512	516	518	529
YHTEENSÄ	1547	1578	1592	1599	1614	1591	1568

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Opetussuunnitelmien käyttönotossa on edetty suunnitelmien mukaisesti.

Koulut ovat olleet mukana seuraavissa hankkeissa:

- Liikkuva koulu / Liikuntaloikka Nivalassa
- Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet (ryhmien jakaminen, resurssiopettajat, ohjaajapalvelut)
- Kerhotoiminnan kehittäminen
- Esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittäminen /ICT-jatkohanke
- Tutoropettajien koulutus ja Tutoropettaja toiminta
- Kielenopetuksen varhentaminen
- Koulujen omat hankkeet

Lapset Puheeksi toimintamalli on käytössä varhaiskasvatuksessa. Koulujen henkilökuntaa on koulutettu ja toimintamalli on otettu käyttöön myös kouluilla. Jokaisella yksiköllä on toimintasuunnitelmassa omat kehittämiskohteet, joita vuoden aikana viety eteenpäin. Luku- ja kirjoitustaidon edistäminen on ollut yhteisenä teemana.

Tunnusluvut

	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Esiopetusoppilaat, koulujen (20.9.)	68*	68	58
Perusopetusoppilaat (20.9.)	1 545	1 545	1 560
Oppilaat/perusopetusryhmä	16,8	16,8	16,9
Perusopetuksen tuntikehys	2 924	2 973	3 012
Perusopetuksen tunnit/oppilas	1,89	1,92	1,93
Menot €/perusopetusoppilas	7 184	7 846	7 396
Menot/esiopetusoppilas	7 274*	4 883	6 246
Kuljetusoppilaita (po+ koulujen eo)	461*	437	450

OPPILASTILASTO VV. 2017/18---2023/24 (ei esiopetusoppilaita) 27.9.2017

(väestötiedot 8/2017)

	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
AHDE	110	111	111	108	106	92	77
AITTOLA	47	46	45	43	43	43	36
ERKKILÄ	62	58	61	61	69	68	69
HAAPALA	65	71	70	76	72	67	60
HAIKARA	99	104	116	122	123	126	123
JUNTTILA	87	91	94	93	87	79	72
JÄRVIKYLÄ	76	68	69	66	62	53	48
KARVOSKYLÄ	42	46	49	50	54	58	58
KYÖSTI KALLIO	336	336	328	340	326	333	330
KKK/pienryhmät	53	48	40	30	24	16	10
MALILA	45	43	44	46	48	50	45
VÄLIKYLÄ	48	53	54	60	60	62	61
YHTEENSÄ	1070	1075	1081	1095	1074	1047	989
NIVA-KAIJA	488	497	509	510	511	524	546
YHTEENSÄ	1558	1572	1590	1605	1585	1571	1535

410 Peruskoulut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	443 553	197 600	641 153	448 329,63	-192 823,37
Toimintamenot	-12 455 230	-207 600	-12 662 830	-12 348 393,30	314 436,70
Toimintakate	-12 011 677	-10 000	-12 021 677	-11 900 063,67	121 613,33

415 VARHAISKASVATUSPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Varhaiskasvatuksen hallinnonala siirtyi 1.1.2013 sosiaali- ja terveysministeriön hallinnosta opetus ja kulttuuriministeriöön. Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa säännellyt lasten päivähoidon vaihtoehtona myönnettyt tuet jäivät sen sijaan sosiaali- ja terveysministeriön alaisuuteen. Varhaiskasvatuksen valvonta kuuluu edelleen aluehallintovirastolle.

Varhaiskasvatuspalvelut siirtyvät 1.1.2016 Nivalan sivistyspalveluihin. Osa Nivalan kaupungin tarjoamasta esiopetuksesta järjestetään ja hallinnoidaan varhaiskasvatuksessa (päiväkotien johtajat). Kasvatus ja opetus muodostavat kokonaisuuden ja varhaiskasvatus jatkumon esiopetuksen ja alkuopetuksen.

Nivalassa on otettu 1.8.2016 käyttöön päiväkotien yli 3-vuotiaiden ryhmissä varhaiskasvatukseen mukainen suhdeluku, jossa yhtä kasvatusvastuussa olevaa työntekijää kohden on 8 lasta. Ryhmässä voi olla enimmillään kolmen kasvattajan lapsimäärä (12 tai 24).

Subjekttiivinen päivähoito-oikeus on osa-aikaista silloin kun toinen vanhemmista hoitaa perheen toista lasta äitiys-, isyys- tai hoitovapaalla tai kotihoidontuella tai kun vanhempi on työttömänä. Jokaiselle lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen säilyy, mikäli lapsen vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti tai opiskelevat päätoimisesti, toimivat päätoimisesti yrittäjänä tai ovat päätoimisesti omassa työssä. Myös jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia tai se on muutoin lapsen edun mukaista. Vanhemman jäädessä työttömäksi oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen on 2 kuukauden ajan. Vastuu 20 tuntia laajemman varhaiskasvatuksen tarpeen osoittamisesta on lähtökohtaisesti lapsen huoltajilla. Kunnan tulee järjestää 20 tunnin laajuinen varhaiskasvatus ainakin kahdella vaihtoehtoisella tavalla;

- joka päivä tapahtuvana osapäiväisenä varhaiskasvatuksena tai
- osaviikkoisena, jolloin lapsi voi osallistua tiettyinä ennalta määritettyinä viikonpäivinä kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen.

Toimintakaudella 2016–2017 on aloitettu varhaiskasvatuksen kerhotoiminta.

Varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat seuraavista kokonaisuuksista:

- perhepäivähoito
- päiväkotihoido
- vuoropäivähoito
- palveluseteli
- esiopetus ostopalveluna (yksityinen palveluntuottaja)
- varhaiserityiskasvatus
- lastenhoidontuet (kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä, joustava ja osittainen hoitoraha)

TA 2017 varhaiskasvatuspalveluiden rakenteellisia muutoksia ovat perhepäivähoidon supistuminen, palvelusetelitoiminnan supistuminen ja ostopalveluesiopetuksen kasvava määrärahavaraus.

NIVALA/ palvelujen piirissä olevat lapset	TP 2014	TP 2015	tilanne 10/2016	suunnitelma 2017/ ka
Päiväkodit	295	295	315	320
Perhepäivähoito	155	142	93	100
Palveluseteli	76	92	70	70
Yksityisen hoidon tuki	30	30	alkuvuosi ka 16	20
Kotihoidontuki	368	400	339	350
Yhteensä	924	959	833	860
Esiopetuksessa (joista yksityisissä)			123 (14)	123 (14)

Päiväkodit toimivat pääsääntöisesti ma-pe n. klo 6:30–17:00. Nivalan päiväkodeissa on ryhmiä alle 3-vuotiaille, 3-5-vuotiaille ja esiopetusikäisille.

Vuorohoito on hoitoa, kasvatusta ja opetusta niille päivähoitossa oleville lapsille, joiden hoitoaika vanhempien työstä joutuksen alkaa aamuisin ennen klo 6:15 tai jatkuu klo 17:30 jälkeen tai lapsella on hoidon tarve öisin/viikonloppuisin. Vuoropäivähoitoa järjestetään Nivalassa Nokelan päiväkodissa.

Lapsen on osallistuttava oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena vuoden kestäväan **esiopetukseen** tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Esiopetuksessa noudatetaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa, joka otettiin käyttöön 1.8.2016 sekä päivähoiton esiopetuksessa että koulujen esiopetuksessa. Esiopetuksen toiminta-aika on 19 tuntia viikossa ja vähintään 700 tuntia lukuvuodessa.

Perhepäivähoitoa voidaan hakea kaikille alle koulu- tai esikouluikäisille lapsille. Lasten tarvitsema sijaishoito perhepäivähoitajien vapaapäivien osalta järjestetään päiväkodeissa.

Varhaiserityiskasvatus ja lapsen tarvitsema kasvun tuki sisältyvät varhaiskasvatuspalvelujen perustehtävään. Lapsen tuen tarve voi olla kasvatuksellista, sosiaalista tai lääketieteellistä. Päivähoito on yksi kuntoutusmuoto. Kaikille tukea tarvitseville lapsille laaditaan kehityksen ja oppimisen tueksi kuntoutussuunnitelma.

Kaupungin tuottamien palvelujen vaihtoehtona perheet voivat käyttää palveluseteliä päivähoitopaikan ostamiseen yksityiseltä, kunnan hyväksymältä palveluntuottajalta. **Palvelusetelitoiminnasta** aiheutuvat kustannukset voivat olla enintään samansuuruiset kuin omien palvelujen kustannukset. Palvelusetelin arvoon vaikuttavat indeksitarkistukset ja muut mahdolliset hinnantarkistukset tehdään kerran vuodessa. Palveluntuottaja voi tarkistaa asiakasmaksujaan kerran kalenterivuodessa. Palveluseteli on määräraha-sidonnainen. Perheellä ei ole ehdotonta oikeutta saada palveluseteliä; kunta voi järjestää palvelun omana toimintana tai ostopalveluna. Palvelusetin arvoon vaikuttavat huoltajan tulot, lapsen ikä ja hoidontarve. Kunta määrittää palvelusetelin kattoarvon.

Nivalan kaupungin varhaiskasvatuspalveluissa on laadittu **yksityisten palveluiden sääntökirja**, joka otettiin käyttöön 1.8.2016 alkaen.

Yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden laatua ja toimintaa valvotaan valvontasuunnitelman mukaisesti.

Kotihoidon tuki haetaan Kansaneläkelaitokselta. **Yksityisen hoidon tuen** myöntämisen edellytyksenä on, että alle kouluikäiselle lapselle ei ole myönnetty kunnallista päivähoitopaikkaa, kotihoidon tukea tai palveluseteliä. Tukea voi hakea perhe, jonka alle kouluikäistä lasta hoitaa kunnan hyväksymä perheen palkkaama hoitaja tai yksityinen päivähoiton tuottaja. Tuki haetaan Kansaneläkelaitokselta. Yksityisen hoidon tuen lisäksi perheet voivat hakea **yksityisen hoidon tuen kuntalisää**, mikäli palveluntuottaja on työsuhteessa perheeseen ja hoidon tarve johtuu vanhempien työstä tai opiskelusta. Yksityisen hoitajan tulee olla kunnan hyväksymä. Alle 3-vuotiaasta lapsesta voidaan myöntää osittaisen hoitorahan asemasta **joustava hoitoraha**. Joustava hoitoraha haetaan Kansaneläkelaitokselta.

Strategian toteuttaminen

Varhaiskasvatuspalveluiden tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvamista, kehittymistä ja oppimista kasvatuskumppanuuteen perustuvassa yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa. Varhaiskasvatuksessa tuetaan jokaisen lapsen hyvinvointia tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti kunkin lapsen tarpeista lähtien. Kehitetään yhdessä asukkaiden ja asiakkaiden kanssa. Sähköisten palvelujen osuus kasvaa ja asiakastietojärjestelmää kehitetään.

Toiminnalliset tavoitteet

- vahvistetaan kasvatuskumppanuutta ja vanhempien osallisuutta
- kehitetään varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa kotona hoidettaville lapsille
- toimitaan moniammatillisissa tiimeissä ja edistetään verkostomaista perhekeskustoimintaa
- käytetään ennakoivaa tukea ja varhaista puuttumista (mm. LP-toimintamalli)
- vahvistetaan erityisen tuen asiantuntemusta
- tuetaan henkilöstön osaamista (mm. ESIOPS ja VASU-prosessiin liittyvät koulutukset, mentoroinnit)

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Vuoden aikana on noudatettu talousarvioita ja edetty asetettujen toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti. Vuonna 2017 lasten määrä oli arvioitua suurempi kunnallisissa päiväkodeissa (marraskuussa päiväkodeissa 370 lasta). Osaltaan kasvu johtuu kerhotoiminnan lisäämisestä toisen kerhoryhmän aloitettua Raitalan päiväkodissa syksyllä. Kerhotoiminnassa oli syksyllä 2017 30 paikkaa. Perhepäivähoitolasten määrä kasvoi keväällä 2017 hetkellisesti (n. 140 lasta) ja palkattuna oli useita määräaikaisia perhepäivähoitajia.

NIVALA/ palvelujen piirissä olevat lapset	TP 2015	tilanne 10/2016	suunnitelma 2017/ ka	Toteutunut 2017 ka
Päiväkodit	295	315	320	370
Perhepäivähoito	142	93	100	120
Palveluseteli	92	70	70	72
Yksityisen hoidon tuki	30	alkuvuosi ka 16	20	8
Kotihoidontuki	400	339	350	290
Yhteensä	959	833	860	860

Uusi Varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön elokuussa 2017. Suunnitelma on varhaiskasvatuslain perusteella Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaan paikalliset ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan ja varhaiskasvatus toteutetaan. Henkilökunnalle järjestettiin koulutusta varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyen. Koulutukset ja mentoroinnit jatkuvat.

Nivalan varhaiskasvatuksen yhteistyöryhmä aloitti toimintansa jatkaen aiemman perhekeskustyöryhmän työtä. Työryhmän tavoitteena on luoda yhteistyörakenteita varhaiskasvatusikäisten kanssa työskentelevien toimintaan. Kohteena ovat varhaiskasvatuspalvelut, sosiaalitoimen lasten- ja perheiden palvelut sekä neuvola.

Varhaiskasvatuspalveluissa tarjottiin LP-keskustelu kaikille palvelujen piirissä oleville 3-vuotiaille sekä esiopetusikäisille. Keskusteluja ja LP neuvonpitoja on käyty tarvittaessa myös muun ikäisten lasten huoltajien kanssa.

Nivalan kaupungin päiväkodeissa otettiin keväällä 2017 käyttöön Muksunetti -ohjelma. Ohjelma on väline kodin ja päiväkodin väliseen viestintään. Muksunettiin tallennetaan lasten varhaiskasvatus- ja kuntoutussuunnitelmat sekä esiopetussuunnitelmat.

415 Varhaiskasvatus	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	628 900	0	628 900	601 756,17	-27 143,83
Toimintamenot	-6 468 479	0	-6 468 479	-6 134 489,83	333 989,17
Toimintakate	-5 839 579	0	-5 839 579	-5 532 733,66	306 845,34

420 LUKIOPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää noudattaen hyväksytyä opetussuunnitelmaa. Lukio-opetuksen uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön syksyllä 2016 aloittaneilla opiskelijoilla. Olennaista opetussuunnitelman perusteiden uudistuksessa ovat olleet arvojen, toimintakulttuurin ja lukiokoulutuksen tehtävän pohtiminen sekä oppimiskäsityksen, opettajuuden ja oppijuuden muuttuminen. Aihekokonaisuuksien, teemaopintojen ja työelämäyhteistyön merkitys kasvaa.

Lukio tekee yhteistyötä peruskoulun, muiden toisen asteen oppilaitosten, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä paikallisen yrityselämän kanssa. Koulu on mukana Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkostossa. Ammattioppilaitoksen kaksoistutkinnon suorittajilla on mahdollisuus suorittaa ylioppilastutkinto Nivalan lukiossa. Ylioppilastutkinnon digitalisointi etenee siten, että vuoden 2017 aikana mukaan tulevat aikaisemmin toteutettujen maantieteen, filosofian ja saksan kielen kokeiden lisäksi kaikkiaan kahdeksan uutta sähköisesti kirjoitettavaa oppiainetta.

Talousarvio 2017 on laskettu 50 aloittavan lukiolaisen pohjalta. Jos aloittavia oppilaita on merkittävästi enemmän, joudutaan mahdollisesti tekemään lisätalousarvio.

Strategian toteuttaminen

Nivalan lukio on positiivinen organisaatio, jossa on yritteliäs työkalu. Lukion antaa opiskelijoilleen laaja-alaisen yleissivistyksen, joka takaa riittävät valmiudet yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintoihin sekä muihin lukiopohjaisiin opintoihin. Opetusta kehitetään ja monipuolistetaan hyödyntämällä sähköisiä oppimisympäristöjä ja uutta opetusteknologiaa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Opetussuunnitelmaa täydennetään koulujen yhteisillä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmilla
- Kehitetään työelämäyhteyksiä ja yrittäjyyskasvatusta (YES-verkoston valtakunnallinen Lukiot työelämään -hanke, hankekaika 1.4.2016–31.12.2018)
- Opiskelijan ohjausta ja tukea vahvistetaan
- Jatketaan tarvittavia tilajärjestelyitä sekä laitehankintoja atk-luokkaan sähköisten ylioppilaskirjoitusten tarpeiden mukaisesti
- Päivitetään lukion kehittämissuunnitelma vahvistamaan lukion vetovoimaisuutta
- Oppilaskunnan toimintaa tuetaan

Tunnusluvut

	TP 2015	TA2016	TA 2017
Aloittaneet (20.9.)	48	65	50
Aloittaneet % -ikäluokasta	30	40	30
Läpäisyaste %	-	85	85
Tuntimäärä lv.	249	240	240
Toimintakate €/opp.	8 440	7 076	8 343

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Oppilaita	132	157	148	150	150	150

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Opetussuunnitelman käyttöönotto ja sähköisen ylioppilaskirjoitusten toteuttaminen on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Lukion aloittaneiden määrä yllätti positiivisesti ollen 70 oppilasta. Lisäksi syksystä lähtien lukio on vastannut yhdistelmä-tutkinnon suorittajien lukio-opinnoista (ammattiopiston oppilaat). Lautakunta on määritellyt keskiarvorajan ja valinnaiskurssien toteuttamisen periaatteita sekä etälukion kurssimaksujen hinnat. Lukio on ollut mukana valtakunnallisessa Lukiot työelämään -hankkeessa, jolla lisätään lukion työelämälähtöisyyttä, edistetään lukion ja nuorten työelämäyhteyksiä sekä vahvistetaan nuorten ja opetushenkilöstön työelämä- ja yrittäjätietoutta. Lukio on mukana myös Liikkuva lukio -hankkeessa. Koulu on tehnyt yhteistyötä peruskoulun, ammattiopiston, yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Lukiossa toimii aktiivinen oppilaskunta.

	TP 2016	TA2017	TP 2017
Oppilaita (20.9.)	129	148	163
Aloittaneet	50	50	70
Aloittaneet % -ikäluokasta	32	30	43
Etälukiolaisia (tutkintotavoitteiset)	-	-	-
Tuntimäärä	237	240	270
Toimintakate €/opp	8 632	8 343	6 414

420 Lukiopalvelut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	9 300	0	9 300	25 681,43	16 381,43
Toimintamenot	-1 076 226	-49 000	-1 125 226	-1 072 094,22	53 131,78
Toimintakate	-1 066 926	-49 000	-1 115 926	-1 046 412,79	69 513,21

440 MUU SIVISTYSTYÖ

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Muun sivistystyön palvelut toteuttavat sekä yksilöä että yhteisöä vahvistavaa toimintaa tavoitteena antaa kaikille kaupungin asukkaille mahdollisuuksia yhteisöllisyyden kokemiseen ja sitä kautta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Liikuntapalveluja ostetaan Nivalan Liikuntakeskus Oy:ltä, € (v. 2017 244 081) vuosittain tarkastettavan Palvelutasopäätöksen mukaisesti. Liikuntapalveluja tulee tuottaa liikunta- ja kuntalain sekä asetettujen tavoitteiden mukaisesti palvelun tasa-arvoisesti kaikkia kuntalaisia.

Jokilatvan kansalaisopisto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksia. Opetuksen saatavuus perustuu hajautettuun opetukseen ja kohtuullisiin kurssimaksuihin. Opisto tarjoaa kuvataiteen ja käsityön taiteen perusopetusta. Nivalan nettomaksuosuus 98 000 €. Nivalan nettomaksuosuutta nostaa uusien toimitilojen vuokraus ja valtionosuuden supistuminen. Uudet toimitilat ovat toiminnan jatkumisen edellytys ja mahdollistavat yhteistyön musiikkiopiston kanssa, joka toimii samoissa tiloissa.

Jokilaaksojen musiikkiopisto vastaa Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaisesta opetuksesta. Nivalan maksuosuus 153 921 €, sisältää sijaintikuntaosuuden 22 596 €. Kokonaisoppilasmäärä on 184 oppilasta.

Kirjasto- ja nuorisopalvelut varautuvat toiminnoissaan uudistuvien Kirjasto- ja Nuorisolakien tuomiin muutoksiin. Monialainen työryhmä toimii nuorisolain ja lastensuojelulain mukaisena paikallisena monialaisena viranomaisyhteistyöverkostona.

Talousarvioon sisältyvät avustukset: Liikuntapalvelut 22 400 €, (summasta varataan 2 000 € alle 18-vuotiaiden ohjattujen salivuorojen alentamiseen) nuorisopalvelut 17 000 € (summasta varataan 7 000 € 4H-yhdis-tyksen neuvojan palkkatukeen) ja kulttuuripalvelut 15 500 € (summasta varataan 4 000 € Kyösti ja Kalervo Kallion museotoiminnan tukemiseen ja 3 000 € avustusta MLL:n toiminnan tukemiseen). Kulttuuripalvelujen talousarvioon sisältyy tanssin perusopetuksen ostaminen Tanssiopisto Uusikuulta (6,66 h/vko, 8 400 €/v).

Nivalan kaupunki ostaa Nivalan Työpajasäätiöltä ostopalveluina Etsivä nuorisotyön (netto 10 000 €, jos AVI myöntää toimintaan noin 30 000 €:n avustuksen) ja Nuorten työpajapalvelut: Metallipaja, Kädenjälki-työpaja, yksilövalmentaja sekä uusina Digipaja ja Starttipaja (netto 261 822 €, jos AVI myöntää toimintaan noin 40 000€:n avustuksen).

Strategian toteuttaminen

Muun sivistystyön vastualueet huolehtivat osaltaan viihtyisästä ja virikkeellisestä asuinympäristöstä. Kaikille ikäryhmille tarjotaan mahdollisuuksia joko omaehtoiseen tai ohjattuun terveyttä ja elämänlaatua kohentavaan toimintaan. Nuorten Työpajatoiminta ja Etsivä nuorisotyö tukevat nuoria pääsemään opiskelu- ja työelämään. Kolmannen sektorin toimintaa tuetaan toiminta-avustusten lisäksi tarjoamalla kokoontumistiloja.

Toiminnalliset tavoitteet

Muun sivistystyön toiminnassa näkyy vahvasti itsenäisyyden ja kaupungin juhluvuoden tapahtumien järjestäminen.

Kirjaston tavoitteena on toteuttaa yleisten kirjastojen laatusuosituksia. Kirjaston hyllyremontin ja lattianpinnoitteen vaihtamisen suunnittelu aloitetaan ja toteutetaan seuraavana vuonna yhteistyössä tilapalvelujen kanssa. Kirjasto- ja nuorisopalvelut varautuvat uusien lakien tuomiin muutoksiin. Esim. kirjaston varausmaksuja ja käytösääntöjä on muutettava.

Kulttuuripalvelujen toiminnan pääpaino on itsenäisyyden ja kaupungin juhluvuoden toteuttamisessa.

Kulttuuripalvelut valmistavat yhdessä koulujen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa kulttuurikasvatussuunnitelman.

Nuorisopalvelut toteuttavat nuorten yhteisöllisyyttä vahvistavaa toimintaa yhteistyössä muiden nuorten parissa toimivien järjestöjen ja seurojen kanssa. Nivalan Työpajasäätiö tuottaa Nivalan kaupungille nuorten työpajapalvelut sekä etsivän nuorisotyön. Säätiö voi toteuttaa hankkeita tehtävänsä hoitamiseksi. Oppilaskuntien, Nuorisovaltuuston ja Lasten parlamentin toiminnalla annetaan lapsille ja nuorille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Koulujen nuorisotyöntekijälle on varattu rahoitus toukokuun 2017 loppuun asti.

Jokilatvan opiston opetuksen pääpaino on kädentaidoissa ja taideaineissa. Terveys- ja liikuntakasvatusta suunnataan laajalaisesti eri ikäryhmille. Jokilaaksojen musiikkiopiston tehtävänä on antaa laadukasta musiikinopetusta eri-ikäisille oppilaille ja antaa valmiuksia musiikkialan ammattiopintoihin.

Tunnusluvut

Kirjasto	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kirjaston kävijät (1000 henk.)	122	140	130	130	130	130
Lainaukset (1000 kpl)	209	220	215	215	215	215
Lainat/asukas	19,11	20	20	20	20	20
Aineistomääräraha euro/as	8,2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
Jokilatvan opisto/ Nivala						
€/asukas (netto)	5,77	5,18	5,47	5,47	5,47	5,47
opetustunnit	7 799	7 600	7 400	7 400	7 400	7 400
osallistujia	2 311	2 000	2 100	2 100	2 100	2 100
Jokilaaksojen musiikkiopisto						
Kustannukset €/asukas	13,2	14,6	14,2	14,5	14,5	14,5
Nivalan oppilaspaikkamäärä	82,5	85	85	85	85	85
Toiminnan piirissä	196	196	184	184	184	184
Menot €/oppilaspaikka sis.kotik.osuus	1 738,06	1 871,72	1 545	1 545	1 545	1 545
Tillarigallerian kävijämäärät	5 252	5 000	6 000	5 000	5 000	5 000
Nuorisotilan kävijämäärät	6 964	8 000	8 500	8 500	8 500	8 500
Etsivätoiminnan tavoitteet: asiakasta/vsi			200	200	200	200
Työpajatoiminnan tavoitteet: alle 30-vuotiasta nuorta pajajaksolla /vsi			77	96	96	96

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Muu sivistystyö tehtäväalue siirtyi 1.6.2017 hyvinvointitoimialalle. Talousarvion toteutuminen on esitetty hyvinvointilautakunnan osissa.

440 Muu sivistystyö	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	25 030	-18 070	6 960	6 959,96	0,00
Toimintamenot	-1 695 205	977 205	-718 000	-718 000,19	0,00
Toimintakate	-1 670 175	959 135	-711 040	-711 040,23	0,00

40 OPETUSLAUTAKUNTA

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Kaupungin koululaitokseen kuuluu 12 peruskoulua ja lukio. Varhaiskasvatus siirtyi 1.1.2016 lukien kaupungin sivistyspalveluihin. Nivala kuuluu Jokilaaksojen musiikkiopiston kuntayhtymään. Kaupungilla on sopimus kansalaisopistopalveluista Jokilatvan Opiston kanssa. Liikuntapalvelut tuotetaan ostopalveluna Liikuntakeskus Oy:n kautta. Kirjasto toimii Tiekkö-kirjastoverkossa. Etsivä nuorisotyö ja Nuorten työpajatoiminta ostetaan Nivalan Työpajasäätiöltä.

Nivala on Jokilaaksojen ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän (JEDU) kotipaikka. Yhtymään kuuluvassa NAO:ssa on n. 800 oppilasta. Nivalassa on Oulun yliopiston alueyksikkö, Oulun Eteläisen Instituutti, sekä yliopistollista koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoimintaa tekevä Kerttu Saalasti -säätiön kotipaikka. Tärkeänä yhteistyökumppanina toimii sosiaali- ja terveyspalveluja tuottava peruspalvelukuntayhtymä Kallio.

Opetus- ja kulttuuripalveluilla on iso merkitys väestön hyvinvoinnin ja elämänlaadun ylläpitämisessä sekä elinkeinoelämän osaamisen turvaamisessa. Taloudellinen epävarmuus ja sosiaaliset ongelmat heijastuvat lapsiin ja nuoriin, mikä tuo haasteita mm. opetuksen järjestämiseen ja tukitoimiin, oppilashuoltoon, kouluterveydenhuoltoon ja opinto-ohjaukseen.

Maakuntahallintoa suunniteltaessa on tärkeä pitää huoli lasten ja nuorten palveluista paikallisella tasolla. Kaupungin tehtäväkentän muuttuessa maakuntahallinnon myötä sivistyspalvelut tulevat jatkossa olemaan keskeisin osa kaupungin omaa toimintaa.

Strategian toteuttaminen

Kaupunki järjestää sivistyspalvelut lakien ja asetusten sekä määrärahojen puitteissa. Palveluja tuottaa osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö yhteistyössä eri organisaatioiden kanssa. Lakisääteiset peruspalvelut ovat kattavasti kaupunkilaisten saatavissa. Palvelut tuotetaan pääosin omana toimintana, mutta erityiskysymyksissä ja kuntarajoilla tarjottavissa palveluissa tehdään paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä täydennetään muiden tuottajien palveluilla ja yhteistyösopimuksilla. Muun sivistystyön palvelut ovat peruspalveluja, joka ennaltaehkäisevät terveydellisiä ja sosiaalisia ongelmia. Kumppanien kanssa järjestettävillä tapahtumilla lisätään kaupungin vetovoimaisuutta.

Toiminnalliset tavoitteet

Toimiala toteuttaa Nivalan kaupungin kaupunkistrategiaa. Kaupungin laatimat eri kehittämissuunnitelmat ja strategiat otetaan toiminnassa huomioon. Opetusta annetaan 13 koululla uusien opetussuunnitelmien mukaisesti. Osallistutaan alueellisiin ja valtakunnallisiin hankkeisiin.

Kuntalaisille on tarjolla harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia. Taiteen perusopetusta tarjotaan musiikissa, kuvataiteissa, teatteritaiteessa, tanssissa ja käsityössä. Kirjasto palvelee kaikkia ikäryhmiä. Järjestöjen ja seurojen toimintaa tuetaan kaupungin avustuksilla (liikuntapalvelut 22 400 €, kulttuuripalvelut 15 500 € ja nuorisopalvelut 17 000 €). Vuonna 2017 juhlitaan yhdessä Suomi 100 vuotta ja Nivala 150 vuotta. Juhlavuoden rahoitusta on varattu sekä sivistyslautakunnan että kaupungin hallituksen talousarviossa.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Sivistyslautakunta toimi 1.1.–31.5.2017. Uuden valtuustokauden alkaessa ja uuden hallintosäännön mukaisesti 1.8.2017 toimialasta on vastannut opetuslautakunta. Toimialalla on toteutettu kaupunkistrategiaa ja muita ohjaavia suunnitelmia. Toimiala on osallistunut aktiivisesti alueellisiin ja valtakunnallisiin hankkeisiin. Opetusta on annettu 12 peruskoulussa ja lukiossa. Varhaiskasvatusta on annettu viidessä kaupungin päiväkodissa ja perhepäivähoidossa. Lisäksi kaupungissa toimii yksityinen päiväkotiki kahdessa yksikössä. Muun sivistystyön tehtäväalue siirtyi 1.6.2017 lukien uudelle hyvinvoinnin toimialalle ja toteutuma on esitetty hyvinvointilautakunnan osiossa.

40 Opetuslautakunta	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	1 112 783	179 530	1 292 313	1 087 861,19	-204 451,77
Toimintamenot	-22 219 602	720 605	-21 498 997	-20 731 122,06	767 875,13
Toimintakate	-21 106 819	900 135	-20 206 684	-19 643 260,87	563 423,36

Hyvinvointipalvelut

570 HYVINVOINNIN HALLINTOPALVELUT

Tehtäväalueen vastuuyksikkö 570 käsittää hyvinvointilautakunnan toiminnan. Hyvinvointilautakunnan perustehtävät on määritelty kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä. Uusi hallintosääntö on otettu käyttöön 1.6.2017. Vastuuyksikkö huolehtii hyvinvointilautakunnan asiakirjahallinnosta ja arkistoinnista, asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä ohjeistaa ja valvoo muiden hyvinvointilautakunnan alaisten tehtäväalueiden (kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut, hyvinvointipalvelut, kirjastopalvelut). Lautakunta vastaa myös toimialansa palvelusopimusten valvonnasta. Lautakunta kokoontuu 3-5 kertaa talousarviovuoden 2017 aikana. Esittelijänä on hyvinvointijohtaja ja sihteerinä on aluksi hallintojohtaja ja myöhemmin hyvinvointikoordinaattori.

5703 Jokilatvan opisto

Jokilatvan kansalaisopisto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksia. Opetuksen saatavuus perustuu hajautettuun opetukseen ja kohtuullisiin kurssimaksuihin. Opisto tarjoaa kuvataiteen ja käsityön taiteen perusopetusta. Nivalan nettomaksuosuus 98 000 €. Kansalaisopiston toimintaa on keskitetty Nivalassa Kerttulan toimitiloihin. Koulu- ja kaupungin muut tilat ovat maksutta kansalaisopiston käytössä.

Jokilatvan opisto/ Nivala	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
€/asukas (netto)	5,77	5,44	5,47	8,78	5,47	5,47
opetustunnit	7 799	7 512	7 400	7 423	7 400	7 400
osallistujia	2 311	2 011	2 100	2 108	2 100	2 100

5704 Jokilaakson Musiikkiopisto

Jokilaaksojen musiikkiopisto vastaa Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaisesta opetuksesta. Nivalan maksuosuus 153 921 €, sisältää sijaintikuntaosuuden 22 596 €. Kokonaisoppilasmäärä on 184 oppilasta.

Jokilaaksojen musiikkiopisto	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannukset €/asukas	13,2	13,7	14,2	12,9	14,5	14,5
Nivalan oppilaspaikkamäärä	82,5	85	85	85	85	85
Toiminnan piirissä	196	167	184	191	184	184
Menot €/oppilaspaikka sis.kotik.osuus	1 738	1 753	1 545	1 655	1 545	1 545

5705 Tanssiopisto Uusikuu

Tanssin perusopetus ostetaan Tanssiopisto Uusikuulta (6,66 h/vko, 8 400 €/v). Maksuosuus on 31.5.2017 asti sisältynyt kulttuuripalvelujen talousarvioon.

5706 Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut ostetaan Nivalan Liikuntakeskus Oy:ltä, (v. 2017 244 081) vuosittain tarkastettavan palvelutasopäätöksen mukaisesti. Liikuntapalveluja tulee tuottaa liikunta- ja kuntalain sekä asetettujen tavoitteiden mukaisesti palvelujen tasapuolisesti kaikkia kuntalaisia.

5707 Etsivä nuorisotyö

Nivalan Työpajasäätiö tuottaa Nivalan kaupungille etsivän nuorisotyön. Säätiö voi toteuttaa hankkeita tehtävänsä hoitamiseksi.

Tunnusluvut

Etsivä nuorisotyö	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
asiakasta/vuosi		99	200	109	200	200

5708 Nuorten työpaja

Nivalan Työpajasäätiö tuottaa Nivalan kaupungille nuorten työpajapalvelut. Säätiö voi toteuttaa hankkeita tehtävänsä hoitamiseksi.

Tunnusluvut

Nuorten työpaja	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
alle 30-vuotiasta nuorta pajajaksolla /vuosi		51	77	54	96	96

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Hyvinvointilautakunta kokoontui yhteensä neljä kertaa ja käsitteli 32 varsinaista asiapykälää. Lautakunta on käsitellyt mm. talousarviot -17 ja -18, hyvinvointikertomustyön etenemistä, toimialan eri palvelujen järjestämistä, toimivallan delegointia, toimialan hankkeita. Hyvinvoinnin toimiala on ollut väkevästi mukana juhluvuoden suunnittelussa ja toteutuksessa. Tapah- tumien järjestämisessä on tehty yhteistyötä oman toimialan kesken, ostopalvelujen kanssa (liikuntapalvelut, musiikkiopisto, kansalaisopisto, tanssiopisto). Opetus- ja kasvatustalouden kanssa järjestettiin yhdessä ensimmäiset lasten itsenäisyys- juhlat kaupungintalolla.

Jokilatvan opisto järjesti vuonna 2017 opetusta 740 kurssilla yhteensä 19 414 tuntia. Nivalan osastossa opetusta järjestettiin 284 kurssilla yhteensä 7 423 tuntia. Opiskelijoita (netto) oli vuoden aikana koko opistossa yhteensä 4 615 ja Nivalan osas- tossa 2 108. Kaikkiaan kurssilaisia (brutto) oli koko opistossa 11 149 ja Nivalan osastossa 4 567. Nivalan nettomaksuosuus oli 95 473 euroa. Nettomaksuosuuden palautusta Nivalan kaupunki sai 2 430 euroa. Kerttulan vuokratkustannukset näkyvät talouden suunnitelmissa ja tuloksessa vuodesta 2017 alkaen.

Jokilaaksojen musiikkiopiston toimintatuotot toteutuivat pääsääntöisesti arvioidun mukaisesti lukuun ottamatta valtion- osuutta, jota saatiin n. 21 000€ arvioitua vähemmän. Toimintakulut toteutuivat arvioitua alhaisimpina; erityisesti henki- lösivukulujen, matkakulujen sekä aine-, tarvike- ja tavarasto- osalta. Em. johtuen oppilaspaikan hinta jäi ennakoitua pie- nemmäksi ja perussopimuksen mukaisesti ylijäämä palautetaan jäsenkunnille.

Vuonna 2017 Tanssiopisto Uusikuu järjesti opetusta Nivalassa 9,66 h/vko. Vuoden kokonaistuntimäärä oli 299 tuntia. Oppi- lasmäärä oli vuoden lopussa 91. Kustannukset olivat 9 363,96 euroa.

Liikuntapalvelut tuotettiin palvelusopimuksen ja talousarvion mukaisesti. Avustuksia jaettiin urheiluseuroille 19.080 euroa.

Avustukset €/asukas	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Liikunta	2,3	2,1	1,76

Säätiö toteutti Etsivä Nuoristoimintaa yhden työntekijän voimin. Nuorten työpajatoiminnan yksilövalmentaja - ja starttipajaohjaaja ovat toimineet etsivän työparina. Etsivä nuorisotyöntekijä tavoitti yhteensä 109 asiakasta.

Nivalan Työpajasäätiö hallinnoi sopimuksen mukaisesti nuorten työpajoja. Nuorten työpajatoimintaa toteutettiin neljässä työpajassa ja starttipajalla.

570 Hallintopalvelut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	0	0	0	13 215,23	13 215,23
Toimintamenot	0	-484 236	-484 236	-428 180,63	56 055,34
Toimintakate	0	-484 236	-484 236	-414 965,40	69 270,57

575 KULTTUURIPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Kulttuuripalvelut toteuttavat sekä yksilöä että yhteisöä vahvistavaa toimintaa tavoitteena antaa kaikille kaupungin asukkailla mahdollisuuksia yhteisöllisyyden kokemiseen ja sitä kautta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Nivalan kaupunkistrategian toteuttaminen

Kulttuuripalvelut huolehtivat osaltaan viihtyisästä ja virikkeellisestä asuinympäristöstä. Kaikille ikäryhmille tarjotaan mahdollisuuksia joko omaehtoiseen tai ohjattuun terveyttä ja elämänlaatua kohentavaan toimintaan.

Toiminnalliset tavoitteet

Kulttuuripalvelujen toiminnan pääpaino on itsenäisyyden ja kaupungin juhluvuoden toteuttamisessa. Kulttuuripalvelut valmistavat yhdessä koulujen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa kulttuurikasvatussuunnitelman. Kulttuuriavustuksia jaetaan 15 500 € (summasta varataan 4 000 € Kyösti ja Kalervo Kallion museotoiminnan tukemiseen ja 3 000 € avustusta MLL:n toiminnan tukemiseen).

Kulttuurituottaja osallistuu kaupunkimarkkinoinnin suunniteluun ja toteuttamiseen.

Tunnusluvut

Kulttuuripalvelut	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
Avustukset €/asukas		1,3	1,4	1,77		
Tillarigallerian kävijämäärät	5 252	3 384	6 000	4 816	5 000	5 000

5751 Juhlavuoden tapahtumat

Kulttuuripalveluilla on nettona 20 000 euron määrärahavaraus juhluvuoden varrella järjestettäviin juhluvuoden tapahtumiin.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Vuonna 2017 kulttuuripalveluiden tuottamien tapahtumien pääpaino oli Suomi 100- ja Nivala 150 juhluvuosien tapahtumien tuottamisessa. Vuoden aikana järjestettiin yhteensä 45 eri tapahtumaa. Kävijöitä tapahtumat keräsivät noin 27 000.

Juhlavuoden suurimpiin tapahtumiin kuuluivat Kainuun prikaatin valatilaisuus (helmikuu), Ylös Jerusalemiin pääsiäisvaellus (huhtikuu), lasten suurkuorotapahtuma (toukokuu), Kansalaisjuhla ja Nivala Arena (heinäkuu), alueellinen vanhusten viikon juhla (lokakuu), viidesluokkalaisille järjestetty lasten itsenäisyyspäivän juhla (marraskuu) ja itsenäisyyspäivän juhllaisuudet (joulukuu). Näiden lisäksi ympäri vuoden järjestettiin muita juhluvuoden tapahtumia sekä ns. perustoimintaan kuuluvia tapahtumia.

Juhlavuoden tiimoilta järjestettiin mm. useita konsertteja. Osa konserteista oli avoimia ja osa oli suunnattu suoraan tietylle kohderyhmälle, kun Juhani Korhosen haitarikonsertit palvelutaloissa. Juhlavuoden tapahtumissa kokeiltiin myös uudenlaisia tapahtumia, joita olivat mm. venäläinen talvirieha ja Katvala Room Escape.

Uikon Taikaa-tapahtumiin osallistuttiin niin taloudellisesti kuin tuotannollisesti.

Peruskoululaisille järjestettiin toukokuussa koulukonsertit Konserttikeskuksen kautta. Lukiolaisille esiintyi keväällä Kajaanin kaupunginteatteri esityksellä Veden muistista. Varhaiskasvatukseen väelle (päiväkodit ja esiopetus) esiintyi liikkuva lastenkulttuurikeskus Uulu esityksellä Koko Suomi soi. Lisäksi peruskoululaisille ja lukiolaisille tarjottiin juhluvuoden kunniaksi käynti Kyösti ja Kalervo Kallion museoon. Kapinaviikon ajan museoon oli vapaa pääsy myös muille kävijöille.

Tillarigalleriassa oli esillä 15 eri näyttelyä, joista neljä oli juhluvuoden näyttelyitä. Juhlavuoden päänäyttely oli Anna-Liisa Hakkaraisen Kehruumännyn salaisuus-näyttely. Kävijöitä Tillarigalleriassa oli vuoden aikana yhteensä 4816.

Elokuvia järjestettiin kevätkaudella, mutta kesän jälkeen ne päätettiin jättää pois kulttuuripalveluiden toiminnasta paikallisen yrittäjän elokuvatarjonnan alkamisen myötä.

Vuoden aikana kulttuuripalvelut oli mukana järjestämässä kolmia messuja (hyvinvointimessut, tatuointimessut ja Naisten messut). Kaksi jälkimmäistä saa jatkoa myös vuonna 2018.

Pääpiirteittäin tapahtumat ylittivät kävijämäärätavoitteet. Juhlavuoden tapahtumista selkeästi eniten väkeä keräsivät valatilaisuus, lasten suurkuorotapahtuma, Kansalaisjuhla ja Nivala Arena sekä itsenäisyyspäivän juhllaisuudet.

Tapahtumia järjestettiin kokonaan kulttuuripalveluiden tuottamina sekä yhteistyössä eri yhteistyökumppaneiden kesken. Keskeisimpiä yhteistyökumppaneita olivat Liikuntakeskus Uikko, Nivalan Yrittäjät ry, Nivalan seurakunta, Nivalan koulut, MLL, 4H, vanhus- ja vammaisneuvosto, Nivala-seura sekä kaupungin muut toimialat. Lisäksi teatterimatkoja järjestettiin yhdessä Sievin kunnan vapaa-aikapalveluiden kanssa.

Yhteistyötä jatkettiin jo aiempien yhteistyökumppaneiden kanssa mutta mm. 4H:n kanssa yhteistyötä tiivistettiin entisestään.

Alueen kulttuuritoimijoilla oli aikomus järjestää yhteinen juhluvuoden konserttikiertue, mutta tämä peruuntui aikataulusyistä johtuen.

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa työstettiin alkuvuodesta mutta juhluvuodesta ja toimialamuutoksesta johtuen sen toteutus jäi. Kulttuurikasvatussuunnitelma työstetään loppuun ja viimeistellään alkuvuodesta 2018.

Lystipoloku -hanke

Lystipolokua varten saatiin Taiteen edistämiskeskukselta (Taike) 18 000 € avustus. kaupungin omarahoitussuos oli 4 500 €. Avustuksen turvin Lystipoloku-hankkeelle palkattiin hanketyöntekijä, joka yhdessä kulttuurituottajan kanssa huolehti hankkeen ja Lystipolun toteuttamisesta. Hankkeen tiimoilta järjestettiin kolme avointa työpajaa, joilla edesautettiin Lystipolun teosten valmistumista, kaupungin viihtyvyyden lisäämistä sekä kuntalaisten osallisuuden lisäämistä. Näiden lisäksi päiväkoille tarjottiin hankkeen kautta taidepajoja, joissa lapset pääsivät ammattilaistaiteilijoiden ohjauksella tutustumaan eri tekniikoihin ja valmistamaan taidetta Lystipolulle. Hankkeen avulla Lystipolun yleistä ilmettä (kyllit, opasteet) pystyttiin parantamaan, samoin kuin avajaisia laajentamaan. Hankkeen raportointi tehdään huhtikuun 2018 loppuun mennessä ja sen lopputuotteena on Lystipoloku-opas, jonka avulla vastaava ympäristötaidepolku on mahdollista toteuttaa. Tällä halutaan antaa toimiva toimintamalli myös muualle ja näin jakaa taiteen hyvinvointivaikutuksia yli kuntarajojen.

Kaupungin markkinointia lähdettiin uudistamaan kaupunkistrategian mukaisesti helmikuussa 2017 yhteistyössä mainos- ja viestintätoimisto Creamedian kanssa. Creamedia järjesti kevään aikana neljä työpajaa, joissa käytiin läpi sillä hetkellä tehtävää markkinointia, mihin suuntaan sitä haluttiin kehittää ja mitä Nivalan heikkoudet ja vahvuudet markkinoinnin ja viestinnän näkökulmasta ovat. Mukana työpajoissa oli laaja joukko eri alojen edustajia: mukana oli kaupungin päättäjiä ja työntekijöitä, yrittäjien edustajia, koulujen edustajia (sivistyspalvelut, lukio, Jedu), tytäryhtiöt ja paikallisia nuoria. Työpajojen perusteella Creamedia loi kaupungille markkinointisuunnitelman, markkinoinnin vuosikellon ja suunnitelman jatkotoimenpiteistä. Markkinoinnin pääfokuksiksi nostettiin kolme pääkohderyhmää, jotka olivat perheet, yrittäjät ja nuoret. Näiden kolmen pääkohderyhmän ympärille Creamedian kanssa suunniteltiin markkinointikampanjat, joiden toteutus aloitettiin vuoden 2017 aikana.

Yksi näkyvimmistä kaupunkimarkkinoinnin uudistamisen toimenpiteistä oli graafisen ilmeen ja nettisivujen uudistus. Graafinen ilme otettiin käyttöön kaupungin ja sen tytäryhtiöiden viestinnässä. Nettisivujen uudistuksessa otettiin uuden ilmeen lisäksi erityisesti huomioon sivujen käyttäjäystävällisyys ja toimivuus mobiililaitteissa. Perheille ja yrittäjille suunnatut markkinointikampanjat ja niiden sisällöt tuotiin myös nettisivuille.

Kulttuuripalveluiden sosiaalisen median tilit muutettiin Nivalan kaupungin sosiaalisen median tileiksi. Tämä tehtiin siksi, että ko. tileillä oli jo valmiiksi paljon seuraajia ja niiden sisältöä päivitettiin aktiivisesti. Seuraajia tileillä oli vuoden loppuun mennessä Facebookissa 773 ja Instagramissa 215.

Medianäkyvyys Nivalan osalta kasvoi vuonna 2017, etenkin printtimedioissa. Keski-Pohjanmaa konsernin lehdissä oli vuoden aikana 1500 juttua, joissa Nivala on mainittu. Lisäksi Kaleva huomioi Nivalan tapahtumia printtijulkaisussa ja digijulkaisuisaan. Nivalan 150-vuotis juhllallisuuksilla ja Nivala Areenalla oli laaja näkyvyys ilmoituksin ja lehtijutuun Keski-Pohjanmaa konsernin lehdissä. Nivala Areenan tiimoilta Keski-Pohjanmaan Facebook-sivuilla pyöri some-kampanja, joka ei kuitenkaan ottanut haluttua tuulta alleen. Muuten kaupungin näkyvyys kehittyi vuoden aikana erinomaiseen suuntaan.

Kaupunkimarkkinoinnin tueksi perustettiin markkinointi- ja viestintätiimi, joka suunnittelee ja toteuttaa kaupunkimarkkinointia. Ryhmään kuuluvat hallintojohtaja, hyvinvointijohtaja, it-päällikkö, kulttuurituottaja, hyvinvointikoordinaattori, hallituksen edustaja, yrittäjien edustaja ja tytäryhtiöiden edustajat.

Kulttuuriavustuksia jaettiin yhteensä 19 150 €.

575 Kulttuuripalvelut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	0	25 730	25 730	16 622,26	-9 107,74
Toimintamenot	0	-116 895	-116 895	-115 968,72	926,37
Toimintakate	0	-91 165	-91 165	-99 346,46	-8 181,37

580 NUORISOPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nuorisopalvelut toteuttavat sekä yksilöä että yhteisöä vahvistavaa toimintaa tavoitteena antaa kaikille kaupungin nuorille mahdollisuuksia yhteisöllisyyden kokemiseen ja sitä kautta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Nuorisopalvelut varautuvat toiminnoissaan uudistuvan Nuorisolain tuomiin muutoksiin. Monialainen työryhmä toimii nuorisolain ja lastensuojelulain mukaisena paikallisena monialaisena viranomaisyhteistyöverkostona. Nuorisoavustuksia jaetaan 17 000 € (summasta varataan 7 000 € 4H-yhdistyksen neuvojan palkkatukeen).

Strategian toteuttaminen

Nuorisopalvelut huolehtivat osaltaan viihtyisästä ja virikkeellisestä asuinympäristöstä. Nuorille ja lapsille tarjotaan mahdollisuuksia joko omaehtoiseen tai ohjattuun terveyttä ja elämänlaatua kohentavaan toimintaan.

Toiminnalliset tavoitteet

Nuorisopalvelut toteuttavat nuorten yhteisöllisyyttä vahvistavaa toimintaa yhteistyössä muiden nuorten parissa toimivien järjestöjen ja seurojen kanssa. Oppilaskuntien, Nuorisovaltuuston ja Lasten parlamentin toiminnalla annetaan lapsille ja nuorille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

5801 Nuorisotila

Nuorisopalvelut vastaa nuorisotila Kulmauksen toiminnasta.

Tunnusluvut

Nuorisopalvelut	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Avustukset/as.		1,1	1,5	1,56		
Nuorisotilan kävijämäärät	6 964	7 432	8 000	6 878	8 500	8 500

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Nuorisopalvelut

Nuorisotyötä on tänä vuonna painotettu enemmän yläkouluikäisiin. Koulupäivystyksiä on ollut kolmesti viikossa ja välitunti-toimintaa mahdollistettu. Tapahtumia on vuoden aikana nuorille järjestetty 22 kappaletta ja niissä on ollut osallistujia enemmän kuin edellisvuonna. Nuorisotyössä on painotettu matalankynnyksen toimintaa myös tarjoamalla nuorille halukkaille ilmaisia mahdollisuuksia tutustua eri harrastusmuotoihin kuten uinti, keilaus ja biljardi. 4H yhdistyksen kanssa aloitettiin nuorille suunnattu moottoripajatoiminta.

Nuorisopalvelut järjesti yksin ja yhteistyössä nuorisovaltuuston, kulttuuripalvelujen, Liikuntakeskuksen, kasvatus- ja koulutuspalveluiden, Niva-Kaijan koulun, lukion ja seurakunnan kanssa nuorille yhteensä seitsemäntoista tapahtumaa ja viisi retkeä Nivalan ulkopuolelle. Tapahtumissa oli n. 1800 osallistujaa ja retkille osallistui 240 nuorta. Kesällä nuorisopalvelut järjestivät yhdessä 4H-yhdistyksen kanssa päiväleirejä lapsille, joihin osallistui 107 lasta.

Talousarviossa oli varattu raha keväälle 2017 koulunuorisotyöhön. Yläkoululla oli kevään aikana ohjattua välituntitoimintaa kerran viikossa. Yläkoululaisille oli myös sähkökerho kerran viikossa kevään 1.1.2017- 1.6.2017 välisenä aikana. Syksyllä 2017 toimintaa on jatkettu nuoriso-ohjaajan toimesta ilman erillistä määrärahaa. Yläkoululla on ollut nuoriso-ohjaajan päivystyspäivät maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 8-16. Noina päivinä on ollut teemavälitunteja, ohjattuja pelejä ja muuta aktiviteetteja välitunnilla. Nuorisotyön päivystyspäivinä on ollut mahdollisuus pienryhmätoimintaan ja yksilökeskusteluihin. Nuoret ovat löytäneet tämän ja päivystystoiminta on löytänyt paikkansa koulun arjessa.

Keväällä 2017 nuorisopalvelut järjesti koulukäynnit kaikille alakouluille. Koulukäynneillä kerrottiin nuorisotilan toiminnasta.

Nuorisotyöavustuksia jaettiin 16 845 € (1,56€/as.)

Nuorisovaltuusto

Uusi nuorisovaltuusto aloitti toimikautensa 1.1.2017. Varsinaisia jäseniä nuorisovaltuustossa 17 ja varajäseniä kolme. Kokouksia oli vuonna 2018 yhdeksän. Nuorisovaltuustolla on edustajat kaupungin eri lautakunnissa ja kaupunginvaltuustossa.

Nuorisovaltuusto oli mukana järjestämässä nuorille Mopomiitti -tapahtumaa ja UV-Bileet. Nuorisovaltuustolle järjestettiin oma kehittämis- /koulutusilta 7.12.2017 nuoriso-ohjaajan ja projektityöntekijän yhteistyössä. Osallistujia oli 18 ja ilta oli onnistunut.

Metsä vastaa niin kuin sinne huudetaan -hanke

Hankkeen kohderyhmänä oli nuorisolain mukaan alle 29-vuotiaat nuoret. Pääpaino kohdistui nuorisovaltuuston toiminta-alueeseen eli yläkoululaisiin ja toisen asteen opiskelijoihin sekä nuorisotilalla käyviin lapsiin ja nuoriin. hankkeen kokonaiskustannukset olivat 22 000 euroa, johon saatiin Pohjois-Suomen AVI:n rahoitusta 16 500 euroa. Kaupungin omarahoitusosuus oli 5 500 euroa. Hankkeeseen palkattiin työntekijä 1.6.-31.12.2017

Hankkeen tavoitteet ja toiminta

1. Nuorisovaltuuston ja paikallisten nuorten dialogin parantaminen
  - nuorten oma Nivala Areena 30.5.2017
  - Uikon taikaa nuorten päivä 13.7.2017
  - kehittämisilta 7.12.2017
2. Vaikutusmahdollisuudet nuorten oman ympäristön parantamiseen
  - pihan kaunistaminen nuorisotilalla
  - tapahtumia SyysTsemballot (rakentamista ja tekemistä kierrätysmateriaalista), piknik, vaihtokirppis, joululahjapaja, viikkokisat ympäristöaiheista
  - nuorisotilalle kierrätyspisteet
3. Nuorisotilan tiedotuspisteiden uusiminen

Nuorisotila Kulmaus

Nuorisotila Kulmaukseen ovat tervetulleita kaikki nuoret alakoululaisista ylöspäin. Nuorisotilalla on toimintaa tammikuusta kesäkuuhun ja elokuusta joulukuuhun. Tila on avoinna maanantaista perjantaihin. Nuorisotilan aukioloaikoja on porrastettu ikäkausittain. Maanantai on kaikille avoin päivä, tiistai ja torstai ovat olleet yläkoululaisten päiviä, keskiviikkoisin ja perjantaisin on iltapäivästä 3-6 luokkalaisten vuoro ja sen jälkeen vanhempien nuorten vuoro. Koulujen loma-aikoina Kulmaus on avoinna kaikille nuorille. Nuorisotila oli auki vuonna 2017 226 päivää. Kävijöitä tilalla oli 6 878. Nuorisotilalla on sekä vapaata että ohjattua toimintaa vuoden aikana. Ohjattua toimintaa järjestetään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

580 Nuorisopalvelut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	0	16 500	16 500	18 036,36	1 536,36
Toimintamenot	0	-135 100	-135 100	-113 601,88	21 497,76
Toimintakate	0	-118 600	-118 600	-95 565,52	23 034,12

585 HYVINVOINTIPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Hyvinvointipalvelut toteuttavat sekä yksilöä että yhteisöä vahvistavaa toimintaa tavoitteena antaa kaikille kaupungin asukkaille mahdollisuuksia yhteisöllisyyden kokemiseen ja sitä kautta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Hyvinvointipalvelut aloittaa 1.6.2017 omana tehtäväalueenaan.

Strategian toteuttaminen

Hyvinvointipalvelut huolehtivat osaltaan viihtyisästä ja virikkeellisestä asuinympäristöstä. Nuorille ja lapsille tarjotaan mahdollisuuksia joko omaehtoiseen tai ohjattuun terveyttä ja elämänlaatua kohentavaan toimintaan.

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvinvointipalveluihin palkataan hyvinvointikoordinaattori, jonka pääasiallisena työnä syksyllä 2017 on käynnistää Nivalan kaupungin hyvinvointikertomuksen teko, aloittaa ehkäisevän päihdetyön suunnitelman teko, koordinoida valitun vanhusvammaisneuvoston työtä, luoda kontaktit kolmannen sektorin toimijoihin. Työssä hyödynnetään Pohjois-Pohjanmaan liiton Arjen turvaa -hankkeen kautta saatuja ideoita. Lisäksi kartoitetaan ja suunnitellaan hyvinvoinnin toimialan eri hankkeita ja eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Hyvinvointikoordinaattori osallistuu kaupunkimarkkinoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

5851 Ehkäisevä päihdetyö

Osallistutaan kansalliseen ehkäisevään päihdetyön viikkoon marraskuussa. EPT-viikon teemana on ikäihmisten päihteidenkäytön puhekeskiöt. Aloitetaan Nivalan ehkäisevän päihdetyön suunnitelman teko.

5852 Vanhus- ja vammaisneuvosto

Vanhus- ja vammaisneuvosto on kaupungin ja sen alueella toimivien vanhusten ja vammaisten, heidän omaistensa ja järjestöjen yhteistyöelin kaupungissa. Kaupunginhallitus nimeää vanhus- ja vammaisneuvoston toimikauttaan vastaavaksi ajaksi. Vanhus- ja vammaisneuvoston tehtävänä on mm. tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja kaupungin sekä Peruspalvelukuntayhtymä Kallion eri viranomaisille vammaisuuteen ja vanhusten hoitoon liittyvissä asioissa. Vanhusviikon alueellinen tapahtuma on järjestetty Kallion -alueella olevissa kunnissa vuorotteluperiaatteella. Alueellinen vanhusviikon juhla järjestettiin Nivalassa viimeksi vuonna 2013 ja seuraavan kerran juhla järjestetään Nivalassa vuonna 2017. Vanhus- ja vammaisneuvosto on aktiivinen toimija vanhusviikon alueellisen tapahtuman järjestämisessä.

5853 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä

Hyvinvointilautakunta miettii syksyn 2017 aikana hyte-työryhmän roolia ja kokoonpanoa Nivalan kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Hyvinvointikoordinaattori aloitti työnsä syyskuussa 2017. Hyvinvointipalveluissa aloitettiin laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen, ja sen valmistuminen aikataulutettiin touko-kesäkuulle 2018. Hyvinvointipalvelut laati ja jätti yhteistyössä liikuntapalvelujen kanssa hakemuksen liikunnallisen elämäntavan paikallisiin kehittämisavustuksiin Aluehallintavirastolle. Hyvinvointipalvelut oli eri yhteyksissä kuten Konekapinassa, järjestöillä ja järjestöjen omissa tapaamisissa ja loi kontakteja kaupungin eri toimialojen, oman toimialan sekä kolmannen sektorin toimijoihin. Hyvinvointipalvelut osallistui ja koordinoi Voimaa vanhuuteen - tutuksi ja tavaksi - kärkihanketta Nivalassa yhdessä liikuntapalvelujen kanssa. Hyvinvointipalvelut kokosi ikäihmisten liikuntakalenterin, toteutti Kyläluuta -kampanjan ja leikkimielisen kilpailun Nivalan kylien välille sekä osallistui kaupunkimarkkinoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen MARVI-tiimissä.

Ehkäisevän päihdetyön viikolla järjestettiin Otetaan päihteet puheeksi - koska on hyvä hetki -tapahtuma yhteistyössä Kallion A-Klinikan ja Nuorisoseuran kanssa, Ehyt ry:n Ensihuoli -koulutus sekä kirjaston näyttely ja esitteiden jako. Ehkäisevän päihdetyön rakenteiden suunnittelu ja valmistelu aloitettiin.

Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontui kolme kertaa (kaksi kertaa edellisen valtuustokauden kokoonpanolla, yhden kerran uuden valtuustokauden kokoonpanolla) vuoden 2017 aikana. Vanhus- ja vammaisneuvosto suunnitteli ja toteutti yhteistyössä kulttuuripalvelujen ja alueen järjestöjen kanssa alueellisen (Alavieska, Nivala, Sievi, Ylivieska) Sukupolvet yhdessä - vanhusten viikon juhlan 7.10.2017 Nivalassa, antoi pyydettyjä lausuntoja Kallion ikäneuvostolle ikääntyvien hyvinvointisuunnitelmaan sekä Nivalan kaupungin viranomaisille hallintosäännön uudistamiseen liittyen.

Hyte-työryhmä kokoontui neljä kertaa (kolme kertaa edellisen valtuustokauden kokoonpanolla, yhden kerran uuden valtuustokauden kokoonpanolla) vuoden 2017 aikana. 1.1.-31.5.2017 toiminut Hyte-työryhmä koordinoi kesän Pyöräilykampanjan järjestämisen sekä oli yhtenä järjestäjä Lystipolku- tapahtumassa. Hyvinvointilautakunnan alaisuuteen perustettu uusi Hyte-työryhmä kokoontui yhden kerran syksyn aikana ja se koostuu toimialajohtajista täydennettynä hyvinvointikoordinaattorilla. Hyte-työryhmän tehtävänä on ottaa kantaa hyvinvointikertomukseen, ehkäisevän päihdetyön malliin sekä hyvinvointisopimukseen.

585 Hyvinvointipalvelut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintamenot	0	-36 750	-36 750	-22 771,89	13 978,34
Toimintakate	0	-36 750	-36 750	-22 771,89	13 978,34

590 KIRJASTOPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Kirjastopalvelut toteuttavat sekä yksilöä että yhteisöä vahvistavaa toimintaa tavoitteena antaa kaikille kaupungin asukkaille mahdollisuuksia yhteisöllisyyden kokemiseen ja sitä kautta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Kirjastopalvelut varautuvat toiminnoissaan uudistuvien esim. kirjaston varausmaksuja ja käyttösääntöjä on muutettava. Kirjastolakien tuomiin muutoksiin.

Strategian toteuttaminen

Kirjastopalvelut huolehtivat osaltaan viihtyisästä ja virikkeellisestä asuinympäristöstä. Kaikille ikäryhmille tarjotaan mahdollisuuksia joko omaehtoiseen tai ohjattuun terveyttä ja elämänlaatua kohentavaan toimintaan.

Toiminnalliset tavoitteet

Kirjaston tavoitteena on toteuttaa yleisten kirjastojen laatusuosituksia. Kirjaston hyllyremontin ja lattiapinnoitteen vaihtamisen suunnittelu aloitetaan ja toteutetaan seuraavana vuonna yhteistyössä tilapalvelujen kanssa. en tuomiin muutoksiin.

Tunnusluvut

Kirjasto	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kirjaston kävijät (1000 kpl)	122	140	130	130	130	130
Lainaukset (1000 kpl)	209	220	215	215	215	215
Lainat/asukas	19,11	20	20	20	20	20
Aineistomääräraha euro/as	8,2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Kirjasto otti kesäkuun alussa käyttöön Tiekön yhteiset käyttösäännöt ja -maksut. Niiden tavoitteena on yhtenäistää ja tasa-arvoistaa alueen kirjastopalveluja. Useamman vuoden jälkeen saatiin täyttää lasten ja nuorten kirjastonhoitajan toimi, mikä näkyi välittömästi kirjastossa, kouluilla ja päiväkodeissa järjestettyjen tapahtumien ja kirjastonkäytön opetuksen määrässä (Esim. Liikkuva koulu - vinkkaukset). Kirjasto aloitti Eskarit ensin - hankkeen, jonka tavoitteena on edistää kohderyhmänä olevan Raitalan esikoulun oppilaiden lukuharrastusta. Lukuvuoden ajan kirjasto antaa joka viikko Raitalan kahdelle ryhmälle tehostetusti lukuharrastusta edistävää tarjontaa ja keväällä arvioidaan testien perusteella vaikuttaako annettu tarjonta. Arvioinnin verrokkina toimii Junttilan koulun eskarit. Heidän ryhmälle ei anneta tarjontaa ja arvioinnissa katsotaan poikkeavatko kaikkien ryhmien tulokset toisistaan.

Kirjasto toimi tiiviissä yhteistyössä kulttuuri-, hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen kanssa (esim. Escape-room Katvalassa, Sata sanaa ja muutama satu -tapahtuma nuorisotilalla, osallistuminen vapaa-aikamessuille Uikossa, ehkäisevän päihdetyön viikon tapahtumat kirjastolle). Kirjastoauto Kirmaus palveli tavoitteidensa mukaisesti kouluja, päiväkoteja, palvelutaloja sekä sivukylän asukkaita. Kirjastoautonkuljettaja-virkailija järjesti eskarit-hankkeen satu- ja vinkkaustuokioita kirjastoautossa joka toinen viikko. Kirjastoauto osallistui myös Taito Keskipohjanmaan Kätevä-hankkeeseen. Siinä käsityöneuvoja kulki kirjastoauton mukana reiteillä.

Kirjasto hankki vuonna 2016 lainausautomaatin, hävikinestoportit ja osan RFID-tasolukijoista. Osa tasolukijoista ja RFID -tunnisteet hankittiin vuonna 2017. Lainausautomaatin ja hävikinestojärjestelmän (rfid-tunnisteet ja portit) käytön vaikutus alkoi näkyä vasta vuonna 2017, sillä silloin päästiin käyttämään laitteita monipuolisesti. Asiakkaat ottivat automaatin hyvin vastaan ja laitteen käytön opetus jatkuu edelleen. Aluksi siirtyminen uuteen tekniikkaan tuotti lisätyötä, sillä aineisto tuli varustaa RFID -tunnisteilla. RFID-tunnisteiden laitto aloitettiin ensiksi DVD-levyistä ja äänikirjoista ja vuoden loppuun mennessä oli saatu laitettua tunnisteet av-aineiston lisäksi lasten- ja nuorten aineistoon sekä aikuisten kertomakirjallisuuteen. Kirjastolla oli DVD-levyjen sisällöt tiskin laatikossa ja sisältö laitettiin koteloon lainaushetkellä. RFID-tunnisteiden myötä päästiin eroon yhdestä asiakaspalvelua hidastavasta työvaiheesta. RFID-tunnisteiden laittaminen jatkuu vuodelle 2018.

Kirjasto valmistautui kevästä 2017 saakka lainausosaston kaluste-, lattia- ja sähköremonttiin. Vaikka varmuutta remontin toteutumisesta ei ollut, henkilökunta mietti yhdessä arkkitehti Unni Iwanczukin kanssa lainausosaston kaluste- ja värisuunnitelmaa. Lupa remonttiin annettiin kaupunginvaltuuston talousarviokäsittelyssä syksyllä 2017.

Kirjaston kokonaislainaus pysyi entisellään, fyysiset käynnit vähentyivät -2,68 %, mikä osittain edelleen johtuu musiikkiopiston suurten ryhmien siirtymisestä Kerttulaan.

Kirjasto	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kirjaston kävijät (1000 henk.)	122	140	114	140	111
Lainaukset (1000 kpl)	209	220	207	220	206
Lainat/asukas	19,11	20	18,9	20	18,9
Aineistomääräraha euro/as	8,2	8,3	7,86	8,3	8,5
Kustannukset /as	48		51		52

590 Kirjastopalvelut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	0	31 440	31 440	11 557,23	-19 882,81
Toimintamenot	0	-352 106	-352 106	-331 873,08	20 233,03
Toimintakate	0	-320 666	-320 666	-320 315,85	350,22

50 HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Talousarvion 2017 toiminnalliset tavoitteet hyvinvoinnin toimialalle 1.6.-31.12.2017

Hyvinvoinnin toimialan palvelut toteuttavat sekä yksilöä että yhteisöä vahvistavaa toimintaa tavoitteena antaa kaikille kaupungin asukkaille mahdollisuuksia yhteisöllisyyden kokemiseen ja sitä kautta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Hyvinvoinnin toimialan palveluja tuotetaan omana toimintana 1.6.2017 alkaen (aiemmin muu sivistystyö) kirjastopalveluina, kulttuuripalveluina, nuorisopalveluina sekä 1.6.2016 alkaen hyvinvointipalveluina. Kirjasto toimii alueellisessa Tiekkö-kirjastoverkossa. Ostopalveluina tuotetaan musiikkiopisto (Jokilaaksojen musiikkiopiston kuntayhtymä), liikuntapalvelu (Liikunta-keskus Oy), etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta (Nivalan työpajasäätiö).

Hyvinvoinnin toimialalla on iso merkitys väestön hyvinvoinnin ja elämänlaadun ylläpitämisessä. Palveluja tuottaa osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö yhteistyössä eri organisaatioiden kanssa. Hyvinvointipalvelut ovat peruspalveluja, joilla ennaltaehkäistään terveydellisiä ja sosiaalisia ongelmia. Kumppanien kanssa järjestettävillä tapahtumilla lisätään kaupungin veto-voimaisuutta. Tärkeänä yhteistyökumppanina toimii sosiaali- ja terveystyöpalveluja tuottava peruspalvelukuntayhtymä Kallio.

Toiminnalliset tavoitteet

Toimiala toteuttaa Nivalan kaupungin kaupunkistrategiaa. Kaupungin laatimat eri kehittämissuunnitelmat ja strategiat otetaan toiminnassa huomioon. Osallistutaan alueellisiin ja valtakunnallisiin hankkeisiin. Kuntalaisille on tarjolla harrastusmahdollisuuksia. Taiteen perusopetusta tarjotaan musiikissa, kuvataiteissa, teatteritaiteessa, tanssissa ja käsityössä. Kirjasto palvelee kaikkia ikäryhmiä. Järjestöjen ja seurojen toimintaa tuetaan kaupungin avustuksilla (liikuntapalvelut 22 400 €, kulttuuripalvelut 15 500 € ja nuorisopalvelut 17 000 €). Vuonna 2017 juhlitaan yhdessä Suomi 100 vuotta ja Nivala 150 vuotta. Juhlavuoden rahoitusta on varattu kaupunginhallituksen talousarvioon.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Toimialalla on toteutettu kaupunkistrategiaa ja muita ohjaavia suunnitelmia. Kaupunkilaisille on tarjottu omana toimintana kirjasto-, nuoriso-, hyvinvointi- ja kulttuuripalveluja. Ostopalveluna on tuotettu liikuntapalvelut (Nivalan Liikuntakeskus Oy), musiikkiopistotoiminta (Jokilaakson musiikkiopisto), kansalaisopistotoiminta ja taiteen perusopetus (Jokilatvan Opisto) ja tanssin perusopetus (Tanssiopisto Uusikuu). Kaupunki on tukenut järjestöjen, seurojen ja yhdistysten toimintaa kulttuuri-, nuoriso- ja liikunta-avustuksilla (perus- ja kohdeavustus). Avustuksia jaettiin yhteensä 55 075 €.

Avustukset €/asukas	TP 2016	TA 2017	TP 2017
yhteensä	4,9	5,2	5,1

50 Hyvinvoinnin toimiala	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	0	73 670	73 670	59 431,08	-14 238,96
Toimintamenot	0	-1 125 087	-1 125 087	-1 012 396,20	112 690,84
Toimintakate	0	-1 051 417	-1 051 417	-952 965,12	98 451,88

Tekniset palvelut

600 VIRANOMAISPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Viranomaispalveluiden tehtävänä on valvoa rakennustoimintaa sekä ympäristön- ja luonnonsuojelua yleisen edun kannalta sekä valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä, päättää ja valvoa kunnan toimivaltaan kuuluvista ympäristöluvista sekä valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa.

Viranomaispalveluiden tehtäviin kuuluu myös jätevesien käsittelyn valvonta, maa-aineslupien käsittely ja ottamisen valvonta, jätelain valvonta sekä lisäksi käsitellä poikkeamiset rakentamisesta tai muuta toimenpidettä koskevista säännöksistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista.

Rakennusvalvonta vastaa myös rakennus- ja huoneistorekisterin ylläpidosta. Korjausavustusten myöntäminen on siirretty ARA:lle.

Rakennusvalvonnan rakennusvalvonta- ja karttaohjelma on vaihdettu Kunta Net - ohjelmistosta Sito Oy:n selain-pohjaiseen Louhi- ohjelmaan. Rakennusvalvonnan viranomaistaksa on uusittu ja otettu käyttöön. Kaikki rakentamiseen ja kaavoitukseen liittyvät poikkeamiset ovat siirtyneet kunnan rakennusvalvonnan ratkaistavaksi. Ympäristösuojelulain mukaisten ympäristölupien valvonta ja tarkastukset käynnistyvät täysipainotteisesti vuoden 2018 aikana aiemmin hyväksytyin valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvonnan kustannukset pyritään kattamaan valvontamaksuilla. Talousarviossa on varauduttu ostamaan ympäristölupien valvontaan tarvittavat resurssit laaditun ostopalvelusopimuksen mukaisesti Ylivieskan kaupungilta. Nivalan kaupunki osallistuu Kalajoen vesienhoitoryhmän toimintaan laaditun yhteistoimintasopimuksen mukaisesti noin 500 €:n rahoitusosuudella.

Strategian toteuttaminen

Kaupungin strategiaa toteutetaan ja toiminta mitoitetaan tarvetta vastaavasti.

Toiminnalliset tavoitteet

Rakennus-, ympäristö-, ja maa-aineslupien myöntäminen. Rakennusrekisterin virheiden korjaamista jatketaan töiden ohessa. Louhi kuntapalvelimen kautta rekisterin korjaaminen on helpottunut. Puututaan luvattomaan rakentamiseen. Rakennuslupien hakemista sähköisesti Lupapisteen kautta tehostetaan.

Rakennuslupa-arkistointi muutetaan osoiteperusteiseksi nykyisen rakennuslupanumeroon perustuvan hakemiston sijaan ja samassa yhteydessä arkistosta seulotaan ja hävitetään lupien liitteenä oleva ei pysyvästi säilytettävä materiaali. Muutos helpottaa mahdollisen tulevan sähköiseen arkistointiin käyttöönottamista ja tulevaisuudessa lupien löytymistä. Selvitetään kiinteistöverotuksen piirissä olevien rakennusten ajantasaisuutta vertaamalla verottajan rakennusrekisteriä kunnan rakennusrekisteriin.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TA 2018	TS 2019
Tuottojen osuus toimintakuluista %:na		43	50	56	40	40
Rakennusvalvonta		51	36	51	60	60
Ympäristö		23	51	39	12	12
Viranomaispalveluiden kate euroa/as	18,5	17,4	14	7	17	17
Suoritettavat katselmuksat kpl	280	280	350	262	350	350
Myönnetty:						
Rakennusluvut	138	116	160	138	160	160
Toimenpideluvut	59	69	60	56	60	60
Maa-ainesluvut	1	1	2	1	2	2
Ympäristöluvut	2	3	4	3	4	4
Suunnittelutarvepäätökset	9	8	20	10	20	20

Maankäyttöprosessi

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Maakuntakaavan 1-vaihekaava jossa käsitellään mm. soidenkäyttöä, tuulivoima-alueita, kaupan palveluverkkoa ja aluerakennetta että liikennejärjestelmää koskevia merkintöjä, on vahvistettu ympäristöministeriössä. Maakuntakaavan 2-vaihekaavassa, joka on ehdotusvaiheessa, käsitellään kulttuuriympäristöä, maaseudun asutusrakennetta, virkistys- ja matkailua, seudullisia jätteenkäsittelyalueita ja seudullisia ampumaratoja. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat tehtyjen inventointien mukaan laajenemassa merkittävästi, kattaen käytännössä kaikki suurimmat peltoaukeat mukaan lukien kaupungin keskustaajaman. Maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittely ajoittuu vuoden 2016 loppuun. Pohjois-Pohjanmaan liitolla on tekeillä opas "Arki arvokkaalla maisema-alueella", jota viranomaiset tulevat käyttämään, kun kyse on maisema-alueiden kehittämisestä, -käytöstä ja -lupa-asioista.

Kolmannessa vaihemaakuntakaavassa käsitellään maakunnan alueidenkäyttöä seuraavien teemojen osalta: Pohjavesi- ja kiviainesalueet, Mineraalipotentiali- ja kaivosalueet, Oulun seudun liikenne ja maankäyttö Tuulivoima-alueiden tarkistukset, Vaalan ja Himangan kaavamerkintöjen tarkistukset, Muut maakuntakaavamerkintöjen päivitykset. Luonnosvaihe käynnistyy alkuvuodesta ja hyväksymisvaihe loppuvuodesta 2017.

Nivalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Nivalan osayleiskaavan sekä Kukonahon tuulivoimapuiston yleiskaavan tammi-kuussa 2014. Yleiskaavat saivat lainvoiman joulukuussa 2015. Puntarinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava on kaavoitusprosessi toimijan pyynnöstä lopetettu. Vireillä olevia asemakaavan muutoksia viedään eteenpäin. Yksityisten maanomistajien kanssa tehdään kaavoituksen käynnistämissopimukset, jossa käsitellään kaavanmuutoksen tavoitteet ja kustannusten maksaminen. Uudiskaavoitusta ei aloiteta Kytökankaalla 2017, koska tonttireserviä on vielä riittävästi.

Raakamaan hankintaa suoritetaan aktiivisesti. Kaupunki voi olla aloitteen tekijä tai sitten kaupungille tarjotaan maata ostettavaksi. Asemakaava-alueella pyritään tiivistämään kaupunkirakennetta mm. saamalla yksityisen omistamat rakennuspaikat rakennetuiksi kohtuullisessa aikataulussa.

Asemakaavan pohjakarttaa pyritään pitämään ajan tasalla kaavoituksen ja muun suunnittelun pohjaksi. Uudella paikkatietosovelluksella, Louhella, tarkistetaan rakennusten osoitteita ja tehdään korjaukset suoraan rajapinnan kautta maistraattiin.

Strategian toteuttaminen

Kaavoituksen avulla turvataan teollisuuden ja asutuksen tarpeet luomalla viihtyisiä ja turvallisia asuinalueita ja tarvetta vastaavia teollisuuskortteleita. Yleiskaavaa toteuttamalla luodaan puitteet kunnan tulevalle kehitykselle ja se ohjaa asemakaava-alueen hallittua kasvua.

Toiminnalliset tavoitteet

- oikea-aikainen ja joustava palvelu
- maankäytönsuunnittelulla pyritään täyttämään kysyntää vastaavat tarpeet
- kaavojen ja karttojen ajan tasalla pito
- kaupunkirakenteen tiivistäminen
- edistää kaava-alueen rakentumista
- riittävä tonttireservi

Tunnusluvut

- taulukko, jossa esitetään maankäyttöprosessien keskeisimmät tunnusluvut.

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TA 2018	TS 2019
Myytyjen tonttien määrä	0	3	5	1	5	5
Vuokratut AO tontit	3	0	5	1	5	5
Kaavahankkeet	4	7	5	6	5	5

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Rakennusvalvonta

Talousarvion toteutuminen on ollut toiminnallisesta ja taloudellista. Rakennusvalvonnan tuotot olivat 26 % yli ja kulut 21,9 yli talousarvion. Rakennuslupia myönnettiin 15 145 euroa yli budjetin. Talousarvioon varattu summa tilapäiselle toimistotyöntekijälle arkistointiin ei toteutunut.

Rakennusvalvonnan luvat on myönnetty voimassa olevia lakeja ja asetuksia noudattaen. Katselmuksia ja tarkastuksia on tehty 262 kappaletta. Neuvontakäyntien määrää ei ole tilastoitu. Neuvonta- ja opastuskäyntejä on tehty tarpeen mukaisessa laajuudessa.

Rakennuslupia on myönnetty 138 ja toimenpidelupia 56 sekä ilmoituksia käsitelty 6. Lupajaos teki 10 suunnittelutarvepää-
töstä.

Rakennusvalvonnan nettokulut olivat 4,6 €/asukas ja ympäristönsuojelun osalta nettokulut olivat 2,3 euroa/asukas.

Huoneisto- ja rakennusrekisterin korjaamista on jatkettu katselmusten merkitsemisen yhteydessä. Rakennusvalvonnassa on puututtu luvattomaan rakentamiseen.

Rakennusluvista on haettu sähköisesti lupapisteen kautta n. 15 %.

Rakennusvalvonnan rakennusvalvonta- ja kartta-ohjelma on vaihdettu Kunta Net-ohjelmistosta Sito Oy:n selain-pohjaiseen Louhi- palvelimeen. Uuden ohjelman myötä rakennuslupatietojen siirto väestörekisterikeskukseen ja sitä kautta maistraattiin ja verottajalle on nopeutunut ja tarkentunut.

Maankäyttö

Pohjois-Pohjanmaan liittovaltuusto on hyväksynyt 2. vaihemaakuntakaavan ja se on saanut lainvoiman. 3. vaihe maakunta-
kaavaehdotus on ollut lausunnolla ennen nähtäville asettamista. Kaupunki on lausunut mm. Nivalan varalaskupaikan rajoituk-
sista ja valtateiden 27 ja 28 eritasoliittymävarauksesta.

Asemakaavan muutoksia, joista kaksi oli yksityisten maanomistajien aloitteesta käynnistyneitä ja kaksi kaupungin omaa han-
ketta, lainvoiman sai 4 kappaletta. Näillä mahdollistetaan mm rivitalojen rakentaminen Pirttirannalle, palvelutoimintoja
sisältävän rakennuksen rakentamisen Pappilantien varteen sekä teollisuuslaitosten rakentamisen ja laajentumisen Lastaus-
tien alueella.

Kiinteistöjä ostettiin viidellä eri kaupalla, joiden arvo oli 134 419,80 € ja pinta-ala n. 4,7 ha. Tontteja myytiin yksi kappale ja
vuokrattiin kaksi kappaletta. Lisäksi Nivalan Teollisuuskylä vuokrasi kolme tonttia teollisuusrakentamiseen ja Kesti vanhushu-
sten palveluasumiseen yhden tontin.

Marraskuussa tehtiin kiinteistöverotukseen liittyvä luettelo verottajalle niistä kiinteistöistä, jotka olivat kaupungin rakennus-
rekisterissä mutta puuttuivat verottajalta. Tällaisia kiinteistöjä löytyi 1 951 kpl.

Teollisuustonttien väheneminen on otettu huomioon ja on ryhdytty toimiin raakamaan hankkimiseksi Yleiskaavan mukaisilta
laajenemisalueilta.

Määrärahat riittivät paikkatiedon tehtäväalueella, kaavoitustoimi sen sijaan ylittyi n. 10 000 € lähinnä asiantuntijapalvelujen
oston ylittymisellä. Näitä ovat lähinnä kaavojen laatimisesta aiheutuneet konsulttikustannukset.

Ympäristönsuojelu

Ympäristösihteerin palvelut ostettiin vuoden 2017 aikana Sievin kunnalta 2 htp/vko. Vuoden aikana Nivalan ympäristönsuo-
jeluviranomaisen myönsi 5 ympäristölupaa, joista kaksi koski eläinsuojan rakentamista, kaksi ylijäämämaiden varastointia ja
yksi energiantuotantolaitoksen toimintaa. Lisäksi ympäristösihteerin teki kaksi päätöstä meluilmoituksen johdosta, merkitsi
yhden toiminnan ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Aluehallintovirasto myönsi Nivalaan yhden eläinsuojan ympäristö-
luvan, jolla korvattiin aiempi Aluehallintoviraston myöntämä lupa.

Vuoden aikana päättyi kaksi maa-aineslupaa ja uusia lupia ei myönnetty yhtään. Vuoden lopussa kunnassa oli voimassa olevia
maa-aineslupia 7 kpl, joissa lupien yhteenlaskettu kokonaisottomäärä oli 1 011 350 m³ ja vuotuinen otto 102 370 m³. Kaikilla
voimassaolevilla maa-aineslupa-alueilla suoritettiin vuositarkastukset, eikä merkittäviä puutteita lupamääräysten noudatta-
misessa havaittu.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelemien lupien keskimääräinen käsittelyaika oli 60 vrk. Ympäristönsuojelun
kokonaismenot olivat 42 226 € ja tulot 16 602 €, joten menoista saatiin katettua tuloilla 39,3 %. Olemassa olevien asuinra-
kennusten jätevesijärjestelmien rakentamista koskevia toimenpidelupahakemuksia ei vuoden aikana käsitelty yhtään kap-
paletta. Lannan patterointi-ilmoituksia käsiteltiin 4 kpl.

600 Viranomaispalvelut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	148 227	0	148 227	123 309,24	-24 917,76
Toimintamenot	-407 943	0	-407 943	-311 817,20	96 125,80
Toimintakate	-259 716	0	-259 716	-188 507,96	71 208,04

700 TEKNISET PALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Puistojen ja yleisten alueiden hoitotyöt suoritetaan talousarvion määrärahojen puitteissa. Destialle annettu palvelujen tarjoaminen päättyi kun lakanneet yleiset tiet siirtyivät kaupungin hoitovastuulle. Jatkossa hoitotyöt lakanneiden yleisten teiden alueella hoidetaan kaupungin omana työnä. Puistoalueiden nurmikonleikkusopimusta jatketaan ostopalveluna n. 20 ha.

Leikkikenttien tarkastuksia ja kunnossapitotöitä suoritetaan omana työnä ja tarvittaessa annetaan palveluja tilapalvelulle sekä Vuokratodeille.

Kesäaikana työllistetään koululaisia (kesäduuniseteli) sekä työllisyysvaroin palkattuja henkilöitä 2-3 henkilöä, jotta saadaan perustoiminnot suoritettua.

Rakennettuihin puistoihin ja leikkikentille suoritetaan perusparannus- ja muutostöitä määrärahojen puitteissa. Leikkivälineiden käyttöastetta pyritään seuraamaan ja siten kohdistamaan uusimis- ja muutostyöt oikeisiin kohteisiin.

Kaavateiden ja kevyenliikenteenväyliä pidetään kunnossa pääosin ulkopuolisten urakoitsijoiden voimin. Liikenneväylien kunnossapito säilytetään vuonna 2012 määritetyllä tasolla. Talvikunnossapidon tason nostamiseen ei ole tiukan talousarvion puitteissa mahdollisuuksia. Kaavateiden talvikunnossapito on kilpailutettu vuonna 2015 ja nyt otetaan käyttöön sopimuksen 1. optio vuosi kaudelle 2016–2017. Tieinvestoinnit painottuvat päällystysten ja tievalaistusten uusimiseen sekä sadevesiviemärien kunnostamiseen. Kaupunki osallistuu edelleen vuonna 2013 aloitettuun seutukunnalliseen liikenneturvallisuuksiin. Lakanneet yleiset tiet siirtyvät kaupungin omistukseen ja hoitovastuulle kun kaavamuutoksen saatua lainvoiman tehdään kadunpito päätös. Kasvaviin hoitokustannuksiin on varauduttu vuoden 2017 talousarviossa. Talvikunnossapidon hoitotaso säilytetään samalla tasolla kuin ELY:n hoitovastuulla ollessa.

Strategian toteuttaminen

Kuntalaisten hyvinvointia ja viihtyvyyttä lisäävän asuinympäristön ylläpitäminen kustannustehokkaalla toiminnalla puistojen ja yleisten alueiden sekä katuverkoston kunnossapidossa.

Toiminnalliset tavoitteet

Perustoiminnot hoidetaan omana työnä ja ostopalveluita käytetään sellaisilla osa-alueilla missä se on järkevintä taloudellisesti toteuttaa.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP2015	TP2016	TA2017	TP2017	TA2018	TS2019
Viheralueiden hoitokerrat	18	18	18	19	19	19
Hoidett. alueiden määrä ha	86,0	86,0	86,0	75	75	75
Kaavatiet + klv määrä km	64,5	80,7	80,7	80,7	81,7	81,7

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Puistot ja yleiset alueet

Puistojen ja yleisten alueiden kesäajan hoitohenkilökunta koostui puistotyönjohtajan ja yhden vakituisen ammattimiehen lisäksi kolmesta määräaikaisesta, kahdesta työllistämistuella palkatusta ja yhdestä työpajasäätiön projektin kautta puoleksi vuodeksi työllistetystä henkilöstä. Lisäksi kesäduunisetelillä työllistettiin yhdeksän koululaista kukin kolmen viikon ajaksi.

Omana työnä tuotettiin Destialle Ely:n tievihreiden hoito asemakaava-alueella, kaupungin tievihreät sekä puistoja ja yleisiä alueita yhteensä n. 60 ha.

Kaupungin ostopalveluna hankkima nurmikonleikkaus kilpailutettiin keväällä 2017. Ulkoinen palveluntuottaja hoiti kaupungin puistojen nurmikoiden leikkausta n. 25 ha. Kiinteistöjen puu- ja pensasalueiden hoitotöitä tehtiin resurssien puitteissa. Lisäksi suoritettiin raivauksia Hakometsän alueella, jossa työllistettiin yksi metsuriopiskelija yhden kuukauden ajaksi. Talvikunnossapidon piiriin kuului Järvimehtän ja Angervatien leikkikentät. Leikkikentillä suoritettiin korjaustoimia ja välineiden uusimisia omavalvonta ja turvallisuusasiakirjan mukaan. Puistojen salaojitusten viimeistelyä ja maisemointia tehtiin vuoden 2017 aikana. Talousarvion toteutumisen osalta toimintakate toteutui hieman budjetoitua positiivisempaan.

Kunnallistekniikka

Liikenneväylien hoidossa ja kunnossapidossa työllistettiin kesän aikana oman henkilöstön lisäksi yksi määräaikainen työntekijää noin kahden kuukauden ajaksi. Talvikunnossapidossa auraukset hoidettiin pääasiassa ulkopuolisen urakoitsijan toimesta. Hiekkoitukset ja osa aurauksista hoidettiin omalla työllä kaupungin konekalustolla. Vuoden aikana uusittiin vanhoja tievalaistuksia Ammattikujalla ja asemanseudulla. Vanhoja katuja päällystettiin Kydöntiellä, Seuratiellä, ja Raivaajantiellä. Liikenneturvallisuustoimenpiteenä tehtiin korotettu risteysalue Pirttirannantien ja Kalliosaarentien risteykseen. Uusina ELY:ltä vastaanotettuina katuina otettiin vuoden alusta kaupungin omistukseen ja hoitovastuulle Lehtolantie, Asematie, Kalliontie ja Pirttirannantien asemakaava-alueeseen kuuluva osa. Talousarvion toteutumisen osalta toimintakate toteutui noin 80 000 € budjetoitua positiivisemmin.

700 Tekniset palvelut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	274 252	0	274 252	283 137,74	8 885,74
Toimintamenot	-919 323	0	-919 323	-820 976,90	98 346,10
Toimintakate	-645 071	0	-645 071	-537 839,16	107 231,84

740 TILAPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Tilapalveluiden tehtävänä on järjestää ja ylläpitää hallintokuntien ja ulkopuolisten asiakkaiden tarvitsemat tilat, ensisijaisesti olemassa olevasta rakennuskannasta asiakaskohtaisin sopimuksin, sekä luoda asiakkailleen turvalliset, terveelliset ja viihtyisät toimitilat.

Suurimpana yksittäisenä vuokratumpana tilapalveluilla tulee olemaan Peruspalvelukuntayhtymä Kallio. Kallion tiloista, Nivalan terveyskeskuksessa on käynnissä tilojen saneeraussuunnitteluprosessi ja terveyskeskuksen saneeraus- ja laajennushanke, on tarkoitus käynnistää niin ikään vuoden 2017 alkupuolella. Hanke koskettaa lähes koko taloa ja näin ollen osa tiloista on saneerauksen takia myös pois käytöstä. Näiltä osin myös osa vuokratuloista jää saamatta. Ylimääräisiä väistötiloja ei kuitenkaan tarvitse hankkia.

Paloaseman ensihoidon uudet tilat valmistuivat vuoden 2016 aikana. Tiloista tehtiin Jokipelastuksen kanssa uusi vuokrasopimus.

Peltotie 9:n tilat siirtyivät taannoin Nivalan teollisuuskylältä Nivalan kaupungin omistukseen. Suurin osa tiloista on saatu vuokrattua ja yhtenä suurimpana vuokralaisena toimii Nivalan Työpajasäätiö. Hallitilaa on vielä tyhjillään ja sen käyttöä pyritään jalostamaan yhdessä eri hallintokuntien kanssa.

Strategian toteuttaminen

Kustannusten koostumisen tehokas seuranta ja siihen vaikuttaminen, johtamistyön ja henkilöstön tietotaidon kehittäminen sekä omana työnä tarjottavan palvelun laadun kriittinen seuranta ja kehittäminen.

Tilapalvelut panostaa hyvään vuorovaikutukseen käyttäjien kanssa. Sähköisen huoltokirjan kautta pyritään palvelun läpinäkyvyyteen ja systemaattiseen toimintamalliin.

Terveyskeskuksen saneerauksen myötä pyritään toiminnan tiivistämiseen, siten että osa olemassa olevista tiloista voidaan asettaa myyntiin ja ulkopuolisilta markkinoilta vuokrattuja tiloja voidaan vähentää.

Toiminnalliset tavoitteet

Tilankäytön taloudellisuus, ominaiskulutustavoitteiden seuranta ja toteuttaminen sekä kiinteistöstrategian toteuttaminen. Jatketaan tyhjänä olevien kiinteistöjen purkutöitä vuosittain kiinteistöstrategian vaatimalla tavalla. Optimoidaan tilantarpeita ja luovutaan ylimääräisistä tiloista asettamalla niitä myyntiin sekä luovutaan turhista vuokratiloista.

PPKY Kallion käytössä olevien tilojen käytön optimointi yhteistyössä vuokralaisen kanssa. Käynnistetään suunnitelman mukainen saneeraus- ja laajennushanke, jonka kautta saavutetaan tilankäytön tehokkuutta sekä erilaisten energiaratkaisujen kautta pienemmät lämmön- ja sähkön kulutukset.

Tunnusluvut

kiinteistöt/käyttötarkoitus	kpl määrä	brutto m ²	Rm ³
Asuinrakennukset	1	56	179
Hoitoalan rakennukset	17	15 184	57 386
Toimisto- ja hallintorak.	1	4 690	15 800
Kokoontumisrakennukset	3	3 349	12 876
Opetusrakennukset	14	28 167	108 344
Varastorakennukset	3	889	3 426
Muut rakennukset	5	1 872	8 832

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Tilapalveluiden toimintavuosi oli kokonaisuudessaan hyvä. Toimintatuotot jäivät tavoitteesta noin 5% mutta toimintakulut sen sijaan toteutuivat suunnitellusti. Muutamia vajaakäytöllä olleita tiloja saatiin vuokrattua tai myytyä ja osa meni purettavaksi. Yleisesti suurimmat muuttuvat tekijät liittyvät ulkoalueiden hoitoon ja sään vaihteluihin. Sää vaikuttaa omalta osaltaan myös lämmityskuluihin.

Vuoden 2014 kiinteistöstrategiaa toteutettiin suunnitellusti ja kiinteistöstrategia on tarkoitus päivittää lähitulevaisuudessa. Karvoshovin kiinteistö asetettiin myyntiin ja muita toimintoja siirtelemällä saatiin purettavaksi ajateltuja kohteita tyhjäksi. Purettavana ovat Jukolan talo, vanha lääkäritalo sekä Asunmaantiella oleva vanha omakotitalo.

Keskusvalvomopäivitysten osalta ollaan päästy hyvin eteenpäin ja valvonnan piiriin saatiin mm. Vilkunan päiväkoti. Valvomopäivitystä jatketaan vielä ainakin vuosien 2018–2019 aikana.

Sisäilma-asioissa on päästy eteenpäin ja akuutteja korjausta vaativia kohteita ei tällä hetkellä ole. Muutamissa kohteissa tehdään yhdessä käyttäjien kanssa aktiivista seuranta ja tutkimustyötä mahdollisten epäkohtien poistamiseksi. Nykyaikaisissa kohteissa mm. ilmanvaihtojärjestelmät vaativat jokapäiväistä seuranta, huoltoa ja ylläpitoa.

Terveyskeskuksen saneeraus- ja laajennus käynnistettiin keväällä 2017. Saneerauksen myötä saadaan kyseisen kohteen sisäilmaa ja toiminnallisia asioita koskevat ongelmat kuntoon ja talon käyttöastetta parannettua merkittävästi. Saneeraus jatkuu vuoden 2018 loppuun saakka. Terveyskeskuksen remontin takia vuokrattiin väistötiloja Teollisuuskylä oy:n tiloista.

Merkittävin yksittäinen muutos tilapalveluiden toiminnassa oli hallinnollisten tehtävien uudelleenjakautuminen. Tekniselle osastolle avattiin rakennuttajainsinöörin virka. Rakennuttajainsinööri ja kiinteistöpäällikkö tekevät jatkossa tiivistä yhteistyötä kiinteistöjen parissa. Pääosin tehtävät jakautuvat siten, että investointikohteita ja niiden suunnittelua koskevat tehtävät hoitaa rakennuttajainsinööri ja kiinteistönhoidolliset ja tavanomaiseen päivittäiseen kunnossapitoon liittyvät tehtävät hoitaa kiinteistöpäällikkö. Uudelleen resursoinnin kautta saadaan tehtävät paremmin hoidettua ja myös taloudellista etua hyvin valmisteltujen ja toteutettujen hankkeiden kautta

740 Tilapalvelut	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	3 337 437	0	3 337 437	3 145 894,86	-191 542,14
Toimintamenot	-2 754 736	-102 642	-2 857 378	-2 859 127,07	-1 749,49
Toimintakate	582 701	-102 642	480 059	286 767,79	-193 291,63

770 RUOKA- JA PUHDISTUSPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Ruoka- ja puhdistuspalveluiden tehtävänä on resurssien puitteissa tuottaa Nivalan kaupungin eri hallintokuntien ja peruspalvelukuntayhtymä Kallion tarvitsemat ruoka- ja puhdistuspalvelut. Vuonna 2017 keskuskeittiötoiminnassa keskitytään keittiöverkkotyöryhmän loppuraportin mukaisen toimintatavan toteuttamiseen huomioiden palvelun käyttäjien toiminta ja tulevaisuuden suunnitelmat. Muut ruokapalveluiden muutokset johtuvat pääosin eri toimipisteiden töiden organisoineista ja asiakaskunnan muuttuneista tarpeista. Puhdistuspalveluilla on uusina siivouskohteina työpajasäätiö, Kerttula ja ensihoidon tilat. Muut muutokset ovat seurausta asiakaskunnan muuttuneista tarpeista sekä asiakasmuutoksista johtuneista tila- ja toimintaratkaisuksista.

Tehtäväalueella varaudutaan tuleviin sote- ja maakuntaratkaisuihin mm. oman toiminnan aktiivisella kehittämisellä ja hyödyntämällä tietotekniikkaa. Henkilöstön eläköitymiseen ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuuteen myös tulevaisuudessa valmistaudutaan tarjoamalla työssäoppimis-/ harjoittelupaikkoja ammattiopistojen ja aikuiskoulutusyksiköiden ravitsemus- ja siivousalan opiskelijoille sekä toimivalla yhteistyöllä työvoimatoimiston ja eri työllistymishankkeiden kanssa.

Strategian toteuttaminen

Ruoka- ja puhdistuspalveluiden strategiset linjaukset tähtäävät palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä asiakkaiden hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Ruoka- ja puhdistuspalvelut kehittävät toimintaansa siten, että toiminta on oikea-aikaista, asiakaslähtöistä, vastuullista ja kannattavaa. Opiskelijoiden ja nuorten työllistymistä mahdollistetaan työssäoppimis- ja harjoittelupaikkojen avulla. Toiminnan ja palveluiden ennakoitiin, kehittämiseen ja tuottamiseen hyödynnetään palvelun käyttäjien kokemuksia ja tulevaisuuden suunnitelmia sekä yhteistyöverkostoja. Henkilöstön työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja kustannustietoisuuteen pyritään henkilöstön osallistamisella ja avoimella vuorovaikutuksella.

Toiminnalliset tavoitteet

Tuottaa resurssien puitteissa hallintokuntien ja peruspalvelukuntayhtymä Kallion tarvitsemat ruoka- ja puhdistuspalvelut. Turvataan palvelun laatu ja saatavuus riittävän ajanmukaisilla toimintatavoilla ja välineillä sekä kouluttautumisella ja toimivalla yhteistyöllä.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TS 2018	TS 2019
Ateriasuoritteet	714 844	747 842	668 150	749 687	668 150	668 150
Siivottavat neliöt	40 157	42 562	41 916	42 537	41 916	41 916

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Hallintokuntien ja peruspalvelukuntayhtymä Kallion tarvitsemat ruoka- ja puhdistuspalvelut on tuotettu oikea-aikaisesti, asiakaslähtöisesti, vastuullisesti ja kustannustehokkaasti. Palvelun laatu ja saatavuus on turvattu riittävän ajanmukaisilla toimintatavoilla ja välineillä sekä kouluttautumisella ja yhteistyöllä. Tavoitteiden saavuttamiseksi on hyödynnetty lähialueen koulutustarjontaa sekä panostettu yhteistyöhön Kalajokilaakson hankintarenkaan yhteistyökumppaneiden, alueen oppilaitosten, naapurikuntien ruoka- ja puhdistuspalveluiden sekä sisäisten ja ulkoisten asiakkaiden kanssa.

Avainhenkilöstön riittävä määrä ja ammattitaito on pyritty varmistamaan mm. uusien sijaisten rekrytoinnilla, hyvällä perehdytyksellä sekä työelämäjakoilla olleiden opiskelijoiden rekrytoinnilla sairas- ja vuosilomien sijaisuuksiin. Ruoka- ja puhdistuspalvelut ovat tarjonneet harjoittelu- ja työelämävalmennuspaikkoja tavoitteena alan kiinnostuksen lisääminen sekä ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden turvaaminen myös tulevaisuudessa. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen on pyritty varhaisen tuen mallin mukaisella toiminnalla sekä henkilöstön informoinnilla, osallistamisella ja avoimella vuorovaikutuksella.

Ruokapalvelut ovat tuottaneet **749 687 ateriasuoritetta** perussuoritteiksi laskettuna. Määrällisten tavoitteiden toteutumista on seurattu ateria- ja toimipaikkakohtaisesti. Ateriat on muutettu suoritteiksi suoritelaskennan avulla. Puhdistuspalvelut ovat hoitaneet **42 537 m²** siivous- ja puhdistuspalvelut. Uusina siivouskohteina vuoden 2017 aikana aloittivat Kerttula / musiikkiopisto, ensihoidon tilat ja työpajasäätiö. Puhdistuspalveluyhteistyö työpajasäätiön kanssa päättyi 30.9.2017.

770 Ruoka- ja puhd.palv.	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	3 962 576	0	3 962 576	4 260 819,38	298 243,38
Toimintamenot	-3 917 928	0	-3 917 928	-4 097 809,79	-179 881,79
Toimintakate	44 648	0	44 648	163 009,59	118 361,59

60 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Tekninen toimi järjestää lakien ja asetusten puitteissa julkiset tekniset- ja viranomaispalvelut. Tekniset palvelut ylläpitää kaupungin ja Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminnan edellytyksiä määrärahojen puitteissa. Tekninen toimiala koostuu tehtäväalueista, jotka ovat viranomaispalvelut, tekniset palvelut, tilapalvelu sekä ruoka- ja puhdistuspalvelut.

Torialueen kehittämiseen esitetään edelleen suunnitelmavuosille määrärahavarausta, mikä mahdollistaa hanke/rahoitus-hakemusten tekemisen torialueen kunnostamisen toteuttamiseksi. Torialueen kehittämistä on alustavasti suunniteltu KAAPO hankkeessa, jossa Nivalan kaupunki on edelleen mukana. Lisäksi edelleen ollaan mukana Pohjavesiensuojelu ja kiivaineshuollon POSKI3 hankkeessa, sekä (VähäHiku) Vähähiilisydestä uutta kilpailuetua kunnille hankkeessa. Hankkeessa lisätään tietoisuutta energiatehokkuudesta sekä selvitetään eri energiansäästötoimenpiteiden vaikutuksia. Nivalan kaupunki liittyy vuoden 2017 aikana Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen, jonka jälkeen on mahdollista saada paremmin tukea erilaisille energiansäästötoimenpiteille. VähäHiku hankkeelle selvitetään myös mahdollista jatkoa vuoden 2017 jälkeen.

Haasteena toimintaympäristön muutoksissa on kaupungin omistamien kiinteistöjen käyttöasteen lasku ulosvuokrattujen tilojen osalta. Asiaan on jo reagoitu vuoden 2016 lopulla hakemalla kaupunginhallitukselta lupa Karvoshovin ja ns. Metsätähden kiinteistön myyntiin. Varaudutaan tulevaan maakuntaudistukseen seuraamalla asiaan liittyvän lainsäädännön valmistelua ja reagoimalla tarvittaessa tuleviin muutoksiin kun yksityiskohdat uudistusten osalta selviävät.

Maankäytön kehittämistä ja toteuttamista jatketaan yleiskaavan linjausten mukaisesti.

Liikenneverkossa suurimpana muutoksena lakanneiden yleisten teiden siirtyminen kaupungin hallintaan. Pyritään edelleen aktiivisesti viemään eteenpäin ELY-keskuksen teialueisiin liittyviä hankkeita, jotka ovat tärkeitä Nivalan kaupungin kehityksen kannalta. Liikuntapaikkarakentamisen osalta jatketaan liikuntapuiston alueen kehittämistä jatkamalla pesäpallokentän rakentamista vuonna 2017.

Strategian toteuttaminen

Teknisen toimialastrategian linjaukset tähtäävät palveluiden tuottamisessa ja järjestämisessä kaupunkilaisten hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Palveluiden tuottamisessa ja järjestämisessä tavoitteena ovat esteettömyys, turvallisuus, ennakointi sekä kustannus- ja energiatehokkuus.

Toiminnalliset tavoitteet

Turvata välttämätön kunnan toiminnallinen taso. Viihtyisän ja virikkeellisen asuinympäristön luominen infrastruktuurin ajanmukaisella ja riittävän ajoissa tapahtuvalla suunnittelulla ja tehokkaalla rakentamisella sekä oikea-aikaisella maapolitiikalla. Tuotteet hinnoitellaan ja palveluhinnastot ja tasot tarkistetaan taloudellista tilannetta vastaavaksi. Kaupunkistrategiaa toteutetaan aktiivisesti.

98

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Tekninen toimi on järjestänyt lakien ja asetusten puitteissa julkiset tekniset- ja viranomaispalvelut, joilla on turvattu kunnan toiminnallinen taso sekä luotu mahdollisuuksia kasvulle ja kehitykselle. Aktiivisella maanhankinnalla ja tarvittavilla asema-kaava muutoksilla on mahdollistettu kaupunkia kehittäviä rakennushankkeiden toteutuminen. Infra- ja liikuntapaikkarakentamisella on luotu edellytyksiä viihtyisän ja virikkeellisen asuinympäristön luomiselle. Talonrakennuksen investoinneilla sekä kunnossapidolla ja kiinteistönhoidolla on toteutettu kiinteistöstrategian tavoitteita kiinteistökannan tason säilyttämiseksi ja syntyneen korjausvelan pienentämiseksi. Kiinteistöjen kunnossapidossa on pyritty reagoimaan nopeasti käyttäjien taholta esille tulleisiin ongelmakohtiin, mikä osaltaan aiheuttaa haasteita taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa. Kuitenkin vuonna 2017 kunnossapidon menot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Kokonaisuutena teknisen toimen vuoden 2017 talousarvion verrattuna tulot ylittyivät noin 90 000 € ja menot alittuivat noin 10 000 €, jolloin toimintakatteen toteutuma on noin 100 000 € parempi kuin vuodelle 2017 on arvioitu.

60 Tekninen lautakunta	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
Toimintatulot	7 722 492	0	7 722 492	7 813 161,22	90 669,22
Toimintamenot	-7 999 930	-102 642	-8 102 572	-8 089 730,96	12 840,62
Toimintakate	-277 438	-102 642	-380 080	-276 569,74	103 509,84

Käyttötalous tehtäväalueittain/toimielimittäin

	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
10 Kaupunginvaltuusto					
* Toimintatulot	0	0	0	548,39	548,39
* Toimintamenot	-55 438	0	-55 438	-65 075,29	-9 637,29
Toimintakate	-55 438	0	-55 438	-64 526,90	-9 088,90
11 Tarkastuslautakunta					
* Toimintamenot	-19 931	0	-19 931	-16 983,11	2 947,89
Toimintakate	-19 931	0	-19 931	-16 983,11	2 947,89
120 Kaupunginhallitus					
* Toimintatulot	300 600	0	300 600	477 599,35	176 999,35
* Toimintamenot	-873 826	-111 160	-984 986	-1 002 204,15	-17 218,38
Toimintakate	-573 226	-111 160	-684 386	-524 604,80	159 780,97
125 Ppky Kallio					
* Toimintamenot	-38 045 300	0	-38 045 300	-38 081 114,08	-35 814,08
Toimintakate	-38 045 300	0	-38 045 300	-38 081 114,08	-35 814,08
126 Jokil.pelastuslaitos					
* Toimintamenot	-899 291	0	-899 291	-899 290,80	0,20
Toimintakate	-899 291	0	-899 291	-899 290,80	0,20
127 Liikuntakeskus					
* Toimintamenot	-511 161	0	-511 161	-511 161,55	-0,55
Toimintakate	-511 161	0	-511 161	-511 161,55	-0,55
128 Työllistämistoimet					
* Toimintatulot	25 700	0	25 700	14 601,48	-11 098,52
* Toimintamenot	-687 560	-80 000	-767 560	-838 459,27	-70 899,27
Toimintakate	-661 860	-80 000	-741 860	-823 857,79	-81 997,79
130 Keskushallinto					
* Toimintatulot	315 042	0	315 042	331 892,20	16 850,20
* Toimintamenot	-1 492 916	10 000	-1 482 916	-1 399 382,90	83 533,10
Toimintakate	-1 177 874	10 000	-1 167 874	-1 067 490,70	100 383,30
150 Henkilöstöjaos					
* Toimintatulot	99 838	0	99 838	104 243,22	4 405,22
* Toimintamenot	-1 449 104	0	-1 449 104	-1 275 549,33	173 554,67
Toimintakate	-1 349 266	0	-1 349 266	-1 171 306,11	177 959,89
12 Kaupunginhallitus					
* Toimintatulot	741 180	0	741 180	928 336,25	187 156,25
* Toimintamenot	-43 959 158	-181 160	-44 140 318	-44 007 162,08	133 155,69
Toimintakate	-43 217 978	-181 160	-43 399 138	-43 078 825,83	320 311,94
160 Maaseututoimi					
* Toimintatulot	282 600	0	282 600	269 731,99	-12 868,01
* Toimintamenot	-461 815	0	-461 815	-422 810,97	39 004,03
Toimintakate	-179 215	0	-179 215	-153 078,98	26 136,02
165 Lomapalvelut					
* Toimintatulot	5 497 919	0	5 497 919	4 999 766,44	-498 152,56
* Toimintamenot	-5 497 919	0	-5 497 919	-5 022 932,77	474 986,23
Toimintakate	0	0	0	-23 166,33	-23 166,33
16 Maaseutupalvelut					
* Toimintatulot	5 780 519	0	5 780 519	5 269 498,43	-511 020,57
* Toimintamenot	-5 959 734	0	-5 959 734	-5 445 743,74	513 990,26
Toimintakate	-179 215	0	-179 215	-176 245,31	2 969,69

Käyttötalous tehtäväalueittain/toimielimittäin

	TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
400 Kasvat. ja koulut. hallinto					
* Toimintatulot	6 000	0	6 000	5 134,00	-866,00
* Toimintamenot	-524 462	0	-524 462	-458 144,52	66 317,48
Toimintakate	-518 462	0	-518 462	-453 010,52	65 451,48
410 Peruskoulut					
* Toimintatulot	443 553	197 600	641 153	448 329,63	-192 823,37
* Toimintamenot	-12 455 230	-207 600	-12 662 830	-12 348 393,30	314 436,70
Toimintakate	-12 011 677	-10 000	-12 021 677	-11 900 063,67	121 613,33
415 Varhaiskasvatus					
* Toimintatulot	628 900	0	628 900	601 756,17	-27 143,83
* Toimintamenot	-6 468 479	0	-6 468 479	-6 134 489,83	333 989,17
Toimintakate	-5 839 579	0	-5 839 579	-5 532 733,66	306 845,34
420 Lukiopalvelut					
* Toimintatulot	9 300	0	9 300	25 681,43	16 381,43
* Toimintamenot	-1 076 226	-49 000	-1 125 226	-1 072 094,22	53 131,78
Toimintakate	-1 066 926	-49 000	-1 115 926	-1 046 412,79	69 513,21
440 Muu sivistystyö					
* Toimintatulot	25 030	-18 070	6 960	6 959,96	0,00
* Toimintamenot	-1 695 205	977 205	-718 000	-718 000,19	0,00
Toimintakate	-1 670 175	959 135	-711 040	-711 040,23	0,00
40 Opetuslautakunta					
* Toimintatulot	1 112 783	179 530	1 292 313	1 087 861,19	-204 451,77
* Toimintamenot	-22 219 602	720 605	-21 498 997	-20 731 122,06	767 875,13
Toimintakate	-21 106 819	900 135	-20 206 684	-19 643 260,87	563 423,36
570 Hallintopalvelut					
* Toimintatulot	0	0	0	13 215,23	13 215,23
* Toimintamenot	0	-484 236	-484 236	-428 180,63	56 055,34
Toimintakate	0	-484 236	-484 236	-414 965,40	69 270,57
575 Kulttuuripalvelut					
* Toimintatulot	0	25 730	25 730	16 622,26	-9 107,74
* Toimintamenot	0	-116 895	-116 895	-115 968,72	926,37
Toimintakate	0	-91 165	-91 165	-99 346,46	-8 181,37
580 Nuorisopalvelut					
* Toimintatulot	0	16 500	16 500	18 036,36	1 536,36
* Toimintamenot	0	-135 100	-135 100	-113 601,88	21 497,76
Toimintakate	0	-118 600	-118 600	-95 565,52	23 034,12
585 Hyvinvointipalvelut					
* Toimintamenot	0	-36 750	-36 750	-22 771,89	13 978,34
Toimintakate	0	-36 750	-36 750	-22 771,89	13 978,34
590 Kirjastopalvelut					
* Toimintatulot	0	31 440	31 440	11 557,23	-19 882,81
* Toimintamenot	0	-352 106	-352 106	-331 873,08	20 233,03
Toimintakate	0	-320 666	-320 666	-320 315,85	350,22
50 Hyvinvoinnin toimiala					
* Toimintatulot	0	73 670	73 670	59 431,08	-14 238,96
* Toimintamenot	0	-1 125 087	-1 125 087	-1 012 396,20	112 690,84
Toimintakate	0	-1 051 417	-1 051 417	-952 965,12	98 451,88

Käyttötalous tehtäväalueittain/toimielimittäin

		TA 2017	TA+M	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
600	Viranomaispalvelut					
*	Toimintatulot	148 227	0	148 227	123 309,24	-24 917,76
*	Toimintamenot	-407 943	0	-407 943	-311 817,20	96 125,80
	Toimintakate	-259 716	0	-259 716	-188 507,96	71 208,04
700	Tekniset palvelut					
*	Toimintatulot	274 252	0	274 252	283 137,74	8 885,74
*	Toimintamenot	-919 323	0	-919 323	-820 976,90	98 346,10
	Toimintakate	-645 071	0	-645 071	-537 839,16	107 231,84
740	Tilapalvelut					
*	Toimintatulot	3 337 437	0	3 337 437	3 145 894,86	-191 542,14
*	Toimintamenot	-2 754 736	-102 642	-2 857 378	-2 859 127,07	-1 749,49
	Toimintakate	582 701	-102 642	480 059	286 767,79	-193 291,63
770	Ruoka- ja puhd.palv.					
*	Toimintatulot	3 962 576	0	3 962 576	4 260 819,38	298 243,38
*	Toimintamenot	-3 917 928	0	-3 917 928	-4 097 809,79	-179 881,79
	Toimintakate	44 648	0	44 648	163 009,59	118 361,59
60	Tekninen lautakunta					
*	Toimintatulot	7 722 492	0	7 722 492	7 813 161,22	90 669,22
*	Toimintamenot	-7 999 930	-102 642	-8 102 572	-8 089 730,96	12 840,62
	Toimintakate	-277 438	-102 642	-380 080	-276 569,74	103 509,84
	KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
*	Toimintatulot	15 356 974	253 200	15 610 174	15 158 836,56	-451 337,44
*	Toimintamenot	-80 213 793	-688 284	-80 902 077	-79 368 213,44	1 533 863,14
	Toimintakate	-64 856 819	-435 084	-65 291 903	-64 209 376,88	1 082 525,70

Yhteisesti jaettavat menot ja poistot /2017

	Vyörytyserät	Kvtel-eläkemenot	Poistot
105 Kaupunginvaltuusto	1 087		
110 Tarkastuslautakunta	170		
120 Kaupunginhallitus	4 138	117 211	38 844
125 Peruspalvelukuntayhtymä Kallio		499 550	
126 Jokilaaksojen pelastuslaitos		4 582	
127 Liikuntakeskus avustukset			
128 Työllistämistoimet	1 250		6 250
130 Keskushallinto	9 775	34 427	
150 Henkilöstöjaos	1 153	2 889	
160 Maaseututoimi	9 563	4 261	
165 Lomatoimi	103 225	57 228	
400 Sivistyspalv. Hallinto	7 802	10 695	
410 Peruskoulu	201 036	45 320	107 215
415 Varhaiskasvatus	86 500	115 830	5 005
420 Lukiopalvelut	19 215	5 525	4 511
440 Muu sivistystyö	4 692		46 796
570 Hallintopalvelut	751		21 686
575 Kulttuuripalvelut	1 019	328	
580 Nuorisopalvelut	1 522	486	257
585 Hyvinvointipalvelut	275	11 075	164
590 Kirjastopalvelut	4 679	14 255	7 959
600 Viranomaispalvelut	4 054	25 758	6 798
700 Tekniset palvelut	5 979	53 439	540 785
740 Tilapalvelut	12 099	9 433	1 268 948
770 Ruoka- puhdistuspalvelut	68 358	55 454	28 915
	548 342	1 067 746	2 084 133

Jaettavat vyörytyserät sisältävät talouspalvelujen hallinnon, kirjanpidon, Hetan ostopalvelujen, henkilöstöhallinnon, yhteisen koulutuksen, vastuuvakuutuksen, työterveyshuollon ja työhyvinvoinnin nettokustannukset.

Vyörytyserät on jaettu tehtäväalueiden toteutuneiden palkkojen suhteessa.

Vyörytyserät ovat laskennallisia kustannuksia, ne eivät ole määrärahan alaisia menoja.

Kvtel-eläkemenoperusteiset kustannukset on kohdennettu Kevan tilinpäätösarvion mukaisesti.

INVESTOINTIOSA

Valtuuston nähdn sitovuustaso raameilla merkitty

		TA 2017	TA- MUUTOS	TA + MUU	TP 2017	POIKKEAMA
80	Kaupunginhallitus					
801	Kiinteä omaisuus					
*	Investointimenot	-460 000	0	-460 000	-171 251,24	288 748,76
*	Investointitulot	200 000	0	200 000	2 979,49	-197 020,51
**	Netto	-260 000	0	-260 000	-168 271,75	91 728,25

Vuoden 2017 aikana kaupunki osti maata viidellä eri kauppakirjalla.
Tulopuolella on yhden tontin myynti.

80	Kaupunginhallitus					
810	Irtain omaisuus					
*	Investointimenot	-192 350	0	-192 350	-215 371,36	-23 021,36
**	Netto	-192 350	0	-192 350	-215 371,36	-23 021,36

Hankittiin keskitetysti kaupungin eri toimialoille Atk-kalustoa sekä -ohjelmistoja.

80	Kaupunginhallitus					
820	Aineeton käyttöomaisuus	0				
*	Investointimenot	0	0	0	-186,34	-186,34
*	Investointitulot	0	0	0	1 000,00	1 000,00
**	Netto	0	0	0	813,66	813,66

Kaupunki osti yhden Nivalan Vesihuolto Oy:n osakkeen ja myi Toholammin kunnalle viisi kpl Kuntien Hetapalvelut Oy:n osakkeita.

80	Kaupunginhallitus					
*	Investointimenot	-652 350	0	-652 350	-386 808,94	265 541,06
*	Investointitulot	200 000	0	200 000	3 979,49	-196 020,51
**	Netto	-452 350	0	-452 350	-382 829,45	69 520,55

84	Opetuslautakunta					
*	Investointimenot	-17 000	17 000	0	0,00	0,00
**	Netto	-17 000	17 000	0	0,00	0,00

85	Hyvinvointilautakunta					
*	Investointimenot	0	-17 000	-17 000	-16 508,22	491,78
**	Netto	0	-17 000	-17 000	-16 508,22	491,78

Kirjastolle on hankittu lukulaitteita, hävikinestotunnisteita, lainauskärryjä sekä hyllyjen uusintaa varten teetetty kalustosuunnitelma vuoden 2018 lainaussalin kaluston uusimiseen.

Tekninen lautakunta

860	Talonrakennus					
*	Investointimenot	-3 810 000	0	-3 810 000	-2 854 195,28	955 804,72
*	Investointitulot	16 500	0	16 500	0,00	-16 500,00
**	Netto	-3 793 500	0	-3 793 500	-2 854 195,28	939 304,72

Terveyskeskuksen osittaisen saneerauksen ja laajennuksen 1. vaiheen suunnittelu valmistui alkuvuodesta, urakat kilpailutettiin maaliskuussa, ja rakentaminen käynnistyi keväällä. Saneerauksen ensimmäinen vaihe ja laajennus valmistuu maaliskuun 2018 loppuun mennessä. Samanaikaisesti saneerauksen 2. vaiheen suunnittelua on viety eteenpäin. Kaupungintalon toimistojen pintarakenteiden uusimista ja tiivistyskorjausta jatkettiin edelleen. Junttilan koulun energiasäästöhanke on siirretty toteutettavaksi koulun rakentamishankkeen yhteydessä. Junttilan koulun tilatyöryhmä valmisteli tilaratkaisujen tarveselvityksiä varsinaisen suunnittelun pohjaksi. Tuulenturvan päiväkodin vesikatko uusittiin ja Pirttirannan päiväkodin keittiö saneerattiin. Edellä mainittujen hankkeiden lisäksi toteutettiin vuosittaisia pienempiä korjausinvestointeja.

870	Julkinen käyttöomaisuus					
*	Investointimenot	-921 000	0	-921 000	-785 514,76	135 485,24
*	Investointitulot	98 000	0	98 000	88 000,00	-10 000,00
**	Netto	-823 000	0	-823 000	-697 514,76	125 485,24

Kunnallistekniikan osiolla jatkettiin vanhojen sadevesiviemärien kunnostuksia. Kaavateiden päällystyksiä uusittiin Toritiellä, Kydöntien alkupäässä, Raivaajantien sillan alueella ja Seuratiellä Osuuspankin kohdalla. Vanhojen katuväläistysten uusimista jatkettiin edelleen. Vuoden 2017 aikana saatiin pää-osin vanhat elohopeavalaisimet uusittua. Liikenneturvallisuustoimenpiteinä toteutettiin muun muassa Pirttirannantien ja Kalliosaarentien risteysalueen korottaminen sekä Kydöntien päällystystöiden yhteydessä rakennettiin hidasteet jalkapallokentän molemmille puolille.

Puistot ja yleiset alueet osiolla jatkettiin puistojen salaojitusten korjausinvestointeja, sekä tehtiin pieniä leikkipuistojen välineiden investointeja. Tarhinkentän alue salaojitettiin alkuvuodesta. Salaojituksella varauduttiin kesällä toteutettuun pallokentän rakentamiseen.

Liikuntapuiston huoltotilojen rakentaminen/kunnostaminen toteutettiin osin kaupungin omana työnä ja osin harrastajien talkootyönä. Pesäpallokentän rakentaminen jatkui salaojituksen ja runkorakenteiden rakentamisella. Kyösti-Kallion koulun monitoimikenttä hankkeelle ei edelleenkään saatu rahoitusta vuodelle 2017. Talousarvioon erillisenä kohteena varattu pallokentän rakentaminen toteutettiin kesän 2017 aikana.

880	Teknisen lautakunnan irtain omaisuus					
*	Investointimenot	-91 000	0	-91 000	-79 246,10	11 753,90
**	Netto	-91 000	0	-91 000	-79 246,10	11 753,90

86	Tekninen lautakunta					
*	Investointimenot	-4 822 000	0	-4 822 000	-3 718 956,14	1 103 043,86
*	Investointitulot	114 500	0	114 500	88 000,00	-26 500,00
**	Netto	-4 707 500	0	-4 707 500	-3 630 956,14	1 076 543,86

*	Investointimenot yhteensä	-5 491 350	0	-5 491 350	-4 122 273,30	1 369 076,70
*	Investointitulot yhteensä	314 500	0	314 500	91 979,49	-222 520,51
**	Netto	-5 176 850	0	-5 176 850	-4 030 293,81	1 146 556,19

Seuraavilla sivuilla hanketasoinen investointiraportti.

Investoinnit hanketasolla

	Talousarvio	Vuoden alusta	Jäljellä	%
100 Maanhankinta ja -myynti				
* Investointimenot	-460 000,00	-134 419,80	-325 580,20	29,20
* Investointitulot	200 000,00	2 944,49	197 055,51	1,50
** Netto	-260 000,00	-131 475,31	-128 524,69	50,60
101 Rakennusten hankinta ja myynti				
* Investointimenot	0,00	-36 831,44	36 831,44	0,00
* Investointitulot	0,00	35,00	-35,00	0,00
** Netto	0,00	-36 796,44	36 796,44	0,00
801 Kiinteä omaisuus yhteensä				
* Investointimenot	-460 000,00	-171 251,24	-288 748,76	37,20
* Investointitulot	200 000,00	2 979,49	197 020,51	1,50
** Netto	-260 000,00	-168 271,75	-91 728,25	64,70
110 Kaupungin hallitus ATK-hankinnat				
* Investointimenot	-54 550,00	-63 926,17	9 376,17	117,20
** Netto	-54 550,00	-63 926,17	9 376,17	117,20
115 Peruskoulu ATK-hankinnat				
* Investointimenot	-94 550,00	-118 386,61	23 836,61	125,20
** Netto	-94 550,00	-118 386,61	23 836,61	125,20
116 Lukio ATK-hankinnat				
* Investointimenot	-22 750,00	-19 824,86	-2 925,14	87,10
** Netto	-22 750,00	-19 824,86	-2 925,14	87,10
117 Esiopetus ATK-hankinnat				
* Investointimenot	-3 500,00	0,00	-3 500,00	0,00
** Netto	-3 500,00	0,00	-3 500,00	0,00
118 Kirjasto ATK-hankinnat				
* Investointimenot	-3 000,00	0,00	-3 000,00	0,00
** Netto	-3 000,00	0,00	-3 000,00	0,00
119 Nuoriso- ja kult ATK-hankinnat				
* Investointimenot	0,00	-1 158,98	1 158,98	0,00
** Netto	0,00	-1 158,98	1 158,98	0,00
120 Varhaiskasvatus ATK-hankinnat				
* Investointimenot	-4 000,00	-4 264,16	264,16	106,60
** Netto	-4 000,00	-4 264,16	264,16	106,60
130 Tekninen ATK-hankinnat				
* Investointimenot	-10 000,00	-6 498,55	-3 501,45	65,00
** Netto	-10 000,00	-6 498,55	-3 501,45	65,00
140 Hyvinvointi ATK-hankinnat				
* Investointimenot	0,00	-1 312,03	1 312,03	0,00
** Netto	0,00	-1 312,03	1 312,03	0,00
810 Kh irtain omaisuus				
* Investointimenot	-192 350,00	-215 371,36	23 021,36	112,00
** Netto	-192 350,00	-215 371,36	23 021,36	112,00

820	Arvopaperit				
*	Investointimenot	0,00	-186,34	186,34	0,00
*	Investointitulot	0,00	1 000,00	-1 000,00	0,00
**	Netto	0,00	813,66	-813,66	0,00
500	Kirjasto				
*	Investointimenot	-17 000,00	-16 508,22	5 508,22	150,10
**	Netto	-17 000,00	-16 508,22	5 508,22	150,10
850	Hyvinvointilautakunta				
*	Investointimenot	-17 000,00	-16 508,22	-491,78	97,10
**	Netto	-17 000,00	-16 508,22	-491,78	97,10
600	Investointikohteiden suunnittelu				
*	Investointimenot	-20 000,00	0,00	-20 000,00	0,00
**	Netto	-20 000,00	0,00	-20 000,00	0,00
610	Koulujen pihaleikkivälineet				
*	Investointimenot	-25 000,00	-21 849,79	-3 150,21	87,40
**	Netto	-25 000,00	-21 849,79	-3 150,21	87,40
611	Koulujen pihojen kunnostus				
*	Investointimenot	-20 000,00	-55 432,57	35 432,57	277,20
**	Netto	-20 000,00	-55 432,57	35 432,57	277,20
620	Kaupungintalon kunnostustyöt				
*	Investointimenot	-129 903,13	-85 995,70	-43 907,43	66,20
**	Netto	-129 903,13	-85 995,70	-43 907,43	66,20
621	Keskusvalvomon järjestelmäpäivitys				
*	Investointimenot	-20 000,00	-28 632,88	8 632,88	143,20
**	Netto	-20 000,00	-28 632,88	8 632,88	143,20
648	Junttilan tilaratkaisut				
*	Investointimenot	0,00	-5 078,48	5 078,48	0,00
**	Netto	0,00	-5 078,48	5 078,48	0,00
671	Terv.keskuksen osittainen saneeraus				
*	Investointimenot	-3 295 000,00	-2 538 563,25	-756 436,75	77,00
**	Netto	-3 295 000,00	-2 538 563,25	-756 436,75	77,00
672	Peltopuiston päiväkodin jäädytysjärjestelmä				
*	Investointimenot	-20 000,00	0,00	-20 000,00	0,00
**	Netto	-20 000,00	0,00	-20 000,00	0,00
674	Tuulentuvan päiväkodin vesikate				
*	Investointimenot	-18 000,00	-17 454,05	-545,95	97,00
**	Netto	-18 000,00	-17 454,05	-545,95	97,00
675	Energiansäästäshankkeet: Vilkuna				
*	Investointimenot	-110 000,00	0,00	-110 000,00	0,00
*	Investointitulot	16 500,00	0,00	16 500,00	0,00
**	Netto	-93 500,00	0,00	-93 500,00	0,00

676	Kyösti Kallion koulun äänentoistojärjestelmä				
*	Investointimenot	-15 000,00	-2 786,15	-12 213,85	18,60
**	Netto	-15 000,00	-2 786,15	-12 213,85	18,60
677	Väliovet: Erkkilä, Haapala, Karvoskylä				
*	Investointimenot	-50 000,00	-26 549,73	-23 450,27	53,10
**	Netto	-50 000,00	-26 549,73	-23 450,27	53,10
678	Pirttirannan päiväkodin keittiö				
*	Investointimenot	-30 000,00	-51 755,82	21 755,82	172,50
**	Netto	-30 000,00	-51 755,82	21 755,82	172,50
679	Niva-Kaija ulkoportaiden kattaminen				
*	Investointimenot	-22 000,00	0,00	-22 000,00	0,00
**	Netto	-22 000,00	0,00	-22 000,00	0,00
680	Junttilan koulun tilaratkaisut				
*	Investointimenot	-15 000,00	0,00	-15 000,00	0,00
**	Netto	-15 000,00	0,00	-15 000,00	0,00
681	Paloaseman seinän korjaus				
*	Investointimenot	-20 096,87	-20 096,86	-0,01	100,00
**	Netto	-20 096,87	-20 096,86	-0,01	100,00
860	Hankekoht.rakentaminen				
*	Investointimenot	-3 810 000,00	-2 854 195,28	-955 804,72	74,90
*	Investointitulot	16 500,00	0,00	16 500,00	0,00
**	Netto	-3 793 500,00	-2 854 195,28	-939 304,72	75,20
700	Kaavatiet ja kevyen liikenteen väylien rakentaminen				
*	Investointimenot	-97 000,00	-86 325,75	-10 674,25	89,00
**	Netto	-97 000,00	-86 325,75	-10 674,25	89,00
701	Kaavatiet ja kevyen liikenteen väylien päällystäminen				
*	Investointimenot	-84 500,00	-89 808,46	5 308,46	106,30
**	Netto	-84 500,00	-89 808,46	5 308,46	106,30
710	Sadevesiviemärit				
*	Investointimenot	-40 000,00	-26 243,32	-13 756,68	65,60
**	Netto	-40 000,00	-26 243,32	-13 756,68	65,60
721	Vanhojen valaisimien uusiminen				
*	Investointimenot	-86 500,00	-44 685,78	-41 814,22	51,70
**	Netto	-86 500,00	-44 685,78	-41 814,22	51,70
725	Liikenneturvallisuus				
*	Investointimenot	-20 000,00	-14 199,06	-5 800,94	71,00
**	Netto	-20 000,00	-14 199,06	-5 800,94	71,00
870	Kunnallistekniikka				
*	Investointimenot	-328 000,00	-261 262,37	-66 737,63	79,70
**	Netto	-328 000,00	-261 262,37	-66 737,63	79,70
750	Puistot, leikkikentät ja muut yleiset alueet				
*	Investointimenot	-11 000,00	-12 711,23	1 711,23	115,60
**	Netto	-11 000,00	-12 711,23	1 711,23	115,60

751	Tarhin kenttä				
*	Investointimenot	-35 000,00	-42 852,17	7 852,17	122,40
**	Netto	-35 000,00	-42 852,17	7 852,17	122,40
875	Yleiset alueet				
*	Investointimenot yhteensä	-46 000,00	-55 563,40	9 563,40	120,80
**	Netto	-46 000,00	-55 563,40	9 563,40	120,80
770	Liikunta-alueiden kunnossapito				
*	Investointimenot	-25 000,00	-26 006,48	1 006,48	104,00
**	Netto	-25 000,00	-26 006,48	1 006,48	104,00
772	Uuheilupuiston väliaikaiset huoltotilat				
*	Investointimenot	-15 000,00	-25 163,84	10 163,84	167,80
**	Netto	-15 000,00	-25 163,84	10 163,84	167,80
773	Urheilupuiston pesäpallokentän rakentaminen				
*	Investointimenot	-395 000,00	-297 225,93	-97 774,07	75,20
*	Investointitulot	88 000,00	88 000,00	0,00	100,00
**	Netto	-307 000,00	-209 225,93	-97 774,07	68,20
774	Kyösti Kallion koulun monitoimikenttä				
*	Investointimenot	-27 000,00	0,00	-27 000,00	0,00
*	Investointitulot	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00
**	Netto	-17 000,00	0,00	-17 000,00	0,00
775	Kyösti Kallion koulun pallokenttä				
*	Investointimenot	-85 000,00	-120 292,74	35 292,74	141,50
**	Netto	-85 000,00	-120 292,74	35 292,74	141,50
877	Liikunta-alueet				
*	Investointimenot	-547 000,00	-468 688,99	-78 311,01	85,70
*	Investointitulot	98 000,00	88 000,00	10 000,00	89,80
**	Netto	-449 000,00	-380 688,99	-68 311,01	84,80
860	Ruokapalvelujen laiteinvestoinnit				
*	Investointimenot	-46 000,00	-42 515,89	-3 484,11	92,40
**	Netto	-46 000,00	-42 515,89	-3 484,11	92,40
870	Puhdistuspalvelujen laiteinvestoinnit				
*	Investointimenot	-10 000,00	-9 996,74	-3,26	100,00
**	Netto	-10 000,00	-9 996,74	-3,26	100,00
875	Traktorin nivelaura konekeskukseen				
*	Investointimenot	-10 000,00	-8 991,53	-1 008,47	89,90
**	Netto	-10 000,00	-8 991,53	-1 008,47	89,90
876	Ajoleikkuri puistopuolelle				
*	Investointimenot	-25 000,00	-17 741,94	-7 258,06	71,00
**	Netto	-25 000,00	-17 741,94	-7 258,06	71,00
880	Teknisen lautakunnan irtain omaisuus				
*	Investointimenot	-91 000,00	-79 246,10	-11 753,90	87,10
**	Netto	-91 000,00	-79 246,10	-11 753,90	87,10
KAIKKI YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-5 491 350,00	-4 122 273,30	-1 369 076,70	75,10
*	Investointitulot	314 500,00	91 979,49	222 520,51	29,20
**	Netto	-5 176 850,00	-4 030 293,81	-1 146 556,19	77,90

HENKILÖSTÖTILINPÄÄTÖS

1.7 Henkilöstötilinpäätös

1 HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

Nivalan kaupungin organisaatio muuttui 1.6.2017 siten, että sivistyspalvelut jakautui kasvatuksen ja koulutuksen toimialaksi ja hyvinvoinnin toimialaksi. Hyvinvoinnin toimialalle siirtyivät kirjasto-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut. 1.1.-31.12.2017 välillä ajalla (Taulukko 1.) Nivalan kaupungin palveluksessa oli yhteensä 568 henkilöä (naisia 424, miehiä 144) joista 445 henkilöä (78,35 %) oli vakinaisessa työsuhteessa (naisia 333, miehiä 112), määräaikaisessa työsuhteessa 21,65 % ja työllistettyjä 2,64 %. Koko kunta-alalla työskenteli 421 000 henkilöä lokakuussa 2016. Henkilöstömäärä oli huipussaan vuonna 2011, jolloin kunta-alalla työskenteli 441 000 henkilöä. Henkilöstömäärä on siis vähentynyt viime vuosina, ja tämän kehityksen arvioidaan jatkuvan tulevinakin vuosina (Lähde: Kuntatyönantaja).

Taulukko 1. Henkilökunnan määrä

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Muutos 2016-2017
Keskushallinto								
vakituiset	126	12	11	11	11	11	9	-2
määräaikaiset ja sijaiset	61	0	0	0	0	1	1	0
työllistetyt					2	6	2	-4
Yhteensä	187	12	11	11	13	18	12	-6
Alueelliset maaseutupalvelut *)								
vakituiset	0	115	114	112	111	110	109	-1
määräaikaiset ja sijaiset	0	43	36	22	36	26	21	-5
työllistetyt							0	0
Yhteensä	0	158	150	134	147	136	130	-6
Hyvinvoinnin toimiala								
vakituiset							11	11
määräaikaiset ja sijaiset							8	8
työllistetyt							1	1
Yhteensä							20	20
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala								
vakituiset	169	174	173	179	181	253	231	-22
määräaikaiset ja sijaiset	30	33	26	25	23	57	67	10
työllistetyt					2	2	5	3
Yhteensä	199	207	199	204	206	312	303	-9
Tekninen toimiala								
vakituiset	82	84	83	89	88	85	85	0
määräaikaiset ja sijaiset	36	33	24	28	27	26	26	0
työllistetyt							7	7
Yhteensä	118	117	107	117	115	111	118	7
Työllistetyt yhteensä	12	12	11	9	4	8	15	7
Vakinaiset ja määräaikaiset yhteensä	504	494	467	466	477	569	568	-1
Vakinaiset yhteensä	377	385	381	391	391	459	445	-14
vakinaisten osuus (%)	74,80 %	77,94 %	81,58 %	83,91 %	81,97 %	80,67 %	78,35 %	-2,32 %
Määräaikaiset yhteensä	127	109	86	75	86	110	123	13
määräaikaisten osuus (%)	25,20 %	22,06 %	18,42 %	16,09 %	18,03 %	19,33 %	21,65 %	2,32 %
Työllistetyt yhteensä	12	12	11	9	4	8	15	7
työllistettyjen osuus (%)	2,38 %	2,43 %	2,36 %	1,93 %	0,84 %	1,41 %	2,64 %	1,23 %

*) toimiala on aloittanut 1.1.2012, sis. keskushallinnosta siirtyneet lomituspalvelut, hyvinvoinnin toimiala aloittanut 1.6.2017

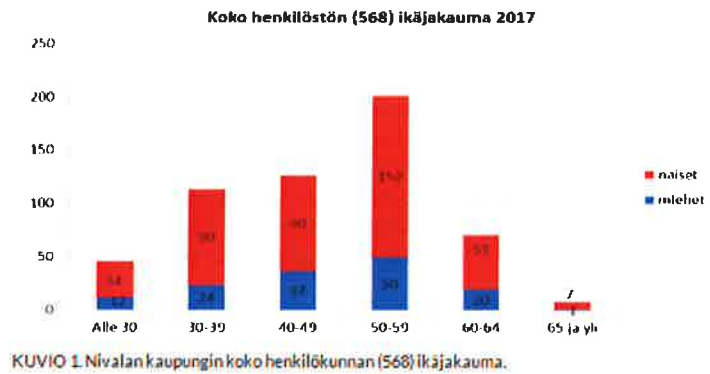
2 HENKILÖSTÖN IKÄRAKENNE

2.1 KOKO HENKILÖKUNTA

Ikä- ja sukupuolijakauma

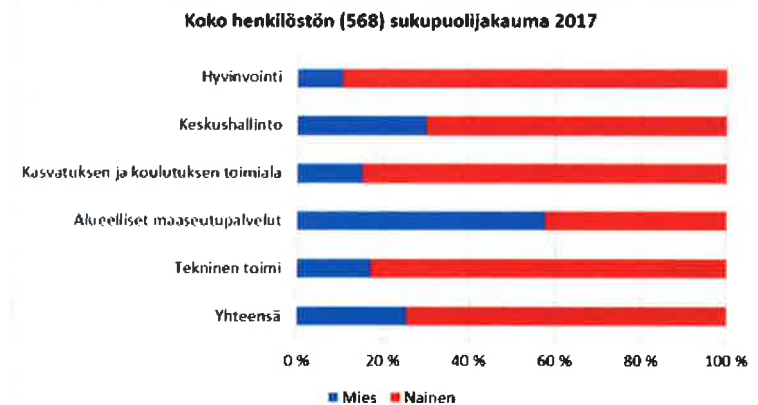
Koko henkilöstön ikäjakauma

Koko henkilöstöä (568) tarkasteltaessa (KUVIO 1.) suurimmat ikäryhmät muodostuivat 40–49- sekä 50–59-vuotiaiden ikäryhmistä, joiden yhteenlaskettu prosenttiosuus koko henkilöstöstä oli 57,98 %. Alle 30-vuotiaiden osuus koko henkilöstöstä oli 8,6 %, 30–39-vuotiaiden 20,07 %, 40–49-vuotiaiden 22,36 %, 50–59-vuotiaiden 35,56 %, 60–64-vuotiaiden 12,5 % sekä 65 ja yli 65-vuotiaiden 1,41 %.

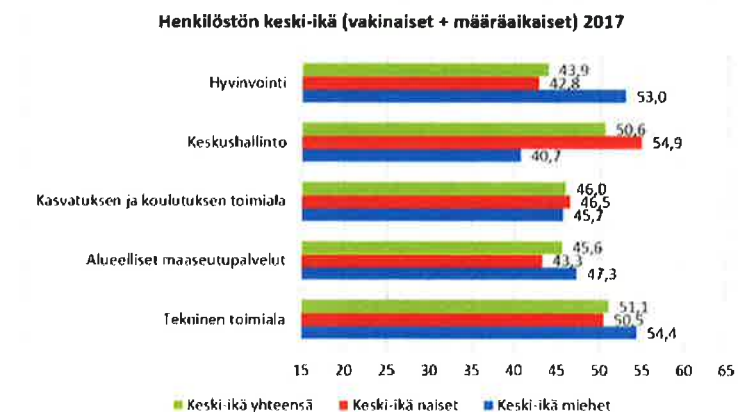
Sukupuolijakauma

Kunta-alalla Suomessa neljä viidesosaa henkilöstöstä on naisia (Lähde: Kuntatyönantaja). Nivalan kaupungin koko henkilöstöstä (KUVIO 2.) naisten osuus oli 74,7 % ja miesten osuus oli 25,3 %. Toimialoittain tarkasteltuna eniten naisia oli hyvinvoinnin toimialalla 89,5 % ja eniten miehiä oli alueellisissa maaseutupalveluissa 57,7 %.

Keski-ikä

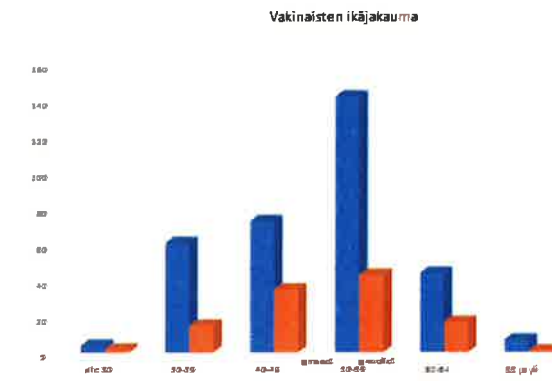
Alla olevassa kuviossa (KUVIO 3.) tarkastellaan koko henkilöstön keski-ikää, jossa on mukana kaikki vuoden 2017 aikana Nivalan kaupungin palvelusuhteessa olleet henkilöt. Koko henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2017 lopulla 47,1 vuotta (2016: 46 vuotta). Vaki-naisten keski-ikä oli 50 vuotta (2016:48,6) ja määräaikaisten keski-ikä laskee koko henkilöstön keski-ikää. Vuonna 2016 koko kunta-alan henkilöstön keski-ikä oli 45,8 vuotta.

KUVIO 3. Henkilöstön keski-ikä vuonna 2017 (sisältää vakituiset ja määräaikaiset).

2.2 VAKINAINEN HENKILÖKUNTA Ikä- ja sukupuolijakauma Ikäjakauma

Vakinaista henkilökuntaa (445) tarkasteltaessa sekä naisia että miehiä oli eniten 50–59-vuotiaiden ikäryhmissä. (KUVIO 5.) Vakinaisista suurimmat ikäryhmät muodostuivat 50–59-sekä 40–49-vuotiaiden ikäryhmistä. 40–49-vuotiaita oli 24,27 % ja 50–59-vuotiaita oli 41,57 % kaikista vakinaisista. Alle 30-vuotiaiden osuus vakinaisesta henkilöstöstä oli 1,35 % ja yli 60-vuotiaiden 15,51 %.

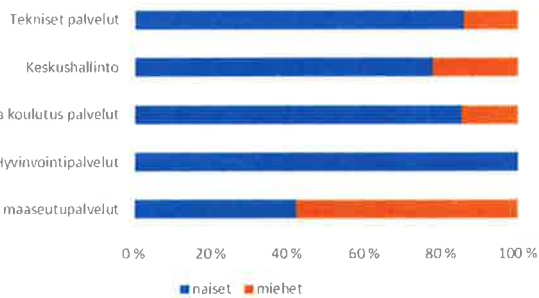

KUVIO 5. Vakinaisen henkilöstön ikäjakauma.

Sukupuolijakauma

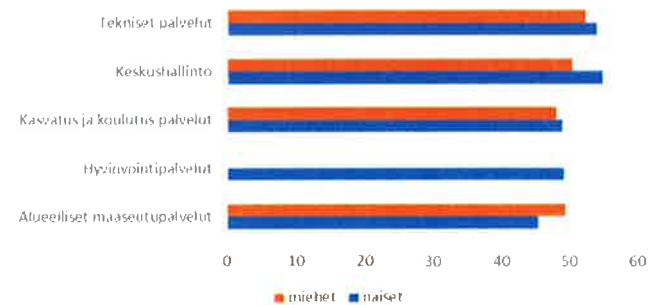
Vakinaisesta henkilöstöstä (KUVIO 6.) miesten osuus oli 25,17 % (2016: 23,3 %) ja naisten osuus oli 74,83 % (2016: 76,7 %). Toimialoittain tarkasteltuna eniten naisia oli hyvinvointipalveluissa 100 % ja eniten miehiä oli alueellisissa maaseutupalveluissa 57,8 %.

Vakituisen henkilöstön sukupuolijakauma

KUVIO 6. Vakituisen henkilöstön sukupuolijakauma.

Vakituisen henkilöstön keski-ikä

KUVIO 7. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä.

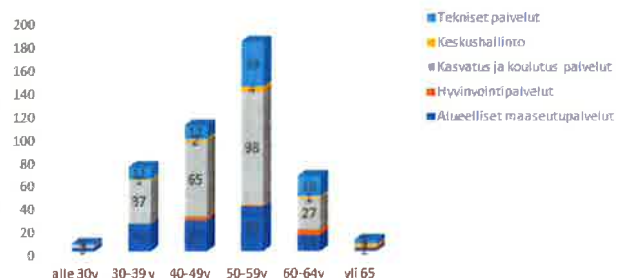
Keski-ikä

Vakinaisen henkilöstön (445) keski-ikä oli vuoden 2017 lopulla 50,00 vuotta (2016: 50,24).

Ikäjakauma toimialoittain

Vakinaista henkilökuntaa toimialoittain tarkasteltaessa (KUVIO 8.) sekä naisia että miehiä oli eniten 50–59-vuotiaiden ikäryhmissä (180) toiseksi eniten oli miehiä sekä naisia 40–49-vuotiaiden ikäryhmässä jossa oli 106 henkilöä.

Vakituisen henkilöstön ikäjakauma toimialoittain

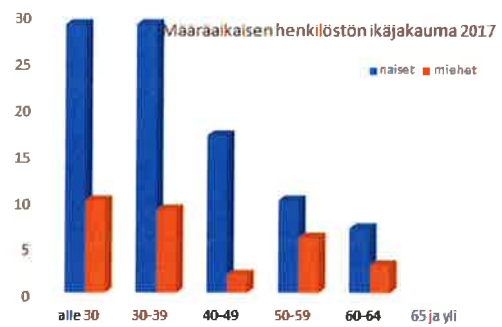
Kuvio 8. Vakinaisen henkilöstön ikäjakauma toimialoittain 2017.

2.3 MÄÄRÄAIKAINEN HENKILÖKUNTA

Ikä- ja sukupuolijakauma Ikäjakauma

Määräaikaisista suurin ikäryhmä muodostui alle 30-vuotiaiden ikäryhmästä, joita oli 32 % ja 30–39-vuotiaita oli 31 % kaikista määräaikaisista. Alle 40–49-vuotiaita oli 15 %, 50–59-vuotiaita 13 % ja yli 60-vuotiaiden 8 % (KUVIO 9).

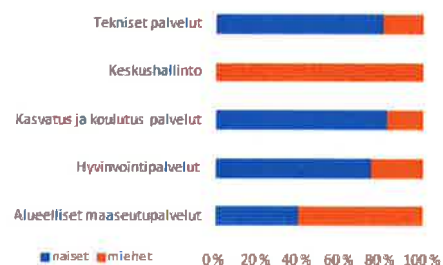

KUVIO 9. Määräaikaisen henkilöstön ikäjakauma

Sukupuolijakauma

Nivalan kaupungin henkilöstöstä 123 työskenteli vuonna 2017 määräaikaisessa (määräaikaiset, sijaiset) työsuhteessa (KUVIO 10.). Keskushallinnossa oli yksi määräaikainen, alueellisissa maaseutupalveluissa oli 20, hyvinvointipalveluissa 8, kasvatus ja koulutuspalveluissa 68 sekä teknisessä toimessa 26 henkilöä. Määräaikaisista naisia oli 91 ja miehiä 32. Eniten määräaikaisena sekä naisia (56) että miehiä (12) työskenteli kasvatus ja koulutuspalveluissa.

Määräaikaisen henkilöstön sukupuolijakauma

KUVIO 10. Määräaikaisen henkilöstön sukupuolijakauma.

Keski-ikä

Määräaikaisen henkilöstön keski-ikä vuonna 2017 oli 37,8 (2016: 34) vuotta. (KUVIO 11.)

Määräaikaisen henkilöstön keski-ikä toimialoittain

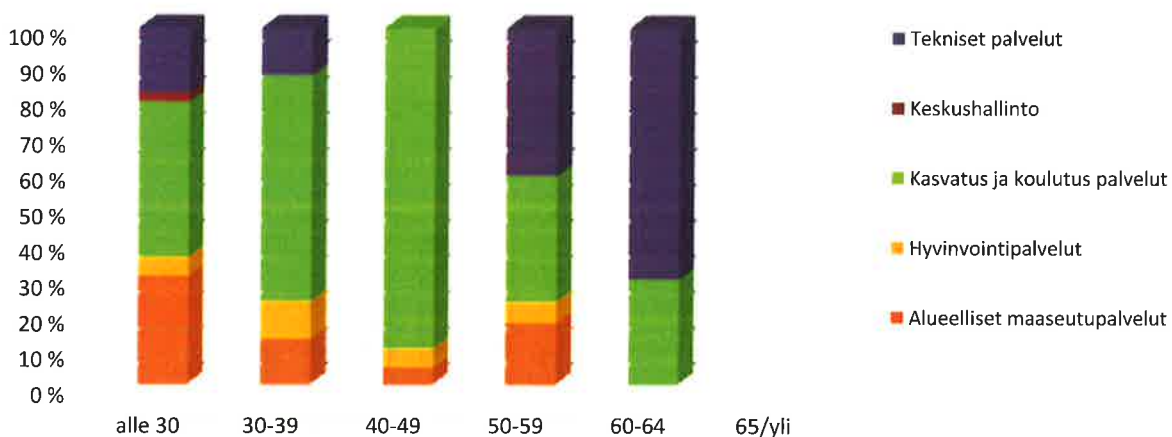

KUVIO 11. Määräaikaisen keski-ikä

Ikäjakauma toimialoittain

Määräaikaisia työntekijöitä (sijaiset, määräaikaiset) oli Nivalan kaupungin henkilöstöstä vuoden 2017 tilaston mukaan 123 (2016 103 henkilöä).

Määräaikaisen henkilöstön ikäjakauma toimialoittain

Kuvio12. Määräaikaisen henkilöstön ikäjakauma toimialoittain 2017.

3 HENKILÖSTÖN OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Osaaminen vaikuttaa sekä henkilöstön työhyvinvointiin, että tulokselliseen toimintaan. Osaamisen suunnitelmallinen kehittäminen on osa osaamisen johtamisen ja varmistamisen kokonaisuutta, johon kuuluvat myös osaamisen ylläpito, osaamisen siirtäminen ja uuden osaamisen hankkiminen. Osaamisen kehittämiseen sisältyvät sekä ammatillinen henkilöstökoulutus (täydennys-, uudelleen- ja jatkokoulutus) että myös erilaiset työssä oppimisen ja osaamisen kehittämisen tavat. Nivalan kaupungin henkilöstölle tehtiin koulutus- ja osaamiskartoitus keväällä 2016. Kartoituksen pohjalta on laadittu koko henkilöstölle koulutussuunnitelma vuonna 2016, joka päivitettiin vuonna 2017.

Vuonna 2017 koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä oli 791 (vuonna 2016: 642) päivää. Koko henkilöstöstä vähintään yhteen koulutuspäivään osallistuneiden määrä oli 313. Taulukko 4. kuvaa tarkemmin tämän toteutumista.

Taulukko 4. Koko henkilöstön koulutus.

Koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä	Henkilöiden määrä
yksi koulutuspäivä	313
kaksi koulutuspäivää	101
kolme tai useampi koulutuspäivää	92
Yhteensä	791

Taulukko 5. Koulutuskorvauksen alle kuulumattomia koulutuksia

	Palkaton koulutus	Luottamusmieskoulutus	ulkomaan opinto- ja tutustumismatka	Palkaton opintovapaa
2017	26	20	12	13
2016	5	17	21	14

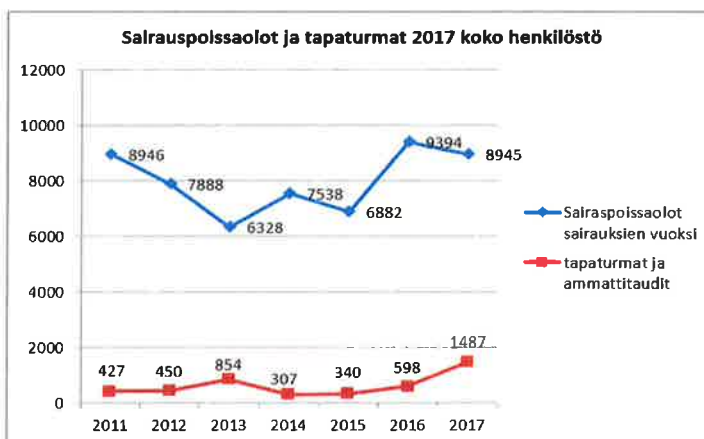
4 POISSAOLOT

Vuonna 2017 kaupungin henkilöstölle kertyi omista sairauspoissaolopäivistä sairauksien vuoksi 8 745 kalenteripäivää (2016: 9 394) ja työtapaturman/ammattitaudin vuoksi 1 487 kalenteripäivää (2016: 598) eli yhteensä 10 432 kalenteripäivää (2016: 9 992). Vuoden 2016 ja 2015 osalta kalenteripäivien kokonaismäärä ei ole vertailukelpoinen, koska kaupungin työntekijämäärä lisääntyi 2016 noin 100 henkilöllä (varhaiskasvatuksen siirtyminen kaupungille).

Vuoden 2017 aikana keskimäärin jokainen viranhaltija/työntekijä oli 18,3 kalenteripäivää sairauslomalla sairauksien vuoksi. Määrä on noussut (2016: 16,2, 2015: 15,5 ja 2014: 16,6 kalenteripäivää) edellisvuoteen verrattuna runsaiden työ- ja työmatkatapaturmien takia. Koko kunta-alan keskiarvo oli vuonna 2016: 16,7 kpv.

Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaukeista johtuvat poissaolot. Terveysperusteiset palkalliset ja palkattomat poissaolot lasketaan kalenteripäivinä. Terveysperusteisia poissaoloja vakituisen henkilökunnan kohdalla muodostui omasta sairaudesta 19 % sekä työtapaturmia 1 %.

Vakituisen henkilöstön kohdalla ei ole erikseen tilastoituna työmatkatapaturmia eikä ammattitaueteja.

Taulukko 5. Koko henkilöstön sairauspoissaolot ja tapaturmat.

Terveysperusteiset / vakituiset	Kalenteripäivä
Oma sairaus	7590
Työtapaturma	559
Työmatkatapaturma	0
Ammattitaudit	0

Taulukko 6. Vakituksen henkilöstön terveysperusteiset poissaolot.

Vakinaisen henkilöstön kohdalla vuonna 2017 kertyi poissaolopäiviä kaikkiaan 39 062 kalenteripäivää. Prosentteina poissaoloista 39 % aiheutui vuosilomista, 19,5 % sairauspoissaoloista 3 % kuntoutuksesta, 3,5 % työtapaturmista sekä 35 % muista poissaolosyistä (esimerkiksi hoitovapaat, opintovapaat...).

Taulukko 7. Vakinaisen henkilöstön poissaolot.

Vakinaiset	Kalenteripäivä
Kuntoutus	856
Muut poissaolot	13 904
Sairauspoissaolot	7 590
Työtapaturmat	1 339
Vuosiloma	15 370
Yhteensä	39 062

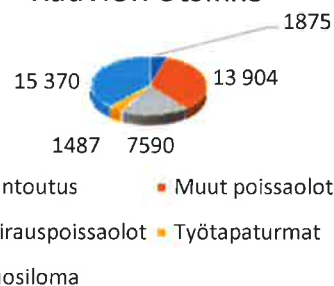
Koko henkilöstön kohdalla vuonna 2016 kertyi poissaolopäiviä kaikkiaan 43 562 kalenteripäivää. Prosentteina poissaoloista 40 % aiheutui vuosilomista, 20,5 % sairauspoissaoloista, 2 % kuntoutuksesta, 3,5 % työtapaturmista sekä 34 % muista poissaolosyistä (esimerkiksi hoitovapaat, opintovapaa).

Vuonna 2017 kaikista sairaus- ja työtapaturmapoissaoloista 1-3 päivän pituisia poissaoloja oli yhteensä 1 689 kalenteripäivää, joka oli 16,19 % kaikista sairauspoissaolotapauksista. Näistä esimiehen myöntämiä oli vajaa puolet. 4-10 päivän pituisia poissaoloja oli 2 118 kalenteripäivää, joka oli 20,3 % kaikista sairauspoissaoloista. Yli 10 päivän pituisia poissaoloja oli 6 625 kalenteripäivää, joka oli 63,51 % kaikista sairauspoissaoloista. Näistä kaikki olivat todistuksella myönnettyjä sairauslomia.

Koko henkilöstö	Kalenteripäivä
Kuntoutus	856
Muut poissaolot	14 724
Sairauspoissaolot	8 945
Työtapaturmat	1 487
Vuosiloma	17 550
Yhteensä	43 562

Taulukko 8. Koko henkilöstön poissaolot.

Kaavion otsikko

KUVIO 15. Työnantajien myöntämät sairauslomat sekä sairauslomat todistuksilla vuonna 2017.

5 HENKILÖSTÖN VAIHTUVUUS

Vakinaisen henkilöstön virka/työsuhteisten tilastossa vuonna 2017 aloittaneita oli yhteensä 5 (vuonna 2016 varhaiskasvatuspalvelut siirtyivät kaupungille) ja työsuhde päättyi kaikkiaan 21 henkilöltä (Taulukko 9.).

Taulukko 9. Henkilöstön vaihtuvuus: aloittaneet - lopettaneet (vakinaiset).

Vakituiset	Aloittaneet		Lopettaneet	
	2016	2017	2016	2017
Hyvinvoinnin toimiala	-	0	-	0
Keskushallinto	1	1	3	0
Alueelliset maaseutupalvelut + lomatoimi	0	0	1	6
Kasvatus ja koulutus palvelut	106	3	20	10
Tekniset palvelut	0	1	2	5
Yhteensä				

Taulukko 10. Henkilöstön vaihtuvuus: aloittaneet - lopettaneet (määräaikaiset).

Vakituiset	Aloittaneet		Lopettaneet	
	2016	2017	2016	2017
Hyvinvoinnin toimiala	-	0	-	0
Keskushallinto	1	1	3	0
Alueelliset maaseutupalvelut + lomatoimi	0	0	1	6
Kasvatus ja koulutus palvelut	106	3	20	10
Tekniset palvelut	0	1	2	5
Yhteensä	107	5	26	21

6 ELÄKÖITYMINEN

63 vuotta täyttävät 2016-2027

Nivalan kaupungin vakituisen henkilöstön eläkepoistuma vuosina 2017-2027 on Kuntien Hetapalvelut Oy:ltä saatujen tietojen mukaan 8,95 % ja vuosina 2016-2023 37,08 %. Ennuste on laskettu vain vakinaisesta henkilöstöstä.

Vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän saavuttava vakituinen henkilöstö 2017-2027 (63 v. täyttävät)											
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Hyvinvoinnin toimiala	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	1
Keskushallinto	0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0
Alueelliset maaseutupalvelut	1	3	1	3	5	4	4	5	1	4	4
Sivistystoimi	2	7	6	2	10	8	7	13	11	7	9
Tekninen toimi	7	5	3	1	2	6	6	5	3	3	3

KUVIO 17. Vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän saavuttava henkilöstö 2015-2026 (63 v. täyttävät).

Taulukko 11. Osa-aikaeläkkeen aloittaneet sekä vanhuuseläkkeelle siirtyneet vuonna 2017.

	Naiset	Miehet	Keski-ikä
Vanhuuseläkkeelle siirtyneet	7	0	64,26
Osa-aikaeläkkeen aloittaneet	1	0	61,40
YHTEENSÄ	8	0	

6.1 Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet

Taulukko 12. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet vuonna 2017

	Naiset	Miehet	Keski-ikä
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	3	0	56,67
Osa-aikatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	2	0	59,75
YHTEENSÄ	5	0	

7 HENKILÖSTÖMENOT

Henkilöstömenoihin on luettu käyttötalouden palkat, palkkiot, työllistetyt sekä sosiaalikulut. Palkat vuonna 2017 olivat 18,1 milj. euroa ja sosiaalikulut 65,3 milj. euroa eli yhteensä 23,4 milj. euroa. (Kuvio 16.)

KUVIO 16. Palkka- ja sosiaalikulut vuonna 2013–2017.

8 HENKILÖSTÖN TYÖHYVINVOINTI JA TYÖTURVALLISUUS

8.1 Työhyvinvointikysely

Nivalan kaupunki kaupungilla on toteutettu Keva:n työhyvinvointikysely syksyllä 2015. Sen pohjalta on laadittu vuonna 2016 työhyvinvointisuunnitelma koskien koko kaupunkia ja eri toimipisteitä. Uusi kysely päätettiin toteuttaa kolmen vuoden kuluttua. Hakemuksesta Keva myönsi Nivalan kaupungille uuden työhyvinvointikyselyn syksyille 2018.

8.2 Henkilöstöstrategia työhyvinvoinnin edistäjänä

Nivalan kaupungin henkilöstöstrategia päivitettiin syksyllä 2017. Henkilöstöstrategian tavoitteena on mm. työhyvinvoinnin edistäminen. Henkilöstöstrategian laadintaa työstettiin työpajassa, johon oli kutsuttu kaupungin johtoryhmä, työsuojeluhenkilöstö, yhteistoimintaelimen ja henkilöstöjaoksen jäsenet sekä kaupunginvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajisto. Henkilöstöjaos lähetti henkilöstöstrategian lausunnon koko henkilöstölle sekä lautakunnille ja kaupunginhallitukselle. Nivalan kaupungin henkilöstöstrategia vuosille 2017–2019 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 30.5.2017. Henkilöstöstrategia sai visiokseen ”osaava, jaksava, kehittävä henkilöstö” ja sen painopisteiksi ja tavoitteiksi määritettiin:

- henkilöstön osaamista ja tietotaitoa kehitetään aktiivisesti
- uutta teknologiaa ja digiosaamista hyödynnetään
- tuetaan henkilöstön työhyvinvointia
- kehitetään johtamista

Henkilöstöstrategialle laadittiin myös vuosittainen toimenpideohjelma ja henkilöstöjaos seuraa strategian toteutumista.

Taulukko 13. Yhteenvetotaulukko henkilöstöstrategiaa toteuttavista toimenpiteistä 2017

Painopiste-alueet	Toimenpidesuunnitelma	Toteutuminen 2017
henkilöstön osaamista ja tietotaitoa kehitetään aktiivisesti	1.koulutussuunnitelma päivitetään 2.työnaativuuden arvioinnit ajan tasalle 3.yhteiset teemat osaamisen kehittämiseen vuosittain	1. Koulutussuunnitelma päivitetty yhteistyöelimestä 16.11.17 § 29 2. Henkilöstöjaos on vuonna 2017 hyväksynyt it-henkilöstön, koulunkäyntiohjaajien, lomitusohjaajien, maatalouslomittajien, johtoryhmän, hyvinvointikoordinaattorin, keskuskeittiön esimiesten, rakennuttajainsinöörin ja kiinteistöpäällikön TVA:t 3. osaamisen kehittämiseksi on talousarvioon 2018 kirjattu kehityskeskustelujen järkeväyttäminen
uutta teknologiaa ja digiosaamista hyödynnetään	intran kehittäminen uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönoton koulutus ja tuki tietoturvyöryhmän perustaminen tietoturvaluokituksen laatiminen koulutusta tietotekniikkaan: koulutusluokka kellariin Joki-ICT yhteistyö	intran alusta on uudistettu, kehitystyö jatkuu Dynasty asianhallintajärjestelmä on otettu käyttöön 1.1.2017, koulutukset käyttäjille järjestetty tammikuussa 2017 ja kertauskoulutus joulukuussa 2017, pääkäyttäjiä 3 kaupunginhallitus 27.2.2017 § 43 perustettu tietoturvyöryhmä kaupunginvaltuusto 11.12.2017 § 178 hyväksytty tietoturvaluokitus koulutusluokka ei ole vielä toteutunut, ict-koulutusryhmä keskushallinnon alle vuoden 2018 talousarvioon Joki-ICT palveluja on otettu käyttöön: sähköposti O365, kuntaverkkoliittymä, kytkinverkon valvonta
tuetaan henkilöstön työhyvinvointia	Tyky-setelit yhtenäistetään ohjeistusta mm. virkistyspäivästä työolosuhteet kunnossa: -suunnitelma tietokoneiden uusimisaikataulusta vaarojen ja uhkien arviointi Aktiivisen tuen malli otetaan käyttöön	Tyky-setelit on jaettu henkilöstölle Henkilöstöjaoksen päätökset: 21.8.2017 § 6 matkakustannusten korvaus, § 7 tavanomaista kalliimpiin koulutuksiin osallistuminen, 20.11.2017 § 28 harkinnanvaraisen virka-/työvapaan perusteet, 11.12.2017 § 35 virkistyspäivä ohjeistusta -tietokoneiden uusimisaikataulu tehty vaarojen ja uhkien arvioinnit tehty toimipisteittäin Aktiivisen tuen mallin pilotointi aloitettu, käyttöönotto kokonaisuudessaan 2018
kehitetään johtamista	Kehityskeskustelujen järkeväyttäminen 2. päivitetään hankkeita koskeva ohjeistus Johtamiskoulutus: Lean koulutus esimiehille muutosjohtaminen	KuntaHR kehityskeskusteluohjelma otetaan käyttöön 2018 hankeohjeistus on päivitettävänä Johtamisen erikoisammattitutkintoa suorittaa 5 henkilöä, Lean johtoryhmälle tammikuussa 2018 järjestetty henkilöstöinfo toukokuussa 2017 Nivalan kaupungin organisaatorakenteen muutoksesta ja maakuntauudistuksen tilanteesta

Esimiesfoorumeita pidettiin vuonna 2017 neljä kertaa. Keväällä 2016 aloitettiin kaupunginhallituksen ja henkilöstöjaoksen jälkeiset infot henkilökunnalle aina kokousta seuraavana päivänä "aamukahvin" aikana.

8.3 Varhaisen tuen mallista aktiivisen tuen malliin

Nivalan kaupunki on ottanut käyttöön vuoden 2013 aikana varhaisen tuen malli "varhainen tuki on toisesta välittämistä". Taustana varhaisen tuen mallille on lainsäädännön muutos ja henkilöstöstrategian laadinnan yhteydessä esille noussut tarve varhaisen tuen mallin uudistamisen tarve. Työkyvyn heikkeneminen on osattava tunnistaa ja arvioida varhaisessa vaiheessa. Varhaisen tuen toimintamallin tavoite on, että työolosuhteita tai työtapoja muuttamalla työntekijä voi jatkaa omassa tehtävässään. Toistuvat sairauslomat voivat myös hälyttää varhaisen tuen tarpeesta. Henkilöstöjaos on antanut menettelytapaohjeen aktiivisesta aikaisesta puuttumisesta lyhyisiin sairauslomiin. Kaupungilla on myös menettelytavat koskien hoitoonohjausta sekä epäasiallista kohtelua ja häirintää.

Henkilöstöjaos on päättänyt laajentaa varhaisen tuen mallia aktiivisen tuen malliksi. Siinä varhaisen tuen lisäksi huomioidaan ns. tehostettu tuki ja paluun tuki. Tehostettu tuki tarkoittaa muun muassa kuntoutusta, työkokeilua, osa-sairauspäivärahaa ja muita tukikeinoja. Paluun tuella tuetaan työntekijän paluuta työhön pitkän poissaolon jälkeen. Aktiivisen tuen mallia pilotoidaan ja sen jälkeen se otetaan käyttöön koko kaupungilla vuoden 2018 aikana.

8.4 Kehityskeskustelut

Henkilöstöstrategian laadinnan yhteydessä nousi vahvasti esille kehityskeskustelujen rooli. Työhyvinvointikyselyn yhteydessä suoritetun kyselyn perusteella havaittiin, että noin runsaat puolet henkilöstöstä käy kehityskeskusteluja Nivalan kaupungissa. Tämän johdosta yhdeksi kehitettäväksi toimenpiteeksi nostettiin kehityskeskustelujen käyminen koko organisaatiossa.

Kehityskeskustelua tulee pitää yhtenä henkilöstöjohtamisen välineenä Nivalan kaupungissa. Kehityskeskustelujen avulla kaupungin strategiset tavoitteet jalkautetaan toimipisteisiin. Kehityskeskustelut ovat yksi merkittävä osa tuloksellisten palvelujen kehittämisessä. Kehityskeskusteluista saadaan myös tietoa organisaation kehittämistyön pohjaksi. Kehityskeskustelussa käsiteltäviä asioita ovat mm. toimialan tavoitteet, tehtäväalueen tavoitteet, työyksikön tavoitteet, omat tavoitteet, kuluneen vuoden arviointi ja tavoitteiden saavuttaminen, onnistumiset, työskentely-ympäristö, esimies-alaisuus, oman työn hallinta ja tulevaisuuden suunnitelmat. Kehityskeskusteluissa kartoitetaan myös koulutusta ja muita osaamisen ja työn kehittämistapoja. Tavoitteena on, että vuoden 2017 aikana kaupungilla on kehityskeskustelujen suhteen yhtenäinen käytäntö. Kehityskeskustelujen toteuttamisasteen seuraamiseksi kehitetään vuonna 2017 seurantamenetelmä.

9 TYÖSUOJELUTOIMINTA

Työsuojelun päämääränä on luoda turvalliset ja terveelliset työolot kaikille kunnan palveluksessa oleville sekä tukea työntekijöiden työkyvyn ylläpitämistä. Samalla pyritään saamaan aikaiseksi avoin ja keskusteleva ilmapiiri, joka kannustaa ja motivoi omatoimisesti luomaan hyviä työolosuhteita. Työsuojelu on yhteistyötä ja koskee kaikkia työpaikalla työskenteleviä. Jokainen on velvollinen ilmoittamaan työympäristössään havaitsemistaan puutteista esimiehelleen tai työsuojeluvaltuutetulle tai päällikölle ja noudattamaan työpaikalla laadittuja turvallisuusohjeita.

Työsuojelutoimikuntana toimii yhteistyöelin ja kutsuttaessa työterveyshuolto osallistuu kokouksiin.

9.1 Työsuojelun toimintaohjelma

Työsuojeluvaalit käytiin syksyllä 2017. Kaupunginhallitus hyväksyi työsuojelun toimintaohjelman 12.2.2018 § 36. Työsuojeluohjelman lähtökohdana on työturvallisuuslaki (738/2002), jonka mukaan työnantajalla on oltava turvallisuuden ja terveyden edistämiseksi ja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi tarpeellista toimintaa varten ohjelma, joka kattaa työpaikan työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset (työsuojelun toimintaohjelma). Toimintaohjelmasta johdettavat tavoitteet turvallisuuden ja terveellisyden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi on otettava huomioon työpaikan kehittämistoiminnassa ja suunnittelussa ja niitä on käsiteltävä työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa.

9.2 Työsuojelupäällikkö

Maaseutujohtaja Hannu Tölli toimii Nivalan kaupungin työsuojelupäällikkönä. Työnantaja nimeää työsuojelupäällikön. Työsuojelupäällikön tehtäviin kuuluu perehtyä työsuojelusäännöksiin, määräyksiin ja -ohjeisiin, työn turvallisuutta ja terveellisyttä koskeviin työpaikan oloihin sekä seurata niiden kehitystä ja ryhtyä toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi.

Työsuojelupäällikön tehtäviin kuuluu myös tehdä esityksiä työnantajalle ensiaputoiminnasta ja -koulutuksen järjestämisestä, työsuojeluun liittyvästä työhön opastuksesta ja koulutuksesta sekä tutkimuksen järjestämisestä työpaikalla sattuneesta tapaturmasta. Työsuojelupäällikkö osallistuu työpaikan työsuojelun toimintaohjelman valmisteluun, työsuojelutarkastuksiin ja -tutkimuksiin sekä työkykyä ylläpitävään toimintaan työpaikalla. Työsuojelupäällikkö huolehtii työsuojelumääräyksiä ja -ohjeita koskevan tarpeellisen tiedon välittämisestä työnantajalle, esimiehille sekä työntekijöille. Esimiehet huolehtivat työn turvallisuuteen ja terveyteen liittyvien käytönonotto- ja kunnossapitotarkastusten teettämisestä.

9.3 Työsuojeluvaltuutettu

Työsuojeluvaltuutetun ja varavaltuutettujen valinnasta on säädetty työsuojelun valvonnasta ja työpaikan yhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 30 §:ssä. Työntekijät valitsevat työsuojeluvaltuutetun ja kaksi varavaltuutettua. Vuonna 2017 valittiin uudet työsuojeluvaltuutetut sekä varavaltuutetut toimikaudelle 2018–2021. Vaalitulosten perusteella Nivalan kaupungin työsuojeluvaltuutetuksi valittiin Pauli Lakanen, opetuslautakunnan alaisille työntekijöille Aila Koskela ja esimiesten työsuojeluvaltuutetuksi Arto Marjamaa. Varavaltuutetuksi valittiin Raija Aksila, Päivi Kananen ja Eliisa Pihlajamaa.

Työsuojeluvaltuutetun tehtäviin kuuluu perehtyä työsuojelusäännöksiin, -määräyksiin ja -ohjeisiin, työn turvallisuutta ja terveellisyttä koskeviin työpaikan oloihin ja seurata niiden kehitystä sekä ilmoittaa havaitsemistaan puutteista työnjohdolle ja työsuojelupäällikölle, tarvittaessa myös työsuojeluviranomaiselle. Työsuojeluvaltuutettu osallistuu työpaikan työsuojelun toimintaohjelman valmisteluun, työsuojelutarkastuksiin ja -tutkimuksiin. Tarvittaessa hän osallistuu tutkimukseen, joka on sattunut työpaikalla sattuneesta tapaturmasta. Työsuojeluvaltuutettu osallistuu myös työkykyä ylläpitävään toimintaan työpaikalla sekä työnantajan ja työntekijöiden väliseen työsuojeluyhteistoiminnan kehittämiseen.

10 YHTEISTOIMINTA

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta (13.4.2007/449) antaa perustan yhteistoimintaelimen toiminnalle. Yhteistoimintalain tarkoituksena on edistää työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistoimintaa kunnissa. Yhteistoiminnan tavoitteena on antaa henkilöstölle mahdollisuus yhteisymmärryksessä työntekijän kanssa osallistua kunnan toiminnan kehittämiseen ja antaa henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa omaa työtään ja työyhteisöään koskevien päätösten valmisteluun sekä samalla edistää kunnallisen palvelutuotannon tuloksellisuutta ja henkilöstön työelämän laatua. Laissa tarkoitettujen yhteistoiminnan osapuolia ovat kunta työnantajana ja sen palveluksessa oleva henkilöstö.

Nivalan kaupungissa yhteistoimintaelimeen kuuluivat vuonna 2017 kaupunginjohtaja, henkilöstöjohtaja, puheenjohtaja, hallintojohtaja, JUKO:n pääluottamusmies Tero Kähönen, JYTY:n pääluottamusmies Päivi Männistö, JHL:n pääluottamusmies Marita Alatalo, KTN:n pääluottamusmies Juha Peltomaa, työsuojeluvaltuutettu Pauli Lakanen, työsuojeluvaravaltuutettu Raija Aksila ja työsuojelupäällikkö Hannu Tölli.

Yhteistoimintaelin kokoontui vuonna 2017 neljä (4) kertaa. Yhteistoimintaelin on käsitellyt myös vuoden 2017 työyhteisötoiminnan periaatteet.

11 TYÖHYVINVOINTITOIMINTA VUONNA 2017

Nivalan kaupungin henkilöstöjohtajan alaisuudessa olevaa työhyvinvointiin kohdennettua määrärahaa varattiin 20 000 euroa vuodelle 2017 ja siitä käytettiin 16.409,76 euroa (Tyky-setelit). Työterveyshuollon ja yhteistoimintaelimen määrittämän työyhteisötoiminnan kohderyhmänä oli vuonna 2017 yläkoulu ja lukio.

11.1 Työterveyshuolto

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio tuottaa Nivalan kaupungille työterveyshuoltopalvelut. Työterveyshuollon ja kaupungin laaitaman toimintasuunnitelmakauden kolme keskeistä tavoitetta vuosille 1.1.2014–31.12.2018 ovat:

- toimivan työyhteisön kehittäminen
- varhaisen tukemisen mallin hiominen ja jalkauttaminen organisaation eri tasoille.
- nimetyin kohderyhmän työhyvinvoinnin kartoittaminen, jatkotoimenpiteet ja seuranta.

Vuonna 2014 kohderyhmänä oli koko kaupungintalon henkilöstö ja vuoden 2015 kohderyhmänä alueelliset maaseutupalvelut ja vuonna 2016 varhaiskasvatuspalvelut. Kohderyhmä määritetään työterveyshuollon kanssa. Henkilöstöllä on mahdollisuus vaikuttaa mm. yhteistoimintaelimen kautta kohderyhmän määrittämiseen. Työterveyshuolto suorittaa kohderyhmälle työkykyindeksikyselyn, jonka jälkeen työterveyshuolto yhteisesti kohderyhmän kanssa sopii tarvittavista jatkotoimenpiteistä.

Työterveyshuollon toimintatehtäviin kuuluvat mm. työpaikkaselvitykset (kartoitetaan työolosuhteita, mahdollisia riskitekijöitä ja terveyttä vaarantavia altisteita), tietojen antaminen, neuvonta ja ohjaus (tavoitteena henkilöstön terveyden ja työkyvyn ylläpitäminen ja edistäminen) sisältäen työyhteisötyön (työyhteisöjen toiminnan kehittäminen ja vuorovaikutuksen tukeminen), työkyvyn hallintaan, seurantaan ja varhaiseen tukeen liittyvä toiminta sekä terveystarkastukset.

Työterveydenhuollon kustannuksiin saadaan valtiolta korvausta terveydenhoidosta ja ennaltaehkäisevästä työstä 60 % (korvausluokka I) ja sairaanhoidosta 60 % (korvausluokka II). Vuonna 2017 korvausluokka I osuus oli 48,11 % (2016:36,63 %) ja korvausluokka II osuus 51,81 % (2016: 63,37 %). Nivalan kaupungin osalta työterveyshuollon kustannukset vuosina 2011–2017 ovat olleet seuraavat:

Taulukko 15. Työterveyshuollon kustannukset vuosina 2011–2017 koko henkilöstö

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Työterveyshuollon kustannukset, €	129 991	140 859	160 965	157 438	168 406	227 149	218 452
eur/työntekijä	251,92	278,38	336,75	331,45	350	391	384

12 TYÖLLISYYDEN EDISTÄMINEN

Työllisyyden edistämiseksi tehdään tiivistä yhteistyötä Nivalan Työpajasäätiön kanssa. Vuoden 2017 aikana yhteistyössä Nivalan Työpajasäätiön kanssa työllistettiin kaupungille 15 työtöntä palkkatuella. Lisäksi työllistettiin 6 velvoitettyöllistettävää. Kuntouttavaa työtoimintaa toteutetaan Nivalan Työpajasäätiön kanssa.

12.1 Kesätyöpaikat – kesäduuniseteli

Kesäduunisetelijärjestelmä otettiin käyttöön v. 2012 yhteistyössä Nivalan yrittäjien, MTK:n sekä kaupungin kanssa yhteistyössä. Toimintamalli on, että henkilöstöjohtaja on määrittänyt talousarviovalmistelun yhteydessä kesäduunisetelin myöntämisen pääperiaatteet. Kriteerien perusteella palvelusihiteeri julkaisee kesäduunisetelihaun sekä organisoii markkinoinnin kouluille. Hakemukset toimitetaan palvelusihiteerille, joka tarkistaa kriteereiden täyttymisen ja päätösten perusteella myös tiedottamisen asianomaisille yrityksille ja nuorille sekä tuen maksamisen.

Kunnan maksama tuen määrä työnantajalle on ollut 300 € / 3 viikkoa / nuori. Vuonna 2017 kesäduuniselejä myönnettiin 90 nuoresta eli 27 000 euron edestä. Kaikille, joiden hakukriteerit täyttyivät, myönnettiin kesäduuniseteli. Ulkoiset työnantajat työllistivät 57 nuorta ja kaupungin sisäiset (kulttuuri, alueelliset maaseutupalvelut, puhdistuspalvelut, kirjasto, puistot, nuoriso) 43 nuorta.

13 HENKILÖSTÖNIMIKKEET JAMÄÄRÄT VUONNA 2017 (Vakituinen henkilöstö 1.1.-31.12.2017)

Riviotsikot	Määrä / Hlö	Riviotsikot	Määrä / Hlö
Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja	1	Maanmittausteknikko	1
Ammattimies	1	Maanrakennusammattimies	1
Automaatioteknikko	1	Maanrakennustyönjohtaja	1
Dieettikeittäjä	2	Maaseutuasiamies	4
Erityisavustaja	3	Maaseutujohtaja	1
Erityisluokan opettaja	6	Maatalouslomittaja	94
Erityisopettaja	4	Nuoriso-ohjaaja	1
Erityisopettaja, peruskoulussa	4	Nuorisotilan valvoja	1
Esiluokan opettaja	4	Näyttelytilanvalvoja	1
Hallinnollinen päiväkodin johtaja	2	Osastosihteeri	1
Hallintojohtaja	1	Palvelusihteeri	2
Hallintosihteeri	1	Perhepäivähoidon ohjaaja	1
It-asiantuntija	1	Perhepäivähoitaja	19
It-päällikkö	1	Peruskoulun ja lukion yhteinen lehtori	1
Kaupunginjohtaja	1	Peruskoulun lehtori	6
Kaupunginkamreeri	1	Peruskoulun luokanopettaja	57
Keittäjä	10	Peruskoulun rehtori	2
Keittäjä-siivoaja	1	Perusopetuksen erityisluokanopettaja	1
Kiinteistöhoitaja	3	Perusopetuksen erityisopettaja	1
Kiinteistöpäällikkö	1	Perusopetuksen ja lukion lehtori	4
Kiinteistösihteeri	1	Perusopetuksen lehtori	28
Kirjastoautonkuljettaja-virkailija	1	Puistotyönjohtaja	1
Kirjastonhoitaja	3	Rakennusammattimies	2
Kirjastotoimenjohtaja	1	Rakennustarkastaja	1
Kirjastovirkailija	3	Rakennuttajainsinööri	1
Kirvesmies	1	Ruokahuoltopäällikkö	1
Konsultoiva erityislastentarhanopettaja	1	Ruokapalveluesimies	2
Koulukuraattori	3	Ruokapalvelutyöntekijä	9
Koulunkäynninohjaaja	28	Ryhmäavustaja	5
Koulusihteeri	3	Siivoaja	19
Laitoshuoltaja	10	Siivoaja-ruoanjakaja	7
Laskentasihteeri	1	Siivoustyönjohtaja	1
Lastenhoitaja	24	Sivistysjohtaja	1
Lastentarhanopettaja	20	Tekninen johtaja	1
Lehtori	1	Tietohallintosihteeri	1
Lomitusohjaaja	3	Toimistosihteeri	10
Lomituspalvelujohtaja	1	Tuntiopettaja	2
Lomitussihteeri	1	Vahtimestari	2
Lukion ja perusopetuksen yht.leht.	1	Varhaiskasvatusjohtaja	1
Lukion lehtori	7	Vastaava koulukuraattori	1
Lukion rehtori	1	Vastaava ruoanjakaja	2
Luokanopettaja	2	Kaikki yhteensä	445
Suurimmat henkilöstöryhmät:			
Maatalouslomittajat	94		
Peruskoulun luokanopettajat	57		
Perusopetuksen lehtorit	28		
Koulunkäynninohjaajat	28		

TA/TP 2017 -VERTAILU
TUOSLASKELMA
RAHOITUSLASKELMA
KOKONAISMENOT JA -TULOT, ULKOISET

Tuloslaskelma (TA/TP vrt)

ULKOINEN TULOSLASKELMA	TA 2017	MUUTOS	TA + muutos	TP 2017	POIKKEAMA
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	7 085 985	0	7 085 985	6 597 623,37	-488 361,63
Maksutuotot	1 388 238	0	1 388 238	1 326 513,93	-61 724,07
Tuet ja avustukset	164 338	253 200	417 538	381 634,59	-35 903,41
Vuokratuotot	1 763 580	0	1 763 580	1 570 249,51	-193 330,49
Muut toimintatuotot	439 574	0	439 574	685 061,40	245 487,40
TOIMINTATUOTOT YHT.	10 841 715	253 200	11 094 915	10 561 082,80	-533 832,20
Valmistus omaan käyttö.	34 988	0	34 988	43 602,03	8 614,03
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-18 394 071	-277 435	-18 671 506	-18 113 065,77	558 440,59
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-4 819 128	-9 577	-4 828 705	-4 448 965,20	379 739,80
Muut henkilösivukulut	-1 003 665	-2 244	-1 005 909	-821 287,20	184 621,80
Palvelujen ostot	-46 132 376	-89 009	-46 221 385	-45 893 542,76	327 842,09
Aineet, tarvikkeet ja tav.	-3 086 116	-39 379	-3 125 495	-3 061 204,42	64 290,88
Avustukset	-1 724 900	-200 243	-1 925 143	-1 791 970,71	133 172,29
Muut toimintakulut	-573 266	-70 396	-643 662	-684 025,65	-40 363,58
TOIMINTAKULUT YHT.	-75 733 522	-688 284	-76 421 806	-74 814 061,71	1 607 743,87
TOIMINTAKATE	-64 856 819	-435 084	-65 291 903	-64 209 376,88	1 082 525,70
Verotulot	30 470 000	0	30 470 000	30 978 287,02	508 287,02
Valtionosuudet	36 632 000	341 885	36 973 885	37 122 662,00	148 777,42
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	150 000	0	150 000	136 169,18	-13 830,82
Muut rahoitustuotot	600 000	0	600 000	779 228,49	179 228,49
Korkokulut	-200 000	0	-200 000	-99 455,19	100 544,81
Muut rahoituskulut	-50 000	0	-50 000	-42 173,78	7 826,22
VUOSIKATE	2 745 181	-93 199	2 651 982	4 665 340,84	2 013 358,84
Suunn.mukaiset poistot	-2 185 843	0	-2 185 843	-2 084 132,99	101 710,01
Satunnaiset erät					
TILIKAUDEN TULOS	559 338	-93 199	466 139	2 581 207,85	2 115 068,85
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	2 038	0	2 038	2 038,00	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	561 376	-93 199	468 177	2 583 245,85	2 115 068,85

Rahoitus

Talousarvioon on kuntalain mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja talousarviot sekä osoitettava miten määrärahojen rahoitustarve katetaan.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kaupungin varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylitäi alijäämäinen.

Nivalan kaupungin vuosien 2017–2020 rahoituslaskelmat osoittavat seuraavaa vieraan pääoman tasoa:

Antolainojen muutos

Vuodelta 2017 Teollisuuskylältä ei lyhennyksiä laskuteta, vasta vuodesta 2018 alkaen lyhennykset peritään hyväksytyjen päätösten mukaisesti myös Teollisuuskylältä. Vuoden 2017 Teollisuuskylä Oy:n lyhennykset huomioitiin Peltotie 9 kaupan yhteydessä, kun kaupunki osti kyseisen kiinteistön Teollisuuskylä Oy:ltä vuonna 2016.

Vuokratodit lyhentää pitkäaikaisia kaupungin antamia antolainoja vuosittain 11.000 euroa.

Lainakanta: Taseessa oleva vieras pääoma –(saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat).

Lainakanta-tunnusluku on virallinen taseen osoittama tunnusluku kunnan velkaantuneisuusasteesta.

Vuosi	Milj. €	€/Asukas	Asukasluku
TP 2010	43,4	3 933	11 026
TP 2011	43,5	3 929	11 058
TP 2012	51	4 640	10 990
TP 2013	51,2	4 680	10 944
TP 2014	50,7	4 628	10 945
TP 2015	50	4 596	10 882
TP 2016	50,4	4 625	10 895
TA 2017	53	4 840	10 950
TP 2017	50	4 622	10 818
TS 2018	53,3	4 845	11 000
TS 2019	51,6	4 669	11 050
TS 2020	49,4	4 450	11 100

Poistot kirjataan vuonna 2013 uudistetun poistosuunnitelman mukaisesti. Vuosipoisto on n. 2,2 milj. euroa/v.

Elinkeinojen ja kaupungin palvelujen investointi- ja kehittämisrahaston pääoma oli vuoden 2016 tilinavauksessa 2 368 282,81 €. Rahaston käyttämisestä päättää kaupunginvaltuusto rahastolle hyväksytyin säännön mukaisesti. Vuoden 2016 tuloslaskelmaan ei ole hyväksytty Elinkeinojen ja kaupungin palvelujen investointi- ja kehittämisrahastosta tuloutusta. Talousarvio ja -suunnitelmavuosillekaan 2017 - 2020 ei rahaston tuloutuksia ole suunniteltu otettavaksi.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2017

Koy Vuokratodit on vuoden 2017 aikana maksanut kaupungille takaisin kaupungin myöntämiä pitkäaikaisia antolainoja vuosittaisen lyhennysohjelman lisäksi ylimääräisellä lyhennyksellä maksamalla yhden lainan loppuun.

Pitkäaikaista talousarviolainaa otettiin vuoden aikana 5 milj. euroa, ja vanhoja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin lähes 1,4 milj. eurolla. Lyhytaikaista kuntatodistusohjelmaa pienennettiin 4 milj. eurolla ja kuntatodistuslimiittiä oli tilinpäätöshetkellä käytössä yhteensä 26 milj. euroa.

Rahoituslaskelma (TA/TP vrt)

	TA 2017	MUUTOS	TA + muutos	TP 2017	POIKKEAMA
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 745 181	-93 199	2 651 982	4 665 340,84	2 013 358,84
Tulorahoituksen korjauserät	-50 000	0	-50 000	2 328,75	52 328,75
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-5 491 350	0	-5 491 350	-4 122 273,30	1 369 076,70
Rah.osuudet invest. menoihin	114 500	0	114 500	88 000,00	-26 500,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	200 000	0	200 000	16 713,00	-183 287,00
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	-2 481 669	-93 199	-2 574 868	650 109,29	3 224 977,29
Rahoituksen rahavirta					
Antolainojen muutokset					
Antolainojen vähennykset	11 000	0	11 000	20 186,38	9 186,38
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 101 469	93 199	10 194 668	5 000 000,00	-5 194 668,00
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-1 130 800	0	-1 130 800	-1 380 761,40	-249 961,40
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 500 000	0	-6 500 000	-4 000 000,00	2 500 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	-1 665,72	-1 665,72
Saamisten muutos	0	0	0	-808 246,67	-808 246,67
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	1 606 982,91	1 606 982,91
Rahoituksen rahavirta	2 481 669	93 199	2 574 868	436 495,50	-2 138 372,50
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	0	1 086 604,79	1 086 604,79
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	0	-1 086 604,79	-1 086 604,79

**KOKONAISMENOT JA -TULOT
ULKOISET 1000 €**

LUVUT 1000 EUROA										
	ALKUP		MENOT			ALKUP.		TULOT		
	TA	TA-	TA+M	TOTEUT.	POIK-	TA	TA-	TA+M	TOTEUT.	POIK-
	2017	MUUT.	1000 €	TP 2017	KEAMA	2017	MUUT.	1000 €	TP 2017	KEAMA
KÄYTTÖTALOUS:										
* toimintatuotot						10 842	253	11 095	10 561	-534
* toimintakulut	75 734	688	76 422	74 814	-1 608					
TULOSLASKELMAOSA:										
* verotulot						30 470	0	30 470	30 978	508
* valtionosuudet						36 632	342	36 974	37 123	149
* korkotuotot						150	0	150	136	-14
* muut rahoitustuotot						600	0	600	779	179
* korkokulut	200	0	200	99	-101					
* muut rahoitusmenot	50	0	50	42	-8					
INVESTOINTIOSA:										
* Käyttöomaisuusinv.	5 491	0	5 491	4 122	-1 369					
* Rahoitusosuudet inv.						115	0	115	88	-27
* Käyttöom.myyntitulot						200	0	200	17	-183
RAHOITUSOSA:										
Antolainauksen muutokset										
* antolainojen lisäys		0		0						
* antolainojen vähennys						11	0	11	20	9
Lainakannan muutokset										
* Pitkäaik. lainojen lis.						10 101	93	10 195	5 000	5 195
* Pitkäaik. lainojen väh.	1 131	0	1 131	1 381	250					
* Lyhytaik. lainojen muutos	6 500	0	6 500	4 000	2 500	0	0	0		
KOKONAISMENOT/ -TUOTOT	89 106	688	89 794	84 458	-336	89 121	688	89 810	84 702	5 282

VUODEN 2017
VIRALLISET
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT:

TULOSLASKELMA
RAHOITUSLASKELMA

TASE

2. TULOSLASKELMA

NIVALAN KAUPUNKI ULKOINEN TULOSLASKELMA	1.1.-31.12. 2017	1.1.-31.12 2016
Toimintatuotot		
Myyntituotot	6 597 623,37	6 909 342,65
Maksutuotot	1 326 513,93	1 488 421,14
Tuet ja avustukset	381 634,59	474 353,75
Vuokratuotot	1 570 249,51	1 763 016,90
Muut toimintatuotot	685 061,40	489 604,82
Toimintatuotot yhteensä	10 561 082,80	11 124 739,26
Valmistus omaan käyttöön	43 602,03	39 753,70
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-18 113 065,77	-18 107 352,91
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 448 965,20	-4 917 762,72
Muut henkilösivukulut	-821 287,20	-1 153 931,78
Palvelujen ostot	-45 893 542,76	-45 105 950,97
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 061 204,42	-2 941 591,06
Avustukset	-1 791 970,71	-1 657 103,28
Vuokrakulut	-469 886,60	-416 893,46
Muut toimintakulut	-214 139,05	-148 694,85
Toimintakulut yhteensä	-74 814 061,71	-74 449 281,03
TOIMINTAKATE	-64 209 376,88	-63 284 788,07
Verotulot	30 978 287,02	30 546 002,59
Valtionosuudet	37 122 662,00	34 897 698,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	136 169,18	131 645,25
Muut rahoitustuotot	779 228,49	1 275 701,24
Korkokulut	-99 455,19	-101 607,98
Muut rahoituskulut	-42 173,78	-43 164,92
VUOSIKATE	4 665 340,84	3 421 486,11
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn.mukaiset poistot	-2 084 132,99	-2 034 037,09
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut	0,00	-317 304,56
TILIKAUDEN TULOS	2 581 207,85	1 070 144,46
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	2 038,00	2 038,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	2 583 245,85	1 072 182,46

3. RAHOITUSLASKELMA

NIVALAN KAUPUNKI RAHOITUSLASKELMA	1.1. - 31.12. 2017	1.1. - 31.12. 2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 665 341	3 421 486
Satunnaiset erät	0	-317 305
Tulorahoituksen korjauserät	2 329	-26 679
	4 667 670	3 077 503
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 122 273	-2 844 804
Rah.osuudet invest. menoihin	88 000	5 500
Pysyvien vastaavien hyöd. Luovutustulot	16 713	34 394
	-4 017 560	-2 804 910
Toiminnan ja invest. rahavirta	650 110	272 593
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen vähennykset	20 186	532 912
	20 186	532 912
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähenn	-1 380 761	-1 630 761
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 000 000	2 000 000
	-380 761	369 239
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	-10
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 666	-3 863
Saamisten muutos	-808 247	-465 048
Korottomien velkojen muutos	1 606 983	587 900
	797 070	118 979
Rahoituksen rahavirta	436 496	1 021 130
Rahavarojen muutos	1 086 605	1 293 722
Rahavarat 31.12.	17 945 462	16 858 857
Rahavarat 1.1.	16 858 857	15 565 135
	1 086 605	1 293 722

4. TASE

	2017	2016
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	59 647,19	15 925,97
2. Muut pitkävaikutteiset menot	16 136,68	61 726,82
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	75 783,87	77 652,79
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	6 884 987,79	6 753 512,48
2. Rakennukset	32 398 131,34	33 148 690,02
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 716 188,72	7 807 142,85
4. Koneet ja kalusto	560 905,23	475 693,82
6. Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	3 059 615,30	537 839,51
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	50 619 828,38	48 722 878,68
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	28 299 802,84	28 300 616,50
3. Muut lainasaamiset	1 244 434,00	1 264 620,38
4. Muut saamiset	202 284,59	165 453,15
Sijoitukset yhteensä	29 746 521,43	29 730 690,03
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	80 442 133,68	78 531 221,50
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
4. Muu vaihto-omaisuus	8 400,88	6 735,16
Vaihto-omaisuus yhteensä	8 400,88	6 735,16
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	0,00	27 756,20
3. Muut saamiset	173 094,62	173 094,62
Pitkäaik.saamiset yhteensä	173 094,62	200 850,82
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	683 604,53	634 829,83
2. Lainasaamiset	1 567 000,00	794 000,00
3. Muut saamiset	692 233,80	503 404,65
4. Siirtosaamiset	557 377,08	731 978,06
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	3 500 215,41	2 664 212,54
Saamiset yhteensä	3 673 310,03	2 865 063,36
III Rahoitusarvopaperit		
1. Osakkeet ja osuudet	4 288 449,16	3 960 767,30
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentit	896 002,70	1 066 680,41
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	10 859 706,72	10 821 713,83
4. Muut arvopaperit	911 979,26	350 997,87
Rahoitusarvopaperit yhteensä	16 956 137,84	16 200 159,41
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	989 324,31	658 697,95
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	21 627 173,06	19 730 655,88
VASTAAVAA YHTEENSÄ	102 069 306,74	98 261 877,38

VASTATTAVAA	2017	2016
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	-35 757 137,18	-35 757 137,18
III Muut omat rahastot	-2 392 178,45	-2 392 178,45
IV Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-3 659 657,18	-2 587 474,72
V Tilikauden yli/alijäämä	-2 583 245,85	-1 072 182,46
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-44 392 218,66	-41 808 972,81
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero	-36 699,55	-38 737,55
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR.YHT	-36 699,55	-38 737,55
PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
2. Lahjoitusrahastojen pääoma	-17 363,88	-17 363,88
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	-17 363,88	-17 363,88
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-22 372 525,70	-19 253 287,10
7. Muut velat	-2 606,08	-2 332,38
Pitkäaikainen vieras po. Yhteensä	-22 375 131,78	-19 255 619,48
II Lyhytaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-1 630 761,40	-1 130 761,40
4. Lainat muilta luotonantajilta	-26 000 000,00	-30 000 000,00
5. Saadut ennakot	-69,00	0,00
6. Ostovelat	-2 616 733,27	-2 292 897,73
7. Muut velat	-474 276,89	-479 232,98
8. Siirtovelat	-4 526 052,31	-3 238 291,55
Lyhytaikainen vieras po. yhteensä	-35 247 892,87	-37 141 183,66
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	-57 623 024,65	-56 396 803,14
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	-102 069 306,74	-98 261 877,38

KONSERNITULOSLASKELMA
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA
KONSERNITASE

5. KONSERNITULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA	2017	2016
Toimintatuotot	64 451 485,78	65 966 997,76
Toimintakulut	- 127 363 088,90	- 128 643 118,23
Osuus osakk.syhteisöjen voitosta (tappiosta)	48 274,54	100 324,75
TOIMINTAKATE	- 62 863 328,57	- 62 575 795,72
Verotulot	30 615 500,92	30 158 919,64
Valtionosuudet	41 874 714,96	40 304 896,28
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	144 036,46	119 399,64
Muut rahoitustuotot	1 002 429,62	1 500 147,18
Korkokulut	- 876 993,70	- 842 834,46
Muut rahoituskulut	172 453,42	177 469,17
VUOSIKATE	10 068 813,11	8 842 201,73
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn.mukaiset poistot	- 6 257 396,52	- 6 073 752,57
Omistuksen eliminointierot	368,75	-
Arvonalentumiset	-	-
Satunnaiset erät	-	- 317 304,56
TILIKAUDEN TULOS	3 811 785,34	2 451 144,60
Tilinpäätössiirrot	- 102 831,59	- 144 060,55
Tilikauden verot	- 58 711,28	- 6 555,29
Laskennalliset verot	95 437,62	137 681,59
Vähemmistöosuudet	- 20 706,81	- 455,33
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	3 724 973,29	2 437 755,01

6. KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	10 068 813	8 842 202
Satunnaiset erät	0	-317 305
Tilikauden verot	-58 711	-6 555
Tulorahoituksen korjaukset	-34 008	-1 452 107
Toiminnan rahavirta yhteensä	9 976 094	7 066 235
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-12 579 349	-6 000 538
Rahoitusosuudet investointi menoihin	156 024	21 979
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	157 824	1 592 364
Investointien rahavirta yhteensä	-12 265 500	-4 386 195
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 289 406	2 680 041
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-820 000	-47 730
Antolainojen vähennykset	20 186	783 912
	-799 814	736 182
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 703 700	6 258 511
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 931 387	-5 645 308
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 028 667	1 605 024
	-2 256 354	2 218 227
Oman pääoman muutokset	184 621	-7 569
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	-2 248	-2 234
Vaihtomaisuuden muutos	-38 046	62 518
Saamisten muutos	462 318	-1 226 774
Korottomien velkojen muutos	3 085 414	363 038
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 507 437	-803 453
Rahoituksen rahavirta yhteensä	635 891	2 143 387
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 653 515	4 823 427
Rahavarat 31.12	27 624 395	29 277 910
Rahavarat 1.1.	29 277 910	24 454 483
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 653 515	4 823 427

7. KONSERNITASE

VASTAAVAA	2017	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	376 306,72	346 349,64
Muut pitkävaikutteiset menot	130 858,99	186 524,80
Ennakkomaksut	59 769,54	38 276,04
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	566 935,25	571 150,48
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	7 934 984,31	7 450 426,30
Rakennukset	94 858 014,25	93 813 168,84
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 719 230,30	9 692 018,61
Koneet ja kalusto	11 706 623,33	10 669 161,71
Muut aineelliset hyödykkeet	2 667 347,15	2 543 826,87
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	4 175 116,26	1 036 382,91
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	131 061 315,60	125 204 985,24
Sijoitukset:		
Osakkuusyhtiöosuudet	1 750 564,65	1 651 116,57
Muut osakkeet ja osuudet	1 329 739,00	1 345 576,98
Joukkovelkakirjalainasaamiset	-	21 510,27
Muut lainasaamiset	5 282,93	5 282,93
Muut saamiset	797 737,46	774 235,88
Sijoitukset yhteensä	3 883 324,04	3 797 722,63
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	167 887,82	141 189,95
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4 908,17	4 948,49
Muut toimeksiantojen varat	172 732,02	52 094,59
Toimeksiantojen varat yhteensä	345 528,02	198 233,03
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus:		
Aineet ja tarvikkeet	475 420,33	443 262,88
Keskenkäiset tuotteet	230 279,59	224 390,78
Vaihto-omaisuus yhteensä	705 699,92	667 653,66
SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset:		
Myyntisaamiset	17 068,43	41 894,67
Muut saamiset	188 617,04	190 021,94

	2017	2016
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset (ly)	4 674 037,97	5 237 553,86
Lainasaamiset (ly)	217 000,00	264 000,00
Muut saamiset (ly)	1 790 830,68	1 686 921,79
Siirtosaamiset (ly)	1 277 034,65	1 206 514,44
Saamiset yhteensä	8 164 588,77	8 626 906,70
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	4 288 686,72	3 961 004,86
Sijoitukset		
rahamarkkinainstrumenteihin	1 037 775,61	1 209 393,13
Joukkovelkakirjalainasaamiset	10 859 706,72	10 821 713,83
Muut arvopaperit	2 544 051,89	2 221 283,26
Rahoitusarvopaperit yhteensä	18 730 220,94	18 213 395,08
Rahat ja pankkisaamiset	8 894 174,08	11 064 515,38
VASTAAVAA YHTEENSÄ	172 351 786,62	168 344 562,19
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	35 757 137,18	35 757 137,18
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	3 817,87	3 817,87
Arvonkorotusrahasto	545 645,13	651 399,11
Muut omat rahastot	2 762 653,99	2 752 811,48
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	10 673 833,99	8 215 622,06
Tilikauden yli-/alijäämä	3 724 973,29	2 437 755,01
Oma pääoma yhteensä	53 468 061,45	49 818 542,71
401250 VÄHEMMISTÖOSUUDET	958 153,82	931 738,05
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	804 863,59	763 517,18
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	167 887,82	141 189,95
Lahjoitusrahastojen pääomat	23 985,92	24 059,26
Muut toimeksiantojen pääomat	196 806,45	78 383,94
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	388 680,19	243 633,15
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen:		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	57 370 036,26	60 997 620,83
Lainat julkisyhteisöiltä	707 675,48	754 853,85
Saadut ennakot	2 606,08	2 332,38
Liittymismaksut ja muut velat	3 555 736,08	3 525 320,83
Laskennalliset verovelat	840 214,71	702 763,97
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	62 476 268,61	65 982 891,86

Lyhytaikainen:	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (ly)	9 147 511,69	4 528 916,48
Lainat julkisyhteisöiltä (ly)	47 178,36	47 178,36
Lainat muilta luotonantajilta (ly)	26 000 000,00	30 000 000,00
Saadut ennakot (ly)	175 280,86	252 467,85
Ostovelat (ly)	7 249 504,10	5 763 023,79
Liittymismaksut ja muut velat (ly)	1 220 543,40	1 624 140,47
Siirtovelat (ly)	10 400 832,49	8 379 341,49
Laskennalliset verovelat	14 908,06	9 170,80
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	54 255 758,96	50 604 239,24
Vieras pääoma yhteensä	116 732 027,57	116 587 131,10
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	172 351 786,62	168 344 562,19

Tilinpäätöksen liitetiedostot

8. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Asukasluku 10 818

Veroprosentti 21,5

	2017	2016
Verotulot, m€	31,0	30,5
Valtionosuudet, m€	37,1	34,9
Vuosikate, m€	4,7	3,4
Poistot, m€	2	2
Investoinnit, netto, m€	4,0	2,8
Pitkäaikaiset lainat, m€	22,4	19,3
Tulorahoitus:	tasapainossa	hyväksyttävän alarajalla
Vuosikate % poistoista	224	168
Pitkäaik. lainaa €/as.	2 068	1 767
Lainakanta €/as	4 622	4 625

Kuntakonsernien taloudellisia tunnuslukuja vuodelta 2016

	Nivala	10 001- 20 000 as. kunnat	Po-Poh- janmaa	Koko maa
Asukasluku 31.12.2016	10 895	624 248	411 150	5 503 297
Toimintakate, €/as.	-5 747	-5 192	-5 090	-4 827
Vuosikate, €/as.	812	696	845	968
Vuosikate %:a poistoista	146	133	127	135
Tilikauden tulos, €/as.	225	173	184	308
Invest. omahankintamenot, €/as.	549	688	951	1 243
Investointien tulorahoitus, %	148	101	89	78
Toim. ja invest. rahavirta, €/as.	246	22	-50	-134
Rahavarat, €/as.	2 689	943	1 356	1 250
Kassan riittävyys, pv	76	34	45	41
Omavaraisuusaste, %	30,1	40,3	44	43,9
Suht. velkaantuneisuus, %	85,5	62	65,5	77,5
Lainakanta, €/as.	8 777	4 518	4 998	6 148
Kertynyt yli-/alijäämä, €/as.	978	1 102	2 203	1 983

Lähde: Kunnat.net/Talous/Kuntatalouden tilastot/Kuntien tilinpäätökset

Kuntalain 118 § Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden kertynyt alijäämä on konsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa tai kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

	Arvio	TP 2017
1. konsernin vuosikate negatiivinen		EI TÄYTY
2. kunnan tuloveroprosentti on väh. 1,0 % korkeampi kuin maan k.a.		TÄYTTY
3. konsernin lainakanta/ as ylittää maan k.a. 50 %:lla	Arvio	EI TÄYTY
4. konsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 %		TÄYTTY

Konsernin tase v. 2017 tp on 14,4 milj. euroa ylijäämäinen.

Konsernin vuosikate tp 2017 on positiivinen.

Keskimääräinen tuloveroprosentti koko maan osalta v. 2017 tilinpäätöksessä on 19,90 ja Nivalan tuloveroprosentti on 21,50 joten tämä kohta kriteeri täyttyy.

Konsernin lainakanta tp 2016 koko maan osalta on 6 148 €/as, ja korotettuna 50 %:lla luku on 9 222 €/as. Nivala konsernin lainakanta tp 2017 on 8 622 € joten tämä kriteeri ei arvion mukaan täyty v. 2017.

Suhteellinen velkaantuneisuus Nivalan konsernilla tp 2016 on 85,1 %, joten tämä täyttyy.

Vuoden 2017 osalta valtakunnallisia konsernin tunnuslukuja ei tilinpäätöshetkellä ole vielä saatavilla.

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusavustuksilla. Pysyvien vastaavien arvoihin ei ole sisällytetty kiinteitä menoja eikä korkomenoja. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu vuonna 2013 hyväksytyyn viimeisimmän kuntajaoston suosituksen mukaisen poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset (osakkeet ja osuudet tytäryhtiöissä ja kuntayhtymissä sekä muut osakkeet ja osuudet) on merkitty taseeseen hankintamenoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerrottava tulo tai sen arvo palvelutuotannossa, eikä osakkeista ole tehty arvonalennuksia.

Kuntajaosto on yleisohjeella kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta täydentänyt kirjanpitolain pysyvien vastaavien määritelmää siten, että kunnan pysyviä vastaavia ovat tulon tuottamisen tarkoituksesta riippumatta aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat jatkuvasti tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet ja osuudet ja muut sijoitukset. Tämä pysyvien vastaavien käsitteen laajennus on nähty perustelluksi sen vuoksi, että kunnan palvelutuotannossa tuotannontekijöiden hankinnan tarkoituksena ei välttämättä ole tulojen kerryttäminen vaan palvelujen tuottaminen kuntalaisille, mitkä lakisääteisesti tai valtuuston päätöksellä rahoitetaan vero-varoin.

Kaupungin 98,93 %:n omistus Nivalan Liikuntakeskus Oy:n on edellä kuntajaoston tulkinnan perusteella oleva sijoitus, joka on toimialasijoitus kunnan tehtäviä hoitavaan ja kuntalaisille palveluja tuottavaan yhtiöön. Kaupungin osakeomistus ja yhtiön toiminnan avustaminen voidaan katsoa liikuntalaisia määritellyksi kunnan tehtäväksi säädettyjen yleisten edellytysten luomiseksi liikunnalle. Tällaisten osakkeiden omistusta ei voida katsoa yksinomaan tuloa tuottavana sijoituksena, vaan sijoitukseen perustuvan palvelutuotannon jatkuvuus ja palvelukyky otetaan huomioon arvioitaessa tase-arvon mahdollista arvonalennusta yhtiön tuottamien alijäämien perusteella. Arvonalennusta kyseisiin sijoituksiin ei näin ollen ole katsottu aiheelliseksi tehdä.

Kaupunki on vuoden 2018 talousarvion laadinnan yhteydessä tehdyillä määrärahapäätöksillä (vuosittaisen toiminta-avustuksen nosto 80 000 eurolla sekä 750 000 euron sijoitetulla vapaan oman pääoman lisäyksellä) lähtenyt vahvistamaan yhtiön taloudellista asemaa tavoitteena alijäämien kertymisen katkaiseminen ja yhtiön taloudellisen tilanteen vakauttaminen.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihinta-periaatteen mukaiseen hankintamenoon tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Lomapalkkavaraus

Henkilöstön lomapalkkavaraus on jaksotettu KVTES:in A-taulukosta määräytyvän vuosilomaoikeuden mukaan (Kirjanpitolautakunta/kuntajaosto/Lausunto nro 103). Kilpailukyky sopimuksen sisältämä 30 prosentin lomarahaleikkaus on huomioitu lomapalkkavarauksessa laskettaessa.

Johdannais sopimukset

Koronvaihtosopimukset ovat johdannaisia. Viimeisin tehty koronvaihtosopimus päättyi elokuussa 2015. Uusia koronvaihtosopimuksia tai muita johdannaisia ei ole tehty.

Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja taseen esittämistä ei ole muutettu vuosien 2016 ja 2017 välillä joten ne ovat tältä osin keskenään vertailukelpoiset. Edellisellä tilikaudella esitettäviin tietoihin ei ole tehty oikaisuja. Vuoden 2013 tuloslaskelmaan sisältyi satunnaisiin tuloihin kirjattu ns. asfalttikartellikorvaus Lemminkäinen Oyj:ltä 317 304,56 €. Lemminkäinen Oyj maksoi Helsingin käräjäoikeuden päätöksen mukaiset korvaukset Nivalan kaupungille tammikuussa 2014. Lemminkäinen Oyj valitti käräjäoikeuden tuomiosta ja hovioikeus antoi tuomionsa asiasta vuoden 2016 syksyllä ja siinä tuomiossa Nivalan kaupunki jäi häviölle. Kaupunki ja Lemminkäinen Oyj sopivat että kaupunki maksaa takaisin saamansa korvauksen korkojen kera. Korkojen osuus 3 953,09 € kirjattiin vuoden 2016 viivästyskorkoihin muiden rahoituskulujen tiliryhmään ja 317

304,56 € kirjattiin satunnaisesti kuluksi vuoden 2016 tuloslaskelmaan. Vuodelta 2017 tuloslaskelmaan ei ole kirjattu satunnaisia tuottoja eikä kuluja.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto kuntayhtymien alijäämän kirjaamisesta jäsenkunnan kirjanpitoon velvoittaa kunnat ottamaan olennaiset alijäämävastuut kuntayhtymien osalta joko pakollisena varauksena kunnan tilinpäätöksessä tai liitetiedoissa ilmoittamalla kyseinen vastuu muut taseen ulkopuoliset järjestelyt ja vastuut taulukossa.

Vuodelta 2017 Ppshp kuntayhtymän ilmoittama Nivalan kaupungin osuus kuntayhtymän taseeseen kertyneestä alijäämästä 171 691,93 € on otettu liitetietona olevaan muut taseen ulkopuoliset vastuut taulukkoon. Pakolliseksi varaukseksi tilinpäätöksessä tätä ei ole otettu, koska kuntayhtymän alijäämän määrä ei täytä pakollisen varauksen tekemisen edellytyksiä. Maakuntauudistuksen voimaantulon 27 § mukaan sairaanhoitopiirien, erityisesti huolto- ja maakuntien liittojen jäsenkuntien on katettava kertynyt alijäämä kuntalain (410/2015) säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä maakuntaan eli vuoden 2019 loppuun mennessä. Sairaanhoitopiirin tavoitteena on kattaa alijäämät vuosien 2018 ja 2019 aikana (alijäämänkattamissuunnitelma).

Vuoden 2017 lopulla kaupungille tuloutettiin Jokilaaksojen Rahasto I Ky -nimisen pääomasijoitustoimintaa harjoittavan yhtiön pääoman palautuksena 169 570,31 €. Nivalan kaupunki oli vuosina 2000–2001 liittynyt kyseiseen rahastoon maksamalla sinne pääomaa 201 825,51 €. Tätä sijoitusta ei jostain syystä ole silloin kirjattu taseen sijoituksiin, joten kyseinen pääoman palautus kirjattiin nyt vuoden 2017 tuloslaskelmaan kaupunginhallituksen alaisena tulona. Rahasto oli suljettu jo aikaisemmin tappiollisena ja kuntien maksamat pääomat palautettiin. Erillistä laskelmaa rahaston vuosien aikana tuottamista voitoista ja tappioista ei pyynnöstä huolimatta saatu rahaston hoitajilta.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) suoritti toiminnan tarkastusta Nivalan lomituspalvelujen yksikössä vuoden 2017 aikana. Tehdyistä tarkastuksesta on kaupungille tulossa takaisinperintä, jonka suuruudesta ei tilinpäätöshetkellä vielä ole tietoa.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Nivalan kaupungin konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt rivi riviltä 100 %:sesti, sekä kaikki kuntayhtymät joissa kunta on jäsenenä on yhdistelty omistusprosentin mukaisessa suhteessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymäosuuksien keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiöiden suunnitelmapoistoja ei ole ollut tarvetta oikaista, koska poistot on laskettu kaupungin poistosuunnitelmaa vastaavan yhtiökohtaisen poistosuunnitelman mukaisesti.

Kuntayhtymät

Kuntayhtymien taseet ja niiden liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistuosuuden mukaisesti.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisö on omistusyhteyshenkilö, jossa konserniyhteisöllä yksin tai yhdessä muiden samaan kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa, mutta joka ei kuulu kuntakonserniin. Jollei kunta muuta näytä, omistusyhteyshenkilöä pidetään osakkuusyhteisönä, jos kuntakonsernilla on vähintään viidesosa ja enintään puolet omistusyhteyshenkilön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Huomattava vaikutusvalta merkitsee sitä, että konserniyhteisöllä on mahdollisuus vaikuttaa toisen yhteisön taloudellisten ja operatiivisten päätösten tekemiseen, mutta sillä ei kuitenkaan ole konsernisuhteelle ominaista määräysvaltaa.

Konserniyhteisöjen omistuosuuksia vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta yhdistellään kunnan konsernitilinpäätökseen siten kuin Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamassa yleisohjeessa konsernitilinpäätöksestä sanotaan.

Vesikolmio Oy on Nivalan kaupungin osakkuusyhtiö, josta kaupungin omistusosuus on 20,25 %.

Kuntien Hetapalvelut Oy perustettiin v. 2014 ja aloitti toimintansa 1.1.2015. Nivalan kaupunki merkitsi v. 2014 yhtiön osakepääomasta 29,5 %, eli 295 kpl, joista vuoden 2017 aikana myytiin 5 kpl Toholammin kunnalle, joten Nivalan omistuosuuksiksi jäi 29,0 % eli 290 kpl.

Nivalan Työpajasäätiö aloitti toimintansa 1.8.2015.

Nivalan kaupunki omistaa 25 000 euroa säätiön 31 400 euron säädepääomasta eli 79,62 %

Jedu omistaa säädepääomasta 12,74 %, josta Nivalan osuus on 16 % eli 2,04 %

Nivalan kaupungin omistus säädepääomasta on edellä mainitut yhteensä eli 81,66 %

Äänivallasta kaupungin osuus on 5 edustajalla säätiön 15 edustajasta eli 41,67 %

Jedun osuus äänivallasta on 3 edustajaa eli 23,08 %, josta Nivalan osuus on 16 % eli 3,69 %

Nivalan kaupungin osuus äänivallasta on siten edellä mainitut äänivaltaosuudet yhteensä 45,36 %, jonka prosentin perusteella säätiö käsitellään konsernitilinpäätöksessä osakkuusyhteisönä.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Kiinteistöverot on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kuntajaosto antoi 2015 vuoden lopulla uuden yleisohjeen koskien kuntien ja kuntayhtymien konsernitilinpäätöstä. Uuden ohjeen sisältämä poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muuttunut käsittely on otettu huomioon.

Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus

Nivalan kaupunki osti 1 kpl Nivalan Vesihuolto Oy:n osaketta yksityiseltä omistajalta, mutta yhden osakkeen lisäys ei nosta kaupungin omistuosuutta.

Tytäryhtiöiden omistuosuus ei muuttunut vuoden aikana.

Kuntayhtymäosuuksissa ei ole tapahtunut muutoksia tilivuosien välillä.

Olennaisia muutoksia ei konsernissa tapahtunut vuoden aikana, joten vuosien 2016 ja 2017 konsernilaskelmat ovat vertailukelpoiset.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedostot

Toimintatuotot tehtäväalueittain*)				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Yleishallinto			5 893 090	6 024 223
Sosiaali- ja terveystoimet				
Opetus- ja kulttuuripalvelut			1 079 241	1 396 618
Hyvinvoinnin toimiala			57 331	
Tekniset palvelut			3 531 421	3 703 898
Kunnan toimintatuotot yhteensä *)	64 451 486	65 966 998	10 561 083	11 124 739

*) toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

Verotulot ja valtionosuudet 2017					
	TA 2017	TA-MUUTOS	TA + MUU- TOS	TP 2017	POIKKEAMA
Kunnallisvero	27 015 000	0	27 015 000	27 412 305	397 305
Kiinteistövero	2 450 000	0	2 450 000	2 334 223	-115 777
Yhteisövero	1 005 000	0	1 005 000	1 231 759	226 759
Verotulot yhteensä	30 470 000	0	30 470 000	30 978 287	508 287
Valtionosuudet	36 632 000	341 885	36 973 885	37 122 662	148 777

Valtionosuuksien erittely	2017	2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus		
(ilman tasauksia)	27 059 017	26 225 962
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	11 109 136	10 235 118
Järjestelmämuutoksen tasaus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuus	- 1 045 491	- 1 563 382
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
	37 122 662	34 897 698

Käyttöomaisuuden poistot

SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOJEN PERUSTEET 1.1.2013 ALKAEN KV 14.11.2013 § 43

Pysyvät vastaavat ovat taseessa hankintahintaisena vähennettynä suunnitelmanmukaisilla poistoilla. Poistojen perustaksi otetaan hyödykkeen koko hankintameno vähennettynä hyödykkeen hankintaan saatu valtionosuus, investointiavustus tai muu rahoitusosuus.

1.1.2013 valmistuneiden hyödykkeiden poistojen laskennan perusteena on hyödykkeen taloudellinen käyttöaika, joka on lyhyempi kuin hyödykkeen tekninen käyttöaika palvelutuotannossa. Hyödykkeiden poistojen laskennassa käytetään kaupunginhallituksen hyväksymiä hyödykekohtaisia poistoaikoja. Poistoaika ei saa ylittää valtuuston hyväksymää enimmäispoistoaikaa. Ennen 1.1.2013 valmistuneiden hyödykkeiden poistot lasketaan kaupunginvaltuuston vuonna 1996 hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmaa arvioidaan säännöllisesti tilinpäätöksen yhteydessä, jotta valittu

poistomenetelmä ja poistoaika vastaavat todennäköistä hyödykkeen taloudellista käyttöaika. Käyttöomaisuuskirjanpitoon aktivoidaan aineellisen ja aineettoman omaisuuden hankintameno, joka on yli 10.000 euroa. Hyödyke, joka koostuu useasta eri komponentista ja joiden yhteenlaskettu hankintameno ylittää 10.000 euroa aktivoidaan käyttöomaisuuskirjanpitoon. Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, kirjataan vuosikuluksi käyttötalouspuolelle. Poistojen aloitusaika määräytyy hyödykkeen valmistumisajankohdan mukaisesti:

1.1–30.6 valmistuneesta hyödykkeestä menee koko vuoden poisto

1.7.–31.12 valmistuneesta hyödykkeestä puolen vuoden poisto

NIVALAN KAUPUNKI

Kaupunginhallitus 16.12.2013 § 225

POISTOSUUNNITELMA 1.1.2013 alkaen

PYSYVÄT VASTAAVAT	Poistoaika pääryhmittäin (KV 14.11.2013)	POISTOAIKA 1.1.2013 ALKAEN (KH 16.12.2013)	POISTO- MENETELMÄ
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	5 - 10 v	5 v	Tasapoisto
Tietokoneohjelmistot	3 - 5 v	4 v	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 5 v	4 v	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	Ei poistoa	
Rakennukset	20 - 50 v		
Asuinrakennukset		50 v	Tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset			
- kiviset		50 v	Tasapoisto
- puiset ym.		40 v	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset			
- kiviset		30 v	Tasapoisto
- puiset ym.		20 v	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset		30 v	Tasapoisto
Taloussrakennukset		20 v	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 - 40 v		
Maa- ja vesirakenteet			
Kadut, tiet, torit, puistot		20 v	Tasapoisto
Sillat, laiturit, uimalat		25 v	Tasapoisto
Muut maa- ja vesirakenteet		20 v	Tasapoisto
Johtoverkostot ja laitteet			
Sähköjohdot, ulkoval.laitteet		20 v	Tasapoisto
Viemäriverkko		40 v	Tasapoisto

Viemäri- yms. laitosten koneet ja laitteet		20 v	Tasapoisto
Muut johtoverkostot ja laitteet		15 v	Tasapoisto
Kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet		15 v	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3 - 15 v		
Rautaistet alukset		15 v	Tasapoisto
Muut alukset ja uivat työkoneet		15 v	Tasapoisto
Raskaat kuljetusvälineet		15 v	Tasapoisto
Kevyet kuljetusvälineet		10 v	Tasapoisto
Raskaat työkoneet		15 v	Tasapoisto
Kevyet työkoneet		10 v	Tasapoisto
Atk-laitteet		4 v	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet		5 v	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet	Ei poistoa		
Luonnonvarat		Ei poistoa	
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa	
Muut aineelliset hyödykkeet		Ei poistoa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa		Ei poistoa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	Ei poistoa		
Osakkeet ja osuudet			Ei poistoa

Perusparannuskohteen poistoaika määritellään yhdessä kyseisen rakennuksen menojäännöksen kanssa määrittämällä perusparannetun rakennuksen arvioitu jäljellä oleva odotusaika palvelutuotannossa. Perusparannusmeno poistetaan kuitenkin omalla kohteellaan, eikä sitä yhdistetä aikaisempaan menojäännösarvoon. Perusparannusmenon ja aiemman menojäännöksen jäljellä oleva poistoaika tulee olla yhdenmukainen. Uudisrakennuksen tai olemassa olevan kiinteistön peruskorjauksen yhteydessä tehty ensikertainen kalustaminen kuuluu ko. investoinnin kokonaiskustannuksiin, ja lähtee poistolaskentaan yhtenä kohteena.

Keskimääräiset poistot ja investoinnit vuosina 2016 - 2020

Suunnitelman mukaiset poistot	2 143 034
Poistonalaisten investointien omahankintameno	-3 106 004
Poikkeama (€)	-962 970
Poikkeama (%)	-45 %

Tarkastuskaudella on useita suuria talonrakennuksen ja kunnallistekniikan investointeja, jotka nostavat poikkeamapro-senttia.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	12 734	26 679	12 734	26 679
Rakennusten myyntivoitot				
Muut myyntivoitot				
Myyntivoitot yhteensä	12 734	26 679	12 734	26 679
Muut toimintakulut				
Maa-alueiden myyntitappio				
Kiinteistöjen ja osakkeiden myyntitappio	15 062		15 062	
	15 062	0	15 062	0

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Arvonkorotukset	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2016	2015
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	47 944	47 944		
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	47 944	47 944		
Rakennukset *)				
Arvo 1.1.	576 151	576 151		
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku	-105 754			
Arvo 31.12.	470 397	576 151		
Arvonkorotukset yhteensä	518 341	624 095		

Arvonkorotukset Jedun tilinpäätöksessä. Muilla konsernin osakkailla ei ollut arvonkorotuksia.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
	Aineet- tomat oikeudet	Muut pit- kävaikuttei- set menot	Ennako- maksut	Yhteensä	Maa-ja vesi- alueet	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödyk- keet	Ennako- maksut ja kesk.er.h.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	15 926	61 727		77 653	6 753 512	33 148 690	7 807 143	475 694		537 840	48 722 879
Lisäykset tilikauden aikana	59 175			59 175	134 420	184 398	540 407	254 737		2 736 118	3 850 080
Rahoitusosuudet tilikaudella										88 000	88 000
Vähennykset tilikauden aikana					-2 944						-2 944
Siirrot erien välillä						302 343				-302 343	
Tilikauden poisto	-15 454	-45 590		-61 044		-1 222 202	-631 361	-169 526			-2 023 089
Arvonlennukset ja niiden palautukset						-15 097					-15 097
Poistamaton hankintameno 31.12.	59 647	16 137		75 784	6 884 988	32 398 131	7 716 189	560 905		3 059 615	50 619 828
Arvonkorotukset											
Kirjanpitoarvo 31.12.	59 647	16 137		75 784	6 884 988	32 398 131	7 716 189	560 905	0	3 059 615	50 619 828
Olennaiset lisäpoistot											
Erittely olennaisista lisäpoistoista											

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet				
	Osakkeet kon- sERNIYHTIÖT	Osakkeet omis- tusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osak- keet ja osuu- det	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	18 537 832	452 490	8 124 800	1 185 494	28 300 616
Lisäykset	186				186
Vähennykset				-1 000	-1 000
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.	18 538 018	452 490	8 124 800	1 184 494	28 299 802
Arvonlennukset					
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.	18 538 018	452 490	8 124 800	1 184 494	28 299 802

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset	Jvk-laina-saamiset	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.		1 264 620		165 453	1 430 073
Lisäykset				36 831	36 831
Vähennykset		-20 186			-20 186
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.		1 244 434		202 284	1 446 718
Arvonlennukset					
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.		1 244 434	0	202 284	1 446 718

Tytär-yhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1 000 €)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/tappiosta
Tytär-yhteisöt						
Nivalan Liikuntakeskus Oy	Nivala	98,93 %	98,93 %	2 634	3 265	-170
Nivalan Kaukolämpö Oy	Nivala	100 %	100 %	785	17 153	416
Nivalan Teollisuuskylä Oy	Nivala	99,18 %	99,18 %	11 651	17 652	0
Nivalan Vuokrakodit Oy	Nivala	100 %	100 %	1 764	8 816	-20
Nivalan Vesihuolto Oy	Nivala	79,64 %	79,64 %	3 009	1 635	70
Kiinteistö Oy Kesti	Nivala	100 %	100 %	187	2 022	0
			Yhteensä	20 030	50 543	296
Kuntayhtymät						
Peruspalvelukuntayhtymä Kallio	Ylivieska	33,61 %	33,61 %	964	5 499	1
Jokilaaksojen musiik-kiopisto Ky	Nivala	24,64 %	24,64 %	6	37	0
Jokilaaksojen koulutus-kuntayhtymä JEDU	Nivala	16,00 %	16,00 %	6 602	740	211
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Oulu	2,58 %	2,58 %	34	88	8
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	Oulu	2,27 %	2,27 %	3 608	5 735	79
			Yhteensä	11 214	12 099	299
Osakkuusyhteisöt						
Vesikolmio	Nivala	20,25 %	20,25 %	1 260	4 470	59
Kuntien Hetapalvelut Oy	Ylivieska	29,00 %	29,00 %	21	108	16
Nivalan Työpajasäätiö	Nivala	45,36 %	45,36 %	32	70	-4
			Yhteensä	1 313	4 648	71

Konsernin yli-/alipariarvot	Hankintahinta kaup. maks.	Osuus % pääomasta	Peruspääoma-heidän tase	Nivalan kaup. osuus	Yli-/alipariarvot
Nivalan Liikuntakeskus Oy	5 479 449,83	98,93	5 538 689,92	5 479 425,94	23,89
Nivalan Kaukolämpö Oy	36 160,40	100,00	36 160,41	36 160,41	-0,01
Nivalan Teollisuuskylä Oy	11 140 571,47	99,18	11 232 402,08	11 140 296,38	275,09
Nivalan Vesihuolto Oy	339 983,28	79,64	412 060,42	328 164,92	11 818,36
Koy Nivalan Vuokrakodit	1 070 826,29	100,00	898 291,72	898 291,72	172 534,57
Koy Kesti	141 026,85	100,00	142 368,99	142 368,99	-1 342,14
Ppky Kallio	911 785,49	33,61	2 712 802,54	911 772,93	12,56
Jokil. Musiikkiopisto Ky	5 733,53	24,64	23 609,04	5 817,27	-83,74
Jedu	3 835 840,33	16,00	16 641 031,54	2 662 565,05	1 173 275,28
Po-Po Liitto	11 264,22	2,58	436 079,09	11 250,84	13,38
Po-Po sairaanhoitopiiri	3 360 176,53	2,27	148 151 170,77	3 363 031,58	-2 855,05

Yhteensä 26 332 818,22

Tytät 18 208 018,12 330 000,00 18 538 018,12 Tilin 1201 saldo 31.12.2017

Kuntayhtymät 8 124 800,10 Tilin 1203 saldo 31.12.2017

Saamisten erittely	2017		2016	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		47 521		
Lainasaamiset	1 244 434	1 350 000	1 264 620	530 000
Muut saamiset	119 663	254 008	92 125	246 136
Siirtosaamiset				0
Yhteensä	1 364 097	1 651 529	1 356 745	776 136
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		170 515		
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		13 108		544 042
Yhteensä		183 623		544 042
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset			27 756	
Lainasaamiset				
Muut saamiset		20 855		10 413
Siirtosaamiset				
Yhteensä		20 855	27 756	10 413
Saamiset yhteensä	1 364 097	1 856 007	1 384 501	1 330 591

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Menoennakot				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 405	0	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot		0	12 932	1 572
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	160 968	166 830	119 727	121 903
EU-tuet ja avustukset, Ely- tyött.korvaukset	118 541	61 433		9 223
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	100 797		100 797	
Kela-sv-korvaukset	29 950		29 950	19 610
Metsänhoitoyhdistyksen hakkuutähde	6 701		6 701	
Jokilaaksojen Rahasto I Ky pääoman palautus	169 570		169 570	
Kuntaosuuden palautus Ppky Kalliolta				546 889
Työttömyysvakuutusrahasto	13 051		13 051	
Nivalan Työpajasäätiö	50 000		50 000	
Jokilaaksojen musiikkiopisto			13 108	
If-tapaturmavakuutus	4 001		4 001	21 590
Keva varhemaksun palautus	14 896		14 896	
Muut tulojäämät	83 682		22 643	11 191
Muut saamiset	524 878	978 251		
Tulojäämät yhteensä	1 277 035	1 206 514	557 377	731 978
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 277 035	1 206 514	557 377	731 978

Rahoitusarvopaperit

	2017	2016
Osakkeet ja osuudet		
Markkina-arvo	5 014 293	4 441 655
Kirjanpitoarvo	4 288 449	3 960 767
Erotus	725 844	480 888
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
Markkina-arvo	896 815	1 069 527
Kirjanpitoarvo	896 003	1 066 680
Erotus	812	2 846
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Markkina-arvo	11 291 383	11 133 629
Kirjanpitoarvo	10 859 707	10 821 714
Erotus	431 676	311 915
Muut arvopaperit		
Markkina-arvo	923 243	350 998
Kirjanpitoarvo	911 979	350 998
Erotus	11 264	0
Yhteensä rahoitusarvopaperit kirjanpidon muk.	16 956 138	16 200 159

Tasearvot 31.12	2017	2016
Osakkeet	4 288 449	3 960 767
Sijoitukset rahamarkkinainstrum.	896 003	1 066 680
Joukkovelkakirjalainat ja obligaatiot	10 859 707	10 821 714
Muut arvopaperit	911 979	350 998
Talletukset	13 199	10 979
Yhteensä	16 969 337	16 211 138
Sijoitusten hoitopalkkiot	30 883	29 600
Arvonlennukset		
Osakkeet		0
Muut rahamarkkinainstrumentit	6 100	39 281
Korkotuotot sijoituksista	55 054	92 150
Osingot	20 114	26 252
Myyntivoitot	730 958	1 236 854
Myyntitappiot	43 471	83 958
TUOTOT	806 126	1 355 256
KULUT	80 454	152 839
NETTO	725 672	1 202 417

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	35 757 137	35 757 137	35 757 137	35 757 137
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	35 757 137	35 757 137	35 757 137	35 757 137
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	3 818	3 818		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	651 399	651 381		
Lisäykset		18		
Vähennykset Jedu	-105 754			
Arvonkorotusrahasto 31.12.	545 645	651 399		
Muut omat rahastot				
Investointirahaston pääoma 1.1.	2 368 283	2 368 283	2 368 283	2 368 283
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta				
Investointirahaston pääoma 31.12.	2 368 283	2 368 283	2 368 283	2 368 283
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	20 100	20 100	20 100	20 100
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta				
Vahinkorahaston pääoma 31.12.	20 100	20 100	20 100	20 100
Juhlavuoden rahasto 1.1.	2 709	2 709	2 709	2 709
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta				
Juhlavuoden rahaston pääoma 31.12.	2 709	2 709	2 709	2 709
Taidehankintarahasto 1.1.	1 087	1 087	1 087	1 087
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta				
Taidehankintarahaston pääoma 31.12.	1 087	1 087	1 087	1 087
Muut rahastot 31.12.	370 475	360 632		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	2 762 654	2 752 811	2 392 179	2 392 179
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	10 653 377	8 257 567	3 659 657	2 587 475
Jedu muutos Oul.kaup. Keva-maksuista	-165 628			
Jedu muutos valt.osuusennakoiden kirj.	322 395			
Ppshp Medirehan osakkeet	-22 494			
Po-Po Liitto rahastoon siirto	-8 372			
Nivalan Vesihuolto Oy korjaus rah.arvopap.	28 040			
Eliminointiero	-133 484	-41 945		
Siirto rahastosta				
Siirto rahastoon				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	10 673 834	8 215 622	3 659 657	2 587 475
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	3 724 973	2 437 755	2 583 246	1 072 182
Oma pääoma yhteensä	53 468 061	49 818 542	44 392 219	41 808 973

Erittely poistoeroista	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	36 700	38 738
EVL-poistoihin liittyvä poistoero		
Poistoero yhteensä	36 700	38 738

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät yli 5 v.	2017	2016
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 407 143	14 889 574
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	16 407 143	14 889 574

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus				
Vahingonkorvausvaraus				
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (Ppshp ky)	804 864	763 517		
Muut varaukset				
Muut pakolliset varaukset yhteensä	804 864	763 517		

Pitkäaikaisten muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut velat				
Liittymismaksut	3 553 130	3 522 989		
Muut velat	2 606	2 332	2 606	2 332
Muut velat yhteensä	3 555 736	3 525 321	2 606	2 332

Kuntatodistuslumiin käyttöoikeus enimmillään 35 milj. euroa tilapäislainoitukseen.

31.12.2017 tilinpäätöshetkellä 26,0 milj. euroa.

Vieeraan pääoman erät konsernin osakkaille	2017		2016	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisölle				
Saadut ennakot				
Ostovelat		98 409		118 194
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		98 409		118 194
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		1 114 430		1 254 236
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		1 114 430		1 254 236
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisyyksille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		0		0
Yhteensä		1 212 839		1 372 43

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	82 552	43 349		
Menojäämät				
Palkkojen jaksotukset	5 231 538	3 900 539	2 261 566	2 256 695
Korkojaksotukset	22 748	13 634	21 609	12 577
Valtionosuusennakot		83 394		83 394
Lomitusennakon palautus Melalle	645 455	208 282	646 455	208 282
Ppky Kallio lopullinen kuntaosuus			1 081 111	
Opetushallitus	144 698		144 698	
Aluehallintovirasto	33 009		33 009	
Asfalttikart.korvauksen pal. Lemminkäiselle		321 258		321 258
Potilasvakuutusvelka	96 999	97 566		
Vakuutusmaksujaksotus				
Tasausrahasto	61 039	74 114		
Muut menojäämät	4 082 794	3 637 205	337 604	356 086
Menojäämät yhteensä	10 318 280	8 335 992	4 526 052	3 238 292
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	10 400 832	8 379 341	4 526 052	3 238 292

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 359 445	1 613 467		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	4 214 420	4 214 420		
Lainat julkisyhteisöiltä				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat muilta luotonantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	4 214 420	4 214 420		
Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Lainat julkisyhteisöiltä				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Lainat muilta luotonantajilta				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Pantatut osakkeet yhteensä				

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Takaukset konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			63 090 907	60 590 907
Jäljellä oleva pääoma			34 896 295	37 512 772
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	10 188 289	7 150 789	10 188 289	7 150 789
Jäljellä oleva pääoma	5 677 363	3 731 583	5 677 363	3 731 583
Takaukset konserniyhtiön velasta				
Nivalan Kaukolämpö Oy			13 647 062	14 588 238
Nivalan Teollisuuskylä Oy			14 036 135	15 391 501
Kiint. Oy Nivalan Vuokrakodit			5 141 448	5 386 943
Nivalan Liikuntakeskus Oy			1 701 500	1 764 000
Kiint. Oy Kesti			370 150	382 090
Takaukset muiden velasta				
Oy Vesikolmio	4 205 058	2 139 395	4 205 058	2 139 395
Nivalan Vanhustenkotiyhd. Ry.	1 053 800	1 128 792	1 053 800	1 128 792
Vestia jätehuolto / Jokilaaksojen Jäte Oy	418 505	463 396	418 505	463 396
Takaukset yhteensä 31.12.2017	5 677 363	3 731 583	40 573 658	41 244 355

Leasingvastuiden yhteismäärä				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	182 112	218 577	67 423	95 919
Myöhemmin maksettavat	385 494	347 294	86 641	123 820
Yhteensä	567 606	565 871	154 064	219 739
Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita				

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2017	2016
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	60 958 363	52 443 827
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	40 288	39 146

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt ja vastuut				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Ppshp, kertyneen alijäämän kuntavastuu	171 692	273 158	171 692	273 158
Vuokravastuut, vastuut voimassa 30.11.2027 asti	44 892	93 862		
Ppshp, vammaispalv.tuetun asumisen vastuu	255 772	264 650		
Sopimusvastuut yhteensä		378 050		
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Käypä arvo	-18 672	-19 111		
Kohde-etuuden arvo	696 606	864 019		
Arvonlisäveron palautusvastuu *)	3 106 659	3 954 556	80 561	120 842
Hankkeiden valtionosuus palautusvastuu **)	820 170	594 199		

Kaupungin alv-palautusvastuu koskee Paloaseman kiinteistöä.

*) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

**)Mm. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2015 - 2020.

Henkilöstöä ja tilintarkastusta koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2017	2016
Yleishallinto	9	9
Sivistyspalvelut	231	253
Hyvinvoinnin toimiala	11	
Tekniset palvelut	85	85
Alueellinen maaseutuhallinto + lomatoimi	109	110
Yhteensä	445	457

Henkilöstökulut	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	23 383 318	24 179 047
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	65 234	139 746
Henkilöstökulut yhteensä	23 448 552	24 318 793

Tilintarkastusyhteisön palkkiot esitetään tilinpäätöksessä ja liitetiedoissa suoriteperusteisesti siten, että ne sisältävät palkkiot kussakin tilinpäätöksessä esitetyn tilikauden 1.1.-31.12. aikana tapahtuneista työsuoritteista. Vastaavat luvut edelliseltä tilikaudelta tulee ilmoittaa vertailutietoina. Tieto esitetään kunnan tai kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetietona, mutta konsernista tätä ei tarvitse esittää.

Tilintarkastajan palkkiot	2017	2016
Tarkastusyhteisö: Oy Auditor Ab/BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkio	8 646,59	9 554,37
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan kokoukset	639,66	610,38
Tarkastuslautakunnan sihteerin palkkiot, tilintarkastaja ei toimi sihteerinä vaan yksi lautakunnan jäsenistä	601,16	
Muut palkkiot		
asiantuntijapalvelut		13,75
järjestelmäkartoitus		
Palkkiot yhteensä	9 887,41	10 178,50

Intressitahojen väliset liiketoimet

Kaupunginjohtajan kanssa on 1.12.2015 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kuukauden ajan palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

Nivalan kaupunki on antanut tytäryhtiölleen Nivalan Teollisuuskylä Oy:lle korottomina lainoja:

- 14.11.2005 52 564,06 €
- 16.6.2006 800 000 €

Lainoista ei peritä korkoa eikä niillä ole turvaavaa vakuutta. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetuista lainoista. Kunnan arvion mukaan lainoihin ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

Lisäksi Nivalan kaupunki on antanut tytäryhtiöilleen osakeyhtiölainmukaisia pääomalainoja seuraavasti:

Kiinteistö Oy Nivalan Vuokrakodit

- 10.10.2003 40 000 €
- 8.9.2004 30 000 €
- 1.1.2009 45 044,43 €

Nivalan Liikuntakeskus Oy

- 28.12.1999 201 825,51 €
- 2.4.2003 60 000 €
- 10.3.2004 15 000 €

TULOSLASKELMA
INTIME/SISÄINEN LASKENTA
SIS. ULKOISET JA SISÄISET TULOT JA MENOT
1.1. - 31.12.2017

	Talousarvio	Vuoden alusta	Jäljellä	Käyttö %
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	9 907 847,00	9 491 093,10	416 753,90	95,80
Maksutuotot	1 388 238,00	1 326 513,93	61 724,07	95,60
Tuet ja avustukset	417 538,00	381 634,59	35 903,41	91,40
Vuokratuotot	3 421 989,00	3 230 931,51	191 057,49	94,40
Muut toimintatuotot	439 574,00	685 061,40	-245 487,40	155,80
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	15 575 186,00	15 115 234,53	459 951,47	97,00
Valmistus omaan käyttöön	34 988,00	43 602,03	-8 614,03	124,60
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-18 671 506,36	-18 113 065,77	-558 440,59	97,00
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-4 828 705,00	-4 448 965,20	-379 739,80	92,10
Muut henkilösivukulut	-1 005 909,00	-821 287,20	-184 621,80	81,60
Palvelujen ostot	-49 043 246,85	-48 786 527,52	-256 719,33	99,50
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 125 495,30	-3 061 689,39	-63 805,91	98,00
Avustukset	-1 925 143,00	-1 791 970,71	-133 172,29	93,10
Vuokrat	-2 129 393,83	-2 130 568,60	1 174,77	100,10
Muut toimintakulut	-172 677,24	-214 139,05	41 461,81	124,00
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-80 902 076,58	-79 368 213,44	-1 533 863,14	98,10
TOIMINTAKATE	-65 291 902,58	-64 209 376,88	-1 082 525,70	98,30
Verotulot	30 470 000,00	30 978 287,02	-508 287,02	101,70
Valtionosuudet	36 973 884,58	37 122 662,00	-148 777,42	100,40
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	150 000,00	136 169,18	13 830,82	90,80
Muut rahoitustuotot	600 000,00	779 228,49	-179 228,49	129,90
Korkokulut	-200 000,00	-99 455,19	-100 544,81	49,70
Muut rahoituskulut	-50 000,00	-42 173,78	-7 826,22	84,30
VUOSIKATE	2 651 982,00	4 665 340,84	-2 013 358,84	175,90
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunn.mukaiset poistot	-2 185 843,00	-2 084 132,99	-101 710,01	95,30
Satunnaiset erät				
TILIKAUDEN TULOS	466 139,00	2 581 207,85	-2 115 068,85	553,70
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	2 038,00	2 038,00	0,00	100,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	468 177,00	2 583 245,85	-2 115 068,85	551,80

LUOTTAMUSHENKILÖT 1.6.-31.12.2017

<u>Valtuutettu</u>	<u>Ammatti</u>	<u>Puolue</u>
Ahlholm Jani	työnjohtaja	SDP
Ahokangas Markus	DI	KESK
Alatalo Timo	luokanopettaja / rehtori	KESK
Ekstam Riitta	kirjanpitäjä	SDP
Erkkilä Eero	yrittäjä	PERUS
Erkkilä Irja	maataloustyöntekijä	KESK
Hannula Marika	erityisluokanop./ap.reht.	KESK
Honkala Taimo	eläkel.	KESK
Häyrynen Heikki	eläkel.	KESK
Junttila Heikki	maanviljelijä	KESK
Kangas Esko, pj.	eläkel. / maanviljelijä	KESK
Kivioja Jarmo	maatalouslomittaja	KESK
Kokko Hanne	koulunk.ohjaaja, jhl pääl.	VIHR
Korkiakoski Urpo	yrittäjä	KESK
Kujala Helena	lehtori, apulaisrehtori	KOK
Kukkurainen Ari	kaivosmies	SDP
Leppimaa Maarit	opiskelija / yrittäjä	KESK
Niinikoski Eija-Riitta	TM, kehityspäällikkö	KESK
Nuorala Matti	rovasti,aluesihtööri	KESK
Palola Heli	lastentarhanopettaja	KESK
Palola Jussi	maatalouslomittaja	KESK
Perkkiö Timo	eläkeläinen	PERUS
Pihlajaniemi Jarmo	maanviljelijä	KESK
Pihlajaniemi Kaisa	yrittäjä	KESK
Pyykkönen Kaarina	terveyskeskuslääkäri	KOK
Päivärinta Mikko	yrittäjä	KESK
Pääkkö Pekka	eläkeläinen	PERUS
Raudaskoski Eero	erityisopettaja	VAS
Uusitalo Tapio	yrittäjä	KOK
Vihtari Rauno	hirsitalomyyjä	KESK
Viitala Tuomas	työmies/kuljettaja	PERUS
Visuri Mika	tuotantoesimies	KESK
Vuolteenaho Jarmo	maanviljelijä	KESK
Vähäsöyrinki Leena	terveydenhoitaja	KESK
Vähätiitto Tarja	opiskelija/eläkel.	KESK

<u>Varavaltuutetut:</u>		<u>puolue</u>
Ojalehto Heli	maatalousyrittäjä	KESK
Junttila Elina	maatalouslomittaja	KESK
Mustajärvi Päivi	terapeutti	KESK
Isoniemi Markkku	maanviljelijä	KESK
Kesomaa Mika	työterveyslääkäri	KOK
Karvosenoja Heidi	lehtori	KOK
Jormalainen Jere	it-tukihenkilö	SDP
Tirkkonen Aija	arkistosihtööri	SDP
Muje Kari	eläkeläinen	PERUS
Ekdahl Pauli	hitaaja/ asentaja	PERUS
Ainalinpää Erkki	datanomi	VAS
Raudaskoski Paavo	eläkeläinen	VAS
Pihlajaniemi Elise	maatalousyrittäjä	VIHR

KAUPUNGINHALLITUS 1.6.-31.12.2017**Varsinaiset jäsenet**

Vähäsöyrinki Leena, pj.
 Niinikoski Eija-Riitta
 Leppimaa Maarit
 Erkkilä Irja
 Korkiakoski Urpo
 Päivärinta Mikko
 Pääkkö Pekka
 Kukkurainen Ari
 Pyykkönen Kaarina

Ammatti

terveydenhoitaja
 TM, kehityspäällikkö
 opiskelija/yrittäjä
 maataloustyöntekijä
 yrittäjä
 yrittäjä
 eläkeläinen
 kaivosmies
 lääkäri

Puolue

KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 PERUS
 SDP
 KOK

Henkilökohtaiset varajäsenet

Vihtari Rauno
 Häyrynen Heikki
 Nuorala Matti
 Kangas Esko
 Pihlajaniemi Kaisa
 Palola Heli
 Ekdahl Tuula
 Ahlholm Jani
 Kujala Helena

Ammatti

myyntipäällikkö
 eläkeläinen
 rovasti, aluesihteri
 maanviljelijä/eläkel.
 yrittäjä
 lastentarhanopettaja
 kassa/myyjä
 työnjohtaja
 lehtori/apulaisrehtori

Puolue

KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 PERUS
 SDP
 KOK

LAUTAKUNTIEN PUHEENJOHTAJAT 1.6.-31.12.2017**Lautakunta / jaosto**

Henkilöstöjaos
 Keskusvaalilautakunta
 Alueellinen maaseutulautakunta
 Sivistyslautakunta 30.5.2017 saakka
 Tarkastuslautakunta
 Tekninen lautakunta
 Tekninen lupajaos
 Lomituspalvelulautakunta
 Hyvinvointilautakunta 1.6. alkaen
 Opetuslautakunta 1.6. alkaen

Puheenjohtaja

Niinikoski Eija-Riitta
 Kaikkonen Aimo
 Junttila Heikki
 Erkkilä Irja
 Junttila Heikki
 Honkala Taimo
 Suvanto Tuomas
 Pihlajaniemi Jarmo
 Alatalo Timo
 Ahokangas Markus

Puolue

KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT tilikaudella 1.1.-31.12.2017

Päivä- ja pääkirja

Myyntireskontra

Ostoreskontra

Tilierittely

Tase

Tase-erittely

ALV-laskelma

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma tilierittely

Rahoituslaskelma

Talousarvion toteutuminen

Tuloslaskelman toteutumisvertailu

Käyttöomaisuuskirjanpito

Irtaimistokirjanpito

ATK-palkkakirjanpito

Saldoselvitykset

Kirjanpidon aineisto säilytetään arkistosuunnitelman mukaisesti.

TOSITELAJIT

T O S I T E L A J I T

TOSITELAJI NIMI

01 Pankkitositteet
02 Pankkitositteet Opus Capita
08 Excel -tositteet
09 Palkkatositteet
10 KP Laskennalliset
11 KP Automaattikirjaukset
12 SL Laskennalliset
13 SL Automaattikirjaukset
14 Vyörytykset
15 Luottotappiot
16 Poistot
20 Ostolaskujen maksut
21 Ostolaskut Heeros
22 Ostolaskut ostoreskontra
30 Myyntireskontran suoritukset
31 Myyntilaskut yleishallinto
32 Myyntilaskut sivistyspalvelut
33 Myyntilaskut ruokahuolto
34 Myyntilaskut tekniset palvelut
35 Maanvuokrat
36 Myyntilaskut lomituspalvelut
37 Myyntilaskut aravalainat
38 Puhdistuspalvelut
39 Vuokrat
40 Aamu/- iltapäivätoiminta
60 Tilinpäätösviennit
86 Hyvitysten kohdistus
87 Korkolaskut
88 Sopimuslaskutus
89 Sisäinen laskutus
90 Muistiot
96 Kirjanpidon tulos
97 Kirjanpidon tulos laskennall.
98 Sisäisen laskennan tulos
99 Sisäisen laskennan tulos lask.

VUODEN 2017 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Nivalassa 26 päivänä maaliskuuta 2018

NIVALAN KAUPUNGINHALLITUS

Päivi Karikumpu, kaupunginjohtaja

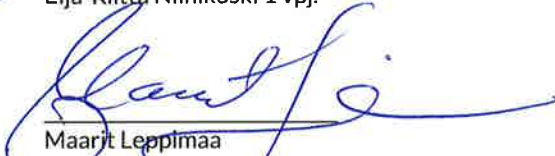
Leena Vähäsöyrinki pj.

Eija-Riitta Niinikoski 1 vpj.

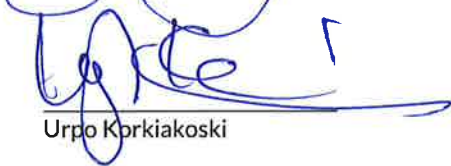
Ari Kukkurainen 2 vpj.

Maarit Leppimaa

Irja Erkkilä

Urpo Korkiakoski

Mikko Päivärinta

Pekka Pääkkö

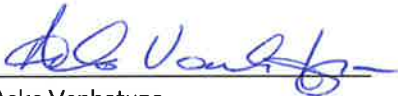
Kaarina Pyykkönen

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu erillinen tilintarkastuskertomus.

Nivalassa 25 päivänä huhtikuuta 2018

BDO Auditor Oy

JHTT-yhteisö *tilintarkastus yhteisö*

Asko Vanhatupa
Tilintarkastaja JHTT

